

Atre **Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa** **xwỳnhjaja kot tanhmã amnhĩ** **nhĩpêx to ho pa hã mẽ harênh**

Rukre na pre kagàja nhĩpêx. Na pre kêp tôtô nê hkwỳjê kane ho pa. Nê Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho pa xwỳnh pê Pawre kôt pa ho pa. Hãmri nê hamaxpêr nê hkràmnhwỳ Teopre mã kagàja nhĩpêx nê hwỳr kumê. Nê kagàja kamã Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatiijaja kot Jejus mỳr pê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa hã mẽ harê.

Nê Ijaew nhõ patrejaja nê mẽ hkwỳ pê Parijew nhõ xwỳnhjaja nê mẽ hkwỳ pê Satusew nhõ xwỳnhjaja kot Tĩrtũm kapêr ã kagà htũm kamã harênh nê mar nê hkôt amnhĩ nhĩpêx tã Tĩrtũm Kra Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx kêt ã mẽ harê. Mẽ kot kêp Tĩrtũm Kra hkêt ã hkamnhĩx jakamã na prem kãm mẽ kot hkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê kurê nê. Tã nhũm Simãw Pêtre mẽ Pawre mẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh kwỳjaja mẽ uràk nê kêp Ijaew tã mẽ kurom Jejus hkôt amnhĩ xunhwỳ nhũm mẽ tee ri ja hã mẽ omu mẽ kamã gryk tỳx nê tanhmã mẽ hipêx to ho pa. Tã nom nhũm mẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr nê Jejus kaga hkêt nê. Mẽ kot mẽ hipêx kati htã na prem arĩ Tĩrtũm Karõ nhỹ hã mẽ piitã mẽ kãm tanhmã Jejus kot mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harênh o pa. Kam nê kapit 1 kamã wesik 8 japêr nê kamã harê. Hãmri nhũm Rukre ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹrja piitã hã kagà nê Teopre hwỳr kumê. Nê kãm mẽ harênh o:

Tĩrtũm Karõ jarẽnh

Matêwre 28.16; Makre 16.14; Rukre 24.36; Juãw 20.19

¹ Pa Teopre? Xà amex? E ot pa axte awỳr kagà nhĩpêx nẽ kumẽ. Nà wam ixte awỳr kagà nhĩpêx nẽ mẽnhta kamã na pa pre amã Jesus kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã harẽ nẽ hã kagà. Kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa nẽ tanhmã mẽ ahkre hto ho paja krax rũm pa pre piitã hã kagà hpa nẽ awỳr kumẽ. ²⁻⁴ Kormã akupỹm kaxkwa hwỳr àpir xwỳj ri na pre ỹ hã mẽ ahkre ho pa kaxyw hkõt mẽ pa xwỳnh kwỳjê rê. Tã nhũm mẽ kãm hkurê xwỳnhjaja kupĩ nhũm amnhĩ xà htỳx kãm hamak rax kãm ty. Hãmri nhũm Tĩrtũm akupỹm ho htĩr. Nom nhũm ma akupỹm kaxkwa hwỳr àpir kurê kumrêx kêt nẽ. Na pre xatã mẽ kot ỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatijê hwỳr hapôj nhũm mẽ akupỹm htĩr kãm omu. Na pre hte nhỹri mẽ hwỳr hapôj nẽ tanhmã mẽ ahkre hto nẽ mẽ kãm:

—Na pre Tĩrtũm mẽ ato hkra nẽ tãm mẽ ate amnhĩ nhĩpêx o apa kaxyw mẽ axunhwỳ.

Anhỳr o mẽ ahkre hã arĩgro ho 40. Hãmri nẽ kormã mẽ kamã pa ri axte tanhmã mẽ kãm kapêr to. Tĩrtũm Karõ nhỹ hã mẽ kãm kapêr nẽ mẽ kãm:

—E kêr ka mẽ krĩ ja kamã ri apa nẽ tokyx ma nhỹhỹm apa hkêt nẽ. Kê Inhĩpêxà Tĩrtũm mẽ awỳr amnhĩ Karõ rẽ mãn. Ra ixte mẽ amã harẽnh xà hkõt koja mẽ awỳr kurê nhũm mẽ awỳr wrỳ nẽ mẽ akarõ mã agjê ka mẽ rĩ kormã angrà nẽ ma nhỹhỹm krĩ hkõt ri mẽ kãm kapêr jarẽnh o ri mẽ hkõt apa.

⁵ —Juãw Paxis na pre hte Tĩrtũm mã gôx kãm mẽ hkrã kumrãr o pa. Tã koja Tĩrtũm tokyx mẽ awỳr

amnhĩ Karõ rē. Kot ixpānhã amnhĩ kaxyw mẽ ato mẽ amã ma hkêt kaxyw mẽ awỳr kurẽ. Koja hã apkati grêre nhũm mẽ awỳr kurẽ nhũm ixpānhã mẽ awỳr wrỳ nē mẽ amã agjê nē mẽ akamã mẽ akôt pa ho pa. Ka mẽ rĩ kormã Jerujarẽ rũm ajapôj nē ma mẽ kãm Tĩrtũm kapēr jarēnh o ri mẽ hkôt apa. Anẽ.

*Jejus akupỹm kaxkwa hwỳr àpir ã harēnh
Makre 16.19; Rukre 24.50*

⁶ Tã nhũm mẽ axte akuprõ. Jejus nē ỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatijaja nhũm mẽ hixêt pê Oriwêhti nhĩmõk ã axte axpēn wỳr akuprõ. Hãmri nhũm mẽ amnhĩ tã Jejus kukja nē kãm:

—Kwa Pahihti mẽ inhmã mẽmoj jarẽ. Xà kot kaj tokyx apê Tĩrtũm kot mẽ ixwỳr amēnh xwỳnh ã amnhĩ jarẽ nē Rõm nhõ xwỳnhjê nē mẽ pahpê Ijaew kator nà? Hãmri pa mẽ pamjaja amnhĩ to amnhĩptàr o ri ixpa. Anẽ.

⁷ Hãmri nhũm mẽ kãm:

—Nà Inhĩpêêxà pix na ã mẽmoj kot anhỹrja kukamã àhpumunh. Tapxipix na kot mẽmoj tanhmã ho hã arĩgro nē mẽmoj tanhmã ho hã mytwrỳ pumunh mex. No mẽ kajaja mo kaxyw kot ka mẽ amnhĩ katorta kukamã amnhĩ jarēnh ma? ⁸ Nà kot paj âm mẽ amã mẽmoj to pyxire nē hkukamã harẽ. Koja Tĩrtũm tokyx mẽ awỳr amnhĩ Karõ rē nhũm ixpānhã kot mẽ ato amnhĩptàr kaxyw mẽ akarõ mã agjê. Hãmri ka mẽ ma pyka piitã hkôt anhrà nē ma mẽ kãm ixkapēr jarēnh o ri mẽ hkôt apa. Jar Jerujarẽ kamã nē pika pê Jutej kôt nē nhãm pika pê Samar kamã nē pika piitã hkôt mẽ kãm ijarēnh o ri mẽ hkôt apa. ã mẽ ate

amnhĩ nhĩpêx anhÿr pix kukamã kot paj mẽ amã harẽ. Anẽ.

⁹ Nhũm pre ã Jejus mẽ kãm kapêr anẽ hãmri nẽ mẽ kêp kànhmã àpir o tẽ nẽ mẽ noo mã ma kaxkwa hwÿr àpir o tẽ nẽ kakrãm axà nẽ mẽ kêp akunok.

¹⁰ Hãmri nhũm mẽ tee ri hapêr o kuhê rãhã nhũm mēhõ myja wa axkrut nẽ mẽ hwÿr wrÿ nẽ mẽ kutã wa xa. Wa ê hakaj nẽ wa xa. ¹¹ Hãmri nẽ mẽ kãm:

—Pa Garirej nhõ xwÿnhjaja? Kwa mo kaxyw na ka mẽ tee ri kaxkwa pumunh o akuhê? Tĩrtũm na akupÿm amnhĩ wÿr Kra Jejus o api ka mẽ àpir kãm omu. E mẽ tee ri hkukamã ajamaxpêr kêt nẽ. Koja nhÿrmã man akupÿn mẽ awÿr wrÿ. Te mẽ arũm kaxkwa hwÿr àpirja pyrã nẽ akupÿn mẽ awÿr wrÿ ka mẽ omu. Anẽ.

Akupÿm Jerujarẽ hwÿr mẽ mrar ã mẽ harẽnh

Rukre 24.52

¹² Tã nhũm Jejus nhÿ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwÿnh maatijaja wa kuma nẽ awjanã nẽ ma akupÿm krĩm mra. Hixêti pê Oriwêhti rũm ma akupÿm Jerujarẽ hwÿr mra. Wÿr jawÿ nhũm mẽ akupÿm hpôx tokyx anẽ. ¹³ Hãmri nẽ akupÿm kÿx pê ixkreja wÿr api nẽ agjê. Na pre

Simãw Pêtre nẽ

Juãw nẽ

Xiakre nẽ

Andrehti nẽ

Firipti nẽ

Tomas nẽ

Patoromew nẽ

Matêwre nẽ

Xiakre hõ pê Apew kraja nẽ

Simãw Jerox nẽ

Jut pê Xiakre hkraja.

Mě piitã Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatiyaja na pre mẽ. ¹⁴ Nẽ mãnẽn mẽ hkôt mẽ hkwỳyaja. Jejus katorxà Marir nẽ Jejus tøjaja nẽ Jejus kot tanhmã mẽni ho mex to xwỳnh kwỳyaja nhũm prem kỳx pê ixkreja wỳr Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatiyê hkôt gjêx pa. Hãmri nẽ xatã axpẽn wỳr akuprõ nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽn h o hkrĩ.

*Tĩrtũm kot Jut Kariot pãnhã mễhõ xãm ã harẽn h
Matêwre 27.3-10; Juãw 15.27*

¹⁵⁻¹⁹ Tã nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja ra kêp 120. Jakamã nhũm mẽmo arĩgro hã axpẽn wỳr akuprõ nẽ hkrĩ. Nhũm Simãw Pêtre kànhmã xa nẽ tanhmã mẽ kãm Jut Kariot jarẽn h to nẽ mẽ kãm:

—E Jejus kôt ixtõ nẽ ixtõxjaja. Pa mẽ amã tanhmã finat Jut Kariot jarẽn h to ka mẽ inhma. Na pre axtem nẽ mẽ pahkwỳyê mã Jejus ã amỳnê nẽ hpãnhã kàxpore hkwy jamỳ nẽ o tẽ nẽ ho amnhĩm pyka hkwy japrô. Tã tanhmã amnhĩ to nẽ nhỹri õ pyka kamã tẽm nẽ amnhĩ tu katõk nẽ hkrêx kato nẽ ty nẽ hkamrô ho õ pyka xy hpa. Jakamã nhũm Jerujarẽ nhõ xwỳnhjaja harẽn h ma nẽ pykaja ã hixi mẽ nhũm kêp “pyka kamrôhti.” No mẽ pahpê Ijaew kapêr kãm kêp “Ajetãm.” Amnepêm na pre Tĩrtũm Karõ finat Tawi mã Jut Kariot kukamã tanhmã harẽn h to. Kormã kator nẽ kot tanhmã amnhĩ to hkêt tã nhũm ra hkukamã omu nẽ Tawi mã harẽ. Kot axtem nẽ mẽ kãm Jejus ã àmnênhja nhũm hkukamã omu nẽ Tawi mã harẽ nhũm kuma nẽ ô ri hã kagà. Tã nhũm kot hkukamã hã kagà hkôt nhũm ã Jejus nhĩpêx anẽ. Jut Kariotja mẽ panhĩõ na pre. Na pre Jejus mẽ pahpyrà nẽ amnhĩm kuta.

Mě pahpyrà nē ŷ hã kapěr jarēnh o pa kaxyw. Tã nhũm axtem nē ã hipêx anē.

²⁰ Nom na pre Tawi kot Tĩrtũm mex ã grer ã kagà kot ra hkukamã tanhmã harēnh to. Kagà hkwỳ pē Sam kamã kot harēnh kot:

Kot amnhĩ tomnuj xwỳnhta nhõrkwỹ koja hkaprỳn kuhê ho kuhê nhũm mēhõj mỳr pē kamã pa hkêt kumrēx. Kojã ãm arĩ hkaprỳn kuhê ho kuhê.

Nom kot Jejus mã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho paja kê mēhõ mỳr pē ho amnhĩptà nē hpãnhã Jejus nhỹ hã mē ahkre ho pa. Anē.

Ã Tĩrtũm kapěr ã kagà htũm kot Jut Kariot kukamã harēnh kot anhỹr. ²¹ Jakamã e ixkwỳjaja. Kot puj mē hpãnhã mē atõ xãm ka Jut mỳr pē mē pahpē Jejus nhỹ hã mē ahkre ho ixpa xwỳnhjê hkõt Jejus akupỹm htĩr ã harēnh o apa. ²² E mē atõ na ka pre mē ixpyràn finat Juãw Paxis kot Jejus hkrã kumrãr ã omu? Nē Jejus kot ri tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa xà hkrax rũm ka mē ixkõt ri omunh o ri apa? Nē htyk kãm omu nē akupỹm htĩr kãm omu nē ma akupỹm kaxkwa hwỳr àpir kãm omu? E mē atõ na ka pre mē ixpyràn ã kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã omunh par o ri hkõt apa? ã mē ate kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã omunh o apa xwỳnhjê hõ kot paj mē ata ka Jut Kariot mỳr pē mē ixpyràn ma mē kãm Jejus akupỹm htĩr ã harēnh o ri apa. Anē.

²³ Nhũm pre ã Simãw Pêtre mē kãm kapěr anē. Hãmri nhũm mē kuma nē axpēn pumunh o hkrĩ hãmri nē Maxitre mē Jujere wa kãm hamaxpēr. Jujere na pre hixi axkrunēpxi. Na pre kēp Jujere nē kēp Pasapas nē kēp Justí. ²⁴⁻²⁵ Hãmri nhũm mē wa hã Tĩrtũm kukja nē kãm:

—Pa Tirtũm? Nà na pre finat Jut Kariotja Jejus kaga nẽ ty nẽ kot amnhĩ tomnuj mýrapê ma mẽ kot amnhĩ xà htỳx kamã hamak tũm xàta wỳr ma mō. Tã ot pa mẽ ixte mēhō kot mỳr pẽ mẽ ixpyrà nẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho pa kaxyw mēhō hã akukjêr kaxyw akuprō. Ate mẽ ixpiitã tanhmã mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx to ho ixpa hã mẽ ixpumunh par Tirtũm. Ate mẽ ijamaxpêr kôt mẽ ixpumunh par nẽ mẽ ixte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ ixpumunh par. Jakamã e. Ota Maxitre mẽ Jujereja wa nhỹ. Nhỹ kot kaj amnhĩm ata? Kot paj mẽ kẽn pijakrutja ã wa hixi xi nẽ ho àk nẽ hō py. Hãmri ka amã hprãm xwỳnh ta. Kêr pa mẽ kẽn pumunh kêt rãhã hō py nẽ hã hixi pumu nẽ amã hprãm xwỳnh kôt omunh kurê kumrêx. Anẽ.

²⁶ Nhũm prem ã Tirtũm mã kapêr anẽ hãmri nẽ kẽnja o axkamur nẽ ho àk nẽ omunh kêt rãhã ja py nẽ omu nhũm hã Maxitre nhĩxi nō. Jakamã nhũm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maati jaja amnhĩ kôt kumẽ nhũm mẽ akupỳm kêp 12.

2

*Tirtũm Karō kot mẽ hwỳr wrỳk ã harênh
Rukre 24.49; Atre 4.31, 8.15, 10.44, 19.2*

¹ Tã nhũm mẽ hkĩnh pẽ Pêtekos kato nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja nhỹri axpẽn wỳr akuprō nẽ hã hkĩnh. Pêtekosja ã na pre hte Ijaew mẽ hpur kãm mẽo rũnh ã hkĩnh kaxyw axpẽn wỳr akuprō nẽ hã hkĩnh. Jakamã nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja haxwỳja axpẽn wỳr akuprō. ² Hãmri nẽ kaxkwa kamã mẽmoj ma. Nhũm mẽmoj te kôk xàpêr tỳx krihkrit pyràk o mẽ hwỳr wrỳk o mō nẽ mẽ pikuprõnh xà hã ixkreja

wỳr axà nhũm mẽ piitã kuma. ³ Hãmri nhũm mẽmoj te kuwy jakrax pyrækja ahpỹnhã mẽ hwỳr anhrã nẽ mẽ hkrã nhĩmök ã hikwỹ. ⁴⁻¹³ Tĩrtũm Karõ na pre. Tãm mẽ hwỳr wrỳk jakamã ã ri mẽ hipêx anẽ. Hãmri nẽ kot mẽ ho amnhĩptàr kaxyw mẽ hkarõm gjêx pa nhũm mẽ ỹ hã tanhmã kapêr to ho kuhê. Nom mẽ kapêr o kapêr kêt nẽ. Axtem mẽ kapêr kwỳ ho kapêr. Tĩrtũm Karõ kot tanhmã mẽ ho jakamã nhũm mẽ axtem mẽ kapêr kwỳ ho kapêr. Jao ahpỹnhã mẽ kapêr kwỳ ho Tĩrtũm mã mex o mex ã harẽ. Na pre Ijaew kwỳjaja ahpỹnhã pyka hõ kamã ri mẽ hkõt pa nẽ mẽ kapêr ma nẽ ho kapêr o pa. Tã akupỹm Jerujarẽ hwỳr pan pøj nẽ kamã ri pa ho pa. Hãmri nẽ mẽmojta ma nẽ ma Jejus kwỳjê hwỳr hprõt nẽ ahpỹnhã mẽ kapêr ã mẽ kuma nẽ tee ri mẽ omunh o kuhê. Amnhĩ jaêr pẽ mẽ kuma nẽ tanhmã axpẽn mã mẽ harênh to ho:

—Kokỹỹ. Garirej nhõ xwỳnhjaja kot mẽ pakapêr mar kêt tã ra tanhmã amnhĩ to nẽ ahpỹnhã ri mẽ pakapêr o kapêr. Ahpỹnhã mẽ pakapêr nẽ ahpỹnhã mẽ panhõ pyka htã nhũm mẽ ã ri mẽ pakapêr o kapêr anẽ.

Na pika pê Pat
 nẽ Met
 nẽ Erãw
 nẽ Mêsopotãm
 nẽ Jutej
 nẽ Kapatos
 nẽ Põt
 nẽ As
 nẽ Prik
 nẽ Pãpir
 nẽ Ejit
 nẽ Sirẽn wỳr Ripja

nē krī pē Rōm
 nē gō hipōk pē Kret
 nē Arap.

Nē mē pahkwỳjaja mē pahpê Ijaew kumrêx
 nē mē pahkwỳjaja amarĩ ri amnhĩ to Ijaew.

Ăm ahpỹnhã mē panhō pyka nē ahpỹnhã ri mē pakapêr.

—Tã pu mē ahpỹnhã mē pakapêr kãm mē kapêr ma. Tĩrtũm mex ã mē kot axpên mã harênhja pu mē hã mē mar mex nē. Anê.

Nhũm prem ã axpên mã mē harênh anê nē tee ri mē omunh o kuhê. Amnhĩ jaêr pē amnhĩ kapêr kãm mē kapêr ma nē tee ri hamaxpêr nē axpên mã:

—Kokỹỹ. Tanhmã mãn pre wem amnhĩ to nē ra mē pakapêr ma nē mē pakapêr o kapêr? Anê.

Nhũm mē hkwyjaja axtem nē ri mē hã hpêr o axkê nē axpên mã:

—Tk. Ăm mē pipãnh ã ã ri mē kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr kênã. Anê.

Simãw Pêtre kot mē kãm ujarênh

Atre 3.12-26

¹⁴ Hãmri nhũm Simãw Pêtre ã mē kapêr anhỹrja ma hãmri nē kỳx pē mē kãm kapêr nē mē kãm:

—E Jerujarê nhō xwỹnhjaja nē mē apê ixkwỳ Ijaew. Pa mē amã mēmoj jarê ka mē inhma nē inhmar tỳx nē. ¹⁵ Na ka mē atỳx ri mē ix-pipãnh ã mē ixkamnhĩx. Mē ixkrã pipãnh kêt. Kormã myt kaxkwa nhĩpōk wỳr htêm kênã. Na hte Ijaew kwỳhtã kagōxỹhti ho hkôm kêt nē. ¹⁶ Ja na pre Tĩrtũm amnepê mã ã mē ixte amnhĩ nhĩpêx anhỹrja kukamã mē ijarê nhũm ỹ hã kapêr o pa

xwỳnh finat Joew mẽ ixkukamã hã kagà. Nẽ hã kagà ho:

17 Koja nhỹrmã mẽmoj piitã hapêx kaxyw pa mẽ piitã mẽ hwỳr Ixkarõ rẽ nhũm ma mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ hkarõ mã agjê. Hãmri nhũm mẽ hkanrêhã mẽ hkra xaptàr nywjaja ma mẽ kãm ixkapêr jarênh o ri mẽ hkôt pa. Koja mẽ hpimtir kãm amnhĩ kukamã mẽmoj pumu. Nẽ mẽhpigêtjaja haxwỳja. Kot paj mẽ hpimtir kãm tanhmã mẽ kãm ixkapêr to.

18 Nẽ kot paj mẽ kot ixkôt ri tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho mẽ pa xwỳnhjê hwỳr Ixkarõ rẽ nhũm mẽ ã hã ma mẽ kãm tanhmã ixkapêr jarênh to ho ri mẽ hkôt pa.

19 Kot paj kaxkwa kamã nẽ pyka kamã aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anẽ nhũm mẽ amnhĩ jaêr pê omu. Jao nhỹri mẽ hkamrô pumu nẽ kuwy pumu nẽ kuwy hkũm pumu hãmri nẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr.

20 Nẽ koja myyti ahtyk nhũm mytwrỳre haxwỳja te mry kamrô pyræk. Pahihti Jejus akupỹn hpôx xà hã arĩgro xwỳj ri koja mẽmoj ã amnhĩ nhĩpêx anẽ. Akupỹn hpôx xà hã arĩgro koja mex kumrêx.

21 Tã koja mẽhõ mẽmoj kot ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã omu nẽ amnhĩ kaxyw inhmã hamaxpêr nẽ amnhĩ to ixwỳ pa kuma nẽ ho ixkra nẽ mẽmoj punujta pê utà. Anẽ.

Na pre ã Tĩrtũm kapêr anẽ nhũm finat Joewja mẽ pamã hã kagà. 22 E pa mẽ amã tanhmã Jejus jarênh to ka mẽ inhma. Nà Najare nhõ xwỳnh na pre. Mẽ pahte Tĩrtũm nhỹ hã kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to

ho pa hã omunh kaxyw na pre Tirtũm mẽ pahwỳr kumẽ nhũm ỹ hã mẽ panoo mã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa. Nẽ aa mẽ pahte mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỳr o pa pu prem hã omu.

²³—Tã ka prem tanhmã kaxyw ajamaxpêr punuj to nẽ apĩ. Tirtũm ra kot amnepê mã ja kukamã ja hã mẽ apumunh mex tã mẽ pahwỳr kumẽ ka mẽ axtem nẽ apĩ. Jao mẽ kot htỳx ri amnhĩ nhĩpêx o mẽ pa xwỳnhjê mã agõ nhũm mẽ kupĩ. Pĩ kahpa hã kunhõ nhũm ty. No ãm mẽ kajaja na ka prem mẽ kãm hã amỳnẽ nhũm mẽ ã mẽ amã hprãm xà hkõt hipêx anẽ nẽ mẽ amã kupĩ.

²⁴—Tã nhũm Tirtũm akupỹm ho htĩr nhũm akupỹm htĩr o htĩr nhũm mẽ htykja tee ri kot amnhĩ kõt mẽnũ prãm kaprỳ. ²⁵ Amnepêm na pre finat Tawija Jejus akupỹm htĩr kukamã harẽ. Te Jejus tãm kapêr pyræk o kapêr nẽ kapêr o:

Na hte Pahi Maati ixkõt pa ho pa rãhã nẽ. Kot inhĩhkõ hã ixtãnopxar o pa jakamã kot paj inhmã ma hkêt nẽ ri ixãmnhĩx ijamakêtkati nẽ ri ixpa.

²⁶⁻²⁷ Pa Tirtũm? Nà kot paj nhỹrmã ixtyk tã arĩ amnhĩ wỳr akãm ama. Kot kaj mẽ htykjê kamã ixkarõ rer kêt nẽ. Ixte akapêr kõt amnhĩ nhĩpêx mex o ri ixpa jakamã koja inhĩkormã omnu nẽ hkro hkêt ri ka akupỹm ixto ixtĩr. Jakamã na pa inhmã ixtyk pyma hkêt nẽ ixkĩnh nẽ ijamakêtkati nẽ ri ixpa. Nẽ amnhĩ kĩnh jarẽnh rãhã ho ri ixpa.

²⁸ Na ka pre akupỹm ixto ixtĩr ã amnhĩ jarẽ pa ixtĩr tũm nẽ ixpa ho ixpa kaxyw. Tã ate ixkõt ri apa rãhã jakamã pa ixkĩnh nẽ ri ixpa. Anẽ.

29 Æ na pre mẽ panhĩgêt finat Pahi Tawija Jejus htyk nẽ akupỹm htĩr kukamã harẽnh anẽ. No tãm amnhĩ jarẽnh kêt nẽ. Tawija na pre ty nhũm mẽ haxà nhũm htem arĩ haxàr xà hã pika ho mex o pa. Tã tãm ã kot amnhĩ jarẽnh anhỹr ro nhỹx akupỹm htĩr nhũm mẽ arĩ haxàr xà kaprỳ ho mex o pa hkêt nẽ. ³⁰ Pahi Tawi kêp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarẽnh o pa xwỳnh jakamã nhũm Tĩrtũm kãm hkanrêhã htãmnhwỳ Jejusja kukamã harẽ nẽ kãm:

Koja nhỹrmã akanrêhã atãmnhwỳjê hõ amỳr pẽ
 apyrà nẽ mẽ ho amnhĩptàr o pa. Æm hãmri
 na pa amã ja jarẽ. Anẽ.

³¹ Nhũm pre ã Tĩrtũm Tawi mã mẽ pakaxyw ãm mã xwỳnhhta jarẽnh anẽ nhũm kuma. Nẽ mar tỳx jakamã hkukamã htyk nẽ akupỹm htĩr ã harẽ nẽ hã kagà. Nẽ hã kagà ho:

Koja Tĩrtũm mẽ htykjê kamã hkarõ rer kêt nẽ
 nhũm aa ã omnu nẽ hkro kêt. Anẽ.

Æ na pre finat Tawija Jejus Kris kukamã harẽ nẽ hã kagà anẽ. ³² Kot harẽnh xwỳnh Jejusja tãm na pre Tĩrtũm akupỹm ho htĩr pa mẽ pamjaja akupỹm htĩr kãm omu. Hãmri nẽ mẽ ixte omunh xà hkôt ã mẽ amã harẽnh anẽ. Anẽ.

Nhũm pre ã Simãw Pêtre mẽ kãm Jejus jarẽnh anẽ. Hãmri nẽ mẽ kãm:

³³ —Na pre Tĩrtũm akupỹm amnhĩ wỳr Kra Jejus o api. Hãmri nẽ kãm anẽ nhũm ãhko hã mẽmoj piitã ho amnhĩptàr o hkrĩ. Hãmri nhũm Tĩrtũm kot kãm amnhĩ jarẽnh xà hkôt kãm amnhĩ Karõ gõ. Tã nhũm ra amnhĩ pyrà nẽ mẽ ixwỳr kurẽ nhũm jarãhã mẽ ixwỳr te kuwy jakrax pyrà nẽ mẽ ixwỳr wrỳ nẽ mẽ ixkarõ hwỳr gjêx pa. Hãmri pa mẽ ã hã ahpỹnhã mẽ akapêr o ixkapêr ka mẽ inhma. Tã mẽ

akwỳjaja axtem nẽ mẽ xpipãnh ã mẽ ixkamnhĩx.

³⁴ No finat Tawija na pre tãm kaxkwa hwỳr àpir ã amnhĩ jarẽnh kêt nẽ. Jejus kot ĩ ho kaxkwa hwỳr àpirja na pre harẽ nẽ harẽnh o:

Na pre Tĩrtũm inhõ Pahihti mã kapẽr nẽ kãm:

³⁵ “E jar inhĩhkô hã nhỹ.

Pa amã mẽ kãm akurê xwỳnhjê gõ ka mẽ ho amnhĩptar o akrĩ.” Anẽ.

Ã na pre finat Tawija Tĩrtũm kapẽr jarẽnh anẽ. Nom tãm ĩ rãhã kaxkwa hwỳr àpir ã amnhĩ jarẽnh kêt nẽ. Pahihti Jejus na pre ã hã harẽnh anẽ.

³⁶ Jakamã kwa ixkwỳ Ijaew. Mẽ inhma nẽ inhmar tỳx nẽ. Mẽ ate Jejus ã axàmnhẽnh nhũm mẽ kot mẽ amã pĩ kahpa hã hpĩr xwỳnhnta. Tãm na pre Tĩrtũmja kęp mẽ panhõ Pahihti kaxyw ãm. Nẽ kęp mẽ papytar xwỳnh kaxyw mẽ pakaxyw ãm. Anẽ.

³⁷ Nhũm pre ã Simãw Pêtre mẽ kãm ujarẽnh anhỹr o xa. Hãmri nhũm mẽ tee ri ujarẽnhja ma nẽ hkaprĩ nẽ. Nẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpẽr nẽ hamaxpẽr o:

—Hêxta waa nẽ. Pẽr ãm hãmri na pre Jejus mẽ pamã amnhĩ jarẽnh tã pu prem amnhĩ kaxyw hkõt pajamaxpẽr kêt nẽ axtem nẽ kupĩ. Anẽ.

Hãmri nẽ amnhĩ tã mẽ hkukja nẽ Simãw Pêtre mã:

—Kwa ã kot anhỹr jakamã tanhmã kot paj mẽ amnhĩ nhĩpêx to? Anẽ.

³⁸ Hãmri nhũm mẽ kãm:

—Nà kër ka mẽ tee ri ate amnhĩ tomnuj mã ajamaxpẽr nẽ akaprĩ nẽ. Hãmri nẽ Jejus Kris kõt amnhĩ xunhwỳ. Pa mẽ ja hã mẽ apumu nẽ Jejus nhỹ hã mẽ akrã kumrã. Hãmri nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ apumu nẽ te amnhĩ katut kõt mẽ ate amnhĩ

tomnuj piitã rēnh par pyrã nē axte kãm hamaxpēr kêt nē. Hãmri nē mẽ ixkuxwar mẽ awỳr amnhĩ Karõ rē. ³⁹ Kãm mẽ awỳr rēnh prãm. Mẽ amã nē mẽ akanrēhã mẽ akra nē mẽ atãmnhwỳjê mã nē mẽ kot kormã Tĩrtũm kapēr mar kêt xwỳnhjê mã. ãm mẽ kot amnhĩ to hwỳr xwỳnh piitã nhũm kãm mẽ hwỳr rēnh prãm. Anē.

⁴⁰ Nhũm pre ã Simãw Pētre mẽ kãm ujarēnh anē. Mẽ kãm kapēr xihtỳx o kapēr ry nē. Hãmri nē mẽ kãm:

—Koja nhỹrmã Tĩrtũm mẽ kot tanhmã amnhĩ tomnuj to ho mẽ pa xwỳnhjaja tanhmã mẽ homnuj tỳx to. Jakamã kwa mẽ tokỳx mẽ ate amnhĩ tomnuj kaga kê tanhmã mẽ ato hkêt nē. Anē.

⁴¹ Hãmri nhũm mẽ hkwỳjaja kapēr mar tỳx nē amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xunhwỳ. Mẽ ohtô rax nē hkôt amnhĩ xunhwỳ. Mẽ kêp 3.000 nē hkôt amnhĩ xunhwỳ. Hãmri nhũm mẽ kot Jejus nhỹ hã kapēr jarēnh o mẽ pa xwỳnhjaja mẽ hkrã kumrãr pa. Mẽ kêp Jejus kwỳ hã amnhĩ to amnhĩrĩt kaxyw mẽ hkrã kumrãr pa. ⁴² Hãmri nhũm mẽ ra mẽ kot Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjê hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa nhũm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maatiijaja apkati mẽ Jejus kapēr o mẽ ahkre nhũm mẽ mar tỳx nē ra Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx mex o mō. Nē gaa nē hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o pa. Mẽ kãm kapēr mar prãm tỳx jakamã na pre htem axpēn wỳr akuprō nē axpēn kutã apku nē Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh o hkrĩ. Nē mẽ kãm axpēn to mex pix prãm o axpēn kôt pa ho pa.

Jejus kwỳ kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ harênh

Atre 4.32-35

⁴³ Tã nhũm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maati jaja xatã Tĩrtũm nhỹ hã aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỹr o ri krĩ nhõ xwỳnhjê hkôt pa nhũm mẽ piitã ja hã mẽ omu. Amnhĩ jaêr pê mẽ omu nê mẽ kamã no pyma ho tee ri tanhmã Tĩrtũm mã hamaxpêr to. ⁴⁴ Nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh piitã mẽmoj to axpên kutã nojarêr o pa. Jao axpên pê ri mẽmoj to õxỳ hkêt nê pa. ⁴⁵ Jakamã nhũm mēhõ kēp amrakati nhũm mẽ ja hã omu hãmri nê õ pyka hkwy ho wēnê rỳ mẽ hikukrêx kwỳ ho wēnê nê kàxpore jamỳ nê ma o mra nê mẽ kãm kugõ. Na pre hte ã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja axpên nhĩpêx anhỹr o pa. ⁴⁶ Hãmri nê apkati mẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre hwỳr mra nê kãm mex o mex ã harê. Nê hamakêtkati nê àmnhĩx ri hkĩnh kãm axpên nhõrkwỹ hkôt ri apkur o pa. ⁴⁷ Pê Tĩrtũm mã mex o mex ã harênh o ri axpên kôt pa. ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa jakamã nhũm krĩ nhõ xwỳnh piitã kãm mẽ hkĩnh nê. Nê mẽ hkwyjaja apkati mẽ mẽ hwỳr mra nê mẽ hkôt axkamê nê mẽ urak nê Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ omu nê mẽ ho hkra. Jakamã nhũm mẽ ra ohtô rax kumrêx o mō.

3

Te grà xwỳnh jarênh

Juãw 14.12-14; Atre 14.8-10

¹ Tã nhũm apkati hõ hã nhũm Simãw Pêtre mẽ Juãw wa ma Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre

hwÿr wa tẽ. Na pre hte myt àhpanh grire nhũm mẽ piitã kot Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh kaxyw hwÿr mra. Jakamã nhũm Simãw Pêtre mẽ Juãw wa haxwÿja ma hwÿr wa mra. ² Nhũm mẽhõja hakwakrem hkrĩ. Katorxà nhõxà hkre rũm hte grà nẽ kator xwÿnhnta. Nẽ arĩ hkrĩ ho hkrĩ nẽ aa kànhmã ãm nẽ ri pa hkêt nẽ. Nhũm hte hkràmnhwÿjaja apkati mẽ hamÿ nẽ ma o pa nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh xà hã ixkre jakwakrem hkrĩ nhũm mẽ hwÿr o hkrĩ. Hakwakreja mẽ kot kãm: “Mẽ gjêx xà mex” anhÿr xwÿnhnta kapem hwÿr mẽ mrar xwÿnhjê hwÿr o hkrĩ. ³ Tã nhũm Simãw Pêtre mẽ Juãw wa tẽ nẽ ixkreja wÿr wa àr o tẽ nhũm hte grà xwÿnhnta wa omu nẽ kàxpore hã wa kuwÿ ⁴ nhũm Simãw Pêtre omu nẽ kãm:

—E amnẽ wa ixpumumu. Anẽ.

⁵ Hãmri nhũm kuma nẽ htÿx ho wa kot kãm kàxpore hkwy nhõr ã wa hkamnhix nẽ wa omu ⁶ nhũm Simãw Pêtre kãm:

—Nà ixkàxpore hkêt. Nom kot paj Jejus Kris xàhpumunh xà ho tanhmã anhĩpêx to. E pa Jejus Kris pê Najare nhõ xwÿnhnta nhÿ hã amã ixkapêr jakamã tokyx kànhmã xa nẽ ri mra. Anẽ.

⁷ Hãmri nẽ upôk rũm hpa hã kupy nẽ kànhmã ãm nhũm hte mex nẽ kànhmã xa nẽ amnhĩ te karo ho ri mra. ⁸ Hãmri nẽ hte mex ã amnhĩ pumu nẽ hkĩnh tÿx nẽ. Nẽ hkĩnh xàj ma wa hkôt harĩ ho tẽ nẽ wa hkôt ixkrem axà. Tĩrtũm mã mex o mex ã harẽnh pê harĩ ho wa hkôt tẽn axà. ⁹ Hãmri nhũm mẽ piitã amnhĩ jaêr pê akupÿm mex ã omu nẽ kamã no puma nẽ. ¹⁰ Nẽ axpẽn mã:

—Kokÿÿ mũjti na pre hte mẽ gjêx xà mex kamã mẽ hwÿr rãhã ho hkrĩ htã nhũm Tĩrtũm tanhmã

ho nhũm kànhmã xa nẽ ri mrar mex kurê kumrêx.
Hêxta waa nẽ. Anẽ.

Simãw Pêtre kot mẽ kãm ujarênh

Rukre 24.46-47; Atre 2.14-36

¹¹ Hãmri nhũm hte mex xwỳnhja Simãw Pêtre mẽ Juãw wa hkôt ixkre hwỳr axà nẽ wa kuri xa. Nhũm mẽ piitã amnhĩ jaêr pê harênh ma nẽ hwỳr hprôt nẽ agjê nẽ omu. Mẽ kot ixkre nhĩkjê jarênh o: “Pahi Sarumãw nhõ” anhỳr xwỳnh jarênhja wỳr nhũm mẽ hprôt nẽ hte mex xwỳnhhta kamã no pyma ho kuhê. Nẽ kuri Simãw Pêtre mẽ Juãw wa omu nẽ axpên mã wa harênh o:

—Hêxta waa nẽ. Tanhmã na we wa amnhĩ to nẽ akupỹm kãm hte ho mex nhũm ri mra?

Anẽ nẽ wa kamã no pyma nẽ. ¹² Hãmri nhũm Simãw Pêtre mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Pa ixkwỳjaja. Kwa mẽmo na ka mẽ ri mẽ ixkamã ano pyma ho akuhê? Xà wa ixàhpumunh tỳx xà ho na pa wa ho mex? Nà ja kot anhỳr kêt. Rỳ xà wa ixte Tĩrtũm kôt amnhĩ nhĩpêx mex o ixpaja o na pa wa ho mex? Nà mãănên ja kot anhỳr kêt. ¹³⁻¹⁷ Mẽ ate omunh xwỳnhhta Jejus tãm kot ho mex kênã. Kot amnhĩ kaxyw kãm hamaxpêr tỳx jakamã nhũm akupỹm ho mex ka mẽ omu.

—Finat Apraãw nẽ Ijak nẽ Jako mẽ hkwỳjaja kot hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa xwỳnh pê Tĩrtũmja. Tãm na pre akupỹm Kra Jejus o htĩr nẽ mex o mex ã harê. Mẽ ate hã axàmnhênh nhũm mẽ kot hpĩr xwỳnhhta. Pahihti Pirat kot kãm urer kaxyw tã ka mẽ nê kãm akapêr kãm axihtỳx nẽ. Nom Jejus tãm kot amnhĩ nhĩpêx o pa xwỳnh na pre. Na pre hte amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho pa htã ka mẽ axtem nẽ hkaga. Nhũm pahihti Pirat mẽ ate kot kãm urer kêt

ã axihtỳx nhũm kãm urer kêt nê õ pôristi mã kugõ nhũm mẽ amã kupĩ. Mẽ kajaja mẽ amã hprãm xà hkôt mẽ amã kupĩ. Tĩrtũm kot mẽ pahwỳr mẽnh tã ka mẽ axtem nê apĩ.

—Nom mẽ ate kêp Tĩrtũm Kra hã omunh kêt jakamã na ka prem ã hipêx anê. Mẽ kot mẽ ato amnhĩptàr xwỳnhjê mẽ na ka prem amarĩ apĩ. Na prem mẽ axàmnhênh xà hkôt mẽ amã pĩ kahpa hã kunhò nê ã hpĩr anê. Kêp akupỹm mẽ pahto mẽ pahtĩr xwỳnh tã ka prem axtem nê apĩ. No nhũm Tĩrtũm akupỹm ho htĩr pa prem akupỹm htĩr kãm omu.

¹⁸—Amnepêp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh o mẽ pa xwỳnhjaja na prem Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwỳnhja kukamã tanhmã harênh to nê hã kagà nê mẽ kãm harênh o pa. Kot amnhĩ xà htỳx kãm hamak kãm htykja kukamã nhũm pre htem harênh o pa. Tã ã Tĩrtũm kot kukamã harênh anhyr xàja kôt ka mẽ ã hipêx anê nê apĩ.

¹⁹—Jakamã kwa mẽ tee ri mẽ ate amnhĩ tomnuj ã amnhĩ pumu nê tokyx hkaga. Hãmri nê amnhĩ to Tĩrtũm wỳ kê mẽ anê mẽ ate amnhĩ tomnuj piitã amnhĩ katut kôt rênh pa. ²⁰Hãmri nê mẽ ato mex nê ka mẽ kukwak ri akĩnh nê ajamakêtkati nê axàmnhĩx ri apa. Kojã nhỹrmã akupỹn mẽ pahwỳr Jejus mẽ. Ra kot mẽ pakaxyw ãm kênã.

²¹—Nom koja tokyx akupỹn wryk kêt nê. Kojã kormã kaxkwa kamã pa rãhã nhũm Tĩrtũm akupỹm kot mẽmoj piitã ho mex par mẽ nhũm rĩ kormã akupỹn mẽ pahwỳr wry. Amnepêp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh o pa xwỳnhjaja kot ja kukamã harênh nê hã kagà xà hkôt.

22 –Na pre finat Mojes haxwỳja Tirtũm nhỹ hã mẽ pahpãmjê mã tanhmã ja jarẽnh to nẽ harẽnh o: Koja nhỹrmã mẽ panhõ Pahi Maati Tirtũmja te kot ra mẽ akaxyw pa ixãmja pyrã nẽ axte mẽ panhĩõ xãm. Mẽ panhĩõ koja. Koja nhỹrmã inhmỳr pẽ mõn pøj nẽ mẽ amã Tirtũm kapẽr jarẽnh o pa. Ka mẽ kapẽr ma nẽ mar tỳx nẽ kapẽr kôt amnhĩ nhĩpêx o ri apa.

23 Koja mẽhõ kuma nẽ ãm kuma nẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx kêt nẽ nhũm Tirtũm tee ri ja hã omu nẽ kêp hkra hkêt ã harẽnh kurê kumrêx. Anẽ.

24 ã na pre finat Mojesja mẽ kãm Jejus kukamã ujarẽnh anẽ. No ãm tapxipix na pre ã harẽnh anhỹr kêt nẽ. Tirtũm nhỹ hã mẽ kapẽr o mẽ pa xwỳnh piitã na prem ã mẽ kãm harẽnh anhỹr o pa. Kot harẽnh o pa xwỳnh kot wa finat Sãmuewja nẽ hkôt mẽ hkwỳjê piitã ã Jejus kukamã hkwỳjê mã harẽnh anhỹr o pa.

25 –Tã mẽ pahpê mẽ hkamrô hkwỳ na pu mẽ. Mẽ pahpê mẽ hkanrêhã mẽ htãmnhwỳy. Mẽ pakaxyw na pre Tirtũm ã mẽ kãm kapẽr anẽ. Nẽ Kraja kukamã finat Apraãw mã kãm:

Koja nhỹrmã akanrêhã atãmnhwỳjê hõ pyka piitã hkôt mẽ piitã mẽ ho mex o pa nhũm mẽ kukwak ri mex kumrêx nẽ ri pa. Anẽ.

26 ã kot Kra hkukamã harẽnh anhỹr tã mẽ pakumrêxjê hwỳr na pre kumẽ. Kot mẽ pahto mex nhũm mẽ pahte amnhĩ tomnuj kaga kaxyw nhũm mẽ pahpê Ijaew kumrêxjê hwỳr kumẽ. Anẽ.

Nhũm pre ã Simãw Pêtreja hte grã xwỳnh pumunh o mẽ kuhê xwỳnhjê mã ujarẽnh anẽ.

4

Simãw Pêtre mē Juãw wa kot mē àptàr tũmjê mã kapêr ã wa harênh

Rukre 21.12-13

¹⁻⁴ Nhũm Simãw Pêtre mē Juãw wa arĩ mē kãm Tĩrtũm kapêr jarênh o wa xa nē mē kãm:

—Nà na pre Jejus ty nhũm Tĩrtũm akupỹm ho htĩr. Tã kot akupỹm ho htĩr jakamã koja nhỹrmã uràk nē akupỹm mē htyk xwỳnh piitã mē ho htĩr pa. Anē.

Hãmri nhũm mē kot wa mar o kuhê xwỳnh kwỳjaja wa kuma nē wa hkôt hamaxpêr nē wa urà nē Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ. Jakamã nhũm ra mē kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja ohtô rax kumrẽx. Ra mē kêp 5.000.

Hãmri nhũm axtem mē hkwỳjaja wa hwỳr mra nē wa mar o kuhê. Mē õ patre nhõ pôristi krãhtũm mē Satusew nhõ xwỳnh kwỳjê mē nhũm mē ma Simãw Pêtre mē Juãw wa hwỳr mra nē tee ri wa kot mē ahkre hã wa mar o kuhê. Nē mē kãm akupỹm mē htĩr jarênhja ma nē wa kamã gryk nē. Satusew nhõ xwỳnhjaja na pre htem akupỹm mē htĩr kôt hamaxpêr kêt jakamã nhũm wa akupỹm mē htĩr jarê nhũm mē tee ri wa kuma nē hamaxpêr punuj nē wa kamã gryk kato. Hãmri nē wa hã amỹné nhũm mē wa unê nē ma wa o tē nē mē hagjênh xà kamã wa haxà. Ra myt grire nhũm mē wa haxà. Wa kot mē hagjênh xà kamã hã apkati nhũm rĩ kormã mē kot ujarênh ã tanhmã wa ho kaxyw.

⁵⁻⁶ Tã nhũm apkati nhũm mē ohtô nē wa ujarênh ã wa mar kaxyw Jerujarê kamã axpêñ wỳr akuprõ. Ijaew pigêtjaja nē mē àptàr tũm kwỳjaja. Nē mē kot finat Mojes kapêr o mē ahkre ho mē pa xwỳnhjaja.

Ně mẽ õ patre maati Anas mẽ hkwỳja. Ně Ijaew nhõ juisti Kajpas mẽ Juãw õ mẽ Aresãnja. Nhũm mẽ kot Simãw Pêtre mẽ Juãw wa mar kaxyw axpẽn wỳr akuprõ. ⁷ Hãmri nẽ wa hã karõ nhũm pòristi wa hwỳr tẽ nẽ wa haprõ nẽ ma mẽ hwỳr wa o tẽ nẽ wa ho axà nẽ mẽ kutã wa ỳr nhũm wa nhỹ. Hãmri nhũm mẽ wa omu nẽ wa kãm:

—E mẽ inhmã amnhĩ jarẽ. Mẽhõ xàhpumunh xà ho na ka pre wa hte grà xwỳnhta ho mex? Mẽhõ na pre hwỳr war amẽ ka wa ho mex? Anẽ.

⁸ Hãmri nhũm Simãw Pêtre mẽ kãm awjarẽ. Tĩrtũm Karõ kot kãm hamaxpěr o hihtỳx jakamã nhũm ỳ hã Ijaew pigếtjê mẽ mẽ àptàr tũmjê mã awjarẽ nẽ mẽ kãm:

⁹ —Tõe mẽhõ kot ho mex xwỳnhja ã mẽ ate wa ixkukjêr ¹⁰ jakamã kot paj mẽ amã harẽ ka mẽ ixte harẽnhja ma. Wa ixpyrà nẽ mẽ apê Ijaew kêr ka mẽ wa ixkapěr mar tỳx nẽ. Jesus Kris pẽ Najare nhõ xwỳnhta. Mẽ ate hpĩr nhũm Tĩrtũm kot akupỹm ho htĩr xwỳnhta. Tãm na pre àhpumunh tỳx o akupỹm hte grà xwỳnhta o mex. ỳ hã ixte kaxyw kãm ixkapěr nhũm tãm akupỹm ho mex. ¹¹ Tĩrtũm kot mex o mex ã harẽnh nẽ mẽ pakaxyw ãm tã ka prem axtem nẽ hkaga. Nom Tĩrtũm kapěr ã kagà htũm kot ra mẽ akukamã ã mẽ ate amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã mẽ ajarẽnh nẽ mẽ ajarẽnh kot:

Mẽ kot kẽn o amnhĩm òrkwỹ nhĩpêx kaxyw nẽ nhỹri kẽn maati pumu nẽ htỳx omnuj ã hkamnhĩx nẽ hkaga. Mẽ kot hkaga htã nhũm Tĩrtũm mẽ kurom mex o kot kẽn piitã hakrenh par ã omunh kurê kumrẽx.

Anhỹr o kot mẽ ajarẽnh. Te mẽ ate kẽn maati kaga xwỳnh ã mẽ ajarẽnh pyràk. Tã ka mẽ ã mẽ kot

mê akukamã mê ajarênh anhÿrja kôt te mê ate kên maati kaga pyrã nê Jejus kaga nê apĩ. Tĩrtũm kot amnhĩm mex o mex ã omunh nê harênh tã ka prem axtem nê hkaga. ¹²Tapxipix na hte mê panê mê pahte amnhĩ tomnuj rê. Mêhõ koja uràk nê àhpumunh tÿx o mê panê kurê? Mêhõ koja ahpÿnhã pyka piitã hkôt uràk nê ã mê panhĩpêx mex anê? Nà ãm amrakati kumrêx. ãm Jejus pix. Tapxipix na pre Tĩrtũm ja kaxyw ãm jakamã tapxipix na kêp mê pahkaprĩ xwÿnh maati. Anê.

¹³ Nhũm pre ã Simãw Pêtreja mê kãm kapêr anê. Hãmri nhũm mê amnhĩ jaêr pê kuma nê axpên mã:

—Kwa wa kãm mê pahpyma wa hã hkwy jêt kêt kumrêx. Te ri wa htÿx ri wa pa pyrãk tã wa hamaxpêr tÿx kumrêx. Mãn wa kêp Jejus kôt mê pa ho mê pa xwÿnh kwÿ jakamã na wa ã kapêr anê nã? Anê.

¹⁴ Hãmri nê tee ri kot tanhmã mẽmoj tã wa kãm àkjêr to hkukamã hamaxpêr. No nhũm hte grã xwÿnh ra kot mê hwÿr àr nê Simãw Pêtre wa kuri mex nê ãm nhũm mê kot no ho omunh jakamã wa kãm àkjêr kêt nê. ¹⁵ Hãmri nê wa kãm anê nhũm wa mê kêp kato nê kapôt ã xa nhũm mê tanhmã wa kãm nê kaxyw wa hã axpên ma nê axpên mã:

¹⁶ —Kwa tanhmã kot puj mê wa ho? Ra jar Jerujarê kamã mê piitã mê kot akupÿm hte grã xwÿnh ta mex ã wa omunh kênã kot puj kêt mê kãm wa kot ho mex hkêt ã wa harê. ¹⁷ Tã mê kot harênh o hprôt pymaj kot puj mê axte Jejus jarênh o pa nê wa hkurê. Kê hte grã xwÿnh jarênhja ãm jar mê pakamã hapêx. Nà kot puj mê ã wa kãm karõ anê. Anê.

18 Nhũm mẽ wa hã axpẽn mar pa hãmri nẽ akupỹn wa hã karõ nhũm wa akupỹn mẽ hwỳr axà nhũm mẽ wa kãm:

—E Simãw Pêtre mẽ Juãw wa. Wa mãmri ma tẽ. Nom kêr ka wa mẽ ixkapěr mar kumrêx. Kêr ka wa axte ri tanhmã mẽ kãm Jejus jarênh to ho ri apa hkêt nẽ. ãm kwarĩ ho kwarĩ. Anẽ.

19 Hãmri nhũm wa tee ri mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Nà Tĩrtũm tãm kot ja hã wa inhmã karõ kênã kot pa kêt wa mẽ akapěr ma nẽ harênh o ixpa hkêt nẽ. 20 Na pa pre wa Jejus kôt ri ixpa nẽ xatã kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã omunh o hkôt ixpa. Nẽ xatã tanhmã mẽ ahkre hto hã mar o hkôt ixpa. Nẽ akupỹm htĩr kãm omu. Jakamã tanhmã kot pa wa amnhĩ to nẽ mẽ kãm ja jarênh kêt nẽ? Nà kot pa wa mẽ akapěr mar xà hkôt ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr hkêt nẽ. Anẽ.

21-22 Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ tee ri mẽ kot tanhmã wa ho kaxyw. Te grã xwỳnhta hte grã nẽ hkrĩ ho hã amgrã pê 40 tã ra akupỹm mex nhũm mẽ piitã ja hã omu nẽ hã axpẽn mã Tĩrtũm mex o mex ã harênh o ri pa. Jakamã nhũm mẽ utàr xwỳnhjaja mẽ kuma nẽ kãm mẽ uma nẽ. Hãmri nẽ mẽ umaj tanhmã Simãw Pêtre mẽ Juãw wa ho hkêt nẽ. ãm axte wa kot Jejus jarênh o pa nê wa kãm kapěr kãm hihtỳx nẽ wa hano nhũm wa ma tẽ.

Mẽ kot amnhĩ to Tĩrtũm wỳr ã mẽ harênh

Matêwre 18.19-20

23 Tã nhũm Simãw Pêtre mẽ Juãw wa ma akupỹm Jejus kôt htõ nẽ htõxjê hwỳr wa tẽ nẽ mẽ kãm amnhĩ jarẽ. Nẽ patre krãhtũmjê mẽ mẽ àptàr tũmjaja kot Jejus kapěr jarênh nê wa hkurê kamã hihtỳxja nhũm amnhĩ tã mẽ kãm mẽ harẽ. 24 Hãmri

nhũm mẽ wa kuma nẽ amnhĩ to Tĩrtũm wỳr kurê
kumrẽx nẽ kãm:

—Pa Pahi Maati? Nà mẽmoj piitã ho akator
xwỳnhta na ka. Na ka pre kaxkwa ho akato nẽ
pyka ho akato nẽ gô xujanãr o akato. Hãmri nẽ
kamã mẽmoj piitã ho akator pa. ²⁵⁻²⁶ Amnepêm na
pre mẽ inhĩgêt Tawija amã tanhmã amnhĩ nhĩpêx
to ho pa. Nẽ Akarõ nhỹ hã akapêr kwỳ jarẽ nẽ hã
kagà. Nẽ kagàja kamã mẽ kot Pahihti Jejus kutã
amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê jarẽ nẽ mẽ hã kagà. Mẽ
hkukamã mẽ hã kagà nẽ mẽ hã kagà ho:

Mẽmo mỳrapê na prem Ijaew kêt xwỳnhjaja Tĩrtũm
kutã amnhĩ xunhwỳ?

Nẽ Ijaew haxwỳja. Mẽmo mỳrapê na prem htỳx ri
hamaxpêr o ri pa?

Nẽ pyka piitã hkôt pahijaja na prem Pahi Maati
kutã amnhĩ xunhwỳr pa.

Nẽ kot mẽ pakaxyw ãm xwỳnh Jejus Krisja nhũm
mẽ mãânên kutã amnhĩ xunhwỳr pa.

Nẽ mẽ kot hpĩr kaxyw mẽ kãm hã amỹnê.

Kwa mẽmo mỳrapê na prem axtem nẽ ã amnhĩ
nhĩpêx anê? Anê.

Ã na pre finat Tawija Akarõ nhỹ hã mẽ harẽ nẽ hã
kagà anê Tĩrtũm. ²⁷ ãm hãmri na pre mẽ hkukamã
mẽ hã kagà. Ra mẽ kot ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kênã.
Krĩ ja kamã na prem ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kaxyw
axpên wỳr akuprõ. Pahi Eroxo nẽ pahi Põn Pirat nẽ
mẽ ixkwỳjaja nẽ mẽ kêp Ijaew kêt xwỳnhjaja axpên
wỳr akuprõ nẽ Akra Jejus kutã amnhĩ xunhwỳ
nẽ mẽ kot hpĩr kaxyw hã amỹnê. Kot tãm amnhĩ
nhĩpêx o pa nhũm ate mẽ ixkaxyw ãm xwỳnhja
nhũm mẽ axtem nẽ kutã amnhĩ xunhwỳ.

28 —Nom amnepêṃ kormã mẽ ixkêt ri na ka pre mẽ hkukamã ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhÿr ã mẽ omu. Mẽ kot tanhmã apê Akra Jejus to nẽ hpĩrta kukamã ka pre hã mẽ omu. Tã mẽ ixwÿr amẽ nhũm prem kupĩ. No ãm ajamaxpêr xà hkôt.

29 —Tã ka mẽ omu. Na mẽ Jejus ã mẽ ixkamã gryk tÿx nẽ tanhmã hã mẽ ixto kaxyw. Jakamã kot kaj mẽ ixpê amã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho ixpa xwÿnhjaja ka tanhmã mẽ ixkrã hto pa mẽ inhmã mẽ uma hkêt nẽ mẽ hkôt ixpa ho ixpa. Mẽ kot tanhmã mẽ ixto hã mẽ ixkagrônh tã pa mẽ inhmã mẽ uma hkêt nẽ ixãmnhĩx ri ixkĩnh nẽ ri ixpa. Nẽ anhÿ hã mẽ kutã amnhĩ to htÿx nẽ arĩ mẽ kãm akapêr jarênh o ri mẽ hkôt ixpa. Mẽ kot Jejus ã tanhmã mẽ ixto htãã.

30 —Akra Jejus mex o mex jakamã kot paj mẽ àhpumunh tÿx xà ho tanhmã mẽ piitã mẽ ho mex to ho ri mẽ hkôt ixpa. Mẽ à xwÿnhjaja akupÿm mẽ o mex. Nẽ mẽ kot aa mẽmoj pumunh kêt kwÿ ho anẽ. Kê mẽ omu nẽ axàhpumunh o axàhpumunh ã apumunh mex kurê kumrêx. E ãm ja pix na ra hapêx. Anẽ.

31 Nhũm prem ã amnhĩ to Tĩrtũm wÿr anẽ. Puh nhũm ixkreja mẽ kãm htertet tÿx nẽ nhũm Tĩrtũm Karõ axte tanhmã mẽ hkrã hto nhũm mẽ ÿ hã kãm mẽ uma hkêt nẽ. ãm amnhĩ to htÿx nẽ mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarênh rãhã ho ri mẽ hkôt pa.

Jejus kwÿjaja tanhmã kot axpêṃ nhĩpêx to hã mẽ harênh

Atre 2.42-47

32-33 Nhũm Jejus nhÿ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwÿnh maatijaja. Na pre Tĩrtũmja mẽ ho mẽ kãm

ma hkêt jakamã nhũm pre htem akupỹm Jejus htĩr kôt mẽ kãm harẽnh o ri mẽ hkôt pa. Nhũm Tĩrtũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh piitã mẽ kutã nojarêt rãhã ho pa nhũm mẽ ra ohtô rax nẽ. Nẽ mẽ kãm axpẽn to mex pix prãm o ri axpẽn kôt pa. Mẽ ohtô htã te mẽ tipxi pyrãk. Nẽ axpẽn pẽ mẽmoj to õxỳ hkêt nẽ. Na pre htem axpẽn mã mẽ hikukrêx nẽ mẽ apkur xà jarẽnh o: “Inhõ pix kêt mẽ pahpiitã mẽ panhõ na.” Anhỹr o ri mẽmoj tã axpẽn kutã nojarêt o ri pa. No kêt axpẽn mã mẽmoj jarẽnh o: “Tk. Nà ãm inhõ pix na.” Anhỹr o harẽnh kêt nẽ. ³⁴⁻³⁵ Na pre htem tõhã õ ixkre hõ ho wẽnê. Rỳ õ pyka hkwỳ ho wẽnê nẽ kàxpore jamỳ nẽ ma o mra nẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnhjê mã kugõ nhũm mẽ hamỳ nẽ mẽ kêp amrakati xwỳnhjê mã ho anhrã. Hãmri nhũm mẽ amnhĩm hamỳ nẽ ho amnhĩm awjaprô. Jakamã na pre hte mẽ hkwỳjaja kãm prãm nẽ ri pa rỳ ê hkêt nẽ ri pa hkêt nẽ.

³⁶⁻³⁷ Jujere na pre ã amnhĩ nhĩpêx anẽ nẽ mẽ kaxyw õ pika hkwỳ ho wẽnê. Hãmri nẽ kàxpore py nẽ o tẽ nẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maatiijê mã kugõ. Jujereja Ijaew nhõ patre ho ajuta xwỳnh na pre. Gô hipòk pẽ Sipre kamã na pre kato. Kêp Jujere htã no nhũm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnhjaja na prem kãm: “Panãpe” Anẽ. Mẽ kapêr kãm Panãpeja te kêp “mẽ hamaxpêr o mẽ hihtỳx o pa xwỳnh” anhỹr pyrãk. Jakamã nhũm õ pika hkwỳ ho wẽnê nẽ kàxpore py nẽ o tẽ nẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnhjê mã kugõ nhũm mẽ kupy nẽ mẽ kêp amrakati xwỳnhjê mã ho anhrã.

5

Ananīs mẽ Sapire wa kot amnhĩ to hêx ã wa harênh

Karatas 6.7; Eprêw 10.26-31

¹ Tã nhũm Ananīs mẽ hprõ Sapire wa Jujere jarênh ma nê uràk nê õ pyka hkwỳ ho wênê. ² Hãmri nê kàxpore py. Nom na pre wa ra hã axpên ma. Jakamã nhũm Ananīs Jujere kĩnhã kàxpore hkwỳ pix py nê o tẽ nê Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maatijê mã kugõ. Nom katàt kôt mẽ kãm òr ã amnhĩ jarênh kêt nê. Kot kàxpore ho pikjêr nê amnhĩm hkwỳ ho àrĩk ã amnhĩ jarênh kêt nê. ãm mẽ kãm amnhĩ jarênh o hêx. Te piitã òr par pyràk o amnhĩ nhĩpêx nê mẽ kãm:

—E ota ixkàxporeta. Na pa wa inhõ pika hkwỳ ho wênê nê kàxpore hpy nê hpãnhã Jujere pyrã nê man mẽ awỳr piitã o tẽ. Anê.

³ Hãmri nhũm Simãw Pêtre ra ã kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã omu hãmri nê kãm:

—Tk. Kwa mon ka axtem nê Satanasti kapêr ma nê hkôt amnhĩ nhĩpêx nê te akàxpore piitã òr pyrãk ã amnhĩ to axêx anê? Te ate piitã òr pyrãk tã no ãm hkwỳ pix gõ. Hêxta waa nê. Na ka axtem nê Tĩrtũm Karõ mã akàxpore nhõr par o axêx. ⁴ Anhõ pyka kênã. Nê hpãnhã kàxporeja anhõ kênã. Kot kaj amã tanhmã ho hprãm xà hkôt mãmrĩ tanhmã ho. Amã piitã ho axàrĩk prãm nê mãmrĩ piitã ho arĩk. Rỳ amã hkwỳ hpix nhõr prãm nê mãmrĩ hkwỳ pix gõ. No ri ate òr par pyrãk o amnhĩ to axêx kêt nê. Te ate mẽ inhmã pix mã axêx pyrãk nom mẽ inhmã pix mã hkêt. Na ka mãänên te Tĩrtũm mã axêx pyrãk. Anê.

⁵⁻⁶ Nhũm pre ã Simãw Pêtre Ananís mã kapêr anê nhũm kuma nê pykap tẽm nê htyk kurê kumrêx. Hãmri nhũm mẽ ãptàr nywjaja hwýr tẽ nê kupêxê ho hkupu nê kumý nê ma o tẽ nê haxà. Hãmri nhũm mẽ kot ã kot amnhĩ nhĩpêx anhýr ã harênh mar xwýnhjaja tee ri harênh ma nê kãm ma htyx nê.

⁷ Tã nhũm ra hã ahtũm nê. Ra hã 3 ore nê hapêx nhũm Ananís prõ Sapireja htyx hamakêtkati nê mẽ hwýr tẽ nê axà. Kormã mjên htyk ã harênh mar kêt nê hamakêtkati nê hkĩnh nê mẽ hwýr tẽ nê axà.

⁸ Hãmri nhũm Simãw Pêtre omu nê hêx rom hkukja nê kãm:

—Pa? E kwa inhmã mẽmoj jarê. Tanhmã na prem war anhõ pykaja pãnhã war amã amnhĩrer to? Xà ãm hãmri na amjên mẽ inhmã harê nà? Anê.

Hãmri nhũm kuma nê mjên pyrã nê kãm ho hêx nê kãm:

—Ýy. ãm hãmri kot amã harênh kênã. Anê.

⁹ Hãmri nhũm Simãw Pêtre tee ri kuma nê kãm:

—Tk. Hêxta waa nê. Kwa mon ka war ajamê war akàxpore ho te Tĩrtũm mã axêx pyrãk? Mãn ka wa ajamaxpêr o: “Koja Tĩrtũm ja hã wa ixpumu nê ãm hã wa ixpumu nê tanhmã hã wa ixto hkêt nê.” Anhýr o mãn ka wa ajamaxpêr nà? Nom na ka wa ãm kãm axêx kaprý. Onêj ra mẽ kot amjên jaxàr xwýnhjaja akupýn hpôx o mra. Koja mẽ anhĩpêx o te hipêx pyrã nê mããnên ato tẽ nê ajaxà ka rĩ amnhĩ pumu.

¹⁰ Anê nhũm kuma nê mjên pyrã nê pykap tẽm nê htyk kurê kumrêx. Hãmri nhũm mẽ kot mjên jaxàr xwýnhjaja mra nê mẽ hwýr agjê nê omu nhũm ra htyk mex nê nõ nhũm mẽ kumý nê ma o tẽ nê mjên nhĩhkô hã haxà. ¹¹ Hãmri nhũm mẽ piitã

wa harēnh ma nē kām ma htỳx nē. Mē kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê mē amarĩ ri mē pa xwỳnhjaja nhũm mē tee ri wa hkukamã hamaxpēr o kām ma htỳx kumrēx.

Mē kot aa mēmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỳr ã mē harēnh

Makre 16.17-20; Atre 19.11-12

¹²⁻¹⁴ Na pre hte Jejus kôt mē kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja xatã Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh xà hã ixkre hwỳr akuprõ. Mē kot ixkre nhĩkjê mã: “Pahi Sarumãw nhõ” anhỳr xwỳnh jarēnhja wỳr nhũm pre htem akuprõ. Nhũm mē piitã kām mē hkĩnh nē mē ohtõ nē mē hkôt akuprõ nē mē urak nē Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ. Mēnijaja nē mēmyjaja. No nhũm mē hkwyja Ananĩs mē Sapire wa kot amnhĩ nhĩpêxja mã hamaxpēr nē kām mē hkôt mrar pyma nē. Kām mē hkĩnh tã kām mē hkôt mrar pyma nē.

Nhũm pre hte Jejus nhỹ hã mē ahkre ho mē pa xwỳnhjaja aa mē kot mēmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỳr o ri mē piitã mē hkôt pa. ¹⁵ Jakamã nhũm pre htem mē à xwỳnhjê jamỳ nē ma mē hwỳr mē o mra nē Simãw Pêtre kutêp pry kamã mē haxwỳ nē mē kām:

—E mē jar anhĩkwỹ. Kê Simãw Pêtre ja kôt mē ajãnh tē nē mē akupênh o akupỹm mē ato mex rỳ nhũm hkarõ pix mē atã harir ka mē akupỹm amex japêr.

Anhỳr o mē kām kapêr hãmri nhũm mē kupĩp kãm kutêp hikwỹ. ¹⁶ Nē Jerujarē pu hã krĩ hkwy kamã. Mē à xwỳnhjaja nē mēkarõmnuti kot tanhmã mē ho xwỳnhjaja nhũm pre htem mē hamỳ nē ma mē ãhkrep mē o mra nhũm mē piitã akupỹm mex pa.

*Mě kot Jejus kwỳjê jagjênh ã mẽ harênh
Rukre 21.12-15; Juãw 15.26-27; Atre 4.1-22*

¹⁷ Tã nhũm mẽ õ patre maati mẽ hkràmnhwỳ Satusew nhõ xwỳnhjaja tee ri akupỳm mẽ mex ã mẽ harênh ma nẽ axpẽn mã:

—Tk. Kwa na mẽ ra ohtô nẽ Jejus gryk ã mẽ pahte mẽ ahkre kaga nẽ ãm hkôt pix mã ri amnhĩ nhĩpêx o pa. Anẽ.

Hãmri nẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre maati xwỳnhjê kamã gryk nẽ ra tanhmã mẽ ho kaxyw. ¹⁸ Hãmri mẽ unê nẽ mẽ hagjê nhũm mẽ hagjênh xà kamã hkrĩ hpa.

¹⁹ Tã nhũm kamàt nhũm Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnhja ma mẽ hagjênh xà hwỳr mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ hwỳr axà nẽ mẽ kãm hakwakre kahê xà mẽ nẽ mẽ kator pa. Hãmri nẽ mẽ kãm:

²⁰ —E mẽ ma akupỳm Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre hwỳr mra nẽ axte mẽ kãm awjarê. Tanhmã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx to nẽ Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx nyw o amnhĩ nhĩpêx ã mẽ kãm hã karõ kê mẽ ama. Anẽ.

²¹ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ ma akupỳm hwỳr hapêx kurê kumrêx. Nhũm myt kator o mõi mẽ nhũm mẽ hwỳr agjê nẽ mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarênh o kuhê.

Tã nhũm mẽõ patre maati mẽ hkôt ri mẽ pa xwỳnhjaja amnhĩ wỳr mẽ àptàt tũm xwỳnhjê hwỳ nhũm mẽ piitã axpẽn wỳr pikuprõnh pa. Hãmri nẽ htỳx arĩ Jejus kwỳjaja mẽ hagjênh xà kamã mẽ hkrĩ hã mẽ hkamnhĩx nẽ amnhĩ wỳr mẽ hã karõ.

²² Nhũm pòristijaja ma kot mẽ haprõr kaxyw mẽ hagjênh xà hã ixkre hwỳr mra nẽ tee ri kamã mẽ hapêr nhũm mẽ kamã amrakati. Hãmri nhũm mẽ

akupÿm mẽ pikuprõnh xwÿnhjê hwÿr hprõt nẽ mẽ kãm:

²³ —Nà na pòristi hkwyjaja arĩ hakwakrem ixkre jamār mex nhũm hakwakre arĩ kahê htÿx nẽ xa. Tã pa mẽ hwÿr agjê nẽ tee ri hkre kamã mẽ hapêr nhũm mẽ kamã amrakati kumrêx. Anẽ.

²⁴ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ tee ri hamaxpêr.

²⁵ Rôm nhũm ja mẽ hwÿr tẽn axàn mẽ kãm:

—Kwa jãã mẽ ate mẽ haggjênh xwÿnhjaja na mẽ axte Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre kamã mẽ ahkre ho kuhê pa ham mẽ omu nẽ mẽ kurũm tẽ. Anẽ.

²⁶ Hãmri nhũm patre nhõ pòristi krãhtũmja kuma nẽ mẽ hwÿr pòristi hkwy rẽ nhũm mẽ ma mẽ hwÿr mra nẽ mẽ hwÿr agjê nẽ kê axte mẽ unê nẽ akupÿm mẽ o mra. Nom tanhmã mẽ ho hkêt nẽ. Mẽ kot hkõt ri mẽ pikamênh xwÿnhjê pymaj mẽ ho mex nẽ mẽ o mō. Nẽ mẽ hã axpên mã:

—Nà kot puj mẽ tanhmã mẽ ho nhũm mẽ ja hã mẽ pahpumu nẽ kẽn o mẽ pahkapê nẽ tanhmã amnhĩ to nẽ hã mẽ panhĩmex. Anẽ.

²⁷ Hãmri nẽ mẽ ho mex nẽ akupÿm mẽ o mōn mẽ hwÿr mẽ ho agjê nẽ mẽ pikuprõnh xwÿnhjê kutã mẽ hkrĩ. Hãmri nhũm mẽõ patre maatija mẽ kãm:

²⁸ —Kwa ra mẽ ixte Jejus kapêr jarênh nẽ mẽ akurê htã ka xep mẽ ãm mẽ inhma nẽ arĩ mẽ kãm harênh o ri apa. Nẽ jar Jerujarẽ kamã mẽ piitã mẽ kãm harẽ. Nẽ mẽ pajaja mẽ ixte Jejus pĩr ã ka mẽ ri mẽ kãm mẽ ijarênh o apa. Anẽ.

²⁹ Hãmri nhũm Simãw Pêtre mẽ kuma nẽ mẽ amnhĩ tã mẽ kãm kapêr nẽ mẽ kãm:

—Tÿ kot kaj mẽ Tĩrtũm kapêr kuhpa hã mẽ inhmã mẽmoj tã karõ pa mẽ ama nẽ ãm mẽ ama nẽ

ãm Tĩrtũm kapẽr pix ma nẽ hkõt ri amnhĩ nhĩpêx.
³⁰ Amnepêm mẽ panhĩgêjtjaja na prem Tĩrtũm kõt
 pix mã amnhĩ nhĩpêx o pa. Tã ka prem axtem nẽ
 kêp mẽ kãm Kra Jejus ã amỹnê nhũm mẽ pĩ kahpa
 hã kunhõ nẽ kupĩ. Nom nhũm Tĩrtũm akupỹm ho
 htĩr ³¹ nẽ kêp mẽ panhõ Pahihti hã harẽ. Nẽ kêp mẽ
 pahkaprĩ xwỹnh mex ã harẽ. Hãmri nẽ ra amnhĩ ri
 ỹr nhũm ãhkõ hã mẽmoj piitã ho amnhĩptar o hkrĩ.
 Nhũm kãm: “Koja Ijaew mẽ kot amnhĩ tomnuj
 kaga nẽ akõt amnhĩ xunhwỳ pa ja hã mẽ omu nẽ
 amnhĩ katut kõt mẽ kot amnhĩ tomnuj rẽn pa
 nẽ mẽ ho ixkra.” Anẽ. ³² Tã mẽ pajaja mẽ ixte
 Jejus htyk nẽ akupỹm htĩr ã omunh mex jakamã na
 pa hte Tĩrtũm Karõ nhỹ hã ã mẽ amã harẽn anẽ.
 Karõja na pre Tĩrtũm mẽ ixte hkõt amnhĩ nhĩpêx
 xwỹnhjê hwỳr kurẽ nhũm mẽ ixwỳr wrỳ nẽ mẽ
 ixkarõ mã agjê. Tã ỹ hã na pa htem ri ã harẽn
 anhỹr o ri mẽ akõt ixpa. Anẽ.

³³ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kamã gryk tỳx
 nẽ. Nẽ mẽ kãm mẽ himex prãm nẽ mẽ kãm mẽ
 hã amỹnê. ³⁴ Hãmri nhũm Kamariewtija tee ri ja
 hã mẽ omu hãmri nẽ kànhmã xa nẽ Jejus nhỹ hã
 mẽ ahkre xwỹnh maatijê xyr pẽ hkwỳjê mã kapẽr.
 Parijew nhõ xwỹnh na pre. Nẽ kêp Tĩrtũm kapẽr
 ã kagà htũm o mẽ ahkre ho pa xwỹnhjê hõ na
 pre. Nhũm mẽ piitã kãm hkĩnh nẽ. Jakamã nhũm
 kànhmã xa nẽ põristi mã anẽ nhũm mẽ amnhĩ nê Je-
 jus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỹnhjê kator nhũm
 mẽ kapõt ã kuhê. ³⁵ Hãmri nhũm Kamariewtija mẽ
 nê tanhmã mẽ kãm kapẽr to nẽ mẽ kãm:

—E ixkwỳjaja. Kwa kêr pu mẽ tanhmã mẽ ho
 hkukamã pajamaxpẽr mex nẽ. ³⁶ Mãn arĩ mẽ ate

finat Tetastija jarēnh ã anohtỳx nē ho apa japêr. Mytwrỳ hõ hã na pre mẽ kãm amnhĩ to rax ã amnhĩ jarēnh o pa. Hãmri nhũm hkôt ri mẽ pa xwỳnhjaja ohtô nē. Mẽ kêp 400. Tã nhũm prem mẽ kêp Tetasti pĩ nhũm hkôt ri mẽ pa xwỳnhjaja axpẽn pê anhrà nē ma hapêx.

³⁷ –Tã nhũm mẽ kot mẽ piitã mẽ ho kôta xà hã arĩgroja ã nhũm Garirej nhõ xwỳnh pê finat Jut haxwỳja hkôt mẽ pa xwỳnhjaja ohtô nē. Tã nhũm mẽ mãănēn mẽ kêp kupĩ nhũm hkôt ri mẽ pa xwỳnhjaja haxwỳja axpẽn pê anhrà nē ma hapêx.

³⁸ –Jakamã kwa pu mẽ tanhmã jajê ho hkêt nē. Pu mẽ ãm mẽ omu. Kojã mẽ amnhĩ krã hkôt ã ujarēnh anhỳr o pa japêr hã kojã Tetasti mẽ Jut wa hkôt pa xwỳnhjê pyrã nē tokyx axpẽn pê anhrà nhũm Jejus jarēnh o paja hapêx o hapêx. ³⁹ Nom kojã mẽ ãm hãmri Tĩrtũm nhỹ hã ã mẽ ahkre ho pa anhỳr japêr hã kot puj mẽ tee ri ja ho pajapêx mã. Jakamã kwarĩ. Kot puj mẽ tanhmã mẽ ho nē te mẽ pahte Tĩrtũm kutã amnhĩ xunhwỳr pyrãk. Anē.

Nhũm pre ã Kamariewti Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatijê xyr pê hkwỳjê mã kapêr anē. ⁴⁰ Hãmri nhũm mẽ kuma nē kãm:

–Tỳ nà ãm hãmri na ka ã akapêr anē. Kot puj xep mẽ tanhmã mẽ ho hkêt nē. Anē.

Hãmri nē akupỳn mẽ hã karõ nhũm mẽ akupỳn mẽ hwỳr agjê. Hãmri nhũm mẽ pôristi mã mẽ hã amỳnê nhũm mẽ htak. Hãmri nhũm mẽ àptàr tũmrejaja mẽ kãm:

–E mẽ mãmrĩ ma akupỳm mra. Nom kêr ka mẽ axte mẽ kãm Jejus kapêr jarēnh o ri apa hkêt kumrêx. Anē.

⁴¹ Hāmri nhũm mẽ kām ure nhũm mẽ ma mra. Kĩnh nẽ ma mra nẽ axpẽn mã:

—Nà kwār mẽ Jejus ã mẽ pahtak nẽ tanhmã hã mẽ pahto. Kwār mẽ māmri ã hã mẽ pahto anẽ. Kot pu mẽ hkaga hkêt nẽ. Ra Tĩrtũm kot ja hã mẽ pahpumunh mex kênã.

Anhỹr o axpẽn mã kapěr o axpẽn jamaxpěr o hihtỳx mex o pa.

⁴² Hāmri nẽ arĩ apkati mẽ hkwỳjê mã Jejus kapěr jarẽn h o mẽ ahkre ho mẽ hkôt pa. Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽn h xà hã ixkre kamã nẽ nhãm mẽ ỏrkwỹ kamã ri mẽ ahkre ho pa. Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw Jejus xãm ã mẽ kām harẽn h o ri mẽ hkôt pa.

6

Mẽ kệp mẽ mjên htyk xwỳnhjê jarẽn h

Wam Ximotre 3.8-9

¹ Tã nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja ohtô rax kumrẽx o mỗ. Mẽ piitã kệp Ijaew no nhũm mẽ hkwỳjaja axtem Gres kapěr o kapěr nhũm mẽ hkwỳjaja Ijaew kapěr o kapěr. Na pre hte Ijaew kapěr o kapěr xwỳnhjaja apkati mẽ mẽ kệp mẽ mjên htyk xwỳnhjê mã mẽõ ho pa. No ãm mẽ piitã mẽ hipêx o axpẽn pyràk kêt jakamã nhũm Gres kapěr o mẽ kapěr xwỳnhjaja tee ri ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã mẽ omu nẽ mẽ kamã gryk nẽ. Hāmri nẽ mẽ kām:

—Kwa na ka htem amnhĩ kamã mẽ kệp mẽ mjên htyk xwỳnhjê mã mẽõ ho rũnh nẽ agõ. No mẽ ixkamã jajê mã na ka htem ãm ho hkryre nẽ agõ. Kwa mẽ ri ã mẽ hipêx anhỹr kêt nẽ. Mẽ hipêx o axpẽn pyràk nà. Anẽ.

² Hāmri nhūm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maati jaja mẽ hã mẽ kapēr ma hāmri nẽ mẽ piitã mẽ ho akuprõ nẽ mẽ kãm:

—Kwa kēr ka mẽ ja hã axpẽn mã axàkjêr kêt nẽ. E pu mẽ kot mẽ kêp mẽ mjên htyk xwỳnhjê mã õ ho pa kaxyw mẽ akwỳjê rê. No mẽ pajaja kot paj ja ho anhỹr o ri ixpa hkêt nẽ. Kot pa mẽ anẽ nẽ Jejus kapēr o ri mẽ ajahkre hkêt nẽ nhūm ja mex kêt nẽ. Jakamã mẽ atõ kot kaj mẽ akatàt kôt mẽ kãm mẽ õ ho apa? ³ E mẽ amnhĩ kamã mẽ ho 7 nẽ mẽ arê pu mẽ kêp mẽ mjên tyk xwỳnhjê mã õ ho pa kaxyw mẽ unhwỳ.

Tãm mẽ hamaxpēr xwỳnhjaja.

Nẽ mẽ ate axpẽn mã mẽ mex ã mẽ harēnh xwỳnhjaja.

Nẽ Tĩrtũm Karõ nhỹ hã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx o mẽ pa xwỳnhjaja.

Ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr xwỳnhjaja ka mẽ ho 7 nẽ arê pu mẽ kaxyw mẽ unhwỳ. ⁴ Nom mẽ pajaja kot paj mẽ akôt arĩ mẽ amã Tĩrtũm kapēr jarēnh o ri mẽ ajahkre pix tãnopxar o ri ixpa. Anẽ.

⁵ Hāmri nhūm mẽ kuma nhūm ja mẽ kãm mex nẽ. Nhūm mẽ ma mra nẽ axpẽn mã hkwỳjê nhĩxi jarē hāmri nẽ mẽ ho 7 nẽ mẽ kurê. ã mẽ hixi kot anhỹr.

Estewāw. Estewāwja na pre Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx mex o pa. Tĩrtũm Karõ kaxwỳnh mã àr nẽ ho amnhĩptàr jakamã nhūm pre hte tãm ri amnhĩ nhĩpêx o pa.

Nẽ kaxyw Firipti

nẽ Prokot

nẽ Nĩkanõ

nẽ Timã

nẽ Parmēnti

nē Nīkoraw. Nīkorawja krī pē ãxiok nhõ xwỳnh na pre. Kêp Ijaew kêt tâ kãm Tĩrtũm kĩnh o pa. Tã ra mãânên Kra Jejus kôt amnhĩ xãm.

⁶ Jakamã nhũm mẽ mẽ kêp 7tajê rê nē Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maati-jê hwỳr mẽ o mra. Hãmri nhũm mẽ omu nē mẽ àpênh ã mẽ unhwỳr kaxyw mẽ hã ìhkra jaxwỳ nē mẽ ho Tĩrtũm wỳ. Hãmri nhũm mẽ kêp mẽ mjên htyk xwỳnhjê mã mẽ õ ho pa nē mẽ piitã mẽ hipêx o axpên pyræk.

⁷ Tã nhũm mẽ ra ohtô rax nē Tĩrtũm kapêr ma nē hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa. Jakamã nhũm Jerujarê kamã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja ra ohtô rax kumrêx. Nē mẽ õ patre hkwy haxwỳja ohtô nē mẽ uræk nē amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr nē hkôt amnhĩ xunhwỳ.

*Mẽ kot Estewãw pynênh ã mẽ harênh
Rukre 21.14-15*

⁸ Tã nhũm Estewãwja. Kot mẽ kêp mẽ mjên htyk xwỳnhjê mã mẽ õ ho pa xwỳnhjê hõja. Tĩrtũm kot kutã nojarêt mex jakamã na pre hte ỹ hã àhpumunh tỳx o aa mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỹr o ri mẽ hkôt pa. ⁹ Hãmri nhũm Ijaew kwỳjaja tee ri ja hã omu nhũm ja mẽ kêp omnuj tỳx nē nhũm mẽ hã kãm akir. Uræk nē mẽ kêp Ijaew nē Jerujarê kamã ri mẽ hkôt pa htã ahpỳnhã mẽ õ pyka. Mẽ kot kãm “Ripetat” xwỳnh kwỳ na pre mẽ. Nē ahpỳnhã mẽ õ krĩ.

Mẽ hkwyjaja kêp Sirên nhõ xwỳnh.

Nē mẽ hkwyjaja kêp Aresân nhõ xwỳnh.

Nē mẽ hkwyjaja kêp Siris nhõ xwỳnh.

Nē mẽ hkwyjaja kêp As nhõ xwỳnh.

Ahpÿnhã mẽõ pika nẽ mẽ õ krĩ htã na prem Jeru-jarẽ kamã ri axpẽn kôt pa ho pa. Tã Estewãw kot ã amnhĩ nhĩpêx anhÿr o pa hã omu nhũm ja mẽ kêp omnuj tÿx nẽ nhũm mẽ hã kãm akir. ¹⁰ No nhũm Tĩrtũm Karõ nhÿ hã hamaxpêr tÿx o mẽ kãm kapêr nhũm mẽ kuma nẽ tee ri kutã tanhmã kãm nẽ hprãm kaprÿ. ¹¹ Hãmri nẽ ma mra nẽ tanhmã ho hêx to kaxyw amnhĩ kwÿjê rê nẽ mẽ kãm hã amÿnẽ nẽ mẽ kãm:

—E kêr ka mẽ krĩ nhõ xwÿnhjê mã Estewãw o axêx nẽ tanhmã mẽ kãm ho akapêr punuj to ho ri mẽ hkôt apa. Kê mẽ ama nẽ kamã gryk kato. Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ pa mẽ hpãnhã mẽ amã amnhĩre. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ ma mra nẽ hapôj nẽ ma krĩ nhõ xwÿnhjê mã tanhmã ho hêx to ho ri mẽ hkôt pa nẽ mẽ kãm:

—E mẽ amnẽ akuprõ nẽ mẽ inhma. Kwa kêr ka mẽ Estewãwti kapêr mar kêt nẽ. Na hte finat Mojes mẽ Tĩrtũm wa ho kapêr punuj pix o ri pa. Pa mẽ ra kot wa ho kapêr punuj ã kuma. Anẽ.

¹² Hãmri nhũm mẽ kuma. Krĩ nhõ xwÿnhjê mẽ nẽ mẽ àptàr tũmrejê mẽ Tĩrtũm kapêr tũm o mẽ ahkre ho mẽ pa xwÿnhjaja nhũm mẽ tee ri mẽ kot Estewãw o hêxja ma nẽ kamã gryk nẽ. Hãmri nẽ ma hwÿr mra nẽ unê nẽ ma mẽ õ juisti hwÿr o tẽ. ¹³ Hãmri nhũm mẽ kãm ho hêx xwÿnhjaja mẽ hkôt mra nẽ juisti mã tanhmã ho hêx to nẽ mẽ kãm:

—E jahti na hte finat Mojes kot Tĩrtũm nhÿ hã mẽ pahte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã karõ ho hêx rãhã ho pa. Nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkreja nhũm tanhmã ho hêx to pa mẽ kuma.

¹⁴ Na hte mẽ kãm: “Koja nhÿrmã Jejus pê Najare

nhõ xwýnh Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh xà hã ixkreja grành pa kãm ga.” Anhỹr o mẽ kãm hêx o pa. Nẽ Mojes kot mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx ã karõ nê mẽ pahkurê pa prem kuma. Anẽ.

¹⁵ Nhũm prem ã mẽõ juisti mã Estewãw o hêx anẽ. Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ Estewãw wỳr rĩt nẽ hkuk pumu nhũm te kot Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwýnhjê kuk nhĩrã rax pyrã nẽ xa nhũm mẽ tee ri omu nẽ kamã no pyma nẽ.

7

Estewãw kot juistijê mã ujarẽnh

¹ Hãmri nhũm mẽ õ patre maatija Estewãw mã kapêr nẽ kãm:

—E mẽ inhmã amnhĩ jarẽ. Xà ãm hãmri na mẽ ri ã ajarẽnh anẽ nà? Anẽ.

² Hãmri nhũm kuma nẽ mẽ piitã mẽ kãm kapêr. Mẽ kãm kapêr ryy nẽ mẽ kãm:

—Tõe kot paj mẽ amã mẽ panhĩgêf finat Apraãw tanhmã harẽnh to ka mẽ inhma. Amnepêm na pre Tĩrtũm maatija Apraãw wỳr kato. Kormã pyka pê Mêsopotãm kamã pa ri. Kormã kot ma krĩ pê Arã hwỳr mõi kêt ri nhũm hwỳr kato nẽ kãm: ³ “E kêt ka mẽ anhõ krĩ pê akato nẽ akwỳjê re nẽ ma mõi. Kot paj ma nhỹhỹm hpãnhã pyka hõ hwỳr mẽ ato mõi.” Anẽ.

⁴—Hãmri nhũm kuma nẽ amnhĩ to akuprõ nẽ ma mõi. Õ pyka pê Katej pê kato nẽ ma krĩ pê Arã hwỳr mõi nẽ hpãnhã kamã pa. Tã nhũm hipêêxà Terahti kêt ty nhũm Tĩrtũm amnẽ jar mẽ panhõ pyka hwỳr kumẽ. Jar mẽ papapxà hwỳr kumẽ.

⁵ –Nom nhũm kormã kãm pykaja nhõr kêt nẽ. Kormã kãm hkwỹ ho grire nẽ õr kêt nẽ. Na pre ãm kãm:

E kot paj nhỹrmã amã pykaja gõ. Amã nẽ akanrẽhã akra nẽ atãmnhwýjê mã kugõ ka mẽ kamã ri apa ho apa.

Anhỹr o kãm mẽ panhõ pika pê Kanaãja jarẽ. Apraãw kormã hkra hkêt ri nhũm ã kãm kapẽr anẽ.

⁶ Hãmri nẽ kãm:

Koja akanrẽhã atãmnhwýjaja nhỹrmã ma nhỹhỹm pyka hõ hwýr pa nẽ hpãnhã kamã pa. Mẽ õ pyka kamã pa hkêt tã nhãm pyka hõ kamã pa hãmri nẽ pika nhõ xwýnhjê mã àpênh rũnh o pa nhũm pyka nhõ xwýnhjaja mẽ hipêx kati rũnh o pa. Nẽ mẽ àpênh ã mẽ kãm amnhĩrer kêt nẽ. ãm mẽ homnuj o pa hã amgrà xohtô rax kumrẽx. Nhũm mẽ hã amgrà pê 400.

⁷ Nom kot paj mẽ hã mẽ homnuj tỳx nẽ. Akanrẽhã atãmnhwýjê hã mẽ homnuj tỳx nẽ nhũm mẽ rĩ kormã mẽ kurũm kato nẽ man akupỹn pa nẽ jar pøj. Hãmri nẽ jar inhmã inhmex o inhmex ã ijarẽnh rãhã ho pa. Anẽ.

⁸ Hãmri nẽ kãm:

E pu axpẽn ma. Koja ka nẽ akanrẽhã akra nẽ atãmnhwýjaja ka mẽ ixkõt ri amnhĩ nhĩpêx o apa hã kot paj mẽ ato ixkra. Tã koja ja amã mex japêr hã kêr ka mẽ amnhĩ my kwrỹt kà hkwỹ jakà. Nẽ koja mẽ akrajaja hapøj nẽ my ka mẽ mã mẽ ho anẽ nẽ mẽ kęp mẽmy kwrỹt kà hkwỹ jakà. Mẽ piitã mẽ kot mẽ apê ixkra hã mẽ apumunh kaxyw kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ.

Anhÿr o Apraãw mã kapêr nhũm kuma nê mar xà hkôt hkra Ijak my kwryt kà hkwy krãhta. Kormã hkaràre ri. Kormã hã arĩgro pê 8 pix ri nhũm kêp hkwy krãhta.

—Tã nhũm Ijak hprêk nê hprõ nê hkra. Hãmri nê mã hkra Jako ho anê nê. Nhũm Jako hprêk nê mã hkra pê 12jê ho anê nê mē piitã mēmy kwryt kà hkwy jakàr pa. ã na pre mē pahpàr kraxjaja amnhĩ nhĩpêx anhÿr o pa.

⁹ —Jako hkrajê hõ na pre kêp Juje. Nhũm Juje htõjaja hipêêxà hkôt kamã gryk nê axtem nê mē urojê mã ho wênê nhũm mē kêp haprõ nê ma pyka pê Ejit wÿr o mō. Amarĩ Ejit nhõ xwÿnhjê mã àpênh o pa kaxyw. Tã no nhũm Tirtũm arĩ tânopxar rãhã ho hkôt pa. ¹⁰ Hãmri nê Ejit kãm mē kot homnuj xwÿnhjê nhĩhkra rũm hkapa nê tanhmã hkrã hto nhũm àhpumunh tÿx nê hamaxpêr mex nê. Jakamã nhũm Ejit nhõ xwÿnhjê nhõ pahi Parahtija omu nê kãm hkĩnh nê. Kot tãm amnhĩ nhĩpêx nê àhpumunh tÿx kôt omu nê kãm hkĩnh nê. Hãmri nê amnhĩ ri kumê nhũm ãhkô hã àpênh o pa. Kãm òrkwy pumu nê Ejit nhõ xwÿnhjê ho amnhĩptàr o pa.

¹¹ —Rôm nhũm mē hpur kãm mēmoj nhĩgrõt mex kêt nê nhũm mē kêp mē apkur xà hã mē òja ra ri mē kêp kryre. Ejit kamã nê jar Kanaã kamã nhũm mē apkur xà hã mē òja mē kêp hapêx par o mō. Nhũm mē piitã prãm xàj ra hiire nê kãm prãm tÿx o pa nhũm mē panhĩgêjtaja hãmri prãm xàj tee ri amnhĩ xàpkur xà hã mēmoj japêr.

¹² —Tã nhũm Jakoja Ejit kãm arĩ mē apkur xà hã mē ò rax ã harênh ma nê ma hwÿr hkra hkwyjê

rě. Mě panhīgêtjaja nhũm ma mẽ hwỳr mẽ kurě nhũm mẽ ma mẽ hwỳr mra. Hãmri ně mẽ hwỳr pôj ně mẽ kêp mẽmo hy hkwỳ japrô ně ma akupỹm o mra. Wam mẽ môrta ã mẽ kêp mẽmoj japrô ně ma akupỹm o mra.

13 —Tã nhũm mẽ kêp mẽmo hy japrôr xwỳnhja hapêx nhũm mẽ axte akupỹm mẽ hwỳr mra. Hãmri nhũm mẽ htô Juje mẽ kãm amnhĩ to amnhĩrĩt ně kêp mẽ htô hã mẽ kãm amnhĩ jarě. Mě kot ra htyk ã hkamnhĩx tã nhũm mẽ kãm amnhĩ jarě. Hãmri nhũm Paraohti mẽ kêp Juje htô hã mẽ harěnh ma.

14 —Tã nhũm Juje amnhĩ wỳr hipêêxà Jako mẽ htamnhwỳjaja mẽ hã karō nhũm mẽ piitã ma Ejit wỳr hapêx. Mě kêp 75 ně ma Ejit kamã Juje hwỳr hapêx hãmri ně kamã pa ho pa.

15 —Ã kot anhỳr jakamã nhũm Jakoja ma Ejit wỳr mō ně hpãnhã kamã pa ho pa. Tã hãmri kamã ty. Nhũm hkrajê piitã Ejit kãm pa hãmri ně gaa ně htyk pa. 16 Hãmri nhũm mẽ hkanrêhã mẽ hkrajaja mẽ hamỳ ně ma akupỹm Kanaã hwỳr krĩ pê Sikě hwỳr mẽ o pa ně kamã mẽ hagjê. Na pre mẽ hkukamã finat Apraãw kot Amōr krajê pê kěnkre japrô ně kamã hprō jaxà. Jakamã nhũm prem mỳr pê ma hwỳr mẽ o pa ně kamã mẽ hagjê hãmri ně ma akupỹm Ejit wỳr pa.

17 —Tã gaa ně rĩ ohtô rax kumrěx o mō. Mě panhīgêtjaja ohtô rax kumrěx o mō. Hãmri nhũm Tĩrtũm kot Apraãw mã mẽ õ pyka jarěnh xwỳnhja nhũm kot mẽ kãm òr kaxyw. 18 No nhũm Ejit nhō pahi kot Juje ho mex xwỳnhta na pre ra ty nhũm axtem hpãnhã hōja mẽ ho amnhĩptar o pa. Ně aa Juje jarěnh mar kêt ně. Kormã pahi xàr nyw kêt

ri htyk jakamã nhũm mỳr pê harẽnh mar kêt nẽ.
 19 Hãmri nẽ hkwyjê homnuj o pa. Tanhmã mẽ panhĩgêjtê nhĩpêx to ho pa. Nẽ mẽ kãm mẽ hkra my hapôx xwỳnhjê hã amỹnê. Mẽ hapôx nhũm mẽ kot pikap mẽ rẽnh nhũm mẽ htyk kaxyw nhũm mẽ kãm mẽ hã amỹnê.

20 –Rôm nhũm finat Mojesja kato. Nẽ mexre. Hãmri nhũm katorxà Ejit nhõ xwỳnhjê kot kêp hpĩr pymaj õrkwỹ kamã ri mẽ kêp ho hpimxur o pa hã mytwrỳ axkrunẽpxi.

21 –Tã nhũm ra htỳxre nhũm katorxà mẽ hipêêxà wa tee ri hkukamã hamaxpêr hãmri nẽ mẽ kot wa kêp hpĩr pymaj kumỳ nẽ ma o tẽ nẽ kaxyw à nhĩpêx nẽ nhỹri gô nhĩpôk ri pō kamã ho amũxu. Tã nhũm Paraohiti hkra nija ra gôx mã wỳr mã tẽ nẽ ra omu hãmri nẽ amnhĩm kumỳ nẽ ma o tẽ nẽ ho hkra. 22 Jakamã nhũm Mojes Ejit nhõ xwỳnhjê kamã hprêk. Hãmri nẽ mẽ àhpumunh xà hã kagà pumunh pa. Nẽ hihtỳx nẽ mẽ kãm kapêr kãm hihtỳx mex o pa.

23 –Tã hãmri ra hã amgrà pê 40 nẽ hapêx nhũm Mojes hamaxpêr nẽ ra kãm amnhĩ kwỳ pê Ijaewjê pumunh prãm nẽ ma mẽ hwỳr tẽ. 24-25 Hãmri nẽ htẽm kôt ja wa omu. Nhũm Ejit nhõ xwỳnhja Ijaewja homnuj o xa nhũm Mojes tẽn tee ri hã omu nẽ hamaxpêr o: “E pa ma wa hwỳr tẽ nẽ ixkwỳ mũj ã Ejit nhõ xwỳnhhta pĩ kê ixkwỳjaja ja hã ixpumu nẽ Tĩrtũm kot mẽ hwỳr inhmẽnh ã ixpumu. Ixte Ejit nhõ xwỳnhjê nẽ mẽ kator kaxyw mẽ ja hã ixpumunh kurê kumrêx.”

–Anhỹr o hamaxpêr hãmri nẽ wa hwỳr tẽ nẽ amnhĩõja nẽ Ejit nhõ xwỳnh pĩ. Tã no nhũm

hkwyjaja kot hpĩr ã harẽnh mar tã tanhmã amnhĩ kaxyw kãm hamaxpẽr to hkêt nẽ. ²⁶ Nhũm apkati nhũm mẽhõja war axkrut nẽ axte pijapu ho wa xa. Hamẽ wa kęp Ijaew. Jakamã nhũm Mojes akupỹm mẽ hwỳr tẽ nẽ tee ri axpẽn tã wa omu nhũm ja kęp omnuj nẽ. Hãmri nhũm wa hwỳr tẽ nẽ axpẽn nẽ wa kãm kapẽr nẽ wa kãm: “Pa? Kwa war ajamẽ war apê Ijaew kẽnã na ka wa ri axtem nẽ ã axpẽn nhĩpêx anẽ.” Anẽ. ²⁷ Hãmri nhũm kot amnhĩ kaxyw hkryx xwỳnhja kuma nẽ nhãm amnhĩ nẽ hkujate nẽ kãm: “Tk. Kwa xà apê mẽ inhõ pahi hã na ka ã wa inhmã akapẽr anẽ? Nà apê mẽ inhõ pahi hkêt kẽnã. ²⁸ Kot kaj inhĩpêx o te ate Ejit nhõ xwỳnhhta nhĩpêx pyrà nẽ wa ixtõ hpĩr kêt nẽ.” Anẽ.

²⁹ —Hãmri nhũm tee ri kuma nẽ ra kãm ma nẽ Ejit rùm kator kurê kumrẽx nẽ ma pyka pê Mijiã hwỳr mõ nẽ kamã hpãnhã pa. Kamã hprõ nẽ hkra. Nhũm hkra myja wa hamẽxkrut.

³⁰ —Tã nhũm Mijiã kamã pa hã axte hã amgrà pê 40. Hãmri nẽ mẽmo arĩgro hã kapôt ã krã hakỳx pê Sinai kape hã ri pa nhũm Tĩrtũm kãm kapẽr. Nom nhũm Mojes omunh kêt nẽ. ãm utĩ kaók kamã kuwy hpók pix pumu. ³¹ Amnhĩ jaêr pê ã kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã omu hãmri nẽ amnhĩ tã hprĩ hã omunh kaxyw hwỳr tẽ nhũm Tĩrtũm kãm:

³² Pa Mojes? E ixpê Tĩrtũm na pa. Ixpê akukamã anhĩgêt Apraãw nhõ Tĩrtũm na pa. Nẽ ixpê Apraãw kra Ijak mẽ htãmnhwỳ jako wa õ Tĩrtũm na pa. Anẽ.

Hãmri nhũm tee ri kuma nẽ kãm ma xàj htertet tỳx nẽ. Hãmri nẽ umaj axte pĩ hpókja wỳr rĩt kêt nẽ. ãm nhãm hkrã nẽ rĩt o xa. ³³ Hãmri nhũm Tĩrtũm kãm:

E kwa ixpê Tĩrtũm maati hã ixtã apijaàm ã aparkà kapa nẽ apar kênh nẽ xa.

³⁴ Na pa ra ixkra Ijaewjaja Ejit kãm mẽ omu. Na ra Ejit nhõ xwýnhjaja ixpê mẽ homnuj tỳx kumrêx rãhã ho pa nhũm mẽ amnhĩ xà hã maj tee ri amnhĩ nhĩpêx. Pa ja hã mẽ omu nẽ inhmã mẽ hkaprĩ nẽ. Jakamã kot paj Ejit nhõ xwýnhjê nhĩhkra rũm mẽ kator pa. E ka kot paj mẽ hwỳr amẽ ka ma akupỹm mẽ hwỳr mō nẽ mẽ kurũm mẽ kator.

Anhỹr o kãm mẽ kaxyw karõ. ³⁵ Ra Ijaew kot Mojes hkaga tã nhũm mẽ kaxyw ãm nẽ ma akupỹm kot mẽ hwỳr mẽnh kaxyw. Na prem ra omu nẽ hkaga. Te mẽ ate Jejus kagaja pyrã nẽ hkaga. Jakamã nhũm pijapu xwýnhta tee ri amnhĩ tã omu nẽ kamã gryk nẽ amnhĩ nê kãm kapêr nẽ kãm: “Tk. Kwa xà apê mẽ inhõ pahi hã na ka ã wa inhmã akapêr anê? Nà apê mẽ inhõ pahi kêt.” Anhỹr tã nhũm Tĩrtũm mẽ kaxyw tãm xãm. Kot mẽ ho amnhĩptar nẽ Ejit nhõ xwýnhjê rũm mẽ kator kaxyw. Ja kaxyw na pre pĩ hpôk kamã kãm kapêr nẽ mẽ kaxyw ãm.

³⁶ —Jakamã nhũm Mojes ma akupỹm Ejit wỳr mō nẽ mẽ kurũm hkwyjê kator nẽ ma mẽ o pa. Na pre mẽ ho mex nẽ Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kãm aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỹr o ri mẽ o pa. Ejit kamã nẽ mãânẽn mẽ kot gô xujanãr mã: “Gô kamrêk” anhỹr xwýnhta kamã. Nẽ kapôt ã mẽ kãm ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o mẽ o pa. Nẽ kapôt ã ri mẽ o pa ho ra hã amgrã pê 40.

³⁷ —Tã tãm na pre mẽ panhĩgêjtjê mã mẽhõ hkukamã mẽ kãm tanhmã harênh to nẽ mẽ kãm harênh o: “Koja Tĩrtũm nhỹrmã te ra mẽ akaxyw pa ixãm pyrã nẽ inhmỳr pê mẽ panhĩõ xãm. ỹ hã

mě amã kapěr jarěnh o pa kaxyw nhũm nhỹrmã mẽ akaxyw ãm ka mẽ omu.”

—Anhỹr o ã Jejus kukamã harěnh aně. ³⁸ Na pre Mojes kapôt ã mẽ panhĩgětjê ho pa nhũm mẽ krã hakỳx pê Sinaija wỳr pa. Mẽ panhĩgětjaja hãmri hwỳr pa nhũm Tĩrtũm kapěr o mẽ wrỳk xwỳnhja mẽ kaxyw Mojes mã kapěr nhũm ô ri mẽ kãm awjarê nê hã kagà. Mẽ kot mar nê hkôt amnhĩ nhĩpêx nyw o amnhĩ nhĩpêx o pa kaxyw nhũm mẽ kãm Tĩrtũm kapěr jarěnh o pa. Nẽ mẽ pajaxwỳja. Mẽ pahte hkôt amnhĩ nhĩpêx nyw o amnhĩ nhĩpêx o papa kaxyw na pre mẽ pamã hã kagà. ³⁹ Tã no nhũm mẽ panhĩgětjaja Mojes ma nê ãm kuma nê hkaga kumrêx nê akupỹm Ejit wỳr hkrà. ⁴⁰ Jakamã nhũm Mojes kormã nhỹri mẽ kaxyw Tĩrtũm mã kapěr o ãm rôm nhũm mẽ wakre kamã htõ Arãw wỳr mra nê kãm: “Kwa Mojes ra kot tanhmã amnhĩ to kênã. Kot Ejit rũm mẽ pakator nê mẽ pahto mõi tã ra nhỹri arĩk nê tanhmã amnhĩ to. Jakamã e. Kwa hpãnhã mẽ inhmã mẽmo karõ nhĩpêx pu mẽ ho panhõ sãnti kê tãm ma akupỹm Ejit wỳr mẽ pahto pa.” Aně.

⁴¹ —Hãmri nhũm mẽ kuma nê mẽ kãm kàx o mõi krare karõ ho sãnti nhĩpêx nê mẽ kãm ãm. Hãmri nhũm mẽ axtem nê te ho Tĩrtũm nhĩpêx pyrãk o hipêx nê kãm ôwêhti hkwỳ pa nê kãm haxwỳ nê hã apku. Hãmri nê ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã amnhĩ pumu nê hkĩnh nê. ⁴² Hãmri nhũm Tĩrtũm tee ri ja hã mẽ omu nhũm ja kệp omnuj tỳx nê nhũm mẽ hkaga hpa. Jakamã nhũm prem amnhĩ krã hkôt ri myyti nê mytwrỳre nê kanhêti karõ nhĩpêx nê te mẽ kot Tĩrtũm nhĩpêx pyrãk o hipêx o pa. Hãmri nê amnhĩ kaxyw kumã pix mã hamaxpěr o pa hã

amgrà xohtô nê. Tã nhũm Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh o mẽ pa xwỳnhjaja tanhmã mẽ kãm kapêr to nê mẽ hã kagà. Te Tĩrtũm tãm mẽ kãm kapêr pyràk o mẽ kãm kapêr nê hã kagà kot:

Pa mẽ apê Ijaewjaja? E mẽ inhma. Amnepê m mẽ ate kapôt ã ri mẽ apa hã amgrà pê 40ta ã. Xà we inhmã na ka prem akrit kwỳ hpar o apa?

⁴³ Nà inhmã hkêt. Na ka prem axtem nê ri amnhĩ krã hkôt amnhĩm mẽmo karõ nhĩpêx nê hipêx o te mẽ ate pa inhĩpêx pyràk. Pê kãm akrit kwỳ hpar nê òr o ri apa.

Mẽ anhõ mẽmo karõ nhĩpêxta mẽ ate amnhĩm hã hixi pê Mõrok mẽnh xwỳnhja ka pre htem à kamã amnhĩ kôt ho apa.

Nê amnhĩm kanhêti karõ nhĩpêx nê hã hixi mẽ nhũm kêp Repã. Ka mẽ ixkuhpa hã wa kêp mẽ apãm ã harênh o ri apa.

Tã ã mẽ ate amnhĩ nhĩpêx anhỹrja mỳrapê kot paj pãnhã nhỹhỹm mẽ arê.

Koja mẽ akutã amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja mẽ apynê nê ma pyka pê Papirõn rũm hamũ mẽ ato hapêx ka mẽ amarĩ mẽ kãm axapênh rũnh o ri apa kãm ga. Anê.

Ã na pre Tĩrtũm mẽ panhĩgêjtê mã kapêr anê nhũm ỹ hã kapêr jarênh o pa xwỳnhja mẽ kãm hã kagà.

⁴⁴ —Tã nhũm mẽ panhĩgêjtaja kormã kapôt ã ri pa ri amnhĩ kôt mry kà ho ixkre ho pa. Tĩrtũm mã kapêr xà hã ixkreja nhũm prem amnhĩ kôt ri o pa. Mẽ kot kãm “Tĩrtũm nhõrkwỹ kaàkre” anhỹr xwỳnhja. Tĩrtũm kot mẽ kãm hã karõ xà hkôt nhũm mẽ hipêx nê amnhĩ kôt ri o pa. Na pre Tĩrtũm hprĩ

hã Mojes mã tanhmã kot hipêx to hã karõ nhũm mẽ hkôt hipêx nẽ amnhĩ kôt ri o pa.

⁴⁵ –Tã nhũm Mojes ty nhũm hpãnhã Jojueja amnhĩ kôt mẽ o pa. Ma Tĩrtũm kot mẽ kãm pyka mex nhõrta wỳr Mojes mỳr pẽ mẽ o pa. Hãmri nẽ hwỳr mẽ o pøj nhũm Tĩrtũm mẽ nê mẽ kot ra kamã mẽ pa ho mẽ pa xwỳnhjê japøj nhũm mẽ pãnhã kamã pa ho pa. Nẽ amnhĩ kôt Tĩrtũm nhõrkwỹ kaàkreta o pa. Rãhã nhũm finat Tawija mẽ hpãnhã mẽ ho amnhĩptà. ⁴⁶ Na pre Tĩrtũm Tawi kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa hã omu nẽ kãm hapê nẽ. Jakamã nhũm Tawi kãm kapêr nẽ kãm: “Pa Tĩrtũm? Kwa xà kot paj amã ixkre mex õ nhĩpêx nà? Mẽ ixpê Ijaewjaja mẽ ixte kamã amã amex o amex ã ajarênh o ixkrĩ kaxyw pa hipêx. Xà kot paj amã hipêx?” Anhỹr tã no nhũm Tĩrtũm kormã kãm ja prãm kêt nẽ. ⁴⁷ Jakamã nhũm Tawi hkra Sarumãwja hipêêxà mỳr pẽ hpãnhã kệp mẽ õ pahi nẽ kãm hipêx. ⁴⁸ Nom xà na hte Tĩrtũm maatija mẽ pahte kãm panhĩhkra ho ixkre nhĩpêx xwỳnh kamã hkrĩ? Nà kaxkwa kamã na hkrĩ xà. Na pre ra Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh o pa xwỳnhja Tĩrtũm kot tanhmã mẽ pajamãr to ho pa hã kagà nẽ hã kagà ho:

⁴⁹ Na pa hte kaxkwa rũm pyka hkôt mẽ piitã mẽ hamãr mex o ixkrĩ.

Tã tanhmã kot paj amnhĩ to nẽ mẽ ìhkra ho mẽ kot inhmã ixkre nhĩpêxta wỳr axà nẽ kamã ixpa ho ixpa?

⁵⁰ Nà ixte mẽmoj piitã ho ixkator xwỳnh kênã kot pa kêt ã amnhĩ nhĩpêx anẽ. Anẽ.

Nhũm pre ã Tĩrtũm amnhĩ tã mẽ kãm kapẽr anẽ
nhũm ỹ hã kapẽr jarẽnh xwỳnhja ô ri mẽ pamã hã
kagà.

⁵¹ —E kwa mẽ inhma ixkwỳjaja. Mẽ akrã hihtỳx
kumrẽx jakamã mẽ amã Tĩrtũm kapẽr mar prãm
kêt. Na ka htem mẽ panhĩgêjtjê pyrã nẽ amnhĩ nẽ
Tĩrtũm Karõ kaga nẽ kapẽr mar kêt nẽ. ⁵² Na pre
hte Tĩrtũm nhỹ hã kapẽr o mẽ pa xwỳnhjaja mẽ
panhĩgêjtjê hwỳr mra nẽ mẽ kãm kapẽr jarẽnh o ri
mẽ hkôt pa. Tã nhũm mẽ hkaga nẽ mẽ hipêx kati
ho pa. Na pre htem Jejus wrỳk kukamã mẽ kãm: “E
koja nhỹrmã kot Tĩrtũm kapẽr mar nẽ hkôt amnhĩ
nhĩpêx mex rãhã xwỳnh maatija mẽ pahwỳr wrỳ.”
Anhỳr o mẽ kãm harẽnh o pa. Tã no nhũm mẽ kãm
ja mar prãm kêt jakamã axtem nẽ hã mẽ hpar o pa.
Mẽ kot mẽ kãm Jejus jarẽnh o mẽ pa xwỳnhjê hpar
o pa. Tã nhũm tãm mẽ pahwỳr wrỳ ka mẽ omu nẽ
mẽ kot amnhĩ nhĩpêxta pyrã nẽ hã amỳnê nhũm
prem mẽ amã kupĩ.

⁵³ —Tĩrtũm kapẽr o mẽ wrỳk xwỳnhjaja kot Tĩrtũm
nhỹ hã tanhmã mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx to ho papa
hã mẽ pamã karõ nhũm mẽ ate mar tã mẽ apê
hprãm nõkati. Nẽ ama nẽ ãm ama nẽ hkôt amnhĩ
nhĩpêx o ri apa hkêt nẽ. Anẽ.

*Mẽ kot Estewãw pĩr ã mẽ harẽnh
Rukre 21.16-19, 23.34; Atre 22.20*

⁵⁴ Hãmri nhũm juistijaja tee ri Estewãw xujarẽnh
ma nẽ kamã gryk tỳx nẽ kãm kapẽr punuj nẽ.
⁵⁵ Nom nhũm Tĩrtũm Karõja tanhmã hkrã hto
nhũm kãm mẽ uma hkêt nẽ. Hãmri nẽ kànhmã rĩt
nẽ kaxkwa pumunh o xa nẽ kamã Tĩrtũm rũm hirã

rax pumu. Nhũm Jejus Tĩrtũm nhĩhkô hã xa nhũm omu nẽ hkĩnh nẽ mẽ kãm:

⁵⁶—Kokỹỹ. Na kaxkwa axkjê nhũm kamã Tĩrtũm nhỹ pa omu. Nhũm kuri kot mẽ pahwỳr mẽnh xwỳnh Jejusja xa. Hêxta waa nẽ. Nà na pa jarãhã wa omu nẽ ixkĩnh tỳx kumrêx. Anẽ.

⁵⁷ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ kamã gryk tỳx nẽ. Hãmri nẽ kãm mar prãm kêt nẽ kêp amnhĩ jamak pro. Hãmri nẽ gryk xàj àmra htỳx nẽ hwỳr hprôt ⁵⁸nẽ unê nẽ krĩ pẽ ho kato nẽ ma o tẽ nẽ nhỹri o xa. Hãmri nẽ kẽn o htak o hpĩr kaxyw amnhĩ nhĩnôkà hkwrỳ nẽ mẽhõ my pẽ Sawti mã kugõ nhũm mẽ kãm hamỳ. Hãmri nhũm mẽ kẽn rũnh kwỳ jamỳ nẽ o mra nẽ Estewãw wỳr rẽn h prêprêk o kuhê. Nẽ ho ã kamã htak nẽ hkrãx pẽ htak. ⁵⁹ Hãmri nhũm ra htyk kaxyw nẽ Jejus mã amnhĩ jarẽ nẽ kãm:

—Pa Pahшти Jejus? E koja ixkarõ awỳr api ka ixto amnhĩptà. Anẽ.

⁶⁰ Hãmri nẽ hkõn krã ho tẽm nẽ nhỹ nẽ axte kãm amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kot hpĩr xwỳnhjê nẽ kãm kapêr nẽ kãm:

—Kwa Pahшти. Mẽ kot ixpĩr tã kwa tanhmã ixtã mẽ ho hkêt nẽ.

Anhỹr o mẽ nê Jejus mã kapêrja kôt ra ty.

8

Mẽ kot Estewãw jaxàr ã mẽ harẽn h

Atre 22.4, 26.9-11

¹⁻² Hãmri nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjaja Estewãw wỳr mra nẽ htyk kãm omu nẽ hkaprĩ nẽ. Nẽ mur nẽ kumỳ nẽ ma o mõ nẽ haxà. Nom nhũm Sawtija mẽ kot hpĩr ã omu nhũm ja kãm mex nẽ.

*Sawti kot Jejus kwỳjê nhĩpêx kati ho pa hã harênh
Atre 1.8*

Tã nhũm Jerujarê kamã Ijaewjaja mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê homnuj tỳx o pa. Hãmri nhũm mẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr nê mẽ hkwỳjaja mẽ umaj hapôj nê ma pika hkwỳ hkôt hpigrành pa. Mẽ hkwỳjaja Jutej wỳr ma pa nhũm mẽ hkwỳjaja Samar hwỳr ma pa. ã na prem mẽ umaj nhỹhỹm hpigrành par anê. ãm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maati pixjaja na prem Jerujarê kamã arĩk nê nhỹhỹm mõi kêt nê. Simãw Pêtre nê Juãw nê Xiakre nê Andre nê Firipti nê Patoromew nê Matêwre nê Makre nê Tomas nê Xiakre hõja nê Simãw õ nê Maxitreja. ãm jajaja pix na prem arĩk.

³ Nhũm Sawti haxwỳja Jejus kôt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê homnuj o pa. Mẽ kot Jejus kaga hprãm xaj tanhmã mẽ hipêx to ho pa. Na pre hte mẽ òrkwỹ hwỳr agjê nê mẽ unê. Měmyjê pynê nê mēnijê pynê nê ma mẽ o mra nê mẽ hagjênh xà kamã mẽ hagjê. Mẽ uràk nê kêp Ijaew tã ã mẽ hipêx anhỹr o pa.

⁴ Tã nhũm mẽ umaj Jerujarê rũm pika hõ hwỳr mẽ hpigrành xwỳnhhtaja amarĩ pika hkwỳ hkôt ri pa hkêt nê. Na prem ma mẽ piitã mẽ kãm Jejus kapêr jarênh o ri mẽ hkôt pa. Kêp Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwỳnh ã harênh rãhã ho ri mẽ hkôt pa.

*Wajaga kot amnhĩ tã Firipti mar ã harênh
Juãw 2.23-24*

⁵⁻¹² Tã nhũm Firipti haxwỳja ma mõi. Ma krĩ pê Samar hwỳr mõi nê kamã mẽ kãm Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwỳnhhtaja jarênh o pa. Samar kamã

na pre wajaga Simãwti ri Samar nhõ xwỳnhjê hkôt mẽ no kupy rãhã ho ri mẽ hkôt pa. Nẽ àhpumunh tỳx ã amnhĩ to jarkrar o ri pa. Jakamã nhũm mẽ kot amnhĩ nhĩpêx ã omu nẽ kamã no pyna nẽ. Nẽ htỳx ho ãm hãmri kot amnhĩ jarênh ã hkamnhĩx. Jakamã nhũm pre mẽ kãm tanhmã ri amnhĩ to hêx to ho pa pê mẽ no kupy rãhã ho ri pa nhũm mẽ amnhĩ jaêr pê omu. Mẽ kot amnhĩ to hkryre xwỳnhjaja nẽ mẽ kot amnhĩ to rũnh xwỳnhjaja nhũm mẽ amnhĩ jaêr pê kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã omunh o hkôt pa. Nẽ ri axpẽn mã harênh o:

–Kokỹỹ. Wajagaja àhpumunh tỳx kumrêx. Tĩrtũm nhỹ hã mãn te ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa na? Mãn pre Tĩrtũm kãm àhpumunh xà hkwy gõ nhũm ỹ hã ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa. Anẽ.

Hãmri nẽ hkôt hamaxpêr o ri hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa.

Tã nhũm Firipti mẽ õ krĩ hwỳr mỗ nẽ mẽ kãm Jejus Kris jarênh o ri mẽ hkôt pa nẽ mẽ kãm:

–Jesús kêp Tĩrtũm kot mẽ pahwỳr mênh xwỳnh jakamã kot kaj mẽ amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ nhũm Tĩrtũm hã mẽ apumu nẽ mẽ ato hkra. Anẽ.

Hãmri nẽ Tĩrtũm nhỹ hã akupỹm tanhmã mẽ kute xwỳnhjê ho mex to ho pa. Mẽ ã kamã mẽ htyk xwỳnhjaja nẽ mẽ hyk o mẽ pa xwỳnhjaja nhũm mẽ ohtô nẽ akupỹm mẽ ho mex o pa. Nẽ mẽ hkwyjê nẽ mẽkarõmnuti hkwy jano nhũm mẽ àmra htỳx o mẽ hkaga nẽ ma mẽ kurũm hapôx nẽ mra. ã Firiptija Jejus nhỹ hã mẽ ho mex o pa anẽ nhũm mẽ piitã ja hã omu nẽ kapêr ma nẽ hkĩnh nẽ. Nẽ kapêr mar tỳx nẽ hkôt hamaxpêr. Jao wajaga Simãwti kaga nẽ hpãnhã amnhĩ kaxyw Jejus kôt pix mã

hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xunhwỳ. Hāmri nhũm Firipti ja hã mẽ omu nē mẽ hkrã kumrã. Měmyjaja nē mēnijaja nē mẽ piitã mẽ hkrã kumrã. Ra mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr ã mẽ piitã mẽ kãm amnhĩ to amnhĩrīt kaxyw nhũm mẽ hkrã kumrãr pa.

¹³ Hāmri nhũm wajaga Simãwti haxwỳja Jejus kapēr ma nē mẽ uràk nē amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xãm nhũm Firipti hkrã kumrã. Hāmri nhũm hkĩnh nē Firipti hkôt ri pa. Nē aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỳr o ri pa hã omu nē kamã no pyma ho hkôt ri pa. Nē kot Tĩrtũm nhỹ hã akupỹm mẽ ho mex ã omu nē tee ri hamaxpēr.

¹⁴ Tã hāmri nhũm Jerujarẽ kamã Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maatijaja Samar nhõ xwỳnhjê jarẽnh ma. Ra mẽ kot Tĩrtũm kapēr kôt amnhĩ nhĩpêx ã mẽ harẽnh ma nē hkĩnh nē. Hāmri nē ma mẽ hwỳr Simãw Pêtre mẽ Juãw wa kumẽ. ¹⁵⁻¹⁷ Hāmri nhũm wa ma mẽ hwỳr wa mō nē pøj. Hāmri nhũm Firipti wa omu nē wa kãm krĩ nhõ xwỳnhjê jarẽ nē wa kãm:

—Nà na pa pre mẽ kãm Jejus kapēr jarẽ nhũm mẽ inhma nē hkôt amnhĩ xunhwỳ. Jakamã pa pre mẽ hkrã kumrã. Nom na kormã Tĩrtũm Karõja mẽ hkarõ mã gjêx kêt nē. Anẽ.

Hāmri nhũm wa mẽ harẽnh ma nē mẽ himõk ã wa ãhkra jaxwỳr o ri mẽ hkôt mra. Ja kôt nhũm Tĩrtũm Karõ mẽ hwỳr wrỳ nē mẽ hkarõ mã gjêx pa. ¹⁸⁻¹⁹ Hāmri nhũm wajaga Simãwja mẽ amnhĩ tã wa omunh o xa nē hamaxpēr o:

—Kokỹỹ. Kwa wa kot mẽ hã ãhkra jaxwỳrja kôt na hte Tĩrtũm Karõ mẽ hkarõ mã agjê. Hêxta waa nē.

Inhmã ã mẽ hipêx anhÿr o ri ixpa hprãm tÿx. E pa ixkàxpore hkwyÿ jamÿ nẽ o tẽ nẽ wa kãm kugõ kê wa tanhmã ixto pa wa uràk nẽ ã mẽ hipêx anhÿr o ri ixpa. Nà kot paj anẽ. Anẽ.

Hãmri nẽ wa hwÿr tẽ nẽ wa kãm:

—E ota ixkàxporeta. Kwa amnhĩm apy nẽ hpãnhã tanhmã ixto pa war apyrà nẽ mẽ hã inhĩhkra jaxwÿr o ri mẽ hkõt ixpa kê Tĩrtũm Karõja mẽ hkarõ mã agjê. Inhmã ja ho anhÿr prãm tÿx. Anẽ.

²⁰⁻²³ Hãmri nhũm wa tee ri ã kapẽr anhÿrja ã omu nhũm Pêtre kãm:

—Tk. Kwa ajamaxpërja mex kêt. Xà na htem kàxpore ho Tĩrtũm mã amnhĩrer pê ÿ hã mẽ ho hwÿr o pa nhũm Karõ mẽ hwÿr agjê? Nà na htem kàxpore ho Tĩrtũm Karõ japrõr kêt nẽ. Kot kaj wa ixpyrà nẽ ã mẽ hipêx anhÿr kêt nẽ. Ajamaxpërja mexre hã. Kormã ate Tĩrtũm kõt amnhĩ xãm tÿx kêt jakamã na ka atÿx ã ri ajamaxpër anẽ.

—Na ka ã wa ixte Tĩrtũm nhÿ hã mẽ hipêx anhÿr ã wa ixpumu nẽ amã wa ixpyrà nẽ ã mẽ hipêx anhÿr o ri apa hprãm xaj ajamaxpër punuj nẽ. Nhũm ajamaxpër punuj te kot apa hã apyr ka tee ate kêt amnhĩ kjênh pyràk. Kwa tokyx ajamaxpër punuj ã amnhĩ pumu nẽ akaprĩ nẽ tokyx hkaga. Hãmri nẽ amnhĩ to Tĩrtũm wÿ kê amnhĩ katut kõt ajamaxpër punujja mẽ ka axte ã ajamaxpër anhÿr kêt nẽ. ã mẽ hamaxpër punuj anhÿr xwÿnhjaja koja mẽ nhÿrmã ma kuwy hwÿr pa. Anẽ.

²⁴ Hãmri nhũm tee ri amnhĩ tã kuma nẽ hkaprĩ nẽ wa kãm:

—Kwa xà wehe? Tô tokyx ixto Tĩrtũm wÿ kê ã ijamaxpër anhÿrja mÿrapê hwÿr inhmẽnh kêt nẽ. Anẽ.

²⁵ Tã nhũm Simãw Pêtre mẽ Juãw wa Samar nhõ xwỳnhjê mã Pahihti Jejus kapêr jarênh pê ho mẽ ahkre hãmri nê ma akupỹm Jerujarê hwỳr mỗ. Ma pyka pê Samar hkôt mẽ kãm Jejus kapêr jarênh o ma akupỹm mỗ.

*Firipti mẽ Exiop nhõ xwỳnh wa harênh
Ijais 53.7-8*

²⁶ Hãmri nhũm Firipti arĩ Samar kamã arĩk. Hãmri nhũm Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnhja hwỳr wrỳ nê kãm:

—Pa? E ot pa awỳr wrỳ nê tẽ. Nà kêr ka tokyx akato nê ma mỗ nê Jerujarê rũm kànhmã Kas wỳr pry kahpêr ta nê hã juk nê ma hã mỗ. Kapôt ã pry nõrta kahpêr ta nê hã mỗ. E kwa tokyj.

Anhỳr o kãm kapêr hãmri nê ma akupỹm tẽ nê kaxkwa hwỳr api. ²⁷ Hãmri nhũm Firipti kuma nê kato nê ma hwỳr mỗr kurê kumrêx. Mỗõ hãmri nê pryja kahpêr ta nê hã mỗ.

Hãmri nhũm ra mẽhõ myja mỗ. Exiop nhõ xwỳnh na pre. Exiop kamã mẽõ pahi na pre niti. Hixi pê na pre Kãtatre. Nhũm pry hã mỗr xwỳnhja kêp kãm kàxpore jamãr o pa xwỳnh. Exiop kamã te kêp mẽ õ kôwenatô pyràk. Tã kot Tĩrtũm mã mex o mex ã harênh kaxyw ma Jerujarê hwỳr mỗ.

²⁸ Hãmri nê akupỹm Exiop wỳr kormã mỗ. Õ pàr kãm nhỹ nê Tĩrtũm kapêr ã kagà htũm kamã kapêr o mỗ. Tĩrtũm nhỹ hã kapêr o pa xwỳnh pê Ijais kot Tĩrtũm kapêr ã kagà htũmja nhũm kamã kapêr o mỗ. ²⁹ Hãmri nhũm Tĩrtũm Karõ Firipti mã harê nê kãm:

—E mẽhõ mũj wỳr aprõt nê tẽ nê hã ajêr nê ma hkôt tẽ. Anẽ.

³⁰ Hāmri nhũm kuma nẽ ma hwỳr hprõt nẽ hã ajêt nẽ kot kagà kamã kapër ã kuma. Ijais kot Tĩrtũm kapër ã kagà htũm kamã kapër ã kuma nẽ kãm:

—Pa? Mãn ka aprĩ hã ate kamã akapër xwỳnhta ma nà? Anẽ.

³¹ Hāmri nhũm kãm:

—Nà ixte maare hã. Mẽhõ kot hprĩ hã inhmã harẽ pa ixprĩ hã kuma? Xàt ka ixwỳr api nẽ ixri nhỹ nẽ aprĩ hã inhmã harẽnh o ixkõt mō nà? Anẽ.

Hāmri nhũm kuma nẽ hwỳr api nẽ ìhkô hã nhỹ nẽ kagàta pumunh o nhỹ. ³² Nhũm hã kagà kot: Na htem ôwêhti par kaxyw nhũm amarĩ mẽ kãm akryk kuhê.

Nẽ mẽ kot kêp hkĩ jakàr kaxyw nhũm ma anẽ nẽ amarĩ mẽ kãm akryk kuhê.

Tã na pre mẽhõja ôwêhti kot amnhĩ nhĩpêx pyràk o amnhĩ nhĩpêx.

Jakamã nhũm mẽ kot tanhmã hipêx to htã no nhũm arĩ mẽ kãm akryk xa. Amnhĩ nê tanhmã mẽ kãm kapër punuj to hkêt nẽ. ãm arĩ mẽ kãm xa.

³³ Na prem homnuj tỳx nẽ ri hipêx kati rax nẽ.

Aa kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hkêt kumrêx tã nhũm mẽ ã hipêx anẽ nhũm mẽhõ yr pẽ tanhmã nê mẽ kãm kapër to hkêt nhũm prem kupĩ.

Nhũm amnhĩ kanrêhã hkra hkêt rãhã ty. Jakamã kot puj mẽ hkrajê nhĩxi mar kêt nẽ. Kra hkêt rãhã htyk kênã. Anẽ.

³⁴ Nhũm pre ã Exiop nhõ xwỳnh Tĩrtũm kapër ã kagà htũm kamã harẽnh anẽ. Hāmri nẽ tee ri ã

kot mēhō jarēnh anhÿrja kukamã hamaxpēr nē hã Firipti kukja nē kãm:

—Kwa aprĩ hã inhmã mēhōja jarē. Mēhō na prem ã hipêx rax anē? Xà kot kagà xwÿnhta na prem ã hipêx anē nà xà nhãm mēhō na prem ã hipêx anē? E kwa aprĩ hã inhmã harē pa ã mē kot hipêx anhÿr xwÿnh kôt omu. Anē.

³⁵ Hãmri nhũm kãm:

—Tôe kot paj amã harē. Nà Jejus na prem ã hipêx anē nhũm prem hã kagà. Anē.

Hãmri nē hprĩ hã kãm kot kamã harēnh xwÿnhta jarē. Jejus kot tanhmã mē panē amnhĩ nhĩpêx toja nhũm hprĩ hã kãm harēnh o hkôt mō.

³⁶ Hãmri nhũm wa kormã mō nē pry htã himô hãnh mō nhũm Exiop nhõ xwÿnh omu nē Firipti mã kãm:

—E mÿj gô mÿj nō. Xà kot kaj kamã ixkrã kumrã nà? Anē.

³⁷ Nhũm kãm:

—Nà kot kaj amnhĩ kaxyw Jejus Kris kôt ajamaxpēr nē hkôt amnhĩ xãm hã kot paj akrã kumrãr kurê kumrêx. Anē.

Hãmri nhũm kãm:

—Tỳ. Kêp Tĩrtũm Kra kênã kot paj kêt amnhĩ kaxyw hkôt ijamaxpēr kêt. Anē.

³⁸ Hãmri nē pàr o mrrar xwÿnh mã anē nhũm pàr o nō nhũm wa kato nē himô hwÿr wrÿ nhũm Firipti hkrã kumrã. Kot Jejus kôt amnhĩ xãm ã hkrã kumrã. ³⁹ Hãmri nē wa akupÿm api nhũm Tĩrtũm Karō Firipti mÿ nē ma nhÿhÿm o mō nhũm Exiop nhõ xwÿnhja axte omunh kêt nē. Hãmri nē ma akupÿm papxà hwÿr mō. Ra kot Jejus kôt amnhĩ xãm jakamã hkĩnh nē ma akupÿm mō.

40 Rôm nhũm Firipti krĩ pê Ajôt kamã pôj. Tĩrtũm Karõ kot Exiop nhõ xwỳnh pê kator nê tanhmã ho nê Ajôt wỳr o mỗ hãmri nê kamã kumê. Hãmri nhũm mẽ kãm Jejus kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harênh pê ma krĩ hõ hwỳr mẽ kãm ujarênh anhỳr o pa rãhã krĩ pê Sejarej wỳr mỗ nê pôj.

9

*Sawti kot Jejus kôt amnhĩ xãm ã harênh
Atre 22.6-11, 26.12-18*

¹ Rôm nhũm Sawtija xatã Jerujarê kamã Pahihti Jejus kôt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja tanhmã mẽ homnuj tỳx to ho ri mẽ hkôt pa. Kãm mẽ himex par prãm jakamã na pre hte ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr pix o pa. Tã ra hamaxpêr nê ma patre maati hwỳr tẽ nê mẽ hã amnhĩ jarê nê kãm:

² —E ot pa awỳr tẽ. Kwa inhmã kagà nhĩpêx pa kupy nê ma krĩ pê Tamas kãm mẽ pahpê Ijaew xàptàr tũmrejê hwỳr o mỗ nê mẽ kãm kugõ. Kê mẽ kamã harê nê omu hãmri nê hkôt inhĩhkra kamã Jejus kôt mẽ kot amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjê jagjê. Mẽnijaja nê mẽmyjaja. Hãmri pa mẽ unê nê man akupỳn awỳr mẽ o mỗ ka mẽ omu nê kam tanhmã mẽ hipêx to. Anê.

Hãmri nhũm kuma nhũm ja kãm mex nê. Hãmri nhũm kãm kagà nhĩpêx nê kugõ nhũm kupy nê hkôt mẽ pa xwỳnhjê mẽ ro hã ma Tamas wỳr mẽ hwỳr mỗr kurê kumrêx.

³ Mỗ mẽ ra hpôx o mỗr mẽ nhũm puh kaxkwa rũm hirã rax kumrêx wrỳ nê hã ajêth nhũm hipôk ri xa. ⁴ Hãmri nê tee ri omu nê kãm ma xàj pykap tẽm

nē akryk nō. Hāmri nhūm kaxkwa rūm mēhō kām kapēr nē kām:

—Pa Sawti? Hêxta waa nē. Kwa mon ka hte ixtomnuj tỳx o ri apa? Anē.

⁵ Hāmri nhūm amnhĩ jaêr pê kuma nē kām:

—Kwa mē atō na ka ã inhmã akapēr anē pahihti? Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Kwa nhūm ixpê Jejus ixte amã ixkapēr kênã. Pa na ka hte ixpê ixkôt mē kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê nhĩpêx kati ho apa. Jao te pa ate ixtomnuj tỳx pyræk. ⁶ Nom kot kaj axte ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr kêt kumrêx. E kànhmã xa nē māmri ma krĩ hwỳr tē. Kot kaj hwỳr pōj nhūm mēhō awỳr tē nē mēmoj tã amã karō ka ama nē hkôt amnhĩ nhĩpêx. Anē.

⁷ Nhūm pre ã Jejus Sawti mã kapēr anē. Nhūm hkôt mē pa xwỳnhjaja mēmoja ma no ãm hprĩ mar nē mēmoj pumunh kêt nē. Hāmri nē tee ri hamaxpēr nē kām ma xàj akryk kapēr kêt kumrêx nē kuhê. ⁸ Hāmri nhūm Sawti kànhmã xa nom rĩt kêt nē tee ri rĩt mã nhūm mē hpa hã kupy nē ma krĩm o mō. ⁹ Nē Tamas wỳr o pōj nē nhỹri mēhō nhõrkwỹ hwỳr ho axà nhūm kamã nohkre nē arĩ hkrĩ. Tee ri amnhĩ kukamã hamaxpēr o hkrĩ. Nē apkur kêt nē hkõm kêt o ra hã apkati axkrunēpxi.

¹⁰ Tamas kamã na pre mēhō my pê Ananĩsja pa. Kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê hō na pre. Jakamã nhūm Jejus hwỳr kato nē kām kapēr. Te hpimtir kām hwỳr kator nē kām kapēr pyrà nē kām:

—Pa Ananĩs? Anē.

Nhūm kām:

—Ỗ? Ot pa xa. Mo na Pahihti? Anē.

¹¹ Nhūm Jejus kām:

—E kêr ka akato nê ma mē kot kām: “Pry katàt” anhÿr xwÿnh̄ta wÿr tē. Hāmri nê kamã Jut nhõrkwÿ japêr. Kamã na Tas nhõ xwÿnh̄ pē Sawtija hkrī. Na no hkre nê inhmã amnhĩ jarēnh̄ o hkrī. Ka hwÿr axà nê omu. ¹² Ate hwÿr atēm nê inhÿ hã hã anhĩhkra xir nhũm akupÿm rīt mex kaxyw na ato amÿti. Jakamã e ma hwÿr tē nê ã hipêx anē. Anē.

¹³ Hāmri nhũm Ananīs tee ri kuma nê kām Sawti puma ho amnhĩ kamã kahak nê. Hāmri nê kām:

—Kwa nà Pahihti. Tãm na xep hte Jerujarē kamã mē kot amnhĩ kaxyw akôt mē hamaxpêr xwÿnh̄jê nhĩpêx kati ho pa. Pa ra mē hã harēnh̄ ma. ¹⁴ Tã na xep ra jar Tamas wÿr pøj. Patre krãhtũm kapêr nhÿ hã kot mē ixpê akôt amnhĩ xunhwÿr xwÿnh̄jê pynēnh̄ nê ma akupÿm hwÿr mē ixto mör kaxyw. Tãn ka ri hwÿr ijano. Kwa nà ri ixto anhÿr kêt nê Pahihti. Anē.

¹⁵ Nhũm Jejus kām:

—Nà mamrĩ ma hwÿr tē. Ra ixte amnhĩ kaxyw ãm kênã. Jakamã koja ã mē anhĩpêx anhÿrta hpãnhã ma mē piitã mē kām ixkapêr jarēnh̄ o pa. Mē apê Ijaew mã nê mē anhõ pahi hkwÿjê mã nê mē kêp Ijaew kêt xwÿnh̄jê mã. Koja mē piitã mē kām ixkapêr jarēnh̄ mex o ri mē hkôt pa. ¹⁶ Koja mē ixtã homnuj tÿx nê nhũm amnhĩ xà htÿx kamã hamak o pa. Nom kot paj ixprĩ hã mē kot tanhmã ixtã hipêx to hkukamã kām ixujarēnh̄ pa nhũm amnhĩ kukamã amnhĩ jarēnh̄ ma. E tokyx mãmrĩ ma axãmnhĩx hwÿr tē. Anē.

¹⁷ Hāmri nhũm kuma nê kato nê ma Sawti hwÿr htēm kurê kumrêx. Hāmri nê ixkre hwÿr axà nê omu nê hkrã hã ïhkra xi nê kām:

—Pa Jejus kôť ixtô Sawti? E na Pahihti Jejus awÿr inhmê pa awÿr tẽ. Pry kahti ri kot awÿr kator xwÿnh̄ta. Tã akupÿm arĩt nhũm Tĩrtũm Karô kot akarô mã àr kaxyw na awÿr inhmê pa tẽ. Anê.

¹⁸ Hãmri nhũm mẽmoj te tep kà pyràkja Sawti no rũm hapôj nẽ rôrôk nhũm akupÿm rĩt mex kurê kumrêx. Hãmri nẽ kànhmã xa nhũm Ananĩs hkrã kumrã. Ra amnhĩ kaxyw Jejus kôť hamaxpêr ã hkrã kumrã. ¹⁹ Hãmri nhũm nhÿ nẽ apku nẽ akupÿm hihtÿx.

*Sawti kot Tamas kamã Jejus kapêr jarênh
Sikũn Korĩt 11.22-23*

Nhũm Sawti Tamas kãm mẽ kot Jejus kôť amnhĩ xunhwÿr xwÿnhjê hkôť amnhĩ xãm nẽ mẽ hkôť ri pa nẽ tokyx ma akupÿm môr kêt nẽ. ²⁰ Kormã mẽ hkôť ri pa nẽ Ijaew nhô Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre xà hã ixkre hwÿr mra nẽ kamã mẽ kãm Jejus kapêr jarê. Kêp Tĩrtũm Kra hã harênh o kuhê. ²¹ Hãmri nhũm mẽ amnhĩ jaêr pê ã harênh anhÿrja ma nẽ tee ri hamaxpêr nẽ xepên mã:

—Kokÿÿ. Kwa tãm na xep pre Jerujarê kamã amnhĩ kaxyw Jejus kôť mẽ kot amnhĩ xunhwÿr xwÿnhjê homnuj tÿx o pa. Tã xep jar kot mẽ hkwyjê pynênh nẽ ma mẽ o môr nẽ Jerujarê kamã patre krãhtũmjê mã mẽ ôr kaxyw na pre man mẽ pahwÿr mô. Tã ra tanhmã hamaxpêr to nẽ axtem nẽ mẽ pamã Jejus kapêr jarênh o mẽ pajahkre ho pa. Anê.

²² Hãmri nhũm Sawti arĩ Tamas kãm Ijaew mã tanhmã Jejus jarênh to kamã hihtÿx o mẽ hkôť pa nẽ mẽ kãm:

—Nà Jejus Krisja na pre Tirtũm mẽ pakaxyw ãm nẽ mẽ pahwỳr kumẽ. ãm hãmri na pa mẽ amã ja jarẽ. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ tee ri kutã tanhmã kapẽr to hkukamã hamaxpẽr.

²³ Tã ra hã apkati xohtõ nẽ nhũm Tamas kãm Ijaew kwỳjaja kot Sawti pĩr kaxyw hã axpẽn ma. ²⁴ Hãmri nhũm mẽhõja hã ama nẽ Sawti hwỳr tẽ nẽ kãm mẽ harẽ nẽ kãm:

—Kwa Sawti kêr ka axkãm ajamak rom. Na mẽ pahkwỳjaja atã amỹnẽ. Na mẽ ra krĩ puhã kahê xà hã hakwakre piitã hamãr ho kuhê. Kot kaj nhỹhỹm akato nhũm mẽ apumu nẽ apynẽ nẽ apĩ. Anẽ.

²⁵ Jakamã nhũm kamàt nhũm Sawti hkõt ri mẽ pa xwỳnhjaja kawà rax õ mỳ nẽ hwỳr o tẽ nẽ kãm ãm nhũm hwỳr axà nẽ nhỹ. Hãmri nhũm mẽ hkagrĩ nẽ kẽn o krĩ puhã kahêja nhĩrõ pê ho wrỳ nhũm mẽ kêp kato nẽ ma mõ.

*Sawti kot Jejus kwỳjê hkõt pikamẽnh ã harẽnh
Karatas 1.15-24*

²⁶ Tã nhũm Sawti krĩ pê Tamas rũm kato nẽ ma akupỹm Jerujarẽ hwỳr mõ hãmri nẽ hwỳr pøj. Hãmri nẽ mẽ kot Jejus kõt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê hkõt amnhĩ jarẽnh kaxyw mẽ hwỳr tẽ. Hãmri nhũm mẽ tee ri amnhĩ wỳr omu nẽ kot Jejus kõt amnhĩ xãm ã amnhĩ to hêx ã hkamnhĩx hãmri nẽ amnhĩ kamã kahaq o amnhĩ nẽ hkurẽ nẽ mẽ piitã kãm uma nẽ. ²⁷ ãm Panãpe pix ãm hãmri kot Jejus kõt amnhĩ xãm kõt hamaxpẽr. Hãmri nẽ ma hwỳr tẽ nẽ haprõ nẽ ma Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maati jê hwỳr o tẽ nẽ yr pê mẽ kãm kapẽr nẽ mẽ kãm:

—Kwa ãm hãmri na Sawti amnhĩ jarẽ. Na ra mẽ pahpyrà nẽ Jejus kôt amnhĩ xãm. Na xep pre Tamas wÿr pry hã kormã mỗ nhũm xep Pahĩti Jejus hwÿr kato nẽ kaxkwa rũm kãm kapẽr nhũm kuma nẽ hkôt amnhĩ xãm. Jakamã nhũm xep ra axtem kot amnhĩ nhĩpêx nyw o Tamas nhõ xwÿnhjê mã Jejus kapẽr jarẽnh o ri mẽ hkôt pa. Ra amnhĩ kamã kãm mẽ uma hkêt nẽ àmnhĩx ri mẽ kãm harẽnh o ri mẽ hkôt pa. Anẽ.

²⁸ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ amnhĩ kôt Sawti mẽ nhũm mẽ hkôt ri pa. Hãmri nẽ Jerujarẽ kamã mẽ piitã mẽ kãm Jejus kapẽr jarẽnh o pa. Kãm Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr kêt xwÿnhjê pyma hkêt nẽ àmnhĩx ri mẽ kãm kapẽr jarẽnh o ri mẽ hkôt pa. ²⁹ Nẽ Ijaew kwÿ pẽ Gresjê kapẽr o mẽ kapẽr xwÿnhjê mã nhũm xatã mẽ kãm Jejus jarẽnh o ri mẽ hkôt pa. Kêp Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwÿnh ã harẽnh rãhã ho ri mẽ hkôt pa. No nhũm mẽ kãm mar prãm kêt nẽ ra kot Jejus ã hpĩr mã. ³⁰ Hãmri nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr xwÿnh kwÿjaja mẽ harẽnh ma nẽ mẽ kêp ho kato nẽ ma krĩ pẽ Sejarej wÿr o mỗ. Hãmri nẽ kurũm ma akupÿm õ krĩ pẽ Tas wÿr kumẽ nhũm ma akupÿm mỗ.

³¹ Tã ra Sawti kot Jejus kôt amnhĩ xãm jakamã nhũm mẽ kãm mẽ hkurê xwÿnhjaja axte Jejus ã tanhmã hkwÿjê hto hkêt nhũm mẽ piitã hamakêtkati nẽ àmnhĩx ri pa. Pika pẽ Jutej kamã nẽ Garirej kamã nẽ Samar kamã nhũm mẽ piitã hamakêtkati nẽ àmnhĩx ri pa. Hãmri nẽ Tĩrtũm mã mex o mex ã harẽnh o ri pa. Nhũm Tĩrtũm Karõ tanhmã mẽ hkrã hto nhũm mẽ ra kapẽr kôt amnhĩ nhĩpêx mex o mỗ. Hãmri nhũm mẽ ohtô rax nẽ mẽ uràk nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwÿ nẽ hkwÿjê hkôt

axkamẽ.

Enejti akupÿm mex ã harẽnh

Atre 3.1-10

³² Tã nhũm Simãw Pêtreja ma mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr xwÿnhjê mã Tirtũm kapêr jarẽnh o mẽ ahkre kaxyw ma krĩ piitã hkôt pa. Jakamã krĩ pê Rit wÿr mỗ ³³ nẽ hwÿr pôj nẽ kamã Enejti pumu. Nhũm ã kamã htyk pa nẽ kupĩp kãm hikwÿ rãhã hã amgrà pê 8. ³⁴ Hãmri nhũm Simãw Pêtre omu nẽ Jejus nhÿ hã kãm kapêr nẽ kãm:

—Pa Enejti? E na Jejus Kris akupÿm ato mex. Jakamã e kànhmã xa nẽ akupĩpta py. Anẽ.

Hãmri nhũm akupÿm mex nẽ kànhmã xa nẽ amnhĩ pumu nẽ hkĩnh o hkĩnh. ³⁵ Hãmri nhũm krĩja kamã nẽ krĩ hõ pê Sarõ kamã mẽ piitã harẽnh ma nẽ mẽ kot amnhĩ tomnuj kaga hpa nẽ hpãnhã Jejus kôt amnhĩ xunhwÿ nẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa.

Tapitre akupÿm htĩr ã harẽnh

Rukre 8.49-56; Atre 20.7-12

³⁶ Nhũm Tapitreja krĩ pê Jope kamã na pre pa. Gres kapêr kãm hixi pê Nokre. Mẽ kapêr kãm Nokreja te kêp “karà” anhÿr jarẽnh pyræk. Na pre ra Tapitre pê Nokreja Jejus kôt amnhĩ xãm nẽ mẽ piitã mẽ ho mex o ri mẽ hkôt pa. Nẽ mẽ kêp amrakati xwÿnhjê kamã ukapĩrĩ ho ri mẽmoj to mẽ kutã nojarêt o ri mẽ hkôt pa. ³⁷ Tã ra à htÿx nẽ hãmri ty. Hãmri nhũm mẽ tee ri omu nẽ hkapĩrĩ nẽ mÿr rax nẽ. Nẽ kumÿ nẽ kuhõ hãmri nẽ kormã haxàr kêt ri kÿx pê ixkre kamã kuxi nẽ kuri mÿr o hkrĩ.

³⁸ Nhũm Simãw Pêtre kormã krĩ hõ pê Rit kamã ri pa. Rit rũm Jope hwÿr jawÿ jakamã nhũm Jope

kamã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja Simãw Pêtre jarēnh ma hãmri nẽ hwỳr ja wa ho hamẽxkrut nẽ wa kumẽ. Nhũm wa ma hwỳr tẽ nẽ hwỳr pøj nẽ omu nẽ kãm:

—Pa? E jar na pa wa awỳr tẽ. Na Jejus kôt mẽ pahťox Tapitre ham mẽ pahpê ty. Kwa tokyx kormã mẽ kot haxàr kêt ri ma wa ixkôt hwỳr tẽn omu nà? Anẽ.

³⁹ Hãmri nhũm wa kuma nẽ ma wa hkôt htẽm kurê kumrẽx. Hãmri nẽ Jope hwỳr pøj nẽ mẽ hwỳr tẽ nhũm mẽ kỳx pê htyk nẽ nõr xwỳnhja wỳr ho api nhũm hwỳr axà. Nhũm kuri mẽ kêp mẽ mjên htyk xwỳnhjaja hkaprĩ nẽ mỳr o hkrĩ. Hãmri nhũm Simãw Pêtre mẽ hwỳr axà nhũm mẽ omu nẽ kãm Tapitre kormã htĩr ri kot tanhmã mẽ ho mex to hã harẽ. Nẽ mẽ ê hkwỳ jamỳ nẽ kãm kupẽ nẽ kãm:

—Ga ja pumu. Tyk xwỳnhta na pre mẽ inhmã hkay nẽ kugõ. Na pre hte mẽ ixto mex o pa. Tã mẽ ixpê ty. Hêxta gàa nẽ. Na pa mẽ ixkaprĩ htỳx kumrẽx. Anẽ.

⁴⁰ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kator pa hãmri nẽ htyk xwỳnhta ri hkõn krã ho nhỹ nẽ ho Tĩrtũm wỳ. Hãmri nẽ htyk xwỳnhta mã kapêr nẽ kãm:

—Pa Tapitre? E kwa kànhmã nhỹ. Anẽ.

Pu nhũm no amra nẽ Simãw Pêtre pumu nẽ kànhmã nhỹ. ⁴¹ Hãmri nhũm hpa hã kupy nẽ kànhmã ãm nẽ kapôt ã mẽ kuhê xwỳnhjê mã anẽ nhũm mẽ akupỹm wa hwỳr agjê nhũm mẽ kãm:

—E ota. Na Tĩrtũm akupỹm mẽ amã ho htĩr. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ amnhĩ jaêr pê omu nẽ hkĩnh tỳx nẽ. ⁴² Hãmri nhũm Jope kamã mẽ piitã harēnh ma nẽ mẽ ohtô nẽ amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ. ⁴³ Hãmri nhũm Simãw

Pêtre Jope kamã ri pa hã apkati xohtô nê tokyx mẽ kurũm kato nê ma krĩ hõ hwỳr mõi kêt nê. Na pre mry kà ho mẽmoj nhĩpêx o pa xwỳnh pê Simãw ri pøj nê kuri pa hã apkati xohtô nê.

10

*Konẽre kot Simãw Pêtre hã karõ hã harẽnh
Rukre 7.1-10*

¹ Tã nhũm Ijaew kêt xwỳnh Konẽre. Kêp Rõmjê nhõ põiستی krãhtũm na pre. Õ põiستیja pika pê Itar nhõ xwỳnh na pre mẽ nhũm Konẽre kêp mẽ hkrãhtũm. Krĩ pê Sejarej kamã. ² Konẽreja kot amnhĩ to mex o pa xwỳnh na pre. Kêp Ijaew kêt tã na pre hte õrkwỹ kamã hkwỳjê mẽ Tĩrtũm ã hpijaãm nê kãm mex o mex ã harẽnh o pa. Apkati mẽ kãm amnhĩ jarẽ. Nê mẽ kêp amrakati xwỳnhjê mã kàxpore hkwỳ nhõr o pa. ³ Jakamã nhũm mẽmo arĩgro hã ra myt japanh grire nhũm mẽmoj pumu. Te hpimtir kãm kot omunh pyrã nê kaxkwa kamã Tĩrtũm kapêr o wrỳk xwỳnh pumu. Nhũm hwỳr wrỳ nê tanhmã kãm kapêr to nê kãm:

—Pa Konẽre? Anẽ.

⁴ Nhũm tee ri omu nê kãm ma htỳx kumrẽx. Hãmri nê kãm:

—Mo na? Anẽ.

Hãmri nhũm kãm:

—Nà ate amnhĩ to Tĩrtũm wỳr o apaja nhũm ra amnhĩ tã ama nhũm ja kãm mex nê. Nê ate mẽ kêp amrakati xwỳnhjê mã kàxpore hkwỳ nhõr o apaja nhũm ja mããnẽn kãm mex nê.

⁵ —Jakamã e inhma. Kêr ka ma Jope hwỳr amã mẽ àpênh xwỳnh kwỳ rẽ kê mẽ ma hwỳr mra nê kamã mẽhõ pê Simãw Pêtre japrõ nê man akupỳn

awÿr o mō. ⁶ Simãw kot mry kà ho mẽmoj nhĩpêx o pa xwÿnhhta nhõrkwÿ kamã na hte pa. Õrkwÿja gō mÿ ri na. E hwÿr mẽ arē kē mẽ ma hwÿr mō nē haprō nē man awÿr o mō kē amã mẽmoj mex jarē ka ama. Anē.

⁷ Nhũm pre ã Tĩrtũm kapêr o wrÿk xwÿnhja Konêre mã kapêr anē hãmri nē kato nē ma akupÿm api. Hãmri nhũm kot mar xà hkõt jajē rē nē Simãw Pêtre hwÿr mẽ kurē. Kãm àpênh xwÿnhjê ho hamẽxkrut nē kaxyw ò pōristi hō. Pōristija na pre hte Konêre pyrà nē Tĩrtũm ã hpijaàm o pa. ⁸ Jakamã nhũm mẽ kurē nē mẽ kãm kapêr hãmri nē ma Jope hwÿr Simãw Pêtre hwÿr mẽ kurē nhũm mẽ kato nē ma hwÿr mō. ⁹ Hãmri nhũm apkati nhũm kaxkwa nhĩpōk ri myt nhÿ nhũm mẽ hwÿr hpōx o mō.

*Simãw Pêtre tanhmã hpimtir to hã harēnh
Atre 11.5; Karatas 2.11-21*

Rôm nhũm Simãw Pêtre kot Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh kaxyw ixkre nhĩmōk ã api nē himōk po hã kãm amnhĩ jarēnh o nhÿ. ¹⁰ Hãmri nē ra kãm prãm nē nom nhũm mẽ kormã kãm ò hã àpênh jakamã nhũm arĩ ixkre nhĩmōk ã Tĩrtũm mã amnhĩ jarē.

Hãmri nē Konêre pyrà nē te hpimtir kãm kot mẽmoj pumunh pyrà nē mẽmoj pumu nhũm Tĩrtũm Konêre hkukamã tanhmã kãm mẽmoj to amnhĩrĩt to. No ãm hã kuxi nē kãm harēnh jakamã nhũm Simãw Pêtre te hpimtir kãm kot mẽmoj pumunh pyrà nē mẽmoj pumu. ¹¹ Nhũm kaxkwa katêr nhũm kurũm mẽmoj te kot mẽ hpiipro xà pyràk xwÿnhja pyka hwÿr wrÿk o mō. Nē hatur xà piitã axpên tã akuprō nē ajêt nē wrÿk o mō nhũm omu. ¹² Mẽ hpiipro xàta kamã mẽmo mry

piitã hikwỹ. Mẽmo mry hpar o ri pa xwỳnhjaja nẽ htu mỳr pẽ ri pa xwỳnhjaja nẽ mẽmo àk kỳx pẽ htor o ri mrar xwỳnh piitã mẽ hpiro xàja kamã hikwỹ nhũm omu. ¹³ Hãmri nhũm Tĩrtũm kãm:

—Pa Simãw Pêtre? Mãn ka ra amã prãm nẽ nà? E kànhmã xa nẽ axàmnhĩx mãmri mryta õ kapi nẽ apĩ nẽ ho anẽ nẽ aku. Piitã mẽ ate hkur mã mex. Anẽ.

¹⁴ Hãmri nhũm tee ri kuma nẽ kãm:

—Kwa nà Pahi Maati. Mẽ ixpê Ijaew mẽ ixte mry piitã hkur kêt. ãm hkwỳ pix na pa htem kuku. No mry jaja aa mẽ ixte hõ hkwỳ hkrêr kêt. Anẽ.

¹⁵ Hãmri nhũm Tĩrtũm kãm:

—Nà kot anhỹr tã kot paj pam amã mẽmoj jarẽ ka kamã anhõkre kahak kêt nẽ. Mãmri amnhĩm hõ kapi nẽ apĩ nẽ ho anẽ nẽ axàmnhĩx hkwỳ hkre. Anẽ.

¹⁶ Nhũm pre ã kãm mry hã karõ anhỹr o axkrunẽpxi. Simãw Pêtre kot mãmri Ijaew kêt xwỳnhjê hkõt pa nẽ àmnhĩx ri mẽ kutã apkur nhũm Tĩrtũm kãm ja mex nhũm kot hã amnhĩ pumunh kaxyw nhũm ã kãm harẽnh anhỹr o axkrunẽpxi. Hãmri nhũm mẽ hpiro xàja ma akupỹm kaxkwa hwỳr àpir o mõi nẽ akunok. ¹⁷ Hãmri nhũm Pêtre te hkrãkator pyræk jao tee ri hpimtir kukamã hamaxpêr o nhỹ nẽ hamaxpêr o:

—Kwa mo kaxyw na Tĩrtũm ã inhmã ja hã karõ anẽ? Anẽ.

Rôm nhũm Konẽre kot hwỳr mẽ rẽnũh xwỳnhjaja ra hwỳr hpõx o mõi. Ijaew kêt xwỳnhjtaja Simãw nhõrkwỹ hã mẽ hkukjêr o mõi nẽ hwỳr pøj nẽ hakwakrem kuhê. ¹⁸ Hãmri nẽ õrkwỹ nhõ xwỳnhjê mã kãm:

—Pa na ka mẽ arĩ akrĩ? E Simãw Pêtre hwỳr na pa mẽ mõi. Xà jar na hte pa nà? Anẽ.

Hāmri nhũm mẽ kām: —Tỳ. Omũj kỳx pê ixkre nhĩmõk ã na nhỹ. Anẽ.

¹⁹ Nhũm Simãw Pêtre arĩ kot mẽmoj pumunhta kukamã hamaxpêr o nhỹ nhũm Tĩrtũm Karõ kãm mẽ hpôx xwỳnhjê jarẽ nẽ kãm:

—E Simãw Pêtre. Ota Ijaew kêt xwỳnhjaja axkrunêpxi nẽ ajapêr o mỗ nẽ ra anhõrkwỹ hwỳr pôj. ²⁰ Mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ kot amã mẽmoj jarênh ma nẽ mãmri axãmnhĩx ma mẽ hkôt mỗ. Tanhmã ajamaxpêr to hkêt nẽ. Pa na pa awỳr mẽ kumẽ nhũm mẽ mỗ. Anẽ.

²¹ Hāmri nhũm kuma nẽ mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ omu nẽ mẽ kãm:

—Pa? Xà pa na ka mẽ ijapêr o mỗ? E ot pa xa. Kam nẽ mẽ inhmã mẽmoj jarẽ pa mẽ ama. Mẽmo kaxyw na ka mẽ ixwỳr mỗ? Anẽ.

²² Hāmri nhũm mẽ kãm:

—Nà mẽ inhõ patrãw Konêre na awỳr mẽ inhmẽ pa mẽ mỗ. Na hte tãm amnhĩ nhĩpêx o pa. Nẽ Tĩrtũm ã hpijaàm nẽ kãm mex o mex ã harênh o pa. Nhũm mẽ inhõ krĩ kamã Ijaew kãm hkĩnh nẽ. Tã na Tĩrtũm kapêr o wrỳk xwỳnhja ham hwỳr wrỳ nẽ kãm ajarẽ. Kot amnhĩ wỳr atã karõ nhũm ate hwỳr amõr nẽ kãm axujarênh kaxyw kãm ajarênh jakamã nhũm mẽ ixte ajaprõr kaxyw awỳr mẽ inhmẽ pa mẽ man awỳr mỗ. Anẽ.

²³ Hāmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Tõe nà na pa mẽ ama. E mẽ agjê nẽ akrĩ nẽ jar mẽ ixri nõ kê apkati pu mẽ rĩ ma akupỹm mỗ. Anẽ.

Hāmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ hwỳr agjê.

Tã nhũm apkati nhũm mẽ akupỹm nojarêr nhũm Simãw Pêtre ma mẽ hkôt mỗ. Nhũm Jope kamã mẽ

kot Jesus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh kwỳjaja ma mẽ hkôt mỗ. Nhũm mẽ mỗr o kamát.

²⁴ Hãmri nhũm apkati nhũm mẽ Sejarej wỳr hpôx o mỗ. Nhũm ra Konẽre mẽ kutêp amnhĩ wỳr hkwỳjê ho akuprỗ nhũm mẽ Simãw Pêtre kutêp òrkwỹ kamã akuprỗ nẽ hkrĩ. ²⁵ Hãmri nhũm mẽ hwỳr pôj nẽ mẽ hwỳr àr kaxyw nhũm Konẽre amnhĩ wỳr omu nẽ kànhmã xa nẽ kutã tẽ nẽ hpar pê hkõnkrã ho tẽm nẽ nhỹ. ²⁶ Hãmri nhũm tee ri ja hã omu nẽ pa hã kupy nẽ kànhmã ãm nẽ kãm:

—Kwa kànhmã xa. Ixpê Tĩrtũm kêt tã ka ri ã inhĩpêx anẽ. Anẽ.

²⁷ Hãmri nẽ hkôt òrkwỹ hwỳr axà nẽ kutêp mẽ pikuprõnh xwỳnhjê pumu nẽ mẽ kãm:

²⁸ —Pa na ka mẽ arĩ akrĩ? E mãn ra mẽ ate mẽ ixpê Ijaew kot amnhĩ nhĩpêx ã mẽ ixpumunh mex. Na pa htem mẽ apê axtem nhõ xwỳnhjê hkôt ri ixpa hkêt nẽ. Nẽ mẽ anhõrkwỹ hwỳr inhgêx kêt nẽ. Tã ham Tĩrtũm inhmã mẽ ixte ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o ixpaja nê ixkurê nẽ inhmã: “Kot paj pam mẽ hkwỳjaja mex ã mẽ harẽ ka mẽ kamã anhõkre kahak kêt nẽ.”

²⁹ —Anhỹr jakamã ka xep pre ixtã karõ pa inhĩtõt kêt nẽ man mẽ awỳr inhmõr kurê kumrêx. E mẽ inhmã mẽmoj jarẽ pa mẽ ama. Mẽmo kaxyw na ka mẽ ixtã karõ? Anẽ.

³⁰ Hãmri nhũm Konẽre kãm:

—Nà jãã na pa pre jar inhõrkwỹ kamã Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh o nhỹ. Ra myt xàpanh grire pa kãm amnhĩ jarẽ. Hãmri nhũm Tĩrtũm kapêr o wrỳk xwỳnh ixwỳr wrỳ nẽ hirã rax kãm xa. ³¹ Hãmri nẽ inhmã: “Pa Konẽre? E na hte Tĩrtũm ate kãm amnhĩ

jarēnh̄ta mar o hkrī. Nē ate mē kēp amrakati xw̄ȳnh̄jē ho mex o apaja nh̄m̄ h̄a apumu.

³² Jakamā e ma Jope hw̄yr amā mē àpēnh̄ xw̄ȳnh̄ kw̄ȳ rē kē mē ma hw̄yr mō nē kamā Simāw Pētre japrō nē man akup̄ȳn aw̄yr o mō. Mry kà ho mēmoj nh̄ipēx o pa xw̄ȳnh̄ Simāw nh̄orkw̄ȳ kamā na hte pa. Ōrkw̄ȳja gō m̄ȳ ri na.” Anē.

³³ —Ā kot inhmā kapēr anh̄yr jakamā na pa kuma hāmri nē aw̄yr jajē rēnh̄ kurē kumrēx. Tā ka mē hkôt man mē ixw̄yr mō nē ā apōx anē. Ām hāmri na ka mē hkôt mō. Mē apē Ijaew kot amnh̄i nh̄ipēx kuhpa h̄a amnh̄i nh̄ipēx nē axàmnh̄ix man mē ixw̄yr mō. Tā ot pa mē Tirtūm noo mā ixkrī. Kam nē māmri ŷ̄ h̄a mē inhmā mēmoj jarē pa mē ama. Anē.

Simāw Pētre kot Konēre mā ujarēnh̄

³⁴ Hāmri nh̄m̄ Simāw Pētre Konēre kot kām amnh̄i jarēnh̄ja ma nē mē kām aw̄jarē nē mē kām:

—Nà ām hāmri na Tirtūm mē akukamā tanhmā inhmā kapēr to. Xep kām mē ixpē Ijaew pix japē hkēt. Kām mē pahpiitā mē pajapē nē mē panh̄ipēx o axpēn pyrāk. ³⁵ Kojā ahp̄ȳnh̄a pyka piitā hkôt mēhō mē ixpyrà nē kēp Ijaew kēt tāā hkôt amnh̄i xām nē h̄a hpijaam pē kām mex o mex ā harē nē tām amnh̄i nh̄ipēx. Hāmri nh̄m̄ Tirtūm ja h̄a omu nh̄m̄ ja kām mex nē.

³⁶ —Na pre ra mē ixpē Ijaew mā tanhmā Kra Jejus Kris jarēnh̄ to. Jejus kot mē panē htyk kukwak ri na hte mē ixte hkôt amnh̄i xunhw̄yr xw̄ȳnh̄jē ho hkra. Tā ra māānēn ā mē apē Ijaew kēt xw̄ȳnh̄jē mā ā amnh̄i jarēnh̄ anē nē Jejus htyk kukwak ri mē ate mē ixpyrà nē hkôt amnh̄i xunhw̄yr xw̄ȳnh̄jē

ho hkra. Jakamã Jejus Krisja kêp mẽ pahpiitã mẽ panhõ Pahihti.

37-38 —Mãn ka prem ra harênh ma. Mẽ ixpê Ijaew nhõ pika pê Jutej kumrêx kãm na pre Juãw Paxisja Jejus kukamã mẽ kãm harê nê mẽ hkrã kumrâr o pa. Mẽ piitã mẽ kot amnhĩ tomnuj kaga nê Tĩrtũm kôt amnhĩ xunhwỳr ã mẽ omunh xà hkôt mẽ hkrã kumrã. Jejusja krĩ pê Najare kamã na pre hprêk. Tã hwỳr na pre Tĩrtũm amnhĩ Karõ mẽ nhũm wrỳ nê hkarõ mã axà nê hkôt pa ho pa. Jakamã nhũm àhpumunh o àhpumunh nê ma krĩ piitã hkôt tanhmã mẽ ho mex to ho ri mẽ hkôt pa. Pika pê Garirej kumrêx kamã mẽ piitã ri mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarênh o pa. Nê mẽkarõmnuti kot Satanasti nhỹ hã tanhmã mẽ ho xwỳnhjaja nhũm mẽ nê mẽkarõmnuti japôx o pa. ã na pre Tĩrtũm nhỹ hã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa.

39 —Tã Jejus nhỹ hã hkrajê jahkre ho mẽ ixpa xwỳnhjaja na pa prem kot ri tanhmã amnhĩ to ho pa hã omunh par o ri hkôt ixpa. Mẽ ixpê Ijaew nhõ pyka kamã nê mẽ inhõ krĩ pê Jerujarê kamã kot ri tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho paja pa prem piitã omunh o hkôt ri ixpa. Tã nhũm prem axtem nê mẽ ixpê pĩ kahpa hã kunhõ nê kupĩ. ⁴⁰ Hãmri nhũm htyk o apkati axkrunêpxi nhũm Tĩrtũm akupỹm ho htĩr nê akupỹm mẽ ixwỳr kumẽ pa prem akupỹm htĩr kãm omu. ⁴¹ No nhũm mẽ piitã akupỹm htĩr kãm omunh kêt nê. ãm mẽ ixwỳr pix na pre kato nê mẽ ixkutã apku pa mẽ papxipixjaja akupỹm htĩr ã omu. Hãmri nhũm Tĩrtũm mẽ ixte ma mẽ piitã mẽ kãm akupỹm htĩr ã harênh o ri ixpa kaxyw mẽ ixrê. ⁴²⁻⁴³ Amnepêm Tĩrtũm nhỹ hã kapêr

jarēnh o mẽ pa xwỳnhjaja na prem Jejus kukamã tanhmã hã kagà hto nẽ mẽ kãm harēnh o pa. Nẽ mẽ kãm:

Koja nhỹrmã mẽhõja man mẽ pahwỳr wrỳ nẽ mẽ panê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to. Ka mẽ atõ amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xãm hã koja Tĩrtũm ja hã apumu nẽ mẽhõ kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to xwỳnhhta kukwak ri amnhĩ katut kôt ate amnhĩ tomnuj rēnh pa nẽ axte kãm hamaxpêr kêt nẽ. Anẽ.

Na pre Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarēnh o mẽ pa xwỳnhjaja Jejus kukamã ã harēnh nẽ hã kagà anẽ. Tã koja Jejus nhỹrmã akupỳn wrỳ hãmri nẽ mẽ htyk xwỳnhjê nẽ arĩ mẽ htĩr xwỳnhjê mẽ pahto pim-ràatã tanhmã mẽ pajarēnh to. Mẽ pahte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho papa hã mẽ pahpumunh kôt tanhmã mẽ pajarēnh to. Hãmri nẽ Tĩrtũm mẽ wa kuri mẽ pahtĩr tũm nẽ mẽ papa ho papa mã xwỳnhjê jarē nẽ mããnēn wa kuri mẽ htĩr tũm kêt xwỳnhjê jarē. Mẽ pahpiitã tanhmã mẽ pajarēnh to kaxyw na pre Tĩrtũm mẽ pakaxyw Jejus xãm. Tã ã kot mẽ pajarēnh anhỹrja kukamã na pre mẽ ixte mẽ amã tanhmã harēnh to ho ixpa kaxyw mẽ awỳr mẽ ixrẽ. Mẽ ate kapêr mar nẽ tokyx Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr kaxyw. Anẽ.

⁴⁴ Nhũm Simãw Pêtre ã mẽ kãm ujarēnh anhỹr rôm nhũm Tĩrtũm mẽ kot mar o hkrĩ xwỳnhjê hwỳr amnhĩ Karõ rē nhũm mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ hkarõ mã gjêx pa. ⁴⁵⁻⁴⁶ Hãmri nhũm mẽ Tĩrtũm mã mex o mex ã harēnh o hkrĩ. No ãm mẽ kapêr kãm harēnh kêt nẽ. Mẽ kapêr kwỳ hõ ho kãm mex o mex ã harē. Aa mẽ kot mẽ kapêr mar kêt tã ra ho kapêr mex

ně. Jakamã nhũm Jope rũm mẽ kot Simãw Pêtre hkôt mẽ mõi xwỳnhjaja. Ijaew kwỳ kot ra Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja amnhĩ jaêr pê ja hã mẽ omu nẽ axpẽn mã:

—Hêxta waa nẽ. Mẽ kêp Ijaew kêt tâ nhũm Tĩrtũm kot mẽ panhĩpêx pahpyrà nẽ mẽ hwỳr amnhĩ Karõ rẽ nhũm mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ kãm agjê. Nà ãm hãmri na mẽ pahpyrà nẽ ã mẽ hipêx anẽ. Anẽ.

Hãmri nhũm Simãw Pêtre mẽ kuma nẽ mẽ kãm:
⁴⁷ —Kwa pu mẽ hkrã kumrãr kurê kumrêx. Ra Tĩrtũm Karõ kot mẽ pahpyrà nẽ mẽ hkarõ mã gjêx kênã kot kêt mễhõ mẽ nẽ tanhmã mẽ pahpê àmnàr to. Ra mẽ kot mẽ pahpyrà nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr kênã. Anẽ.

⁴⁸ Hãmri nẽ Konêre mẽ hkwỳjê mã kãm:

—E kot paj mẽ ate Jejus Kris kôt amnhĩ xunhwỳr ã mẽ akrã kumrã. Anẽ.

Hãmri nẽ mẽ hkrã kumrãr pa nhũm mẽ Simãw Pêtre mã kãm:

—Kwa kormã anojarêt kêt nẽ. Kritpêm ri mẽ ixkôt ri apa hã atã apkati grêre nẽ kormã ma akupỹm mỗ. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ hkôt ri pa hã apkati grêre hãmri nẽ nojarêt nẽ ma akupỹm mỗ.

11

Simãw Pêtre kot hkwỳjê mã Konêre jarênh

Atre 10.1-48

¹⁻² Hãmri nhũm Simãw Pêtre ma akupỹm mỗ. Jutej kamã krĩ pê Jerujarê wỳr ma akupỹm mỗ hãmri nẽ pôi. Hãmri nhũm Jutej kamã Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maatijê mẽ mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja Ijaew kêt xwỳnhjê

jarēnh ma. Konēre mē hkwỳ kot mē uràk nē Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr ã mē harēnh ma. Jakamã nhũm Simãw Pētre akupỹm mē hwỳr pōj nhũm mē omu nē mē hã àhkukjêr kurê kumrêx. Hãmri nhũm mē hkwỳjaja mē hã kãm akir nē kãm:

³—Kwa mē pahpê Ijaew pyrà nē mē kot amnhĩ my kwỳt kà jakàr kêt tã ka mēmo hwỳr mē hwỳr mō mē kuri pōj nē mē kutã apku. Anē.

⁴Hãmri nhũm Pētre tee ri mē kuma hãmri nē hprĩ hã mē kãm amnhĩ jarē. Nē tanhmã Tĩrtũm kot kãm Ijaew kêt xwỳnhjê jarēnh to hã mē kãm harē nē mē kãm:

⁵—Kwa mē ã ri ajamaxpêr anhỹr kêt nē. E pa mē amã amnhĩ jarē ka mē inhma măn. Nà na pa pre jãã Jope kamã Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh o nhỹ nē te ixpimtir kãm mēmoj pumunh pyràk. Nhũm mēmojja te mē hpiipro xà pyrà nē kaxkwa rũm ixwỳr wrỳk o mō pa ixprĩ hã omu. ⁶Nhũm kamã mry piitã. Mry xoprê nē mry xuwapô nē mry hpar o ri pa xwỳnhjaja nē mry htu mỳr pē ri pa xwỳnhjaja nē àk. Nē mē pahte hkur xwỳnhjaja nē mē pahte hkur kêt xwỳnhjaja. ⁷Kamã mry piitã pa omu. Hãmri nhũm Tĩrtũm inhmã: “Pa Simãw Pētre? Măn ka ra amã prãm nē nà? E kànhmã xa nē axàmnhĩx mãmri mryta õ kapi nē apĩ nē ho anē nē aku. Piitã mē ate hkur mã mex.” Anē.

⁸—Pa tee ri kuma nē kãm: “Kwa Pahi Maati. Mē ixpê Ijaewjaja mē ixte mryja piitã hkur kêt. ãm hkwỳ hpix na pa htem kuku. No ja hkwỳ aa mē ixte hõ hkwỳ hkrêr kêt.” Anē. ⁹Nhũm inhmã: “Nà nom kot anhỹr tãã. Kot paj pam amã mēmoj jarē ka kamã anhõkre kahak kêt nē. Jakamã e mãmri

amnhĩm hõ kapi nẽ apĩ nẽ ho anẽ nẽ axàmnhĩx hkwỳ hkrẽ.” Anẽ.

¹⁰ –Na pre ã Ijaew kêt xwỳnhjê hwỳr inhmõr kukamã inhmã karõ ho axkrunẽpxi anẽ. Nom hã kuxi nẽ inhmã mẽ pahte mry kur kêeta jarẽ. Hãmri nhũm mẽ hpiro xàja ma akupỹm kaxkwa hwỳr api nẽ kakrãm axà nẽ akunok. ¹¹ Hãmri nhũm Ijaew kêt xwỳnhjaja mẽ ixwỳr axkrunẽpxi nẽ mra nẽ pøj. Konẽreja Sejurej rũm ixwỳr mẽ rẽnh xwỳnhjaja nhũm mẽ mra nẽ ixwỳr pøj. ¹² Hãmri nhũm Tĩrtũm Karõ ma mẽ hkõt inhmẽ. Mẽ kęp Ijaew kêt tã nhũm ixàmnhĩx ma mẽ hkõt ixpa kaxyw mẽ hkõt inhmẽ pa ma mẽ hkõt mõ. Nhũm Jope kamã mẽ kot Jesus kõt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh kwỳjaja kęp 6ja ma mẽ ixkõt mõ. Pa mẽ mõ nẽ Sejurej kamã Konẽreja wỳr pøj. ¹³ Hãmri nhũm mẽ ixpumu nẽ mẽ inhmã amnhĩ jarẽ. Tĩrtũm kapẽr o wrỳk xwỳnh kot hwỳr wrỳk nẽ õrkwỹ hwỳr àr nẽ tanhmã kãm kapẽr toja nhũm inhmã harẽ. Na xep pre kãm: “E kêt ka ma Jope hwỳr amã mẽ àpẽn xwỳnh kwỳjê rẽ kê mẽ ma hwỳr mõ. Hãmri nẽ kamã Simãw Pêtre japrõ nẽ man akupỹn awỳr o mõ kê tanhmã mẽ amã ujarẽn to. ¹⁴ Koja mẽ amã tanhmã mẽ apê Tĩrtũm kra hprãm xàj tanhmã mẽ ate amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ amã karõ ka mẽ ama nẽ mar tỳx nẽ hkõt amnhĩ nhĩpêx. Ka mẽ anhõrkwỹ kamã akwỳjê mẽ apimràatã ama nẽ mar tỳx nẽ. Hãmri nẽ kot mẽ amã hã karõ xà hkõt amnhĩ nhĩpêx nhũm Jesus mẽ ate amnhĩ tomnuj pẽ mẽ apytàr pa.” Anẽ.

–Na xep pre ã Tĩrtũm kapẽr o wrỳk xwỳnhja kãm ijarẽn anẽ. Jakamã nhũm ixwỳr jajê rẽ pa ma mẽ hkõt mõ. ¹⁵ Hãmri nẽ kormã mẽ kãm tanhmã Jesus

jarēnh to. Tanhmã kot mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harê. Nê kormã mẽ kãm ixujarēnh o ixãm rôm nhũm Tĩrtũm Karõ te wam kot mẽ panhĩpêxta pyrã nê mẽ hwỳr wrỳ nê mẽ hkarõ mã gjêx pa. ¹⁶ Pa ja hã mẽ omu nê Pahihti Jejus kot akupỹm kaxkwa hwỳr nojarêt nê tanhmã mẽ pamã kapêr tota mã ijamaxpêr kurê kumrêx. Na pre mẽ pamã: “Finat Juãw Paxis na pre hte gô ho mẽ hkrã kumrãr o pa. Tã koja Tĩrtũm ta hpãnhã mẽ awỳr amnhĩ Karõ rê nhũm mẽ akarõ mã agjê.” Anê.

—Ă na pre Pahihti Jejus akupỹm nojarêt nê mẽ pamã kapêr anê. Jakamã pa ã kot mẽ hipêx anhỳr ã mẽ omu nê ã kapêr anhỳrja mã ijamaxpêr kurê kumrêx. ¹⁷ Na pu prem Pahihti Jejus Kris kôt amnhĩ xunhwỳ nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ pahpumu nê mẽ pahwỳr amnhĩ Karõ rê. Tã te kot mẽ panhĩpêxta pyrã nê mããnên Ijaew kêt xwỳnhtajê hwỳr kurê nhũm mẽ hkarõ mã agjê. Mẽ kêp Ijaew kêt tã nhũm mẽ pahpyrã nê mẽ hwỳr kurê nhũm mẽ hkarõ mã agjê. Tĩrtũm tãm kot amnhĩ krã hkôt mẽ hwỳr rēnh kēnã kot pa kêt mẽ nê tanhmã kêp ixãmnrã to. Anê.

¹⁸ Nhũm pre ã Simãw Pêtre mẽ kãm amnhĩ jarēnh anê nhũm mẽ kuma nê tãm hamaxpêr nê hkĩnh nê. Nê axte mẽ hã tanhmã kãm nê hkêt nê. Ăm mẽ hã Tĩrtũm mã mex o mex ã harê. Hãmri nê axpēn mã:

—Nà ãm hãmri. Mẽ kêp Ijaew kêt tã na prem Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ nhũm Tĩrtũm kot mẽ panhĩpêxta pyrã nê amnhĩ katut kôt mẽ kot amnhĩ tomnuj rēnh pa. Nhỹrmã wa hkuri mẽ pahpyrã nê htĩr tũm nê pa ho pa kaxyw nhũm ã mẽ hipêx anê. Nà ãm hãmri na ã kot mẽ panhĩpêx pyrã nê mẽ hipêx anê. Anê.

ãxiok kamã Jejus kwỳ jarēnh
Atre 4.36-37

¹⁹ Tã ra mẽ kot kēn o Estewãw kapēr o hpĩr xwỳj ri mẽ kot ã hipêx anhỹrta pyrã nē mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja omnuj tỳx o pa. Jakamã nhũm mẽ hkwỳjaja mẽ umaj ma ahpỹnhã krĩ hkwỳ hkôt pigranh pa. Wēnĩs wỳr nē Sipre hwỳr nē ãxiok hwỳr nhũm mẽ ma ahpỹnhã krĩ hkwỳ hkôt angrã nē kamã pa ho pa. Nē mẽ kãm tanhmã Pahihti Jejus kot mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harēnh o ri mẽ hkôt pa. No ãm kormã Ijaew pix mã harēnh o pa.

²⁰ Tã hãmri nhũm mẽ hkwỳjaja Sipre mẽ Sirēn rũm ãxiok hwỳr pan pøj. Hãmri nē kamã mẽ kēp Ijaew kêt xwỳnhjê mã Pahihti Jejus kot amnhĩ nhĩpêx jarēnh o pa. Æ mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr jakamã na mẽ ra ahpỹnhã ri mẽ kãm harēnh o ri pa. Ijaew mã nē mããnēn Ijaew kêt xwỳnhjê mã ²¹ nhũm mẽ ma mẽ hkôt ri Pahihti Jejus nhỹ hã mẽ kãm kapēr jarēnh o ri mẽ hkôt pa. Hãmri nhũm mẽ ohtô nē amnhĩ nhĩpêx tũm kaga hpa nē hpãnhã amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xunhwỳ.

²² Hãmri nhũm Jerujarē kamã Jejus kwỳjaja mẽ harēnh ma nē mẽ hwỳr Panãpe mẽ. Æxiok hwỳr mẽ hwỳr kumē. Ma mẽ hwỳr mōr nē Jejus kôt mẽ hamaxpēr o hihtỳx kaxyw. ²³ Hãmri nhũm ma mẽ hwỳr mō nē mẽ hwỳr pøj nē mẽ omu. Tĩrtũm kot mẽ ho mex ã mẽ omu hãmri nē mẽ ỹ hã hkĩnh nē. Nē mẽ kãm:

—Nà ãm hãmri na ka mẽ ra Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ nē hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o ri apa. Tã kēr

ka mẽ ãm kapêr kôt pix mã ri amnhĩ nhĩpêx rãhã ho ri apa nẽ aa hkaga hkêt nẽ. Anẽ.

²⁴ Panãpeja na pre tãm amnhĩ nhĩpêx o pa. Nẽ amnhĩ kaxyw Jejus kôt pix mã hamaxpêr mex o pa. Nẽ Tĩrtũm Karõ hkôt amnhĩ nhĩpêx rãhã jakamã na pre hte ỹ hã mẽ kãm Pahihti Jejus kot mẽ panê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã harênh o ri mẽ hkôt pa. Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ ohtô nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ.

²⁵ Tã nhũm Panãpe ãxiok rũm kato nẽ kot Sawti japrôr kaxyw ma krĩ pê Tas hwỳr mỗ. ²⁶ Hãmri nẽ hwỳr pôj nẽ Sawti pumu nẽ haprô nẽ ma akupỹm amnhĩ kôt ãxiok hwỳr o mỗ. Hãmri nẽ kamã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê hkôt wa ri pa hã amgrà pyxi nẽ hapêx. Nẽ mẽ ho ohtô nẽ ri mẽ kãm Jejus kapêr o mẽ ahkre ho ri mẽ hkôt pa. Jakamã nhũm krĩ nhõ xwỳnhjaja mẽ kot Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjê pumu nẽ mẽ hã mẽ hixi rẽ nẽ mẽ harênh o: “Kris tỗ nẽ htõxjaja” anhỹr o mẽ harẽ. ãxiok kumrêx kãm na prem ã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê jarênh anẽ. Jakamã nhũm mẽ piitã ã mẽ harênh anhỹr o pa.

²⁷ Tã nhũm Panãpe mẽ Sawti wa kormã ãxiok kamã paja rôm nhũm Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh xwỳnh kwỳjaja mẽ hwỳr mran pôj. Jerujarẽ rũm mẽ hwỳr mran pôj. ²⁸ Hãmri nhũm mẽ piitã mẽ kot mẽ kapêr mar kaxyw mẽ hwỳr akuprô. Jakamã nhũm hõ pê Akapôja kànhmã xa nẽ tanhmã mẽ kãm ujarênh to. Tĩrtũm Karõ nhỹ hã mẽmoj kukamã mẽ kãm awjarẽ nẽ mẽ kãm:

—Kwa okora kêr ka mẽ axkãm ajamak rom. Kojatokyx pika piitã hkôt mẽ apkur xà hã mẽõja mẽ kệp

hkryre nê mē piitā mē hipêx kêt nê. Anê.

Tā nhũm gaa nê ujarênh xàja kôt mēmoj ã amnhĩ nhĩpêx anê. Kormã Pahihti Krawti kot mē ho amnhĩptàr ri nhũm mēmoj ã amnhĩ nhĩpêx anê. No nhũm kormã ã amnhĩ nhĩpêx anhÿr kêt ri nhũm Akapôja kukamã ã mē kãm ujarênh anê. ²⁹ Hãmri nhũm mē kuma nê tee ri Jutej kamã Jejus kôt mē hkwyjê hkukamã hamaxpêr nê axpên mã:

—E kwa pu mē Jutej kamã Jejus kôt mē pahtõ nê pahtõxjê mã pahkàxpore hkwy gõ kê mē ho amnhĩm awjaprô nê hkur o pa. Anê.

Hãmri nê mē kaxyw kàxpore hkwy ho akuprô. Nhũm mē hikàxpore hkryre xwÿnhjaja ãm mē kãm ho hkryre nê kugõ nhũm mē hikàxpore rũnh xwÿnhja mē kãm ho rũnh nê kugõ. ³⁰ Jakamã nhũm mē ho hpikuprõnh pa nê Panãpe mē Sawti wa kot mē hwÿr o mõi nê mē kãm õr kaxyw wa kãm kugõ. Hãmri nhũm wa hamÿ nê ma Jutej kamã Jerujarê hwÿr mē hwÿr o mõi. Hãmri nê hwÿr pøj nê mē kot Jejus kapêr o mē ahkre xwÿnhjê mã kugõ. Hãmri nhũm mē kãm Jejus kôt mē htõ nê htõxjê mã o anhgrà nhũm mē hamÿ nê hkĩnh nê ho amnhĩm awjaprô.

12

Mê kot Simãw Pêtre pynênh nê haxàr ã mē harênh Matêwre 18.19-20

¹ Tā nhũm mē õ pahi Eroxa õ pôristi mã Kris kwÿjê hã amÿnê nhũm mē mē hipêx kati nê nhũm mē amnhĩ xà htÿx kamã hamak o pa. ² Juãw tõi Xiakreja nhũm mē pahi Erox nhÿ hã unê nê hkanhwÿr o kupĩ. ³ Hãmri nhũm Ijaew kãm ja mex

jakamã nhũm pahi Eroxo hpãnhã mẽ kãm Simãw Pêtre hã amỹnê nhũm unê nê haxà. Mẽ kot pãwti kaxkrit kêt kur ã mẽ hkĩnh xà hã arĩgro pê Pasja ã nhũm prem unê. ⁴ Na pre Eroxo Simãw Pêtre hkukamã hamaxpêr o:

—Nà koja mẽ hkĩnh hapêx pa Ijaew nom kupĩ nhũm rĩ amnhĩ pumu. Anê.

Hãmri nhũm pôristi kot Simãw Pêtre jamãr xwỹnhjaja kêp 16. Nhũm mẽ axpên pãnhã kêp 4 kapên nê hamãr rãhã ho kuhê. ⁵ Nhũm arĩ mẽ hagjênh xà kamã hkrĩ ho hkrĩ. Hãmri nhũm Kris kôt htõ nê htõxjaja harênh ma nê tee ri hkukamã hamaxpêr hãmri nê axpên wỳr akuprõ nê ho Tĩrtũm wỳr rãhã ho hkrĩ.

Tĩrtũm kapêr o wryk xwỹnh kot Simãw Pêtre kator ã harênh

⁶ Tã nhũm ra mẽ hkĩnh hapêx nhũm kamát. Hãmri nhũm pahi Eroxo kot tanhmã Simãw Pêtre ho xà hã arĩgroja wỳr nhũm kamát nhũm pôristijaja arĩ mẽ hagjênh xà kamã hamãr mex o kuhê. Nhũm kuri wa hamêxkrut nê akutã hijê nê hamãr o nõ. Kàx o akutã kãm ê nê wa ho nõ nhũm wa hkaêx kãm htỳx gõr nê nõ. Nhũm ja wa hakwa krem mããnên hamãr o xa. ⁷ Puh nhũm Tĩrtũm kapêr o wryk xwỹnhjê hõja mẽ hwỳr axà nê wryhtak rax kãm xa. Hãmri nê Simãw Pêtre grêk nê kumra nê kãm:

—Pa Simãw Pêtre? E kwa tokyj kãnhmã xa pu mõ. Anê.

Hãmri nhũm hkrãkato nê omu nê kãnhmã ãm kurê kumrêx nhũm kaxprexà hã kàxja axrê nê pykap rôrõk nê hikwỹ. No nhũm kuri pôristi wa nõr xwỹnhta wa mar kêt nê. Wa arĩ õt tỳx nê nõ.

⁸ Hāmri nhũm Tĩrtũm kapēr o wrỳk xwỳnhja Simāw Pêtre mǎ:

—E tokyx anhõ kamĩs jaxà nẽ amnẽ ixkõt tẽ pu pakato nẽ ma tẽ. Anẽ.

⁹ Hāmri nhũm kamĩs nẽ hparkà jaxà nẽ ma hkõt tẽ. No ãm kormã amnhĩ pumunh mex kêt nẽ. Te hpimtir kãm ã kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr pyræk ã amnhĩ kamnhĩx. ¹⁰ Hāmri nhũm wa hakwakrem pōristi wa kot hamār o wa ãm xwỳnhja hãnh wa tẽ nẽ wa hakre nẽ hpãnhã ihōja wa hãnh wa tẽ no nhũm mẽ õt tỳx nẽ hkrĩ nẽ wa omunh kêt nẽ. Nhũm wa hakwakre nhĩtep xà hkõt wa tẽn kato nẽ hpãnhã krĩ nẽ kahê xà hã hakwakreja wỳr wa tẽ. Hāmri nhũm tãm wa kãm amnhĩ kahê xà mẽ nhũm wa kato nẽ pry hã tẽ. Ja kõt nhũm Tĩrtũm kapēr o wrỳk xwỳnhja akunok nhũm Simāw Pêtre axte omunh kêt nẽ. ¹¹ Hāmri nẽ hprĩ hã amnhĩ pumunh kurê kumrêx nẽ hamaxpēr o:

—Kwa te ixpimtir kãm ã ixte amnhĩ nhĩpêx anhỹr pyræk tã xep ixpimtir kêt. Tĩrtũm na ixwỳr kapēr o wrỳk xwỳnhja mẽ nhũm ixwỳr wrỳ nẽ mẽ kêp ixkator. Pahi Erox ra kot ixpĩr nhũm ixkwỳ Ijaew kãm ja prãm tã nhũm mẽ kêp ixkator. Nà ãm hāmri na Tĩrtũm ã mẽ kêp ixkator anẽ. Anẽ.

¹² Hāmri nẽ Marir nhõrkwỹ hwỳr htẽm kurê kumrêx. Juāw Makre katorxà Marirja nhũm õrkwỹ hwỳr tẽ nhũm mẽ ra kamã hpikuprõnh rax nẽ ho Tĩrtũm wỳr o hkrĩ nhũm tãm mẽ hwỳr tẽ. ¹³ Hāmri nẽ kormã kapõt ã hakwa krem mẽ kãm kahê xà tatak o xa nhũm ixkre kamã mẽ kãm àpênh xwỳnh Rotreja kuma nẽ hwỳr tẽ. ¹⁴ Hāmri nhũm kãm kapēr nhũm amnhĩ jaêr pê kuma nẽ hkĩnh nẽ. Nẽ kormã kãm kahê xà mẽnh kêt ri ma akupỹm tẽ nẽ

mě kot ho Tirtũm wỳr xwỳnhjê hwỳr axà nẽ mẽ kãm:

—Xê pěr Simãw Pêtre na tẽ nẽ kapôt ã hakwakrem xa nẽ inhmã kapěr.

¹⁵ Hãmri nhũm mẽ tee ri kuma nẽ kãm:

—Kwa arĩ mẽ hagjênh xà kamã hkrĩ kênã. Mãn ka tanhmã amnhĩ krã amnhĩ to hã na ka ri atỳx ã akapěr anẽ. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kãm:

—Ma tanhmã kot pa kêt ri ixkrã amnhĩ to? ãm hãmri na pa mẽ amã harẽ. Mẽ kam nẽ mra nẽ omu. Anẽ.

Nom nhũm mẽ kuma nẽ ãm kuma nẽ kãm:

—Nà tãm kêt. Kaxkwa rũm Tirtũm mã hamãr o pa xwỳnh mãn amã kapěr nom tãm kêt. Anẽ.

¹⁶ Rôm nhũm Simãw Pêtre arĩ hakwakre tatak o xa. Hãmri nhũm mẽ jatã hwỳr mra nẽ kãm kahê xà mẽ nẽ amnhĩ jaêr pê omu nẽ hkĩnh nẽ.

¹⁷ Hãmri nhũm kànhmã mẽ kãm ìhkra hpẽ nẽ mẽ ho hpinhkrênh pa nẽ mẽ kãm:

—Nà Tirtũm na ixwỳr kapěr o wrỳk xwỳnhja mẽ nhũm ixwỳr wrỳ nẽ pôristi pê ixkator. Anẽ.

Hãmri nẽ mẽ kãm:

—E kêr ka mẽ Xiakre nẽ Jejus kôt mẽ pahtõ nẽ pahtõxjê mã ijarẽ kê mẽ ijarênh mar kurê kumrêx. Nom kot paj ixkato nẽ ma krĩ hõ hwỳr mō. Anẽ.

Hãmri nẽ mẽ kêp kato nẽ ma mō.

¹⁸ Tã nhũm apkati nhũm pôristi kot hamãr o hkrĩ xwỳnhjaja hkrã hapôj nẽ tee hapêr nẽ nhỹri omunh kêt nẽ. Hãmri nẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr o kãm ma htỳx kumrêx nẽ axpên mã:

—Kwa tanhmã na pre we amnhĩ to nẽ mẽ pahpê akunok? Tanhmã koja we pahi Erox hã mẽ pahkukja pu mẽ harênh to? Anẽ.

19 Hāmri nhũm pahi Erox hpikunor ã harēnh ma nē axtem pôristi hkwỳjê mã anē nhũm mẽ mra nē tee ri mẽ hagjēnh xà kamã hapêr nom nhỹri omunh kêt nē. Hāmri nhũm Erox mẽ kot hamār xwỳnhjê kamã gryk týx kumrêx nē amnhĩ wỳr mẽ hã karō nē mẽ kãm:

—Kwa nok? Mẽ ate hamār rãhã ho akuhê hã ixte mẽ amã karō htã nhũm tanhmã amnhĩ to nē akunok. Nã kot paj mẽ anhĩmex ka mẽ rĩ amnhĩ pumu. Anē.

Hāmri nhũm mẽ tee ri kãm amnhĩ tã àprār kaprỳ nhũm mẽ hã amỳnê nhũm mẽ ho kator nē ma mẽ o mra nē mẽ himex. Hāmri nhũm pahi Erox Jutej rũm kato nē ma Sejarej wỳr mō nē hpãnhã kamã pa ho pa.

Pahi Erox tanhmã htyk to hã harēnh

Wam Pêtre 1.24-25

20 Krĩ pê Xir mẽ Sito wa kamã mẽ pa xwỳnhjaja na pre htem pahi Erox nhõ pyka hwỳr pa nē mẽ kêp amnhĩm apkur xà hã mẽõ japrôr o pa. Tã nhũm Erox kot mẽmoj mỳrapê mẽ kamã gryk jakamã nhũm mẽ tee ri mẽ kêp ujaprôr kaxyw mẽ hwỳr mra nom nhũm mẽ kãm mẽmoj kwỳ ho wēnê hkêt nē. Hāmri nhũm mẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr nē pahi Erox nhõ kôwenatô Pratôja wỳr mra nē kãm:

—E awỳr na pa mẽ mra. Kwa mẽ ixyr pê pahi Erox mã tanhmã akapêr to kê ama nē mẽ ixkamã gryk kêt nē. Pa mẽ axte mẽ awỳr mra nē mẽ apê mẽmoj kwỳ japrôr o ri ixpa. Anē.

21 Hāmri nhũm mẽ kuma nē hwỳr tē nē mẽ yr pê tanhmã kãm kapêr to nhũm kuma hāmri nē kot tanhmã mẽ kãm kapêr to kaxyw mẽ kãm arĩgro hta.

Tã nhũm ra kot arĩgro hyr xwỳnhta kato nhũm Erox kệp pahi hã ê mex jaxà nẽ tẽ nẽ kệp pahi hã mẽ hkrĩ xà kamã nhỹ nẽ tanhmã mẽ kãm kapěr to. ²² Mẽ kãm kapěr ryy nẽ. Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ hêx rom kãm mex o mex ã harẽ. Nẽ kỳx pêê axpẽn mã harẽ nẽ harênh o:

—Kwa pahi Erox kệp mẽ panhĩõ hkêt. Pěr kaxkwa rũm Mẽpahpãm na pre mẽ pahwỳr wrỳ nẽ ã mẽ pamã kapěr mex anẽ. Anẽ.

Hãmri nẽ te kệp Tĩrtũm pyràk o hipêx nẽ kãm mex o mex ã harẽ. Nom hêx rom ã harênh anẽ. Kot mẽ mar nẽ kãm mẽ hkĩnh nẽ akupỹm mẽ kãm mẽmoj to wẽnê hprãm xàj nhũm mẽ hêx rom ã axpẽn mã mex ã harênh anẽ. ²³ Hãmri nhũm mẽ kuma nhũm ja kãm mex nẽ nhũm hkĩnh nẽ mẽ mar o nhỹ nẽ kệp Tĩrtũm pyràk ã harênhja nẽ tanhmã mẽ kãm nẽ hkêt nẽ. Jakamã nhũm tee ri amnhĩ tã omu nẽ hwỳr kapěr o wrỳk xwỳnhjê hõ mẽ nhũm hwỳr wrỳ nẽ tanhmã ho nhũm õhy kamã kutõj rax nẽ htyk tokyx anẽ.

Panãpe mẽ Sawti wa akupỹm ãxiok hwỳr mõi ã wa harênh

Atre 11.27-30

²⁴ Tã nhũm mẽ ra ohtô nẽ Tĩrtũm Kra Jejus kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harênh ma nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ.

²⁵ Hãmri nhũm Panãpe mẽ Sawti wa ra Kris kôt htõ nẽ htõxjê mã kàxporeta jamỳ nẽ ma Jerujarê hwỳr o mõi nẽ mẽ kãm kugõ. Hãmri nẽ ma akupỹm ãxiok hwỳr nojarêt nẽ war amnhĩ kôt Juãw Makre o mõi. Hãmri nẽ mẽ ma mõi nẽ akupỹm mẽ hwỳr põi.

13

Tĩrtũm kot Panãpe mẽ Sawti wa hyr

Atre 9.15-16; Rõmãn 1.1

¹ ãxiok kamã Kris kõt mẽ kot axpẽn to htõjaja kot Tĩrtũm nhỹ hã kapër o mẽ ahkre ho pa xwỹnhjê nhĩxi ã kot anhỹr. Na pre Panãpe nẽ Sawti nẽ Simeãw kà htykre nẽ Rusti pê Sirẽn nhõ xwỹnh nẽ pahi Erox kràmnhwỳ Mãnahẽja. ² Jakamã nhũm prem mẽmo arĩgro hã axpẽn wỳr akuprõ nẽ Tĩrtũm mã mex o mex ã harẽnh kaxyw apkur kêt rãhã kãm amnhĩ jarẽnh o hkrĩ. Hãmri nhũm Tĩrtũm Karõ mẽ kãm tanhmã kapër o amnhĩrĩt to nẽ mẽ kãm:

—E kêt ka mẽ Panãpe mẽ Sawti war ata nẽ wa kot inhmã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa kaxyw wa ãm. Anẽ.

³ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ wa hyr kurê kumrêx nẽ wa himõk ã mẽ ìhkra jaxwỳ nẽ wa ho Tĩrtũm wỳ. Hãmri nẽ wa kot Tĩrtũm mã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa kaxyw wa kumẽ nhũm wa ma mõ.

Wajaga kot Jejus nê hkràmnhwỳ kurê hã harẽnh

Atre 8.9-24

⁴⁻⁵ Tã nhũm Tĩrtũm Karõ krĩ pê Serêw wỳr Panãpe mẽ Sawti wa kumẽ nhũm wa ma hwỳr mõ. Nẽ amnhĩ kõt Juãw Makre ho mõ. Kot tanhmã wa ho ajuta hto ho wa hkõt pa kaxyw. Hãmri nẽ wa mẽ mõ nẽ Serêw wỳr pøj nẽ pàr krem axà nẽ ma gô hipòk pê Sipre hwỳr mõ. Hãmri nẽ gô hipòk ã krĩ pê Saramĩn wỳr pøj nẽ Ijaew nhõ Tĩrtũm kapër o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr tẽ nẽ kamã Jejus kot mẽ panê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ kãm harẽnh o wa xa.

⁶⁻⁸ Tã nhũm mẽ krĩa rũm kato nẽ hpãnhã gô hipòk kõt mõ nẽ hatur xà kamã krĩ pê Papos wỳr

pôj. Hāmri nē kamã wajaga Pajejus pumu. Gresjê kapêr kãm hixi pê Erĩm. Erĩm haxwýja kêp Ijaew. Na pre hte hêx rom te kêp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh o pa xwýnh pyrãk o amnhĩ nhĩpêx nē ma mẽ kãm ujarênh o ri mẽ hkôt pa. No ãm mẽ kãm amnhĩ to hêx o pa. Gô hipôkja ã pahi Sejupaw hkrãmnhwý na pre. Pahi Sejupawja àhpumunh tỳx jakamã na pre Panãpe mẽ Sawti wa harênh ma nē kãm wa kapêr mar prãm nē wa kot kãm Tĩrtũm kapêr jarênh kaxyw amnhĩ wýr wa kuwý. Nom nhũm hkrãmnhwý wajaga Erĩmja kãm wa hkĩnh kêt nē wa nê kãm kapêr kãm hihtỳx nē kãm:

—Kwa nà wa kapêr mar kêt nē. Kot kaj war ama nē wa urãk nē amnhĩ kaxyw Jesus kôt ajamaxpêr nē hkôt amnhĩ xãm. Kwarĩ wa kapêr mar kêt nē. Anē.

⁹ Hāmri nhũm Sawti ra axtem pãnhã hixi. Ra hpãnhã kêp Pawre. Nhũm Tĩrtũm Karõ ra hkarõ mã àr jakamã nhũm ý hã wajagata pumu nē wa nē hkrãmnhwý mã kapêr ã kãm akir nē kãm:

¹⁰ —Tk. Kwa pêr apê Satanasti hkwy hã na ka ã wa inhnê kãm akapêr anē. Na ka hte mẽmoj punuj pix kukamã ajamaxpêr nē mẽmoj mex nē mẽ no kupyri o apa. Tĩrtũm kapêr mex kumrêx tã ka axtem nē nê mẽ hkurê ho ri apa. ¹¹ ã ate amnhĩ nhĩpêx anhýrja mýrapê koja Tĩrtũm tanhmã ato ka ano hkre nē arĩt kêt o atã apkati xohtô nē kãm ga. Anē.

Hāmri nhũm no hkre kurê kumrêx nē tee ri rĩt kaxyw no pikrar pýnh o xa nom mẽmoj pumunh kêt nē. Hāmri nē mẽhõ kot hpa hã hpyr nē õrkwý hwýr ho mõi kaxyw ri amnhĩ pu hã mẽ hapêr pênh o xa. ¹² Hāmri nhũm hkrãmnhwý pahĩhtija tee ri ja

hã omu nê amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr nê hkôt amnhĩ xãm kurê kumrêx. Hãmri nê Pawre mẽ Panãpe wa kot tanhmã Tirtũm kapêr jarênh to hã wa kuma nê hamaxpêr o:

—Hêxta waa nê. Aa ixte ã mêhõ kapêr kot anhÿr mar kêt tã pa jarãhã kuma. Nà ãm hãmri na Jejus jarênhja. Anê.

Pawre mẽ Panãpe ãxiok õ hwÿr wa mõi ã wa harênh

Atre 15:38

¹³ Tã nhũm Pawre mẽ Panãpe mẽ Juãw Makre wa mẽ krĩ pê Papos rũm kato nê hpãnhã ma pyka hõ hwÿr mõi. Pàr kãm ma pyka pê Pãpir wÿr mõi nê kamã krĩ pê Perke hwÿr pøj. Hãmri nhũm Juãw Makre tanhmã hamaxpêr to nê tee ri axte wa hkôt mõi kukamã hamaxpêr hãmri nê wa hkaga nê awjanã nê ma akupÿm Jerujarê hwÿr ahte mõi. ¹⁴ Jakamã nhũm Pawre mẽ Panãpe wa ahte Perke rũm kato nê hamũ pika pê Pisit kãm krĩ pê ãxiok wÿr mõi nê hwÿr pøj. Nhũm Ijaew nhõ arĩgromnu pê sap kato nhũm wa Tirtũm kapêr o mẽ ahkre xà hã ixkre hwÿr wa tẽ nê hwÿr axà nê nhÿ. ¹⁵ Hãmri nhũm mêhõ mẽ kãm Tirtũm kapêr ã kagà htũm kwÿ kamã harênh o xa. Mojes mẽ Tirtũm nhÿ hã kapêr o mẽ pa xwÿnh kot kapêr ã kagà hkwy kamã nhũm mẽ kãm kamã harênh o xa. Hãmri nê kamã harênh pa nhũm mẽ ahkre xwÿnhjaja Pawreja wa omu nê wa hwÿr mêhõ mẽ nhũm wa hwÿr tẽ nê wa kãm:

—E na mẽ ijahkre xwÿnhjaja war ate mẽ inhmã axujarênh prãm nê mãmri mẽ inhmã mẽmoj jarênh kaxyw nhũm mẽ war atã anê. Anê.

¹⁶ Hãmri nhũm wa kuma nhũm Pawre kãnhmã xa nê mẽ hpinhkrênh kaxyw mẽ kãm kãnhmã ìhkra

nhũm mẽ omu nẽ hpinhkrênh pa nhũm mẽ kãm awjarê. Amnhĩ kwỳ pê Ijaewjê mẽ mẽ kêp Ijaew kêt xwỳnhjê kãm Tĩrtũm kĩnh xwỳnhjê mã nhũm mẽ kãm awjarê. Nẽ mẽ kãm kapêr ryy nẽ. Tĩrtũm kot tanhmã mẽ hkukamã Ijaew nhĩgêr nẽ pãmjê nhĩpêx to hã mẽ kãm awjarê nẽ mẽ kãm:

—E kot paj mẽ amã awjarê ka mẽ inhma. ¹⁷ Nà mẽ ixpê Ijaew nhõ Tĩrtũmja annepêr na pre mẽ ixpê Ijaew pãmjê rê. Kormã Ejit kãm mẽ pa ri nhũm amnhĩ kaxyw mẽ kurê nẽ mẽ ho ohtô rax kumrêx. Hãmri nẽ mẽ kaxyw hihtỳx jakamã Ejit rũm mẽ kator pa. ¹⁸ Hãmri nẽ mẽ ho mex ryy ho mẽ hkôt pa. Mẽ kot kapôt ã ri pa hã amgrà pê 40 kamã mẽ kot htỳx ri tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa htã nhũm mẽ kamã ukapĩ ryy ho mẽ hkôt pa. ¹⁹⁻²⁰ Na pre mẽ kãm pyka pê Kanaã kamã mẽ pa xwỳnhjê nhĩmex pa. Kanaã kamã mẽ pa xwỳnhjaja ahpỳnhã axpên kaxyw mẽõ krĩ pê 7ja nhũm mẽ kãm mẽ ho hapêx pa. Hãmri nẽ hpãnhã mẽ inhĩgêrjê mã pykaja o hpigrành pa. Mẽ ixpê Ijaew nhĩgêrjê mã ho hpigrành pa nhũm mẽ kamã pa hã amgrà xohtô nẽ. Hã amgrà pê 450. Tã nhũm Tĩrtũm hpãnhã mẽ kãm juisti hkwy rê nẽ mẽ kaxyw mẽ unhwỳ nhũm mẽ ho pa. Tã nhũm hpãnhã Sãmuew mẽ ho amnhĩptà nẽ mẽ o pa. Kêp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh o pa xwỳnhjê hõ nhũm Tĩrtũm mẽ kaxyw ãm.

²¹ —Tã nhũm mẽ ixpãmjaja axpên ma nẽ ra te krĩ hkwy kamã mẽ urak nẽ mẽõ pahi kot Sãmuew pãnhã mẽ ho amnhĩptar o pa hprãm xaj amnhĩ to Tĩrtũm wỳ nẽ kãm: “Pa Tĩrtũm. Kwa mẽ ixkaxyw pahi hõ xãm kê mẽ ixto amnhĩptar o pa nà. Ja na mẽ inhmã hprãm tỳx kumrêx.”

—Anhÿr o amnhĩ to hwÿr jakamã nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kaxyw Sawti xãm. Kisti hkra na pre. Nẽ mẽ inhġġt Pĕjamĩ kanrĕhã htãmnhwÿ na pre. Hãmri nhũm Tĩrtũm mẽ kaxyw ãm nhũm kĕp mẽõ pahi nẽ mẽ ho amnhĩptàr o pa hã amgrà pĕ 40. ²² Tã nhũm Tĩrtũm kator nẽ hpãnhã mẽ kaxyw Tawi xãm. Hãmri nẽ harĕnh o: “Nà Jese hkra Tawija na hte inhmã hprãm xà hkôt amnhĩ nhĩpĕx mex o pa.” Anĕ.

²³ —Tã Jejus kĕp Tawi hkanrĕhã htãmnhwÿ na pre. Kukamã na pre Tĩrtũm mẽ ixpĕ Ijaew nhġġtjĕ mã harĕ nẽ harĕnh o: “Koja nhÿrmã Tawi hkanrĕhã htãmnhwÿjĕ hõ mẽ ate amnhĩ tomnuj pĕ mẽ apytã.” Anhÿr o hkukamã mẽ kãm harĕ. ²⁴ No nhũm kormã Jejus kot mẽ ixpĕ Ijaewjĕ mã amnhĩ to amnhĩrit kĕt ri nhũm Juãw Paxis kumrĕx hkukamã mẽ ixwÿr mō nẽ mẽ inhmã Tĩrtũm kapĕr jarĕnh o ri mẽ ixkôt pa. Nẽ mẽ ixte amnhĩ tomnuj kaga nẽ hpãnhã tãm amnhĩ nhĩpĕx o ixpa hã mẽ ixpumunh kôt mẽ ixkrã kumrãr ã mẽ inhmã karō ho pa.

²⁵ —Tã mẽ kãm kapĕr o pa ryy nẽ ra hatur xãm mĕnh kaxyw nẽ amnhĩ tã tanhmã mẽ inhmã kapĕr to nẽ mẽ inhmã: “Na ka mẽ ixpumu nẽ atÿx Tĩrtũm kot mẽ akaxyw pa ixãm ã ixkamnhĩx nom pa hkĕt. Kot mẽ pakaxyw ãm mã xwÿnhta kukamã na pa pre mō. Tãm kot amnhĩ to rax o ijakrenh. Nẽ kot amnhĩ to mex o kot ijakrenh. Jakamã na pa hte ãm kukwak ri ixpa nẽ amnhĩ tã hã ixpijaãm o ixpa.” Anĕ.

—Na pre ã Juãw Paxisja mẽ inhmã Jejus jarĕnh anhÿr o pa.

26 –Tã kwa mẽ inhma mẽ apê Apraãw kanrêhã htàmnhwýjaja nẽ mẽ apê Ijaew kêt xwýnh kãm Tĩrtũm kĩnh xwýnhjaja. E mẽ apiitã ixkapêr ma nẽ kãm ajamaxpêr tỳx rãhã ho ri apa. Nà mẽ pahpiitã mẽ pakaxyw na Tĩrtũm kapêrja. Kot mẽ pahte amnhĩ tomnuj pê mẽ papytãr ã amnhĩ jarênhja mẽ ixpê Ijaew pix kaxyw kêt. Mẽ pahpiitã mẽ pakaxyw na. Mẽ pahpiitã mẽ pahte ja mar nẽ hkôt amnhĩ nhĩpêxja na Tĩrtũm kãm hprãm. ²⁷ Nom Jerujarê nhõ xwýnhjê mẽ mẽ àptãr tũmrejaja na prem Jesus kêp Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwýnh ã harênh mar tã hkôt hamaxpêr kêt nẽ. Na pre htem mẽ inhõ arĩgromnu pê sap ã akuprõ nẽ axpẽn mã Tĩrtũm kapêr ã kagã htũm kamã ujarênh o hkrĩ. Kagãja kamã Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kapêr o mẽ pa xwýnhjaja kot hprĩ hã Jesus jarênh nẽ hã kagã nhũm mẽ kot mar tã hprĩ hã mar tỳx kêt nẽ. Jakamã na prem axtem nẽ mẽ kãm hã amýnê. Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarênh xwýnhjaja kot mẽ hkukamã mẽ harênh xàja kôt nhũm mẽ kot hpĩr kaxyw mẽ kãm hã amýnê.

²⁸⁻²⁹ Kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hkêt tã nhũm mẽ amarĩ hã pahi Pirat wý. Kot mẽ kãm hã àmnênh nhũm õ pòristijaja kot hpĩr kaxyw nhũm mẽ hã kuwý nhũm mẽ kãm kupĩ. Ra Tĩrtũm kapêr ã kagã htũm kot mẽ hkukamã mẽ harênh xà hkôt. Hãmri nhũm mẽ kot hkôt pa ho pa xwýnhjaja pĩ kahpa nê ho wrý nẽ ma o tẽ nẽ kên kre kamã haxà. ³⁰ Tã nhũm Tĩrtũm akupým ho htĩr ³¹ nhũm xatã hkôt mẽ pa ho pa xwýnhjê hwýr hapôj. Kormã htyk kêt ri ra Garirej rũm Jerujarê hwýr hkôt mẽ pa ho mẽ pa xwýnhjê hwýr xatã mẽ hwýr hapôx o pa. Jao hã arĩgro xohtô nẽ nhũm prem piitã omu. Tã mẽ

tãmjaja na htem mẽ ixpê Ijaew mã harēnh o pa.

³²⁻³³ —Amnepê̄m Tĩrtũm na pre mẽ ixpê Ijaew nhĩgê̄tjê mã tanhmã Kra Jejus jarēnh to. Kormã mẽ pahwỳr wrỳk kêt ri tanhmã mẽ kãm harēnh to. Jakamã ra kot hkukamã harēnh xà hkôt nhũm pre mẽ pahwỳr wrỳ nẽ tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to. Tã mẽ ate harēnh mar kaxyw na pa wa man mẽ awỳr mō. Amnepê̄m finat Tawi na pre Tĩrtũm kapêr kwỳ hã kagà. Tĩrtũm mex ã mẽ grer xà pé Sam 2ja kamã hã kagà. Te Tĩrtũm tãm Jejus mã kapêr pyræk o hã kagà nẽ hã kagà ho:

Apê Ixkra na ka.

Tã mẽ piitã mẽ kot apê Ixkra hã apumunh kurê kumrêx kaxyw na pa jarãhã mẽ kãm ato amnhĩrĩt. Anẽ.

Nhũm pre ã Tĩrtũm Jejus mã kapêr anẽ nhũm Tawi ô ri mẽ pamã hã kagà.

³⁴ —Amnepê̄m na pre Tĩrtũm tanhmã Kra Jejus kukamã harēnh to. Mẽ kot hpĩr nhũm kot akupỹm ho htĩr kukamã hã amnhĩ jarê. ĩ hkro pymaj kot mẽ htykjê pê hkaxàr nẽ akupỹm ho htĩr ã nhũm hkukamã hã amnhĩ jarê. Te Kraja mã amnhĩ jarēnh pyrà nẽ amnhĩ jarēnh o:

E kot paj ato mex rax nẽ. Ixte Tawi mã amnhĩ jarēnh xà hkôt.

Anhỹr o hkukamã harēnh xà hkôt akupỹm ho htĩr nhũm axte htyk kêt ã harê.

³⁵ —Nẽ kagàja nhãm hô hō kot tanhmã Jejus jarēnh kute. Te Jejus tãm Tĩrtũm mã kapêr pyrà nẽ harēnh o:

Ixpê Akra hã ixte akapêr kôt ri amnhĩ nhĩpêx rãhã ho ixpa jakamã kot kaj ixpumunh mex pa inhĩ hkro hkêt nẽ. Anẽ.

Tĩrtũm kapēr ã kagà htũm kot ã Jejus jarēnh kot anhyr. ³⁶ Nom ã Tawi jarēnh anhyr kēt nē. Tawi na pre Tĩrtũm kapēr kōt amnhĩ nhĩpēx mex o pa hāmri nē ty nhũm prem mē panhĩgētjē nhĩhkō hã haxà hāmri nhũm ĩ hkro nē hapēx.

³⁷ —Tã no Jejusja Tĩrtũm kot akupỹm ho htĩr jakamã nhũm Tawi pyràn ĩ hkro nē hapēx kēt nē.

³⁸ —E mē inhmar tỳx nē ixkwỳjaja. Kra Jejus pix kukwak na hte Tĩrtũm amnhĩ katut kōt mē pahte amnhĩ tomnuj rē. ³⁹ Jakamã kot kaj mē ãm Mojes kapēr kōt pix mã ri amnhĩ nhĩpēx nhũm Tĩrtũm tee ri ja hã mē apumu nē amnhĩ katut kōt mē ate amnhĩ tomnuj rēnh kēt nē. Jejusja tapxipix na pre htyk o Tĩrtũm mã mē pahte amnhĩ tomnuj piitã hpãnhã amnhĩrer pa. ⁴⁰⁻⁴¹ Amnepēm na pre Tĩrtũm kapēr nhỹ hã kapēr xwỳnhjē hōja mē kãm Tĩrtũm kapēr jarē nē hã kagà. Te Tĩrtũm tãm mē kot kapēr ã hpēr o pikēnh xwỳnhjē mã kapēr pyrà nē mē kãm: E kot paj aa mē ate mēmoj pumunh kēt ò ho anē. Nhũm mēhō mē amã harē ka mē harēnh ma nē ãm ama.

Nhũm mē kot omunh mex xwỳnhjē hō kot hprĩ hã mē amã harēnh tã ka mē ãm ama nē hkōt ajamaxpēr kēt nē.

Hāmri nē tee ri tanhmã kãm ajamaxpēr to ho ri apa. Anē.

Ã Tĩrtũm mē kãm kapēr anhyr jakamã kwa mē o kora. Apu mē kajaja na pre ã mē ajarēnh anē rỳ ko. Anē.

⁴² Nhũm pre ã Pawre mē kãm ujarēnh ryy anē. Hāmri nē Panāpe mē wa ixkreta rũm kator kaxyw nhũm mē kot mar o hkrĩ xwỳnhjaja tee ri ma wa mōr ã wa omu nē ma wa hkōt mra nē wa kãm:

—Kwa war axujarēnhja na mex kumrēx. Mē inhmā axte mar prām. Xà koja axte sap kato ka wa akupŷn mē ixwŷr wa tē nē axte mē inhmā awjarē? Anē.

Hāmri nhūm wa mē kām:

—Tōe. Nà kot paj war anē. Anē.

⁴³ Hāmri nē wa ma tē nhūm mē hkwyja ma wa hkôt mra. Ijaew kwŷjaja nē Ijaew kêt xwŷnh kām Tirtūm kīnh xwŷnhjaja nhūm mē ma wa hkôt mra. Hāmri nhūm wa pry hā mē kām kapēr o mō. Tirtūm kot mē kutā nojarēt rāhā ho pa nhūm mē kot amnhī tā omunh nē hkôt amnhī nhīpêx tŷx rāhā ho pa nē hkaga hkêt ā mē kām kapēr o mō.

⁴⁴ Tā nhūm axte sap nhūm krī nhō xwŷnh piitā axte Tirtūm kapēr mar kaxyw ixkre wŷr akuprō. Ijaewjaja nē Ijaew kêt xwŷnhjaja. ⁴⁵ Hāmri nhūm Ijaew kwŷjaja tee ri mē amnhī wŷr Ijaew kêt xwŷnhjê pumu nē mē hā Pawre mē Panāpe wa kamā gryk nē. Mē kām Ijaew kêt xwŷnhjaja kot Tirtūm kapēr mar prām kêt jakamā mē hā wa kamā gryk nē. Hāmri nē Pawre kapēr ma nē xatā kām kapēr punuj nē kām:

—Tk. Kwa na ka Tirtūm kapēr jarēnh o axêx. Ja kot anhŷr kêt. Anē.

⁴⁶ Nom nhūm wa kām mē uma hkêt nē. Wa ām Tirtūm Karō nhŷ hā amnhī to htŷx nē wa mē kām kapēr. Nē amnhī tā tanhmā mē kām kapēr to nē mē kām:

—Nà wa ixpyrà nē mē apê Ijaew jakamā na pa mē akumrēxjê mā Tirtūm kot mē pakaxyw Jejus xām ā harē. Tā ka mē ama nē ām ama nē te mē ate hkaga pyrà nē ā wa inhmā akapēr anē nē wa ixte kapēr o ixêx ā wa ijarē. Pēr ām mē ate mē

amã Tirtũm mẽ Kra wa kuri mẽ atĩr tũm nẽ mẽ
apa hprãm kêt. Jakamã kot paj wa mẽ apê ixkato
nẽ hpãnhã ma Ijaew kêt xwỳnhjê mã Jejus kapêr
jarênh o ri mẽ hkôt ixpa. ⁴⁷ Tirtũm kapêr ã kagà
htũm ã kot mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx anhỹrja kukamã
mẽ ijarẽ nẽ mẽ ijarênh o:

Mẽ ate Ijaew kêt xwỳnhjê mã ixkapêr jarênh o ri
apa kaxyw na pa pre mẽ kaxyw mẽ arê.

Jakamã koja pyka piitã hkôt mẽ pa xwỳnhjaja ohtô
nẽ mẽ akapêr ma nẽ ixkra hkôt amnhĩ xun-
hwỳ.

Koja mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ pa ja hã mẽ omu nẽ
mẽ ho ixkra. Anẽ.

Tirtũm kot ã ja kukamã mẽ ijarênh anhỹr jakamã
kot paj wa mẽ apê ixkato nẽ mẽ apãnhã ma Ijaew
kêt xwỳnhjê mã Tirtũm kapêr jarênh o ri mẽ hkôt
ixpa. Anẽ.

⁴⁸ Hãmri nhũm Ijaew kêt xwỳnhjaja amnhĩ tã
wa kapêrja ma nẽ hkĩnh nẽ Tirtũm kapêr mex o
mex ã harẽ. Hãmri nhũm ra Tirtũm kot nhỹrmã
amnhĩ ri mẽ htĩr tũm nẽ mẽ pa ho mẽ pa kaxyw
mẽ rênh xwỳnhjaja amnhĩ kaxyw Pahihti Jejus kôt
hamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ.

⁴⁹ Tã nhũm pika pê ãxiok kamã mẽ piitã Tirtũm
kapêr jarênh ma. ⁵⁰ Nom nhũm Ijaew xaptar
tũmrejaja kãm Pawre mẽ Panãpe wa hkĩnh kêt
jakamã na prem krĩ hkôt mẽ kot amnhĩ to rũnh
xwỳnhjê mã wa ho kapêr punuj o pa. Mẽ õ pahi mẽ
mêni kot amnhĩ to rũnh xwỳnhjaja nhũm mẽ kãm
tanhmã wa ho kapêr to nhũm mẽ kuma nẽ mẽ hkôt
hamaxpêr. Mênijaja kãm Tirtũm prãm tã amnhĩ
kaxyw Jejus kôt hamaxpêr kêt jakamã tanhmã mẽ
kot Pawre mẽ Panãpe wa ho hêx toja ma nẽ hkôt

hamaxpër nê wa kamã gryk nê. Jakamã nhũm mẽ ohtô nê tanhmã wa hipêx to nê amnhĩ nê wa hano. ⁵¹ Hãmri nhũm wa mẽ kêp kato nê xa nê mẽ kot Tĩrtũm kapër kaga hã amnhĩ pumunh kaxyw mẽ noo mã wa hparkà kapa nê nê awjagrô kapĩ nê ma wa tẽ. Hãmri nê ma krĩ pê Ikõn wỳr hpãnhã wa mỗ. ⁵² Hãmri nhũm ãxiok kamã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja hkĩnh nê ri pa. Tĩrtũm Karõ kot mẽ hkarõ mã gjêx jakamã nhũm mẽ hkĩnh nê ri pa ho pa.

14

Pawre mẽ Panãpe wa kot Ikõn wỳr mỗr ã wa harẽnh

Matêwre 10.34-35

¹ Hãmri nhũm Pawre mẽ Panãpeja wa ãxiok rũm kato nê hpãnhã ma krĩ pê Ikõn wỳr wa mỗ. Hãmri nê hwỳr pøj nê Ijaew nhõ Tĩrtũm kapër o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr wa tẽ nê kamã mẽ kãm Jejus jarẽnh o nhỹ. Mẽ kãm harẽnh kãm hihtỳx jakamã nhũm mẽ hkwỳjaja wa kuma nê amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpër nê hkôt amnhĩ xunhwỳ. Ijaew kwỳjaja nê mẽ kêp Ijaew kêt xwỳnh kwỳjaja nhũm mẽ ohtô nê Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ.

² Tã nhũm mẽ hkwỳjaja kãm Jejus jarẽnh mar prãm kêt nê. Hãmri nê kato nê ma Ijaew kêt xwỳnh kwỳjê hwỳr mra nê tanhmã mẽ kãm Pawre mẽ Panãpe wa ho hêx to nê wa ho kapër punuj nê nhũm mẽ mar xà hkôt wa kamã gryk nê. ³ Nom nhũm wa tokyx kator nê ma mỗr kêt nê arĩ Tĩrtũm Karõ nhỹ hã amnhĩ to htỳx nê mẽ kãm Tĩrtũm kapër jarẽnh o ri mẽ hkôt pa. Nê kêp mẽ kutã nojarêt xwỳnh ã harẽnh o pa. Nê ỹ hã mẽ kãm aa

mě kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỹr o ri mẽ hkôt pa. Jakamã nhũm mẽ hkwỳjaja ja hã wa omu nẽ wa kapěr ma nẽ hamaxpěr o:

—Kwa ãm hãmri na wa Tĩrtũm kęp mẽ pakamã ukaprĩ xwỳnh ã harẽ. Pěr ỹ hã wa kot ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa kênã. Anẽ.

⁴ Hãmri nhũm Ijaew kêt xwỳnh kwỳjaja wa hkôt hamaxpěr nẽ wa hkôt amnhĩ xunhwỳ. No nhũm mẽ hkwỳjaja wa hkôt hamaxpěr kêt nẽ. Ra mẽ kot Ijaew kwỳ kot tanhmã wa ho kapěr punuj toja ma nẽ mẽ hkôt hamaxpěr jakamã nhũm krĩ nhõ xwỳnhjaja axpẽn kwỳm ri tanhmã wa hkôt hamaxpěr to ho pa. Jao axpẽn kwỳm ri wa hkôt hamaxpěr o pa.

⁵ Tã nhũm wa hkôt hamaxpěr kêt xwỳnhjaja axpẽn wỳr akuprõ nẽ wa hã amỹnê. Ijaew kwỳjaja nẽ Ijaew kêt xwỳnh kwỳjaja nẽ mẽ õ pahijaja nhũm mẽ kot kên o wa htao o wa hpĩr kaxyw wa hã amỹnê. ⁶ Hãmri nhũm wa amnhĩ tã ama nẽ mẽ kęp kato nẽ hpãnhã ma pika hõ hwỳr mõi. Ma Rikõn kãm krĩ hkwỳ hwỳr hpãnhã mõi. Risti wỳr nẽ Tepe wỳr nẽ pu hã krĩ hkwỳ hwỳr wa mõi. ⁷ Wa mõi nẽ põi nẽ ma mẽ kãm Jeju kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o ri mẽ hkôt pa.

Te grà xwỳnh jarẽnh

Atre 3.1-10

⁸ Nhũm Risti kamã mẽhõ my hte grà nẽ hkrĩ xwỳnhja. Katorxà nhõxà kre rũm hte grà nẽ kator jakamã ri pa hkêt nẽ arĩ hkrĩ xà kamã hkrĩ ho hkrĩ. ⁹ Jakamã nhũm Pawre mẽ kãm ujarẽnh o xa nhũm kuri mar o nhỹ. Hãmri nẽ hamaxpěr o:

—Nà pěr Tĩrtũm àhpumunh o àhpumunh. Mãn kot ixto mex kaxyw àhpumunh tỳx. Nà koja ixto mex. Anẽ.

Hãmri nhũm Pawre ã hamaxpěr anhỹr ã omu
¹⁰ nẽ kàx pê kãm kapěr nẽ kãm:

—E kwa kànhmã xa. Anẽ.

Hãmri nhũm kuma nẽ kànhmã ãm kurê kumrẽx nẽ ri mra. Nẽ amnhĩ te kamã hamak o ri mra nẽ hkĩnh tỳx kumrẽx. ¹¹ Hãmri nhũm kuri mẽ kuhê xwỳnhjaja Pawre kot ã hipêx anhỹrja ã omu nẽ htỳx wa kệp kaxkwa kamã mẽhpãm ã wa hkamnhĩx nẽ hkĩnh nẽ axpẽn mã:

—Kwa pěr mẽpahpãm na wa. Mễpahpãm Jupti mẽ Mễkurtija na wa panhĩ hã amnhĩ jahkre nẽ mẽ pahwỳr wrỳ. Nà ãm hãmri na wa mẽ pahwỳr wrỳ. Anẽ.

Nom mẽ kapěr pê Rikaôn o axpẽn mã kapěr jakamã nhũm Pawre mẽ Panãpe wa mẽ mar kêt nẽ. Wa kot mẽ kapěr mar kêt jakamã ã mẽ kot wa harênh anhỹrja mar kêt nẽ htỳx wa xa. ¹² Nhũm mẽ ã wa kệp mẽhpãm ã wa harênh anẽ nẽ hkĩnh tỳx nẽ. Panãpeja nhũm prem kệp mẽ hpãm Jupti hã hkamnhĩx no Pawreja nhũm prem kệp mẽhpãm Mễkurti hã hkamnhĩx. Pawreja Mễkurti pyrà nẽ kapěr jappê rũnh jakamã nhũm mẽ kệp hã hkamnhĩx. ¹³ Na prem krĩ htã mẽhpãm Juptija mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre nhĩpêx nẽ hkarô nhĩpêx. Hãmri nẽ hwỳr akuprô nẽ kãm mex o mex ã harê nẽ amnhĩ to hwỳr o pa. Jakamã nhũm Jupti nhõ patrejaja Pawre mẽ Panãpe wa kệp mẽhpãm ã wa harênh ma hãmri nẽ wa hã hkwyjê mã kãm:

—Kwa pu mẽ wa kãm môx kwỳ hpa nẽ pixôrã hkwy rê. Hãmri nẽ wa kãm wa mex o wa mex ã

wa harē nē wa kēp mēpahpām ā amnhī to wa kuwỳ.
Wa kēp mēpahpām kēnā. Anē.

Hāmri nē ra ā wa hipêx anhÿr kaxyw ¹⁴ nhūm
wa tee ri mē kot amnhī nhīpêx ā mē omu nhūm ja
wa kēp omnuj tỳx nē. Jakamā nhūm wa amnhī pē
hinôkà kaxônh pa nē mē kutā hprôt nē ā mē kot
wa hipêx anhÿrja nē mē kām kapēr kām hihtỳx nē.
¹⁵ Nē mē kām:

—Kwa mē ri ā wa inhīpêx anhÿr kêt nē. Wa
ixpê mēapām kêt kēnā kot ka kêt mē ā wa inhīpêx
anē. Nom mēapāmja na ka htem ām amnhī to hwÿr
kaprỳ nē kām mex o mex ā harēnh kaprỳ o ri apa.
Tā mē ate ā amnhī nhīpêx anhÿr kaga nē hpānhā
Tīrtūm kôt amnhī xunhwÿr nē amnhī to pix wÿr
o apa kaxyw na pa pre wa mē awÿr mō nē pōj.
Tīrtūmja mē ate mē apām jarēnhta rom htīr o htīr.
Na pre mēmoj piitā ho kato. Kaxkwa ho kato nē
pyka ho kato nē gô xujanār o kato. Nē kamā ri
mēmoj piitā ho kator pa.

¹⁶ —Amnepēm mē pa xwÿnhjaja na pre htem
amnhī krā hkôt pix mā tanhmā ri amnhī nhīpêx
to ho pa nhūm Tīrtūm ja hā mē omu nē ām mē
omu nē tanhmā mē ho hkêt nē. ¹⁷ Mē pahte amnhī
tā omunh kaxyw na hte amarī tanhmā mē pahto
mex to ho pa. Na hte mē pahwÿr na rē nhūm mē
pahpur go mex nē. Nhūm mē pamā tanhmā mē
pahpur kām mēmo hyja to nhūm ra mē pamā ô
rūnh nē. Pu htem hamỳ nē ho paxàpkur mex nē
pahkīnh nē ri papa. Tīrtūm pix kukwak ri na pu
htem ā amnhī nhīpêx anhÿr o ri papa. Anē.

¹⁸ Nhūm pre ā Pawre mē kot wa kām môx parja
nē mē kām kapēr kām hihtỳx anē. No nhūm mē
kuma nē ām kuma nē wa kām mry hkwy hpar

kaxyw wa hã hihtỳx nẽ. Jakamã kritpêm nhỹx prem wa kãm hkwy pa. Tã tanhmã hamaxpêr to nẽ hkaga nẽ wa kãm hpar kêt nẽ.

Mẽ kot Pawre pĩr ã àmnênh ã mẽ harênh

Sikũn Ximotre 3.10-11

¹⁹ Tã nhũm Ijaew kwỳjaja mẽ hwỳr mran pøj. Krĩ pẽ ãxiok mẽ Ikõn rũm ma mẽ hwỳr mran pøj nẽ mẽ kãm Pawre ho hêx o mẽ hkôt pa nhũm mẽ kuma nẽ axtem nẽ Pawre kamã gryk kato. Hãmri nẽ mẽ kot hpĩr kaxyw kên runh kwỳ jamỳ nẽ ho htak prêprêk o kuhê. Hãmri nhũm amnhĩ xà htỳx kamã ama nẽ tẽm nẽ akryk nõ nhũm mẽ omu nẽ htỳx ho ra htyk ã hkamnhĩx. Hãmri nẽ hwỳr tẽ nẽ hpa hã kupy nẽ ma hkjênh o mõi nẽ krĩ pum kumẽ nẽ ma akupỹm mra. ²⁰ Hãmri nhũm Jejus kôt mẽ kot axpên to htõjaja tee ri ã mẽ kot hipêx anhỹr ã omu nẽ hkaprĩ htỳx nẽ hwỳr hprõt nẽ omu nẽ mỳr o kuhê. Hãmri nhũm te htyk pyrà nẽ nõr tã Jejus nhỹ hã akupỹm hihtỳx mex nẽ kànhmã nhỹ hãmri nẽ ma akupỹm mẽ hkôt krĩm tẽ.

Tã nhũm apkati nhũm Panãpe mẽ wa krĩja rũm kato nẽ ma wa mõi. Pãnhã ma krĩ pẽ Tepe hwỳr wa mõi.

Pawre mẽ Panãpe akupỹm ãxiok wỳr wa mõi ã wa harênh

²¹⁻²² Tã nhũm wa ma Tepe hwỳr mõi nẽ pøj. Hãmri nẽ kamã mẽ kãm Jejus tanhmã kot mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harênh o ri mẽ hkôt wa pa nhũm mẽ wa kuma nẽ ohtõ nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ.

Tã nhũm wa kato nẽ awjanã nẽ ma akupỹm pika pẽ Pisit wỳr wa mõi. Nẽ kamã krĩ hkwy hkôt ri ra mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê jahkre

ho ri mẽ hkôt pa. Krĩ pê Risti mẽ Ikõn mẽ ãxiokja kôt. Nẽ mẽ ahkre kamã Jejus kôt mẽ ho mẽ hihtỳx o wa pa mẽ mẽ kãm:

—E ra mẽ ate Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr jakamã koja mẽ kãm Jejus kurê xwỳnhjaja tee ri ja hã mẽ apumu mẽ hã tanhmã mẽ anhĩpêx to. Tã kêr ka mẽ ãm amnhĩ tã mẽ omu mẽ ãm mẽ omu mẽ Jejus kaga hkêt mẽ. Nẽ arĩ hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o ri apa rãhã nhỹrmã ma õ krĩ hwỳr api mẽ Tĩrtũm wa kuri amex kumrêx mẽ atĩr tũm mẽ apa ho apa. Anẽ.

²³ Hãmri mẽ ahpỳnhã krĩ piitã hkôt ri mẽ kot pastô nhỹ hã mẽ ahkre kaxyw mẽ hkwỳjê rê mẽ mẽ kaxyw mẽ unhwỳ mẽ mẽ ho Tĩrtũm wỳ. ãpkur kêt rãhã mẽ ho kuwỳ mẽ kãm:

—Pa Tĩrtũm? E jajê pumu. Mẽ kot krĩ ja kamã pastô nhỹ hã akrajê jahkre ho pa kaxyw na pa wa mẽ unhwỳ. Jakamã e kêr ka mẽ kutã anojarêt rãhã ho ri mẽ hkôt apa. Anẽ.

Hãmri mẽ wa mẽ kêp kato mẽ ma hpãnhã nhỹhỹm wa mẽ. ²⁴ Pyka pê Pisit kamã mẽ mẽ hpãnhã nhãm pyka pê Pãpir kôt mẽ. Wa ma mẽ kãm tanhmã Jejus kapêr jarênh to ho mẽ hkôt mẽ. ²⁵ Hãmri mẽ krĩ pê Perke hwỳr wa pøj mẽ kamã mẽ kãm Jejus kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã harê hãmri mẽ mẽ kurũm kato mẽ axte mẽ. Pãnhã ma krĩ pê Atari hwỳr wa mẽ. ²⁶ Hãmri mẽ hwỳr pøj mẽ hpãnhã kurũm akupỹm ãxiok wỳr wa mẽ. Pàr rax kãm ma akupỹm mẽ. ãxiokja kamã na pre wa nojarêt nhũm Jejus kôt wa htõ mẽ wa htõxjaja wa ho Tĩrtũm wỳ mẽ ma krĩ hkwỳ hwỳr wa kumẽ. Wa kot ma mẽ hkôt tanhmã Jejus kot mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harênh o wa pa kaxyw wa kumẽ. Jakamã nhũm

wa ra ja ho anhÿr pa nẽ akupÿm mẽ hwÿr wa mō.
²⁷ Hãmri nẽ wa akupÿm pōj nẽ Jejus kōt mẽ kot
 axpẽn to htō nẽ htōxjê ho akuprō nẽ mẽ kãm amnhĩ
 jarẽ nẽ mẽ kãm:

—Nà ãm hãmri na pa wa ra ixkàhkĩnh pê akupÿn
 mẽ awÿr pōj. Na pre Tĩrtũm wa ixkutã nojarêt rãhã
 ho wa inhĩhkō hã pa. Jakamã pa pre wa ma ŷ hã
 Ijaew kêt xwÿnhjê mã Jejus jarẽnh o ixpa nhũm mẽ
 hkwyjaja wa inhma nẽ hkôt amnhĩ xunhwÿ.

²⁸ Anhÿr o wa mẽ kãm kapër hãmri nẽ wa tokyx
 ma nhÿhÿm krĩ hō hwÿr axte mōr kêt nẽ. War arĩ
 ãxiok kamã Jejus kōt wa htō nẽ htōxjê hkôt ri pa.

15

*Jerujarẽ kamã Jejus kwÿ hpikuprõnh ã mẽ harẽnh
 Matêwre 23.1-4; Karatas 2.1-5, 5.1-16*

¹ Tã hãmri nhũm Ijaew kwÿjaja ãxiok wÿr Jejus
 kwÿ pê Ijaew kêt xwÿnhjê hwÿr mōn pōj. Pika pê
 Jutej rũm mẽ hwÿr pōj nẽ tanhmã mẽ ahkre hto
 ho pa. Nom axtem nẽ Tĩrtũm kapër kuhpa hã mẽ
 ahkre nẽ mẽ kãm:

—Kot ka mẽ amã Jejus kōt amnhĩ xunhwÿr prãm
 hãmri nẽ mẽ ixpyrà nẽ finat Mojes kot mẽ pamã
 karō xà hkôt amnhĩ my kwÿrèt kà kwÿ jakà nẽ rĩ
 kormã hkôt amnhĩ xunhwÿ. Kot kaj mẽ ã amnhĩ
 nhĩpêx anhÿr kêt nẽ nhũm Tĩrtũm tee ri ja hã mẽ
 apumu nẽ amnhĩ katut kōt mẽ ate amnhĩ tomnuj
 rẽnẽ nẽ mẽ ato hkra hkêt nẽ. Anẽ.

² Hãmri nhũm Pawre mẽ Panãpe tee ri mẽ kapër
 anhÿrja ma nhũm wa kêp ja omnuj tÿx nẽ. Hãmri
 nhũm wa mẽ kãm:

—Tk. Kwa kot anhÿr kêt. Na hte Tirtÿm mẽ pahte amnhĩ my kwryt kà jakàr ã mẽ pahpumunh kôt mẽ pahto hkra hkêt nê. Anê.

Hãmri nê tee ri mẽ kapêrja nê mẽ kãm kapêr no nhũm mẽ ãm wa kuma nê wa hkôt hamaxpêr kêt nê. Nê arĩ ã mẽ ahkre anhÿr o mẽ hkôt pa. Jakamã nhũm mẽ ja hã axpên mã kapêr rax nê. Hãmri nhũm Jejus kwÿ pê Ijaew kêt xwÿnhjaja amnhĩ tã Pawre mẽ Panãpe wa hkukja nê wa kãm:

—Kwa xà kot paj mẽ apyrà nê amnhĩ my kwryt kà jakà nhũm Tirtÿm kãm ja mex nê nà? Kwa wa ma akupÿm Jerujarê hwÿr mō nê ja hã Jejus nhÿ hã mẽ ahkre xwÿnh maatiê mẽ mẽ kot Jejus kwÿ jahkre xwÿnhjê kukja nê hã mẽ ama. Nê ota mẽ ixkwÿjaja koja ma war akôt mra. Kê mẽ tanhmã mẽ amã ja jarênh to ka mẽ ama nê man akupÿn mẽ ixwÿr mra nê tanhmã mẽ inhmã mẽ kapêr jarênh to. Anê.

Hãmri nhũm wa mẽ kãm: “Tôe. Nà kot paj mẽ anê.” Anê. ³Hãmri nê wa mẽ ma Jerujarê hwÿr mō. Ma pyka pê Wênĩs mẽ Samar hkôt ma hwÿr mō. Hãmri nê nhÿri Jejus kôt mẽ htō nê htōxjê pumu nê mẽ kãm Ijaew kêt xwÿnhjê jarê. Mẽ hkwÿjaja mẽ uràk nê Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr ã mẽ harênh o mō. Hãmri nhũm mẽ harênh ma nê mẽ ÿ hã hkĩnh nê. ⁴Hãmri nhũm mẽ ra Jerujarê hwÿr Jejus kôt mẽ htōjê hwÿr mōn pōj. Hãmri nê mẽ ahkre xwÿnhjê mẽ Jejus nhÿ hã mẽ ahkre xwÿnh maatiê pumu nhũm mẽ haxwÿja amnhĩ wÿr mẽ omu nê hkĩnh nê. Nê tanhmã mẽ ho mex to nê mẽ kãm kapêr mex nê. Hãmri nhũm Pawre mẽ Panãpe wa mẽ kãm amnhĩ jarê. Tirtÿm kot wa ãhkô hã wa hkôt pa nhũm wa ÿ hã kot Ijaew kêt xwÿnhjê mã

kapēr o pa nhũm mẽ hkwỳja kot wa mar nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr ã nhũm wa mẽ kãm amnhĩ jarẽ. ⁵ Nhũm Jejus kwỳjê kamã mẽ kêp Parijew nhõ xwỳnh kwỳjaja. Mẽ kêp Parijew tã hkwỳjê rom Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ. Jakamã nhũm mẽ tee ri Pawre mẽ Panãpe wa kot Ijaew kêt xwỳnhjê jarẽnh ma nẽ kànhmã kuhê nẽ wa kãm:

—Kwa kê mẽ pahpyrà nẽ amnhĩ my kwỳt kà jakà nẽ finat Mojes kot Tĩrtũm nhỹ hã mẽ pamã mẽmoj tã karõ hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa. No kot mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nhũm ja mẽ pahpê omnuy nẽ. Anẽ.

⁶ Hãmri nhũm Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maati jê mẽ mẽ hkwỳjê jahkre xwỳnhjaja mẽ kuma nẽ hapôj nẽ nhỹri akuprõ. Ijaew kêt xwỳnh kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja kot tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã axpẽn mar kaxyw nhỹri akuprõ. ⁷ Hãmri nẽ mẽ hã axpẽn mar ryy nẽ. Hãmri nhũm Simãw Pêtre tã kànhmã xa nẽ mẽ kãm:

—Nà na pre Tĩrtũm mẽ pahkapi nẽ Ijaew kêt xwỳnhjê kaxyw pa ixta. Ixte mẽ kãm Jejus kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o ri mẽ hkôt ixpa nhũm mẽ kot inhmar nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳr kaxyw nhũm mẽ kaxyw ixta. Ra mẽ ate ja hã ixpumunh mex. ⁸⁻⁹ Tĩrtũm kot tanhmã ri mẽ pakute hkôt mẽ pahpumunh par jakamã te kot ra mẽ panhĩpêxta pyrà nẽ mããnẽn Ijaew kêt xwỳnhjê nhĩpêx. Mẽ kot mẽ pahpyrà nẽ amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpěr jakamã nhũm Tĩrtũm te ra mẽ panhĩpêx pyrà nẽ amnhĩ katut kôt mẽ kot amnhĩ tomnuy rẽ nẽ mẽ ho hkra. Hãmri nẽ mẽ hwỳr amnhĩ Karõ rẽ nhũm mẽ hkarõ mã agjê. Tĩrtũm tãm kot amnhĩm mẽ rênh kênã.

10 –Tã xà mẽ pahpê Ijaew na pu htem wam Tĩrtũm kot finat Mojes mã kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx mex o papa? Nà na pu htem hkôt amnhĩ nhĩpêx mex kêt nê. Nê mẽ panhĩgêjtaja na xep prem haxwỳja hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o pa hkêt nê. Mẽ pahpiitã mẽ pahpê hihtỳx kênã. Tã Ijaew kêt xwỳnhjaja kot hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa hã ka mẽ ra mẽ kãm karõ kaxyw. Kwa kot kaj mẽ anê nhũm Tĩrtũm tee ri ja hã mẽ apumu nhũm ja kêp omnuj nê. Kãm ja prãm kêt. ¹¹ Kwa mẽ ã mẽ kãm hã karõ anhỳr kêt nê. Mẽ panhõ pahihti Jejus na hte mẽ pahpiitã mẽ pakutã nojarêt o axpên pyrak. Jakamã Ijaew kêt xwỳnhjaja nê mẽ pahpê Ijaewjaja kot puj mẽ amnhĩ kaxyw hkôt pajamxpêr nê hkôt amnhĩ xunhwỳ. Hãmri nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ pahpumu nê mẽ panhĩpêx o axpên pyrà nê Jejus kukwak ri amnhĩ katut kôt mẽ pahte amnhĩ tomnuj rê nê mẽ pahto hkra. No na hte mẽ pahte amnhĩ my kwryt kà jakàr rỳ finat Mojes kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx ã mẽ pahpumunh kôt mẽ pahto hkra hkêt nê. Anê.

¹² Nhũm pre ã Simãw Pêtre mẽ kãm kapêr anê. Hãmri nhũm hpãnhã Panãpe mẽ Pawreja mẽ kãm amnhĩjarê. Tĩrtũm kot tanhmã wa ho nhũm wa kot Ijaew kêt xwỳnhjê hwỳr wa mõi ã amnhĩjarê. Nê Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kãm aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỳr o ri mẽ hkôt pa hã mẽ kãm amnhĩjarê nhũm mẽ piitã akryk wa mar o hkrĩ nê wa ujarênhta hkukamã hamaxpêr. ¹³ Hãmri nhũm Simãw Pêtre mẽ Panãpe wa mẽ kãm ujarênh pa hãmri nhũm Xiakre wa hpãnhã kànhmã xa nê mẽ kãm kànhmã ìhkra pẽ nê mẽ kãm:

¹⁴ –E pa ijaxwỳja mẽ amã ixkapêr ka mẽ inhma.

Nà na pu mẽ ra Simãw Pêtre kapêr ma. Tĩrtũm kot wam amnhĩ kaxyw Ijaew kêt xwỳnh kwỳjê rênh ã mẽ harênhja pu mẽ ra kuma. ¹⁵ ãm hãmri na ã mẽ harênh anê. Amnepê m Tĩrtũm kapêr nhỹ hã mẽ kapêr o mẽ pa xwỳnhjaja na prem ra ja kukamã Tĩrtũm kot tanhmã mẽ hipêx to hã amnhĩ jarênh kukamã hã kagà. Te ho tãm kot kãm kapêr pyrà nê hã kagà ho:

¹⁶ Amnepê m finat Tawija na pre hte inhmã amnhĩ kwỳjê ho amnhĩptâr o pa.

Mẽ kêp Ijaewjaja nhũm pre inhmã mẽ ho amnhĩptâr o pa.

Hãmri nhũm mẽ gaa nê axpên pê anhgrà nê ahpỹnhã ri pa.

Tã ixpê Tĩrtũm kot paj nhỹrmã ma mẽ hwỳr wrỳ nê axte mẽ ho akuprõ nê tãm mẽ unhwỳr pa.

¹⁷ Jakamã Ijaewjê kukwak ri koja Ijaew kêt xwỳnh kwỳjaja mããnên ixkôt amnhĩ xunhwỳ.

Pa te ixte Ijaewjê nhĩpêx pyrà nê mẽ ho ixkra.

¹⁸ ã mẽ hkukamã ijamaxpêr anhỹr xà hkôt.

¹⁹ Anhỹr o mẽ harênh jakamã nhũm ra mẽ hkwyjaja mẽ higêt kot amnhĩ nhĩpêx kaga hpa nê hpãnhã Tĩrtũm kôt amnhĩ xunhwỳ. Jakamã kwa kêr pu mẽ axte ja nhĩjuk ri mẽ kãm mẽmoj tã karõ hkêt nê. Ja pix na mex. ²⁰ ãm ja pix kot puj mẽ kãm hã karõ nê hã kagà nê mẽ hwỳr kumê:

Mẽ kot sãnti hã mẽ õ hkur nê kot puj mẽ hkurê.

Nê mẽ kot mẽmo mry hpar nê hkamrô runh kêt rãhã hkur nê mẽ hkurê.

Nê mẽ kot mẽmo mry kamrô kur nê mããnên mẽ hkurê.

Ně mẽmyjaja kot amnhĩ prõ pix tãnopxar ã mẽ kãm karõ.

Ně mẽnijaja haxwỳja kot amnhĩ mjên pix tãnopxar ã mẽ kãm karõ.

—Ăm ja pix kot puj mẽ kãm hã kagà nẽ mẽ kãm hã karõ. ²¹ Mẽ panhĩgêjtjê mã finat Mojes kot ã mẽ kãm karõ anhỳrja na htem arĩ krĩ piitã hkôt ã mẽ kãm hã karõ anẽ. Mẽ panhõ arĩgromnu pẽ sap ã na htem arĩ ri Tĩrtũm kapẽr o mẽ ahkre xà hã ixkre kamã ã mẽ kãm hã karõ anẽ. Anẽ.

Mẽ kot Ijaew kêt xwỳnhjê hwỳr kagà mẽnh ã mẽ harẽnh

Karatas 5.1

²² Hãmri nhũm mẽ Xiakre kapẽr mar o hkrĩ. Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatiijaja nẽ mẽ kot hkwỳjê jahkre xwỳnhjaja nẽ Kris kwỳjê piitã Xiakre kapẽr ma nhũm ja mẽ kãm mex nẽ. Jakamã nhũm mẽ axpẽn mã:

—Tõe. Nà ãm hãmri na Xiakre ã Ijaew kêt xwỳnhjê jarẽnh anẽ. Nà ja mex. Pu mẽ ã ãxiok nhõ xwỳnhjê mã ja hã kagà anẽ hãmri nẽ mẽ hwỳr kumẽ. Kojã Pawre mẽ Panãpeja wa kupy nẽ ma akupỹm mẽ hwỳr o mõi nẽ mẽ kãm kugõ. E mẽ pahtõ kot puj mẽ ma wa hkôt mẽ hwỳr mõi? Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ Siras mẽ Jut Pasapas wa kuta. Jejus kôt mẽ kot axpẽn to htõ nẽ htõxjaja kot axpẽn mã hamẽ wa kot amnhĩ to mex xwỳnh ã wa harẽnh jakamã nhũm mẽ ma Pawre mẽ Panãpe wa hkôt mõi kaxyw wa kuta. ²³ Hãmri nẽ ãxiok kamã Kris kwỳ pẽ Ijaew kêt xwỳnhjê kaxyw kagà nhĩpêx nẽ kamã ã mẽ kãm kapẽr anẽ nẽ mẽ kãm:

Pa? ãxiok mẽ Sir mẽ Siris kamã Ijaew kêt xwỳnhjaja? Xà mẽ amex? Mẽ ixpê Jejus kôt mẽ

atōjaja na pa mẽ awỳr kagàja nhĩpêx nẽ mẽ awỳr kumẽ. Mẽ ixpê Jejus kôt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê jahkre ho ixpa xwỳnhjaja nẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnh maatiijaja pa mẽ awỳr kumẽ.

²⁴ Na xep ra ja rũm mẽ ixkwỳjaja ma mẽ awỳr mō nẽ mẽmoj tã tanhmã mẽ amã karō hto. Mẽ ate amnhĩ my kwỳr kà jakàr nẽ amnepêm mẽ inhĩgêt Mojes kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx o apa hã mẽ amã karō. Ka xep mẽ tee ri ja kukamã ajamaxpêr. No mẽ pajaja na pa prem mẽ awỳr mẽ rēnh kêt nẽ. ãm amnhĩ krã hkôt na prem mẽ awỳr mō nẽ ã mẽ amã ja hã karō anẽ.

²⁵ Tã pa tee ri mẽ harēnh ma nhũm ja mẽ ixpê omnuj tỳx nẽ. Jakamã na pa mẽ jar akuprō nẽ mẽ akaxyw mẽ inhĩōja wa kuta. Wa kot ma Panāpe mẽ Pawre wa hkôt mẽ awỳr wa mōr nẽ mẽ amã mẽ ixkapêr jarēnh kaxyw. Panāpe mẽ Pawreja mẽ inhmã wa hapê htỳx. ²⁶ Na hte mẽ amã Pahihti Jejus Kris kapêr jarēnh o pa kaxyw wa amnhĩ grōnh kôt mẽ amã harēnh o pa.

²⁷ Tã pa mẽ akupỳm mẽ awỳr wa kumẽ nẽ wa hkôt mẽ pahtō Jut mẽ Siras wa kumẽ. Mẽ ixte mẽ amã kagà kamã mẽ ixkapêrja nhũm wa kot hprĩ hã mẽ amã harēnh kaxyw pa mẽ wa hkôt mẽ awỳr wa kumẽ.

²⁸⁻²⁹ E ja pix nẽ kot paj mẽ akurê:

Kêr ka mẽ sãnti hã mẽ õ hkur kêt nẽ.

Nẽ mẽmo mry kamrô kur kêt nẽ. Jao mẽmo mry pa nẽ hkamrô runh kêt rãhã hkur kêt nẽ. Kamrô runh pa nẽ rĩ kormã tanhmã ho nẽ aku.

Nẽ kêr ka mẽ amyjaja amnhĩ prō pix tãnopxar o apa.

Ně mẽ anijaja ajaxwỳja amnhĩ mjên pix tãnopxar o apa.

E ãm ja pix kot paj mẽ amã hã karõ. Tĩrtũm Karõ kãm ja mex. Ně mẽ inhmã mãânên ja mex. Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o ri apa nẽ amex nẽ apa.

Tã ãm ja pix. Mẽ ixpê Jejus kwỳjê jahkre xwỳnhjê mẽ Jejus nhỹ hã mẽ ahkre xwỳnh maatiijê mẽ pa mẽ mẽ awỳr kagàja nhĩpêx nẽ kumẽ. E kêr ka mẽ amex nẽ akĩnh nẽ ri axpên kôt apa. ãm ja pix na hapêx. Anẽ.

Nhũm prem ã kagà kamã mẽ kãm mẽmoj tã karõ anẽ. ³⁰ Hãmri nẽ Jut wa mẽ kãm kugõ nẽ ma ãxiok wỳr wa mẽ kumẽ nhũm wa mẽ ma akupỹm hwỳr o mõi. Jut nẽ Siras nẽ Pawre nẽ Panãpeja nhũm wa mẽ ma akupỹm mẽ hwỳr o mẽ mõi. Mõi hãmri nẽ mẽ hwỳr pøj. Hãmri nẽ Jejus kwỳjê ho akuprõ nẽ mẽ kãm kagàja gõ ³¹ nhũm mẽ kupy nẽ kamã harẽ nẽ kuma. Kamã mẽ kot mẽ kãm mẽmoj tã karõ kamã harẽ nẽ kuma nẽ ỹ hã hkĩnh nẽ akupỹm tãm hamaxpêr.

³² Jut mẽ Siras wa kêp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr o pa xwỳnh na pre wa. Jakamã na prem mẽ hwỳr mõi pøj hãmri mẽ kãm tanhmã ujarênh to ho pa. Mẽ kot Jejus kôt pix mã hamaxpêr o pa kaxyw mẽ kãm ujarênh o pa nẽ mẽ kãm:

—E kêr ka mẽ mãmrĩ Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho ri apa nẽ aa hkaga hkêt nẽ. Anẽ.

³³ Hãmri nẽ mẽ hkôt ri pa hã apkati xohtô nẽ. Hãmri nẽ wa akupỹm Jerujarẽ hwỳr nojarêr nẽ mẽ kãm amnhĩ jarẽ nhũm mẽ wa kuma nẽ wa kãm:

—Tôe. Nà wa māmri ma akupÿm mō. Koja Tirtūm war apumunh mex nē ka wa ma akupÿm amex nē akà hkĩnh pê akwÿjê hwÿr akato. Anē.

³⁴ Hāmri nhūm wa nojarê tã nhūm Siras tanhmã hamaxpēr to nē hitōt nē mē kuri arīk nhūm Jut Pasapas pix ma akupÿm hkwÿjê kot mē hwÿr wa mēnh xwÿnhjê hwÿr mō.

³⁵ Hāmri nhūm Pawre mē Panāpe wa Siras pyrà nē kormã ãxiok kamã pa. Hāmri nē Jejus kōt mē htō hkwÿjê mē pimràatã mē ahkre ho pa. Tirtūm kapēr o mē hkōt mē ahkre ho pa.

Pawre mē Panāpe wa kot axpēn pê pikjêr ã wa harēnh

Atre 13.13; Korosē 4.10

³⁶ Hāmri nhūm Pawre mē Panāpe war arī mē hkōt ri pa hã apkati xohtō nē. Tã nhūm Pawre hamaxpēr nē Panāpe mã:

—Kwa ma pu ma akupÿm ra pahte krī hkwÿ hkōt mē kãm Jejus jarēnh o papa xwÿnhjê hkōt akupÿm mō. Pu ma mē hwÿr mō nē Jejus kōt pahtō nē pahtōxjê kot tanhmã ri amnhĩ nhĩpêx to hã mē omu. Anē.

³⁷ Hāmri nhūm kuma nē kãm:

—Tôe. Nà pu ma mō. Nom kēr pu ma amnhĩ kōt Juãw Makre ho mō kê axte pahtō ajuta ho pahkōt mō. Anē.

³⁸ Hāmri nhūm Pawre tee ri kuma nhūm ja kēp omnuj nē nhūm kãm:

—Tk. Kwa na pre pahkōt pa htã Pāpir kamã tanhmã hamaxpēr to nē pahkaga nē ma akupÿm Jerujarē hwÿr mō. Jakamã kwarī koja axte pahkōt mōr kêt nē. Anē.

³⁹ Hāmri nhũm Panāpe tee ri hã hihtỳx no nhũm kệp hkaga kumrẽx. Jakamã nhũm wa ja hã axpẽn pê axkjê nẽ ma ahpỳnhã mỗ. Nhũm Panāpe amnhĩ kôt Juãw Makre ho mỗ nẽ wa ma pàr kãm gô hipôk pê Sipre hwỳr wa mỗ. ⁴⁰ Nhũm Pawre axtem amnhĩ kôt Siras wỳ nẽ ma wa mỗ. Hāmri nẽ wa nojarêth nhũm Jejus kôt wa htỗjaja wa ho Tĩrtũm wỳ nẽ kãm:

—Pa Tĩrtũm. E koja Pawre mẽ Siras wa ma krĩ hkwỳ hkôt mẽ kãm akapêr jarênh o ri wa pa. Jakamã kêr ka wa htãnopxar o ri wa hkôt apa. Anẽ.

Hāmri nhũm wa kato nẽ ma krĩ hkôt ri Jejus kapêr o mẽ ahkre ho wa pa. ⁴¹ Wa ma pyka pê Sir mẽ Siris kôt Jejus kôt mẽ htỗ nẽ mẽ htỗxjê pumunh nẽ Jejus kôt mẽ ho mẽ hihtỳx o wa pa kaxyw.

16

Ximotre kot Pawre mẽ Siras wa hkôt ri pa hã harênh

Wam Ximotre 1.1-2; Sikũn Ximotre 1.5; Piripos 2.19-22

¹⁻³ Tã nhũm Pawre mẽ Siras wa ma akupỹm krĩ pê Tepe hwỳr wa mỗ nẽ hwỳr pỏj nẽ hpãnhã kurũm ma Risti hwỳr mỗ. Hāmri nẽ wa hwỳr pỏj nẽ kamã Ximotre pumu. Ximotre na pre ra katorxà pyrà nẽ Jejus kôt amnhĩ xãm nhũm mẽ kot Jejus kôt axpẽn to htỗ xwỳnhjaja kãm hapê nẽ. Nẽ kot Jejus kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx mex o pa hã axpẽn mã harẽ.

Krĩ pê Risti mẽ Ikõn kamã nhũm prem ã axpẽn mã Ximotre jarênh anhỹr o pa. Jakamã nhũm Pawre mẽ Siras wa mỗ nẽ mẽ hwỳr pỏj nẽ Ximotre kot amnhĩ nhĩpêx ã omu nhũm Pawre kãm war amnhĩ kôt o mỗr prãm nẽ. Nom Ximotre hkamrô

pihkàr na pre. Katorxà kêp Ijaew nhũm hipêêxà kêp Gres jakamã nhũm ã Ximotre hkamrô pihkàr anê. Nhũm Ijaew kot katorxà hkôt kêp Ijaew ã omunh jakamã nhũm Pawre hamaxpêr nê mē kaxyw kêp my kwyrýt kà krãhta nê arĩ kormã mē hwyr amnhĩ kôt o mō. ⁴ Hãmri nê mē ma krĩ hkwy hkôt mō. Mōõ nê Ijaew kêt xwýnhjaja ra kot amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr xwýnhjê jahkre ho mē hkôt pa. Ra Jerujarê kãm mē kot Jejus kwýjê jahkre ho pa xwýnhjê mē Jejus nhỹ hã mē ahkre xwýnh maatijaja mē kot mē kãm mēmoj tã karõta nhũm mē ma mē kãm harênh o ri mē hkôt pa. ⁵ Hãmri nhũm mē kuma nê ra Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx mex o mō. Hãmri nhũm apkati mē krĩ nhõ xwýnh kwýjaja mē uràk nê Jejus kôt amnhĩ xunhwý. Jakamã nhũm mē ra ohtô rax o mō.

*Pawre tanhmã hpimtir to hã harênh
Rômãn 15.18-21*

⁶ Tã nhũm Pawre mē Siras mē Ximotre mē ma pyka pê As wýr nojarê. Mē kot mē kãm tanhmã Jejus jarênh to ho pa kaxyw mē hwyr nojarê tã nhũm Tirtũm Karõ kormã mē nê mē hkurê. Jakamã nhũm mē hpãnhã ma pyka hkwy pê Prik mē Karatas wa hkôt pa. Ixpê Rukre na pa pre mē hã ajêr nê ma mē hkôt ixpa ho ixpa. ⁷ Hãmri nê mē pyka pê Mĩs ã mō nê hpãnhã ma Pitĩn wýr inhmõr mã tã no nhũm Tirtũm Karõ axte kê mē nê mē ixkurê. ⁸ Jakamã pa mē arĩ Mĩs jakàr ã mō nê gô xujanãr my ri krĩ pê Tôx wýr pøj.

⁹ Tã nhũm kamàt pa mē ixpiitã gõr nê inhĩkwý nhũm Pawre tanhmã hpimtir to. Nhũm xep pika pê Masetõn nhõ xwýnhja mē amnhĩ wýr hwyr kãm

hihtỳx o xa nhũm hprĩ hã omu nẽ kapẽr ma. Nhũm xep pre kãm:

—Pa Pawre? Kwa amnẽ Masetõn wỳr mẽ ixwỳr mỗ nẽ tanhmã mẽ ijahkre hto. Anẽ.

¹⁰ Hãmri nhũm Pawre hkrākato nẽ mẽ inhmã hpimtir jarẽ. Pa mẽ kuma nẽ axpẽn mã:

—Tô kwa tokyx pu mẽ hwỳr. Tĩrtũm kot mẽ hwỳr mẽ parẽnh kẽnã. E pu mẽ ma mẽ hwỳr mỗ nẽ mẽ kãm Jejus jarẽnh o mẽ ahkre. Anẽ.

Hãmri nẽ amnhĩ to akuprõ nẽ mẽ hwỳr inhno-jarêt kurê kumrẽx.

*Ritre kot Jejus kôt amnhĩ xãm ã harẽnh
Piripos 1.1*

¹¹ Hãmri pa mẽ ma Masetõn wỳr mỗ. Tôx rũm ma pàr kãm hwỳr mỗ. Hãmri nẽ gô nhĩpôk pẽ Samõtas wỳr pôj nhũm mẽ hã pàr nhô. Hãmri nhũm apkati pa mẽ axte mỗ nẽ Masetõn kamã krĩ pẽ Nẽap wỳr pôj. ¹² Hãmri nẽ pàr rũm ijapôj nẽ hpãnhã kurũm hamũ krĩ pẽ Piripos wỳr ixpar o mỗ. Piriposja Masetõn kamã krĩ maati na. Rõm nhõ xwỳnhjaja na prem ho kato. Jakamã pa prem ma hwỳr mỗ nẽ pôj nẽ tokyx axte kurũm nhỹhỹm inhmõr kêt nẽ.

¹³ Hãmri nhũm sap kato pa mẽ axpẽn mã:

—Kwa pyhti mỳri mãn hte Ijaewjaja axpẽn wỳr akuprõ nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh o hkrĩ nã. E kwa pu mẽ hwỳr nẽ gô mỳri mẽ hapêr o ri papa. Anẽ.

Hãmri nẽ ma hwỳr mra nẽ mẽ hapêr o ri ixpa nhũm ãm mẽni pixjaja axpẽn wỳr akuprõ. Pa mẽ omu nẽ mẽ kuri ixkrĩ nẽ mẽ kãm Jejus kapẽr jarẽnh o mẽ ahkre o ixkrĩ. ¹⁴ Nhũm mẽ kot mẽ inhmar o hkrĩ xwỳnhjê hõ pẽ Ritreja. Krĩ pẽ Xijaxir nhõ xwỳnh na pre. Nẽ kệp kupẽxê mex o wẽnê xwỳnh.

Na pre hte kãm Tĩrtũm prãm o pa. Jakamã nhũm Pawre kot mẽ ahkre ho ỹrja rôm nhũm Pahihti Jejus tanhmã Ritre hkrã hto nhũm hprĩ hã Pawre kapêr mar tỳx nê. ¹⁵ Hãmri nê amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr nê hkôt amnhĩ xãm kurê kumrêx. Õrkwỹ kamã hkwỳjê mẽ nhũm mẽ hkôt amnhĩ xunhwỳr pa. Jakamã pa mẽ kêp Jejus kwỳ hã mẽ hkrã kumrã. Mẽ piitã mẽ kot mẽ kêp Tĩrtũm kra hã mẽ omunh kaxyw. Hãmri nhũm Ritre amnhĩ kôt mẽ ixwỳ nê mẽ inhmã:

—An kot kaj mẽ ixte Jejus kôt amnhĩ xãm tỳx ã ixpumu hã kot kaj mẽ ma ixkôt mỗ nê hpãnã inhõrkwỹ kamã pøj nê apa. Anê.

Pa mẽ kuma nê ma hkôt mỗ.

*Mẽ kot Pawre mẽ Siras wa haxàr ã mẽ harênh
Makre 1.23-26, 1.34*

¹⁶ Tã nhũm arĩgro hõ hã pa mẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh kaxyw axte pyhti mỳri mẽ pikuprõnh xàja wỳr mỗ. Hãmri nê pry kamã mẽ kãm àpênh xwỳnh nija pumu. Ra mẽkarõmnuti kot tanhmã hkrã hto nhũm ỹ hã àhpumunh tỳx xwỳnhja. Nhũm hte mẽkarõmnuti nhỹ hã mẽ kãm mẽmo hkukamã tanhmã ujarênh to ho pa. Jakamã nhũm õ pa-trãwjaja kukwak ri ujamỳnh rũnh pê hkĩnh nê pa. ¹⁷ Jakamã pa mẽ mỗ nhũm nija mẽ ixpumu nê mẽ ixtã ajêt nê ma mẽ ixkôt mỗ. Hãmri nê mẽ kãm mẽ ijarênh o mẽ ixkôt mỗ nê mẽ kãm:

—Xê mẽ mran jajê pumu. Na htem Tĩrtũm maati mã tanhmã amnhĩ nhĩpêx mex to ho pa. Tĩrtũm kot mẽ ate amnhĩ tomnuj pê tanhmã mẽ apytàr to hã mẽ amã ujarênh kaxyw na mẽ awỳr mra. Anê.

¹⁸ Nē ãm xatã mẽ kãm mẽ ijarēnh o mẽ ixkôt paja o ra hã apkati xohtô nē. Tã nhũm Pawre ra kãm mar kaga nē nē mẽkarõmnuti mã kapēr nē kãm:

—Tk. Kwa kēp akato nē ma tē. Pa Jejus Kris nhỹ hã amã ixkapēr ka inhma nē kēp akato nē ma atēm kurê kumrēx. Anē.

Hãmri nhũm kuma nē kēp kato nhũm akupỹm tãm hkrã. ¹⁹ Jakamã nhũm õ patrãwjaja tee ri ja hã omu nē gryk tỳx nē axpēn mã:

—Kwa ra mẽkarõmnutijaja kēp kator jakamã koja axte mẽmoj kukamã tanhmã ujarēnh to hkêt nē. Pu mẽ kukwak ri axte paxujamỳnh kêt nē. Anē.

Hãmri nē Pawre mẽ Siras wa kamã gryk tỳx nē. Hãmri nē wa unê nē ma mẽ kot axpēn mar xà hã ixkre hwỳr wa hkjēnh o tē ²⁰ nē mẽ kot mẽ ho amnhĩptàr xwỳnhjê mã tanhmã wa ho hêx to nē mẽ kãm:

—Kwa mẽ amnē Ijaewja wa omu. Na hte wa mẽ panhõ krĩ kamã hêx pix o pa nhũm mẽ tee ri wa kapēr ma nē wa kamã gryk tỳx nē. ²¹ Mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx te kot axpēn pyrãk kêt tã nhũm wa mẽ kot amnhĩ nhĩpêx o mẽ pajahkre kaxyw nhỹhỹnh mẽ pahwỳr mỗ. Nom mẽ pahpê Rõm nhõ xwỳnhjaja axtem mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx kênã kot pu kêt wa kuma nē wa kapēr kôt amnhĩ nhĩpêx. Anē.

²² Hãmri nhũm mẽ kuma nē piitã wa kamã gryk tỳx nē. Hãmri nhũm mẽ ho amnhĩptàr xwỳnhjaja wa kēp wa ê kaxônh o hkapa nē wa hã mẽ õ pôristi mã amỳnê nē mẽ kãm:

—E mẽ ma wa o tē nē mẽ htak xà ho wa htak. Anē.

²³ Hāmri nhũm mẽ kuma nẽ ma wa o tẽ nẽ wa htak rax nẽ. Hāmri nẽ wa haxà nẽ mẽ hagjênh xà jamār xwỳnh mã kãm:

—E kêr ka ja wa omunh mex nẽ kê wa kator kêt nẽ. Anẽ.

²⁴ Hāmri nhũm mẽ kuma nẽ wa o tẽ nẽ ixkre jatur xà kamã wa haxà nẽ wa kator pymaj hamẽ wa htem pĩ jaxà nẽ ho htỳx nhũm wa arĩ hte tỳx nẽ nhỹ.

²⁵ Tã nhũm kamàt. Nẽ kôt ã kamàt nhũm wa Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽ nẽ mex o mex ã wa grer o wa nhỹ nhũm wa uràk nẽ mẽ hagjênh xwỳnhjaja wa mar o hkrĩ. ²⁶ Puh nhũm pyka mẽ kãm htertet tỳx nẽ nhũm mẽ hã ixkreja amnhĩ to àpêr tỳx nẽ amnhĩ kahê xà rênh pa. Nhũm mẽ hagjênh xwỳnhjê kaxpre xà piitã mẽ nê pirênh pa. ²⁷ Hāmri nhũm mẽ hamār o kuhê xwỳnhja pika tertet kamã ama nẽ hkrākato. Hāmri nẽ mẽ hã ixkre jakwakre kahê xà rênh parja pumu nẽ mẽ hagjênh xwỳnhjaja hapôx par ã mẽ hkamnhĩx nẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr. Hāmri nẽ pahi kot mẽ hã hpĩr pymaj õ wapo kapa nẽ ra tãm kot ho amnhĩ pĩr kaxyw. ²⁸ Hāmri nhũm Pawre tee ri ja hã omu nẽ kàx pẽ kãm amỹra nẽ kãm:

—Kwa amnhĩ pĩr kêt nẽ. Ot pa mẽ arĩ ixpiitã ixkuhê. Na pa mẽ ixtõ ixkator nẽ ixprôt kêt nẽ. Anẽ.

²⁹ Hāmri nhũm kuma nẽ kanê hã ahwỳ nẽ kuwy nẽ mẽ hwỳr axà nẽ mẽ piitã mẽ omu. Hāmri nẽ Pawre mẽ Sirasja wa omu nẽ wa hwỳr kãm ma ho htertet o tẽ. Hāmri nẽ wa hã hpijaàm kaxyw wa kutã tẽm nẽ hkõnkrã ho nhỹ. ³⁰ Hāmri nẽ kànhmã

xa nê wa ho kato nê ixkre kapem wa o xa nê wa kãm:

—Kwa tanhmã kot pa amnhĩ nhĩpêx to kê Tĩrtũm war apyrà nê ixte amnhĩ tomnuj pê ixpytà? Anê.

³¹ Hãmri nhũm wa kãm:

—Nà kot kaj amnhĩ kaxyw Jejus Kris kôt ajamaxpêr nê hkôt amnhĩ xãm nhũm Tĩrtũm ja hã apumu nê amnhĩ katut kôt ate amnhĩ tomnuj piitã rênh pa. Nhũm anhõrkwỹ kamã akwỹjaja apyrà nê Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ nhũm ã mẽ hipêx anê. Anê.

³² Hãmri nê wa ma hkôt õrkwỹ hwỳr tẽ nê hprĩ hã mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarê nhũm mẽ wa mar o hkrĩ. ³³ Hãmri nhũm mẽ hagiênh xà jamãr xwỳnhja wa kãm wa htak xà kuhõ. Kormã kamàt kô hkwy kamã wa kãm kuhõ nê hkane. Hãmri nhũm wa mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr par ã mẽ omu nê mẽ hkrã kumrã. Mẽ hamãr xwỳnh mẽ hkwyjê mẽ hkrã kumrãr pa. ³⁴ Hãmri nhũm mẽ kot amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpêr jakamã piitã hkĩnh nê. Hãmri nhũm mẽ hamãr xwỳnhja õrkwỹ hwỳr Pawre mẽ Siras wa o tẽ nê wa kãm õ nhũm wa apku nhũm ma akupỹm mẽ hagiênh xà hwỳr wa o tẽ nê akupỹm wa haxà.

*Mẽ kot Pawre mẽ Siras wa kãm urer ã mẽ harênh
Atre 22.25-29*

³⁵ Hãmri nhũm apkati nhũm krĩ pytàr xwỳnhjaja mẽ õ pòristi mã anê nhũm mẽ hagiênh jamãr xwỳnh wỳr tẽ nê kãm:

—E na mẽ papytàr xwỳnhjaja ate Pawre mẽ Siras wa kãm anhũrer nhũm wa mãmri ma akupỹm htẽm kaxyw hã karõ. Anê.

³⁶ Hāmri nhũm mẽ kuma nẽ wa hwỳr axà nẽ wa kãm:

—E na krĩ pytàr xwỳnhjaja ixte war akator kaxyw war atã inhmã karõ. Jakamã e wa māmri axàmnhĩx ma mõi. Anẽ.

³⁷ Hāmri nhũm Pawre kãm:

—Nà wa ixte tanhmã amnhĩ tomnuj to hkêt tã nhũm mẽ kot wa ixpynênh nẽ wa ixtak. Wa ijaxwỳja wa ixpê Rõm nhõ xwỳnh tã nhũm prem axtem nẽ mẽ piitã mẽ noo mã wa ixtak nẽ wa ijaxà. Mẽ kot amarĩ Rõm nhõ xwỳnh tak nẽ mẽ hagjênh kêt tã nhũm mẽ ã mẽ noo mã ã wa inhĩpêx anẽ. Kormã wa ixte tanhmã amnhĩ tã ixàprãr to hkêt tã nhũm mẽ ã wa inhĩpêx anẽ. Jakamã kwarĩ kot kaj mẽ no hkàx ã wa ixkator kêt nẽ. Kê mẽ kot wa ijaxàr xwỳnhjaja tãm man mra nẽ wa ixkator pa war arĩ ma mõi. Anẽ.

³⁸ Hāmri nhũm pōristija kuma nẽ ma akupỹm mẽ hwỳr mra nẽ mẽ kãm wa kapêr jarẽ. Hāmri nhũm mẽ tee ri mẽ uràn wa kêp Rõm nhõ xwỳnh ã wa harênh ma nẽ kãm ma htỳx nẽ. ³⁹ Hāmri nẽ ma wa hwỳr tẽ nẽ wa hwỳr axà nẽ wa kãm:

—Pa? E māmri war akato nẽ axàmnhĩx ma mõi. Na pa prem war anhĩpêx kati rax nẽ. Tã kêr ka wa axte ja mã ajamaxpêr hkêt nẽ. Kê ja ãm jar mẽ pakamã hapêx. Anẽ.

Hāmri nẽ wa kator nẽ wa kãm:

—E kwa wa mẽ inhõ krĩ pê akato nẽ ma nhỹhỹm mõi. Anẽ.

⁴⁰ Hāmri nhũm wa kuma nẽ kato nẽ ma akupỹm Ritre nhõrkwỹ hwỳr wa tẽ. Hāmri nẽ Jejus kôt wa mẽ htõjê pumu nẽ wa mẽ kãm amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kãm:

—E kot paj hāmri wa mǎ mō. Nom kêr ka mē arī Jejus Kris kôt amnhĩ nhĩpêx mex rǎhǎ ho ri apa nē aa hkaga hkêt nē. Anē.

Hāmri nē wa mē kurūm kato nē ma krī hō hwỳr wa mō.

17

*Tesarōn kamǎ mē kot wa kamǎ gryk ǎ mē harēnh
Wam Tesarōn 1.1, 2.13-14*

¹⁻² Tǎ nhūm Pawre mē Sirasja wa ma krī hkwȳ hkôt pa. Piripos rūm ma Apiporip mē Apôrōn kôt wa mō hāmri nē ra Tesarōn wỳr wa pōj. Na pre hte Pawre nhỹri pōj nē Ijaew nhō Tirtūm kapēr o mē ahkre xà hǎ ixkre hwỳr agjê nē kamǎ mē kām Jejus kapēr jarēnh o kuhê. Jakamǎ nhūm wa mō nē Tesarōn wỳr pōj nē ixkre hwỳr mē hwỳr tē nē mē kām ujarēnh o xa. Nē mē kām ujarēnh o hǎ arīgromnu pê sap o axkrunēpxi. ³ Nē hprī hǎ mē kām tanhmǎ Tirtūm kapēr jarēnh to nē mē kām:

—Nà Tirtūm kapēr ǎ kagà htūm kot mē pakaxyw ǎm xwỳnh jarēnh. Amnhĩ xà htỳx kamǎ hamak kām htyk hāmri nē akupỹm htīr ǎ nhūm kot hkukamǎ harēnh. Tǎ na pre Jejusja ǎ amnhĩ nhĩpêx anē. Tǎm kêp Krisja. Tirtūm kot mē pakaxyw ǎm xwỳnhhta na. Anē.

⁴ Hāmri nhūm mē hkwȳja kuma nē wa hkôt hamaxpēr nē wa uràk nē Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ. Ijaew kwỳjê nē Ijaew kêt xwỳnh kwỳjaja nē mēni kot amnhĩ to rūnh xwỳnh kwỳjaja nhūm mē ohtô nē amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xunhwỳ. ⁵ Tǎ nhūm Ijaew kwỳjaja tee ri hkwȳ kot wa hkôt amnhĩ xunhwỳr ǎ mē omu nē mē hǎ Pawre mē Siras wa kamǎ gryk tỳx nē. Hāmri nē ma

mra nê wa kaxyw mẽ kot amnhĩ tomnuj tỳx xwỳnh kwỳjê ho akuprõ nê mẽ kãm wa hã amỳnê. Jakamã nhũm mẽ ma kapêr punuj pê wa hapêr o ri mra nhũm mẽ piitã mẽ omu nê mẽ kuma. Hãmri nhũm mẽ wa hapêr o ra Jasãw nhõrkwỹ hwỳr mra. Nê mẽ kot Pawre mẽ Siras pynênh nê ma mẽ utàr xwỳnhjê hwỳr wa o htêm kaxyw mẽ kêp kahê xà mẽ nê mẽ hwỳr agjê. ⁶ Hãmri nê tee ri õrkwỹ kamã wa hapêr nhũm wa kamã amrakati. Jakamã nhũm mẽ Jasãw mẽ kot Jejus kôt axpên to htõ xwỳnh kwỳjê pynê nê ma mẽ kot mẽ ho amnhĩptàr xwỳnhjê hwỳr mẽ o mra. Hãmri nê mẽ kãm tanhmã Pawre mẽ Siras wa ho hêx to. ãm kapêr punuj kãm kàx pê mẽ kãm wa harê nê mẽ kãm:

—Kwa na hte Pawre mẽ Siras wa pyka piitã hkôt mẽ kãm ri mẽmoj to hêx o pa. Tã wa ra mẽ panhõ krĩ hwỳr pøj nê jar mẽ pamã ri tanhmã hêx to ho ri mẽ pahkôt pa. ⁷ Jasãw nhõrkwỹ kamã na pre wa pøj nhũm amnhĩ wỳr wa kuwỳ. Na hte wa hkôt mẽ hamaxpêr xwỳnhjaja pahшти Sesti kapêr kwỳm ri kuhpa hã kapêr o pa nê axtem nê mẽõ pahi pê “Jejus” anhỹr xwỳnhja kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx o pa. Anê.

⁸ Hãmri nhũm mẽ kot mẽ ho amnhĩptàr xwỳnhjê mẽ krĩ nhõ xwỳnhjaja mẽ kuma nê gryk tỳx kumrêx. ⁹ Hãmri nê Jasãw mã kãm:

—E kot paj mẽ apê mẽ akàxpore hkwỳ jamỳ. Ka mẽ ajapøj nê ma mẽ panê Pawre mẽ Siras wa hano nhũm wa kato nê ma mõ pa rĩ akupỹm mẽ amã kugõ. Anê.

Hãmri nê mẽ kêp mẽ hikàxpore hkwỳ jamỳ.

Pawre mẽ Siras kot Perej wỳr mõi ã wa harênh

10 Tã nhũm ra kamàt nhũm mẽ kot Jejus kôt axpẽn to htõjaja hãmri Pawre mẽ Sirasja wa ma krĩ pẽ Perej wỳr wa kumẽ. Hãmri nhũm wa kato nẽ ma hwỳr mỗ nẽ hwỳr pỏj. Hãmri nẽ Ijaew nhõ Tĩrtũm kapẽr o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr htẽm kurẽ kumrẽx nẽ wa axà. 11 Perej kamã Ijaew na pre te mẽ kot Tesarõn kamã Ijaew pyràk kêt nẽ. Mẽ kurom mẽ kãm Tĩrtũm kapẽr mar prãm nẽ. Jakamã nhũm pre Pawre mẽ Siras Tĩrtũm kapẽr o mẽ ahkre ho pa. Apkati mẽ mẽ ahkre mex o pa nhũm mẽ wa kuma nẽ hkĩnh nẽ. Nẽ Tĩrtũm kapẽr ã kagà htũm kamã wa kot mẽ ahkreta japêr nẽ kamã omu nẽ axpẽn mã wa harẽnh o:

—Nà ãm hãmri na wa ã Tĩrtũm kapẽr o mẽ pajahkre anẽ. Tĩrtũm kapẽr ã kagà htũm hkôt na hte wa mẽ pajahkre. Anẽ.

12 Hãmri nẽ ohtô nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ. Ijaew kwỳ nẽ Ijaew kêt xwỳnh kwỳ nẽ mẽnĩ kot amnhĩ to rũnh xwỳnhjaja nhũm mẽ ohtô nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ.

13 Tã nhũm Tesarõn kãm Ijaewjaja Pawre jarẽnh ma. Kot Perej nhõ xwỳnhjê mã Tĩrtũm kapẽr jarẽnh o pa hã harẽnh ma. Hãmri nẽ ma mẽ hwỳr mra nẽ mẽ kãm tanhmã ho hêx to nhũm krĩ nhõ xwỳnhjaja mẽ kuma nẽ ra Pawre kamã gryk tỳx nẽ. 14 Jakamã nhũm Jejus kôt mẽ htõjaja mẽ harẽnh ma nẽ mẽ umaj Pawre kator nẽ ma gô xujanãr wỳr o mỗ. No nhũm Siras mẽ Ximotre wa Perej kamã mẽ kuri arĩk. 15 Hãmri nhũm mẽ hkwỳjaja ma Pawre o mỗ. Ma krĩ pẽ Atenas wỳr o mỗ. Hãmri nẽ hwỳr o pỏj nẽ kamã kure. Hãmri nẽ ra akupỹm Perej wỳr nojarêr nhũm Pawre mẽ kãm:

—E kêr ka mẽ ma akupÿm mõ nẽ Siras mẽ Ximotre wa kãm ijarẽ kê war amnhĩm nojarêt nẽ tokyx man ixkõt wa mõ. Anẽ.

Pawre kot Atenas nhõ xwÿnhjê mã kapër ã harẽnh

Rõmãn 1.18-20

¹⁶ Tã nhũm Pawreja kormã Atenas kamã pa. Siras mẽ Ximotre wa kamã hamak o ri kormã kamã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx ã mẽ omunh o pa. Na pre Atenas nhõ xwÿnhjaja sãnti ho ohtô rax nẽ mẽ õ krĩ kamã unhwÿ nhũm Pawre ri omunh o ri kuhê ho pa. Na pre htem ahpÿnhã mẽmo karõ nhĩpêxja o te Tĩrtũm nhĩpêx pyrà nẽ kutã hkõn krã ho rôrõk nẽ hkrĩ nẽ kãm mex o mex ã harẽnh o pa. Hãmri nhũm Pawre tee ri ja hã mẽ omunh o ri mẽ hkõt pa nẽ hkaprĩ nẽ. ¹⁷ Hãmri nẽ ma amnhĩ kwÿjê nhõ Tĩrtũm kapër o mẽ ahkre xà hã ixkre hwÿr pa nẽ kamã mẽ ahkre ho kuhê. Ijaewjê mẽ Ijaew kêt xwÿnh kot Tĩrtũm ã hpijaàm xwÿnhjê mã nhũm Tĩrtũm kapër jarẽnh o kuhê. Nẽ apkati mẽ mẽ kot mẽmoj to wẽnê xà hwÿr mra nẽ mẽ ujaaprõr xwÿnhjê mã Tĩrtũm kapër jarẽnh o kuhê. ¹⁸ Hãmri nhũm mẽ mar o pa. Atenas nhõ xwÿnhjaja na prem axpẽn kõt amnhĩ nhĩpêx o pa hkêt nẽ. Mẽ hkwÿjaja kêp Epikure hkõt amnhĩ nhĩpêx xwÿnh. Nẽ mẽ hkwÿjaja axtem kêp Etok kõt amnhĩ nhĩpêx xwÿnh. Hãmri nhũm Pawre mẽ kãm Jesus kot tanhmã mẽ panẽ amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o pa nẽ akupÿm htĩr ã harẽnh o pa. Hãmri nhũm mẽ tee ri kuma nẽ hã axpẽn kukjêr o kuhê nẽ axpẽn mã:

—Tk. Kwa mo na hte myti ata harẽnh o pa? Anẽ.
Nhũm mẽ hkwÿja mẽ kãm:

—Ko. Axtem mẽpahpãm õ na hte tanhmã harẽnh to. Anẽ.

¹⁹⁻²¹ Atenas nhõ xwỳnhjê mẽ axtem krĩ hõ nhõ xwỳnhjaja na prem kãm mẽ ujarẽnh nyw mar prãm nẽ. Jakamã nhũm prem mẽmoj jarẽnh nyw ma hãmri nẽ ãm axpẽn mã harẽnh pix o ri pa. Tã ra Pawre xujarẽnh nyw ma nẽ ma amnhĩ kõt mẽ kot axpẽn mar xà hã ixkre hwỳr o tẽ. Ixkre pẽ Areopja wỳr nhũm prem amnhĩ kõt o tẽ nẽ kãm:

—E kwa aprĩ hã mẽ inhmã ate mẽmo jarẽnh nywta jarẽ pa mẽ ama. Mẽ inhmã mar prãm. Anẽ.

²² Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kãm ujarẽnh o xa. Mẽ kot axpẽn mar xà hã ixkre kamã Atenas nhõ xwỳnhjê mã awjarẽ nẽ mẽ kãm:

—E nà na ka htem anhõ mẽmo karõ nhĩpêx xohõtõta ã apijaàm pẽ kãm amnhĩ jagrer o ri apa. Pa hte ja hã mẽ apumunh o mẽ akõt ixpa. ²³ Na pa ra mẽ anhõ sãnti piitã hkõt omunh o ri ixpa nẽ o mũj hõ kuhê xà kaprỳja wỳr ixkato. Nhũm himõk ã mẽmo karõ nhĩpêx amrakati nom à hã kagà kot:

MỄPAHPÃM PUMUNH KÊT KUHÊ XÀ NA JA

Ã mẽ ate hã kagà kot anhỹr. Mẽ ate omunh kêt tã ka htem arĩ hã apijaàm o ri apa. No pa na ixte mẽhõja jarẽnh mar mex. Tã kot paj mẽ amã harẽ ka mẽ inhma.

²⁴ —Mẽpahpãm mẽ ate omunh kêt ã amnhĩ jarẽnhhta Tĩrtũm na. Tãm na pre pyka ho kato nẽ kamã mẽmoj piitã ho kator pa. Gõ ho kato nẽ mry ho kato nẽ panhĩ ho kato. ãm mẽmoj piitã ho kator par kumrêx. Na hte pika kamã nẽ kaxkwa kamã mẽmoj piitã ho amnhĩptàr mex rãhã ho pa. Jakamã mẽmo kaxyw kot puj mẽ jar kãm õrkwỹ nhĩpêx? Tãm kệp mẽmoj piitã ho kator xwỳnh jakamã kot

měmoj to presija hkêt. ²⁵ Kêp mẽmoj piitã hpãm jakamã mẽmoj piitã õ na. Jakamã tanhmã kot pu wem amnhĩ to nẽ kãm mẽmoj gõ? Tãm kot mẽmoj piitã ho kator nẽ ho htĩr nẽ kot mẽmoj piitã õr kênã kot puj kêt mẽ amnhĩ pyrã nẽ kãm mẽmoj gõ. ²⁶ Na pre mẽ pahkukamã ahpÿnhã mẽ pahpiitã mẽ papapxà jarẽ nẽ mẽ pakator hã arĩgro jarẽ. Na pre mẽ pahpãm kot wa Atãwja nhĩpêx. Jakamã nhũm Atãw kêp mẽ pahpiitã mẽ pahpãr krax.

²⁷ –Tã mẽmo kaxyw na pre ã Tĩrtũm mẽ panhĩpêx mex anẽ? Nã ãm mẽ pahte amnhĩ kaxyw hkôt pajamaxpěr nẽ hkôt amnhĩ xunhwÿr kaxyw na pre mẽ panhĩpêx. Ja mẽ pahpê hihtÿx kêt. Koja mēhõ kãm Tĩrtũm prãm nhũm amnhĩ tã omunh kurẽ kumrêx.

²⁸ –Nẽ Tĩrtũm pix kukwak ri na pu htem pahtĩr nẽ tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho ri papa. Mẽ akwÿ kot kagà jahkre xwÿnhja na pre ja hã kagà nẽ hã kagà ho: “Mẽ pahpê mẽpahpãm kra na pu htem papa.” Anẽ. ã hã kagà kot anhÿr.

²⁹ –Tã ka prem amnhĩm mẽmo karõ nhĩpêx. ôr o hkwy nhĩpêx nẽ prat o hkwy nhĩpêx nẽ kên o hkwy nhĩpêx. Hãmri nẽ hipêx pa nẽ ho mẽpahpãm ã harẽ nẽ ri hã apijaàm o apa. No mẽ ãm amnhĩ krã hkôt mẽ ate hipêx. Tĩrtũm te kot ja pyrãk kêt.

³⁰ –Amnepêm mẽ pa xwÿnhjaja na prem mẽ apyrã nẽ ã mẽmoj nhĩpêx anhÿr o pa nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ omu nẽ ãm mẽ omu nẽ hã tanhmã mẽ hipêx to hkêt nẽ. Kormã mẽ kot kapěr mar kêt jakamã nhũm pre ja hã mẽ omu nẽ ãm mẽ omu. Tã na ra mẽ pahte mẽmo karõ nhĩpêx o mẽpahpãm nẽ mẽ pamã kapěr. Mẽ pahte hpãnhã amnhĩ kaxyw ãm kôt pix mã pajamaxpěr o papaja na kãm hprãm.

³¹ Koja nhÿrmã tanhmã mẽ pahte amnhĩ nhÿpêx to ho papa hã mẽ pahpumunh kôt tanhmã mẽ pajarênh to. Nê amnhĩ ri mẽ htÿr tũm nê mẽ pa ho pa xwÿnhjê jarê nê amnhĩ ri mẽ pa hkêtxwÿnhjê jarê. Na pre ra ã mẽ harênh anhÿr kaxyw arÿgro hta. Arÿgrota ã kot hprÿ hã kãm tanhmã mẽ pajarênh to kaxyw na pre ra Jejusja xãm. Kaxyw na pre akupÿm ho htÿr. Nê akupÿm ho htÿr jao kot nhÿrmã kãm tanhmã mẽ pajarênh to xwÿnh ã ho amnhÿrÿt. Anê.

³² Nhũm pre ã Pawre mẽ kãm Tÿrtũm kapêr jarênh anê nhũm mẽ mar o kuhê. Kot mẽ kãm Jejus tyk nê akupÿm htÿr ã harê nhũm mẽ mar o kuhê. Nhũm mẽ hkwyjaja kuma nê ãm kuma nê axtem nê ri hã akunha. Nom nhũm mẽ hkwyjaja mẽ kurom mar tÿx nê Pawre mã kãm:

—E kwa mẽ inhmã ja mar prãm. Apkati hõ hã ka axte mẽ inhmã ja jarê pa mẽ ixprÿ hã mar mex nê. Anê.

³³ Hãmri nhũm Pawre akupÿm nhÿri hpôx xà hã ixkre hwÿr ma tẽ. ³⁴ Hãmri nhũm Xiônÿs pê Areop kãm mẽ kãm kapêr xwÿnh nê mēhõ ni pê Tãmaris nê mẽ hkwyjaja kapêr mar tÿx nê amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr nê hkôt amnhĩ xunhwÿ. Hãmri nê Pawre kôt pa.

18

Pawre Korÿt wÿr mōr ã harênh

Wam Korÿt 1.1-3

¹ Tã nhũm Pawre krÿ pê Atenas rũm kato nê ma krÿ pê Korÿt wÿr mō nê pōj. ² Hãmri nê nhÿri Akirti pumu. Haxwÿja kêp Ijaew. Krÿ pê Põt kamã na pre kato. Tã ma pyka pê Itar wÿr mō nê Itar kamã

krĩ pê Rõm kamã hpãnhã pa. Pa ho pa htã nhũm mẽ õ pahihtĩ Krawti tanhmã hamaxpěr to hãmri nẽ mẽ amnhĩ nẽ Ijaew piitã mẽ hanor pa. Jakamã nhũm Akirti kato nẽ hprõ Prisire mẽ wa ma Korĩt wỳr mỗ. Hãmri nẽ hwỳr pỏj nẽ kamã pa ho pa. Jakamã nhũm Pawre Korĩt wỳr pỏj nẽ wa omu ³ nẽ wa kuri pỏj nẽ wa hkỏt ri pa. Nẽ Siras mẽ Ximotre wa kamã hamak pê wa ìhkỏ hã àpẻnh o pa. Wa uràk nẽ kupẻxẻ pytĩ ho ixkre nhĩpẻx nẽ ho wẻnẻ ho ri wa hkỏt pa. ⁴ Hãmri nhũm sap kato nhũm ma Tĩrtũm kapẻr o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr pa nẽ kamã mẽ kãm Tĩrtũm kapẻr jarẻnh o hkrĩ. Ijaew mẽ Ijaew kẻt xwỳnhẻ mả nhũm mẽ kãm ujarẻnh o hkrĩ. Nẽ mẽ kãm Jesus kot mẽ panẻ tanhmã amnhĩ nhĩpẻx to hã harẻ.

⁵ Tả nhũm Siras mẽ Ximotre wa ma Masetỏn rũm Pawre wỳr mỗn pỏj. Jakamã nhũm Pawre axte ixkre nhĩpẻx ã àpẻnh kẻt nẻ. Pẻnhã apkati mẽ Ijaewjẻ jahkre ho pa. Mẻ kãm tanhmã Jesus jarẻnh to ho ri mẽ hkỏt pa. Kẻp Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwỳnh ã harẻnh o ri mẽ hkỏt pa. Xatã mẽ kãm ujarẻnh o pa. ⁶ Nom nhũm mẽ kãm mar prãm kẻt nẻ kamã gryk kato nẻ kãm kapẻr punuj nẻ. Nhũm Pawre tee ri amnhĩ tả mẽ kuma nẻ mẽ kãm:

—E ixte mẽ amả Jesus kot mẽ panẻ tanhmã amnhĩ nhĩpẻx to hã harẻnh tả ka mẽ amả mar prãm kẻt nẻ. Nả mẽ kam nẻ mẽ mảmrỉ ate amnhĩ tomnuj kãm ty nẻ arỉ kam amnhĩ pumu no ãm amnhĩ tả tanhmã inhmả nẻ hkẻt nẻ. Ra mẽ ate Tĩrtũm kapẻr kaga kẻnả. Nả kot paj mẽ akaga nẻ ma hpẻnhã Ijaew kẻt xwỳnhẻ hkỏt ri mẽ kãm ja jarẻnh o ri ixpa. Anẻ.

Hãmri nẻ kẻnhmả xa nẻ hinỏkả kapa nẻ ho apẻ.

Mě kot hkaga hã amnhĩ pumunh kaxyw nhũm mẽ noo mã ã amnhĩ nhĩpêx aně. ⁷ Hãmri ně ixkre rũm kato ně hijuk ri Ijaew kêt xwỳnh pê Xijutre nhõrkwỹ hwỳr tẽ ně hpãnhã Xijutre hkõt pa ho pa. Xijutre kệp Ijaew kêt tã amnhĩ kaxyw Tĩrtũm mã hamaxpěr rãhã ho pa.

⁸ Tã nhũm Ijaew õ pê Kriptija hkwỳjê rom amnhĩ kaxyw Pahihti Jejus kõt hamaxpěr ně hkõt amnhĩ xãm. Kệp Ijaew nhõ Tĩrtũm kapěr o mẽ ahkre xà hã ixkre kamã mẽ ahkre xwỳnh na pre. Jakamã õrkwỹ kamã hkwỳjê mẽ mẽ hpimràatã Pahihti Jejus kõt amnhĩ xunhwỳr pa. Ně krĩa kamã ra Ijaew kêt xwỳnh ohtõ ně Kripti pyrã ně amnhĩ kaxyw Jejus kõt hamaxpěr ně hkõt amnhĩ xunhwỳ. Jakamã nhũm Pawre mẽ kệp Jejus kwỳ hã mẽ piitã mẽ hkrã kumrã.

⁹ Tã nhũm kamàt nhũm Pawre gõr ně nõ ně amỹti nhũm kêwe Pahihti Jejus axte hwỳr kato ně kãm kapěr ně kãm:

—Pa Pawre? E kwa kêt ka mãmri axãmnhĩx ri atar mẽ kãm ijarěnh rãhã ho ri apa ně amnhĩ kamã akahak o ri mẽ hkõt apa hkêt ně. ¹⁰ Kot paj atãnopxa nhũm mẽhõ tanhmã ato hkêt ně. Krĩa kamã koja mẽ ohtõ ně ixkõt amnhĩ xunhwỳ. Aně.

¹¹ Nhũm pre ã Pahihti Jejus Pawre hpimtir kãm kãm kapěr aně. Jakamã nhũm Korĩt kãm arĩ ri mẽ hkõt pa ryy ně. Arĩ mẽ hkõt pa hã amgrã pyxi ně hkõt mytwrỹ kệp 6. Jao Tĩrtũm kapěr o mẽ ahkre ho ri mẽ hkõt pa.

¹² Tã nhũm Korĩt nhõ xwỳnhjê nhõ pika pê Gres kamã mẽ ho amnhĩptàr xwỳnh nyw Gartija. Korĩt kãm pa jakamã nhũm Ijaew xaptàr tũmrejaja Pawre pynê ně ma hwỳr o tẽ ně kãm tanhmã ho hêx

to. ¹³ Jakamã nhũm Ijaew pikuprõnh xà hã ixkre kamã mẽ kãm kapër xwỳnh Sostenesja Garti mã Pawre o hêx nê kãm:

—Kwa jahti na hte mẽ ixpê Ijaew kot amnhĩ nhĩpêx kwỳm ri mẽ ahkre ho pa. Jao mẽ ixte axtem nê tanhmã Tĩrtũm kôt ri amnhĩ nhĩpêx to ho ri ixpa kaxyw mẽ inhmã karõ ho pa. Nom mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx kuhpa hã mẽ inhmã karõ. Anê.

¹⁴ Hãmri nhũm ra Pawre kot Garti mã amnhĩ jarẽnh mã tâ nhũm Garti amnhĩ to wa nê hã mẽ kãm kapër nê mẽ kãm:

—Tk. Kwa kot tanhmã amnhĩ tomnuj tore hã. Kot tanhmã amnhĩ tomnuj to nhũm mẽ ate inhmã harẽnh ronhỹx pa arĩ mẽ ama nê tanhmã mẽ amã hipêx to. ¹⁵ No xep ãm kot mẽ axaptàr tũmrejaja kot amnhĩ nhĩpêx kuhpa hã pix mã kot amnhĩ nhĩpêx o pa kênã. Nê mẽ ate mẽ ahkre kuhpa hã kot ri mẽ ahkreja pix mỳrapê na ka mẽ kamã agryk nê ã inhmã ho akapër anê. Nà kot paj ja hã tanhmã ho hkêt nê. Ka mẽ kam nê amnhĩ krã hkôt tanhmã ho hprãm xà hkôt tanhmã ho. Anê.

¹⁶ Hãmri nê amnhĩ nê mẽ hano. ¹⁷ Hãmri nhũm mẽ tee ri kuma nê ra Sostenes kamã gryk nê. Kot Garti mã tanhmã Pawre jarẽnh to htã nhũm kuma nê ãm mar jakamã nhũm mẽ hã Sostenes kamã gryk. Hãmri nê unê nê Garti noo mã htak o xa. Nê htak rax nê. Nom nhũm hã mẽ omu nê ãm mẽ omu nê nê tanhmã mẽ kãm nê hkêt nê.

Pawre kot akupỹm ãxiok wỳr mõi ã harẽnh

¹⁸ Tã nhũm Pawre arĩ Korĩt kamã mẽ hkôt pa nê gaa nê nojarêt nê Jejus kôt htõjê mã amnhĩ jarẽ nê mẽ kãm:

—E kot paj ma akupỹm pika pê Sir wỳr mõi. Anê.

Hāmri nē mẽ kêp kato nē ma hwỳr mō. Nē ma amnhĩ kôt Akirti mẽ hprō Prisire wa o mō. Mōō nē krī pē Sēnkrej wỳr pōj. Nhũm Pawre amnhĩ kukamã mẽmoj tã tanhmã Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh to nē amnhĩ jarēnh xà hkôt amnhĩ krã hkēnh pa. Ijaew kot amnhĩ nhĩpêx xà hkôt ã amnhĩ nhĩpêx anē. Hāmri nē mẽ pàr wỳr agjê nē Sēnkrej rũm kato nē ma Sir wỳr mō. ¹⁹⁻²¹ Mōō nē krī pē Epes wỳr pōj. Hāmri nhũm Pawre mẽ hkwỳjaja pàr rũm hapôj nē krī hwỳr agjê nē Ijaew nhō Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr mra nē hwỳr agjê nhũm Pawre mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarēnh o nhỹ. Hāmri nhũm mẽ kuma nē kãm mar prãm nē. Nē kãm:

—Kwa anojarêr kêt nē. Kritpêm mẽ ixkôt ri apa ryre nē Tĩrtũm kapêr o mẽ ijahkre. Mẽ inhmã ja mar prãm.

Anhỹr tã no nhũm mẽ kãm:

—Nà kot paj ma mō. Nom koja Tĩrtũm nhỹrmã akupỹn mẽ awỳr inhmẽ pa man akupỹn mẽ awỳr mō nē axte kapêr o mẽ ajahkre. Anē.

Hāmri nē ma mō. Ma Epes rũm pàr kãm mō. Nom nhũm Akirti mẽ Prisireja wa Epes kamã arĩk nē hpãnhã kamã pa ho pa.

²² Tã nhũm Pawre krī pē Sejarej wỳr pōj. Hāmri nē hpãnhã kurũm ma akupỹm Jerujarē hwỳr mō. Kot Jejus kôt htôjê pumunh mã ma mẽ hwỳr mō. Hāmri nē mẽ hwỳr pōj nē mẽ omu nē tanhmã mẽ kãm amnhĩ jarēnh to nē mẽ kêp kato nē ma akupỹm ãxiok wỳr mō. ²³ Hāmri nē hwỳr pōj nē kamã mẽ hkôt ri pa ryy nē mẽ kurũm kato nē hpãnhã ma akupỹm pyka pē Prik mẽ Karatas wa hwỳr mō. Nē kamã mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê

jahkre ho pa. Mě kot Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx tỳx rãhã ho pa kaxyw mẽ hkôt mẽ ahkre mex o ri mẽ hkôt pa.

*Apor kot Epes kãm Tĩrtũm kapêr jarênh
Epes 1.1-2; Wam Korĩt 3.6-9*

²⁴ Tã nhũm Epes wỳr Ijaew ò pê Aporja mỗ nễ hwỳr pỏj. Krĩ pê Aresãn kamã na pre kato. Na pre hte amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt pix mã hamaxpêr nễ kapêr ã kagà htũm mar tỳx nễ. Jakamã mẽ kãm harênh mex o pa nhũm mẽ piitã kãm mar prãm nễ. ²⁵ Nom kormã Jejus jarênh jatur xà mar kêt jakamã ãm mẽ kãm hkrax pix jarênh o pa. Juãw Paxis kot tanhmã mẽ ahkre htoja nhũm mar tỳx nễ. Nễ tanhmã kot mẽ hkrã kumrãr to ho paja nhũm mããnên mar tỳx nễ. Jakamã na pre hte mẽ kãm ja pix jarênh o pa. No Jejus kêp Tĩrtũm kot mẽ pahwỳr mẽnh xwỳnh ã harênhja nhũm kormã mar kêt nễ. Tã Epes wỳr mỗ nễ pỏj. ²⁶ Hãmri nễ Ijaew nhõ Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr axà nễ kamã mẽ kãm ujarênh o nhỹ. Amnhĩ kamã kahak kêt nễ àmnhĩx ri mẽ kãm ujarênh mex nễ. Hãmri nhũm Prisire mẽ Akirti wa kot mẽ kãm ujarênh ã kuma nễ war axpên mã:

—Kwa mãn kormã Jejus jarênh piitã mar kêt. E pu amnhĩ kôt panhỏrkwỹ hwỳr o tễ nễ pahprĩ hã kãm harênh jatur xàm kumẽ kê hprĩ hã mar pa. Anễ.

Hãmri nễ war amnhĩ kôt kuwỳ nễ hprĩ hã kãm ujarênh jatur xàm kumẽ nhũm hprĩ hã harênh piitã mar tỳx nễ.

²⁷ Tã ra pyka pê Gres wỳr nojarêt nễ Jejus kôt htỏjê mã amnhĩ jarẽ nhũm mẽ kuma nhũm ja mẽ

kām mex nē. Hāmri nē Gres kamā Jejus kôt mē htōjê mā kagà nhīpêx. Apor kot mē hwỳr amnhī kôt o mōr nē mē kām òr nhūm mē kot omunh nē kamā harēnh nē ho mex kaxyw mē kām hipêx. Hāmri nē hipêx pa nē kām kugō nhūm kupy nē mē kurūm kato nē ma mē hwỳr mō. Hāmri nē mē hwỳr pōj. Gres nhō xwỳnh kwỳjaja na prem ra Jejus kôt amnhī xunhwỳ. Tīrtūm kot mē kutā nojarêt jakamā nhūm mē ra hkôt amnhī xunhwỳ. Jakamā nhūm Apor mē hwỳr pōj hāmri nē mē ĩhkō hā tanhmā mē ho ajuta hto ho pa. ²⁸ Nē xatā Ijaew mā tanhmā Jejus jarēnh to kamā hihtỳx o mē hkôt pa nē mē kām:

—Nà Jejusja tām na pre Tīrtūm mē pakaxyw ãm. Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kamā ã harēnh kot anhỳr. Anē.

19

Pawre akupỳm Epes wỳr mōr ã harēnh

Rukre 3.15-16

¹ Tā nhūm Apor kormā Korīt kām pa ri nhūm Pawre ma akupỳm Epes wỳr mō. Ma krāhakỳx kôt akupỳm hwỳr mō. Hāmri nē hwỳr pōj nē mē kot Jejus kôt amnhī nhīpêx o mē pa xwỳnhjê pumu. Nhūm mē kormā Jejus jarēnh jatur xà mar kêt nē. ² Jakamā nhūm Pawre mē hwỳr mō nē mē omu nē Tīrtūm Karō hā mē hkukja nē mē kām:

—Kwa mē ate Jejus kôt amnhī xunhwỳr xà hā arīgrota ã xà na pre Tīrtūm Karō mē akarō mā agjê? Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē kām:

—Nà mē ixte Tīrtūm Karō jarēnh mar kêt. Anē.

³ Hāmri nhūm mē kām:

—No mẽmoj kôt na prem mẽ akrã kumrã? Anẽ.

Nhũm mẽ kãm:

—Nà Juãw Paxis kot mẽ hkrã kumrãr o paja kôt na prem mẽ ixkrã kumrã. Anẽ.

⁴ Hãmri nhũm Pawre mẽ kãm:

—Nà Juãw Paxis na pre Ijaew mã kapër o: “Kot kaj mẽ mẽ ate amnhĩ tomnuj kaga nẽ hpãnhã tãm amnhĩ nhĩpêx pa hã mẽ akrã kumrã.” Anhỹr o mẽ kãm kapër o pa. Nẽ mẽ kãm Jejus jarẽnh o: “Koja tokyx mẽhõ ixkôt hapu hã mẽ pahwỳr kato nẽ tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa. Ka mẽ omu nẽ amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpër nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ.” Anẽ. Tã Jejusja na pre ã mẽ kãm harẽnh anhỹr o pa. Anẽ.

⁵ Nhũm pre ã Pawre mẽ kãm Juãw Paxis mẽ Jejus wa harẽnh anẽ nẽ hpãnhã Jejus nhỹ hã mẽ hkrã kumrã. ⁶ Hãmri nẽ hpãnhã mẽ hã ìhkra jaxwỳ nhũm Tĩrtũm Karõ mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ hkarõ mã gjêx pa. Hãmri nhũm mẽ ý hã ahpỹnhã axtem mẽ kapër kwỳ ho kapër nẽ ý hã Tĩrtũm mex o mex ã harẽnh o kuhê. ⁷ Á mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr xwỳnhjaja kêp 12.

⁸ Tã nhũm Pawre Epes kãm Ijaew nhõ Tĩrtũm kapër o mẽ ahkre xà hã ixkre hwỳr mrar ã mytwrỳ axkrunêpxi. Amnhĩ kamã kahak kêt nẽ hprĩ hã Ijaew mã hprĩ hã Jejus jarẽ nẽ mẽ kãm:

—E pa mẽ amã Jejus jarẽ ka mẽ inhma. Nà Tĩrtũm kot mẽ pahwỳr mẽnh xwỳnhhta na. Nẽ mẽ pahte kamã pajamak o papa xwỳnhhta na. Jakamã kot ka mẽ amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpër nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ nhũm Tĩrtũm ja hã mẽ apumu nẽ mẽ ato hkra. Anẽ.

Hāmri nhũm mẽ hkwỳjaja kuma nẽ hkôt hamaxpěr kurê kumrẽx. ⁹ Nom nhũm mẽ hkwỳjaja kuma nẽ ãm kuma nẽ Jejus o kapěr punuj nẽ. Mẽ piitã mẽ noo mã kuhê nẽ ho kapěr punuj tỳx nẽ. Nhũm Pawre tee ri ja mẽ omu hāmri nẽ mẽ kurũm kato. Mẽ pikuprõnh xà hã ixkreta rũm kato nẽ hpãnhã nhãm mẽ kot kãm “Xirãn kot mẽ ahkre xà hã ixkre” anhỹr xwỳnhja wỳr hpãnhã mỗ. Nẽ amnhĩ kôt mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê ho pa nẽ hpãnhã ixkreta kamã mẽ ahkre ho pa. Apkati mẽ hwỳr mra nẽ mẽ ahkre. ¹⁰ Jao hã amgrã axkrut. Jakamã nhũm pyka pê As kamã mẽ piitã Pahihti Jejus jarẽnh ma. Ijaew nẽ Ijaew kêt xwỳnhjaja nhũm mẽ piitã harẽnh ma.

Wajaga hkwỳ jarẽnh

¹¹ Tã nhũm Pawre Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kãm aa mẽ kot mẽmoj pumunh kêt kwỳ ho anhỹr o ri mẽ hkôt pa. ¹² Jakamã nhũm pre htem hwỳr mra nẽ kệp ê hkwỳ jamỳ nẽ ma mẽ à xwỳnhjê hwỳr o mra nẽ mẽ hã haxwỳ nhũm mẽ akupỹm mex. Nẽ mẽkarõmnuti kot tanhmã mẽ ho ho pa xwỳnhjê hã nhũm prem mããnẽn mẽ hã ê kwỳ jaxwỳ nhũm mẽkarõmnutija mẽ kurũm hapôj nẽ ma mrar kurê kumrẽx nhũm mẽ akupỹm tãm hkrã.

¹³⁻¹⁴ Tã nhũm mẽõ patre maati Sewahtija hkra my kệp 7 nẽ piitã kệp wajaga. Hāmri nẽ mẽ kãm Pawre pyrã nẽ mẽ nẽ mẽkarõmnuti japôx o pa hprãm nẽ. Jakamã kormã Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr kêt tã mẽ kot ỹ hã Pawre pyrã nẽ mẽhõ nẽ hkwỳ janor kaxyw nẽ kãm:

—E Pawre kot Jejus jarēnh o ri pa xwỳnhhta nhỹ hã kot paj amã ixkapēr. Jakamã e kwa tokyx myta rũm akato nẽ ma tẽ. Anẽ.

¹⁵ Hãmri nhũm mẽkarõmnutija mẽ kuma nẽ ãm mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Tk. Mẽ apê Jejus mẽ Pawre wa hkwyỳ hkêt tã mẽ nê ã mẽ inhmã akapēr anhỹr o apa. Nà Jejus mẽ hkwyỳ pixjaja na htem Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kệp mẽ ijapôx o pa. Mẽ apê mẽ hkwyỳ hkêt kênã. Nà pa ixkatoore kaxyw ã. Anẽ.

¹⁶ Hãmri nhũm mẽkarõmnuti kot tanhmã ho xwỳnhhta mẽkarõmnuti nhỹ hã wajagajê pynê nẽ mẽ htak rax o kệp mẽ ê kaxõnh pa nhũm mẽ tee ri amnhĩ nhĩpêx. Hãmri nẽ hkênh nẽ õrkwyỳ rũm hapôj nẽ ma umaj hprõt nẽ mra. ¹⁷ Hãmri nhũm Epes kamã mẽ piitã ã kot mẽ hipêx anhỹr ã mẽ harēnh ma nẽ tee ri hamaxpēr nẽ kãm ma nẽ. Ijaew nẽ Ijaew kêt xwỳnhjaja nhũm mẽ piitã tee ri kãm hamaxpēr o pa. Nẽ Pahihti Jejus mã mex o mex ã harê. ¹⁸ Jakamã nhũm mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr nyw xwỳnhjaja piitã tanhmã amnhĩ jarēnh to. Nẽ mẽ hkwyỳjaja amnhĩ jarēnh o:

—Nà kormã ixte Jejus kôt amnhĩ xãm kêt ri na pa pre ã amnhĩ tomnuj anhỹr o ri ixpa. Tã Jejus kôt amnhĩ xãm hãmri nẽ axte ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nẽ. Anẽ.

Nhũm mẽ hkwyỳjaja kệp wajaga htã mẽ uràk nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ hãmri nẽ amnhĩ jarēnh o:

—Nà ijaxwỳja kormã Jejus kôt amnhĩ xãm kêt ri na pa pre hte nẽ mẽ no kupyrr nẽ mẽ y pix o ri mẽ hkôt ixpa. Tã Jejus kôt amnhĩ xãm hãmri nẽ axte ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nẽ. Pãnhã axtem amnhĩ nhĩpêx nyw o amnhĩ nhĩpêx o ri ixpa. Anẽ.

19 Hāmri mẽ õ wajaga xàhpumunh xà hã kagà jamỳ nẽ ma o mra nẽ kaxyw kuto nẽ kamã rēnh pa nẽ mẽ piitã mẽ noo mã ho xēt pa. Wajaga xàhpumunh xà hã kagàja ã kàxpore xohtô rax kumrēx tã nhũm mẽ Jejus gryk ã hamỳ nẽ o mra nẽ ho hxēt pa nhũm hapêx. ²⁰ Hāmri nhũm krĩ nhõ xwỳnhjaja ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã mẽ omu nẽ ohtô rax nẽ mẽ uràk nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ.

Pawre kot Rôm wỳr hkrà hã harēnh

Rômãn 1.13-15, 15.22-29

21 Tã nhũm Pawre ra akupỹm Jerujarē hwỳr nojarēt nẽ hamaxpēr o:

—E kot paj ixkato nẽ hpãnhã ma Masetõn mẽ Gres wa hkôt ma akupỹm Jerujarē hwỳr mỗ. Ma mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê pumunh o mẽ hkôt mỗ. Hāmri nẽ Jerujarē hwỳr pøj nẽ kamã tanhmã amnhĩ to hpa hãmri nẽ hpãnhã ma Rôm wỳr mỗ. Anẽ.

22 Hāmri nẽ hkôt ho ajuta ho wa pa xwỳnh Ximotre mẽ Eras wa kãm amnhĩ jarē nẽ wa kãm:

—E kêr ka wa ma ixkukamã Masetõn wỳr wa mỗ. Kot paj kormã jar As kamã ixpa grire hãmri nẽ ma war akôt mỗ pu mẽ hamũ ma Jerujarē hwỳr mỗ. Anẽ.

Hāmri nhũm wa kuma nẽ kato nẽ ma hkukamã Masetõn wỳr mỗ.

Mẽ kot sãnti hã Pawre mã àkjêr ã mẽ harēnh

Sikũn Korĩt 1.8-9

23 Rôm nhũm Epes nhõ xwỳnhjaja tee ri Pawre kot tanhmã Pahihti Jejus jarēnh to hã kuma nhũm ja mẽ kêp omnuj nẽ. Nhũm mẽ Jejus ã kamã

gryk tỳx nê. ²⁴ Na prem amnhĩ kaxyw Tĩrtũm kôt hamaxpêr kêt nê. Na prem axtem sãnti ho mẽ hpãm nê amnhĩ to hwỳr pê hã hpijaàm nê kãm mex o mex ã harênh o pa. Mẽ õ sãntija ni Xiãnre na pre. Nhũm mẽ kãm ixkre nhĩpêx nê kamã hkarõ nhĩpêx xãm. Hãmri nê hwỳr akuprõ nê hã hkĩnh nê hkarõ hã hpijaàm nê kãm mex o mex ã harê. Nhũm pre hte Temêtja Xiãnre nhõrkwỹ karõ hkryre hkwy nhĩpêx nê mẽ kãm ho wênê ho pa. Prat o hipêx nê ho wênê ho pa. Jao ra hã mẽ ãpênh xwỳnhjê mẽ nhũm mẽ kot haprôr xwỳnhjê kukwak ri kàxpore jamỳnh rũnh o pa.

²⁵ —Jakamã nhũm Pawre mẽ hwỳr mỗ nê pøj nê mẽ kãm Mẽpahpãm Tĩrtũm jarênh o ri mẽ hkôt pa nhũm Temêt tee ri kuma nhũm ja kêp omnuj nê. Hãmri nhũm hamaxpêr nê mẽ kot urak nê Xiãnre nhõrkwỹ karõ hkryre nhĩpêx nê ho wênê ho pa xwỳnhjê ho akuprõ nê mẽ kãm:

—E kwa mẽ inhma. Na pu htem mẽpanã Xiãnre nhõrkwỹ karõ hkryre pãnhã kàxpore jamỳnh rũnh o papa. ²⁶ Tã mãn ka mẽ ra ham hpôx xwỳnh Pawreja pumu nê kapêr ma. Na hte jar mẽ panhõ krĩ kamã nê As piitã hkôt mẽ kãm mẽpanã Xiãnre karõ nê mẽ kãm kapêr o pa. Xep mẽ pahte mẽ hkarõ nhĩpêxja kêp mẽpanã kumrêx kêt ã mẽ kãm harênh o pa nhũm xep mẽ ohtô nê kuma nê ra hkôt hamaxpêr.

²⁷ —Kwa ja mex kêt. Kojã mẽ kapêr ma nê hkôt amnhĩ nhĩpêx hãmri nê axte mẽ pahte ixkre karõ hkryre nhĩpêx xwỳnhhta japrôr kêt nê. Hãmri nê mẽ paxãpênh o kapêr punuj nê. No ãm ja pix omnuj kêt. Kojã mẽpanã Xiãnre mã amnhĩ jarênh xà hã

ixkreja kaga hpa. Nē haxwỳja karōja kaga. Mē piitā kām hapê kēnā. As kamā nē pyka piitā hkôt mē piitā kām hapê nē hwỳr mra nē amnhĩ to hwỳr o pa. Kêp mēpanā mex kumrēx tā koja mē Pawre kapēr gryk ā hkaga hpa nē axte kām hamaxpēr kêt nē. Hāmri pu mē axte mē kukwak ri pakàxpore rax nē papa hkêt nē. Kwa tanhmā kot puj mē amnhĩ nhĩpêx to? Anē.

²⁸ Hāmri nhũm mē tee ri ā kapēr anhỳr ā kuma nē Pawre kamā gryk tỳx kumrēx. Nē gryk xàj kàx pēê kapēr nē xatā kapēr tỳx kām kapēr punuj nē. Nē kapēr o:

—Xiānre na mex kumrēx. Kêp mē pahpê Epes nhō xwỳnhjê nā maati na.

Anhỳr o kàxpêê kapēr o kuhê. ²⁹ Hāmri nhũm krĩ nhō xwỳnh piitā mē kuma nē mē hwỳr hprôt nē haxwỳja gryk nē kàxpêê mē hkôt ā harēnh anhỳr o kuhê. Hāmri nē gryk xàj Pawre hkôt ri wa pa xwỳnhja wa unê nē ma mē kot axpēn mar xà hā ixkre hwỳr wa hkjēnh o tē. Masetōn nhō xwỳnh wa kêp Gajore mē Aristakja nhũm mē wa unê.

³⁰ Hāmri nhũm Pawre mē kot wa unēnh ā mē omu nē tee ri wa hkukamā hamaxpēr nē mē hkôt hprôt nē mē kām tanhmā kapēr to kaxyw nom nhũm mē kot Jesus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjaja ja nē kām kapēr kām hihtỳx nē. ³¹ Hāmri nhũm As kamā mē kot mē ho amnhĩptār xwỳnh kwỳjaja ā mē kot amnhĩ nhĩpêx anhỳr ā mē omu nē Pawre hwỳr hpēr mē. Mē kām hkĩnh jakamā kot mē hkôt htēm nhũm mē kot hpĩr pymaj hwỳr hpēr mē nē mē hkôt htēm nē hkurê kamā hihtỳx nē.

³² Rôm nhũm mē piitā mē kot axpēn mar xà hā ixkre hwỳr pikuprōnh pa nē kàx pē kapēr punuj

o kuhê. Nom axpën kôt kapër kêt nê. Æm axpën kwým ri kàx pê tanhmã kapër punuj to ho. Nhũm mẽ hkwýjaja hprĩ hã mẽ mar kêt tã amarĩ amnhĩ krã hkôt kàx pê kapër punuj nê. ³³ Nhũm Ijaew kwýjaja tee ri ja hã mẽ omu nê axpën mã:

—Tk. Kwa okora. Koja mẽ nã Xiãre hã gryk hãmri nê tanhmã mẽ pahpê Ijaew to nà? Anê.

Hãmri nê hamaxpër nê mẽ hwýr amnhĩõ pê Aresãnja mẽ nê kãm:

—Kwa ma mẽ hwýr tẽ nê mẽ kãm tanhmã mẽ pahtã axaprãr to. Pawre kêp mẽ pahkwý htã tãm na mẽ kãm mẽ gryk jaxà. No mẽ papajaja na pu mẽ kãm mẽ gryk jaxàr kêt nê. Anê.

Hãmri nhũm mẽ kuma nê mẽ hwýr tẽ nê xa nê tee ri kot mẽ ho hpinhkrênh kaxyw kànhmã mẽ kãm ìhkra pěr kaprý. ³⁴ Nhũm mẽ omu nom hpinhkrênh kêt nê arĩ kàx pêê kapër punuj ã 2 or. Nê kàx pê kapër o:

—Mẽpanã Xiãreja mex o mex. Kêp mẽ pahpê Epes nhõ xwýnhjê nã mex na. Anê.

³⁵ Tã nhũm mẽ õ pahi nhõ kôwenatô jatã tanhmã Epes nhõ xwýnhjê ho hpinhkrênh to hãmri nê ja nê mẽ kãm kapër nê mẽ kãm:

—Kwa mẽ anhĩkrê. Mẽ piitã kot Xiãre mex o mex ã omunh kênã. Nê mẽ pahpê kãm amnhĩ jarênh xà hã ixkre jamãr xwýnh ã mẽ kot mẽ pahpumunh mex. Nê kaxkwa rũm karõ kot mẽ pahwýr tẽm nhũm mẽ pahpê hamãr o papa xwýnh ã nhũm mẽ kot mẽ pahpumunh mex. ³⁶ Jakamã mẽhõ kot kêt we mẽ pahpê hamãr xwýnh kêt ã mẽ pajarẽ? Ra mẽ piitã mẽ kot ja hã mẽ pahpumunh jakamã kwa mẽ anhĩkrê nê ri ã akapër anhýr kêt

ně. ³⁷ No mẽ ate wa unênh nẽ amnhĩ kôt wa ho atēm xwỳnh̄ta wa. Wa kot tanhmã mẽpanã Xiãnre ho kapêr punuj to rỳ kêp ò ixkre kamã àhkĩnh kêt tã ka mẽ amarĩ wa unê nẽ amnẽ amnhĩ kôt wa o tẽ.

³⁸ —Kwa kê Temêt mẽ hkwỳjaja kãm tanhmã wa ho kapêr to hprãm nẽ ma pahih̄ti hwỳr wa o tẽ nẽ kumã mãn tanhmã wa ho kapêr to. Mẽmoj tã axpẽn mã mẽ kapêr xà hã arĩgrota ãã. ³⁹ Rỳ ka mẽ amã mẽmoj jarênh prãm nẽ arĩgroja ã mãn rĩ kormã mẽmoj jarê. ⁴⁰ No jarãhã mẽ ate amnhĩ nhĩpêxja te mẽ ate pahih̄ti kutã amnhĩ xunhwỳr nẽ ho akapêr punuj pyræk. Kojã Rõm nhõ xwỳnh̄jê nhõ pahi mẽ ajarênh ma hãmri nẽ mẽ ate kamã agryk ã amnhĩ kamnhĩx. Hãmri nẽ mẽ atã ixkukja pa tanhmã kãm mẽ ajarênh to? Mẽhõ nhỹ hã na ka mẽ ã apikuprõnh nẽ amnhĩ nhĩpêx anê? Nà amnhĩ krã hkôt na ka mẽ akuprõ nẽ ã amnhĩ nhĩpêx anê. Anẽ.

⁴¹ Hãmri nẽ mẽ kãm kapêr pa nẽ mẽ hano nhũm mẽ anhrà nẽ ma akupỹm òrkwỹ hwỳr hapêx.

20

Pawre ma Masetõn mẽ Gres wa hwỳr mõi ã harênh

¹ Hãmri nhũm Pawre ra nojarêt. Jerujarê hwỳr mõi mã nom kormã pika pê Masetõn kumrêx wỳr mõi nẽ kurũm ma akupỹm Jerujarê hwỳr mõi mã. Hãmri nẽ nojarêt nẽ mẽ kot Jesus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh̄jê ho akuprõ nẽ mẽ kãm amnhĩ jarê nẽ mẽ kãm:

—E kot paj ma mõ. Nom kêr ka mẽ arĩ ixwakre kamã Tĩrtũm kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho ri apa nê aa hkaga hkêt nê. Anê.

Hãmri nê mẽ kãm:

—E mẽ mãmrĩ ixwa kre kamã axãmnhĩx aja-makêtkati nê ri apa. Anê.

Hãmri nê kato nê ma Masetõn wỳr mõ. ² Nê hwỳr pøj nê kamã krĩ hkwỳ hkôt mõ nê nhỹri mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê pumu nê Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre. Mẽ kot hkôt amnhĩ nhĩpêx mex nê kãm hprãm xà hkôt pix mã amnhĩ nhĩpêx kaxyw mẽ kãm kapêr o ri mẽ hkôt pa. Hãmri nê kato nê ma mõ nê pyka pê Gres wỳr pøj. ³ Nê kamã mẽ hkôt pa hã mytwrỳ axkrunẽpxi hãmri nê akupỳm pyka pê Sir wỳr nojarêt. Nê ma pàr kãm hwỳr mõi kaxyw nê amnhĩ tã Sir kamã Ijaew kwỳ kot tanhmã harẽnh to hã amnhĩ jarẽnh ma. Na prem ra hã axpẽn mã amỳnê nê axpẽn mã:

—E koja amnê mẽ pahwỳr mõ pu mẽ nhỹri omu nê hpĩr kurê kumrêx. Anê.

Hãmri nhũm Pawre amnhĩ tã mẽ kapêr ma nê pàr kaga nê mẽ hwỳr mõi kêt nê. Hãmri nê awjanã nê Jerujarê hwỳr Masetõn kamã pa. ⁴ Nhũm Jejus kôt htõ hkwỳjaja ma hkôt mõ. ã mẽ hixi kot anhỹr.

Perej nhõ xwỳnh Sopatõja. Piro hkra na pre.

Nê Tesarõn nhõ xwỳnh Aristak mẽ Sikũn wa.

Nê Tepe nhõ xwỳnh Gajoreja.

Nê As nhõ xwỳnh Xikitre mẽ Torow wa.

Nê Ximotreja.

Jajaja na prem ma Pawre hkôt Jerujarê hwỳr mõ. ⁵ Nê pa ixpê Rukre ixte mẽ amã ja jarẽnh nê hã kagà xwỳnhja na pa axte Pawre hã ajêt nê hkôt

mõ. Jakamã nhũm jajaja piitã ma wa ixkukamã Tôx wÿr mõ nẽ kamã wa ixkãm hamak o pa.

⁶ Tã pa wa ma krĩ pẽ Piripos rũm ixkato nẽ pàr kãm ma mẽ hkõt mõ. Arĩgro pẽ Pas jakành mẽ ma mẽ hkõt mõ.

Tã wa ixtã arĩgro pẽ 5 nẽ mẽ hkõt Tôx wÿr pøj nẽ kamã mẽ omu nẽ mẽ hkõt ixpa hã ixtã ù semãn.

Pawre kot akupÿm Exik o htĩr ã harẽnh

Juãw 5.21; Atre 9.36-43

⁷ Tã nhũm sap nẽ kamàt pa mẽ kot Jejus kõt amnhĩ xunhwÿr xwÿnhjê hkõt akuprõ nẽ axpẽn kutã apku nhũm Pawre mẽ kãm kapẽr. Ra apkati hkõt mẽ inhnojarêt kaxyw jakamã nhũm mẽ kãm Tĩrtũm kapẽr jarẽnh ryy nẽ. Ra kõt ã kamàt nhũm arĩ mẽ kãm harẽnh o nhÿ. ⁸⁻⁹ Ixkre hprêk axpẽn nhĩpy axkrunẽpxi nhĩtep xà kamã na pa prem akuprõ nẽ mar o ixkrĩ. Ixkreja kamã kanê ohtõ nẽ hpòk o harir. Jakamã nhũm Pawre arĩ mẽ kãm ujarẽnh o nhÿ nhũm mẽhõ xàptàr nyw Exikja ra òtxwa htÿx nẽ mẽ ixkuri òt o nhÿ. Janere hã òt o nhÿ. Tã ra gõr nẽ janere pẽ kato nẽ ahparmã tẽ nẽ pykap tẽm. Pa mẽ tee ri omu nẽ ahparmã hwÿr ixprõt nẽ wrÿ nẽ omu nhũm htyk mex nẽ nõ. Kÿj rũm ahpar mã htẽm ryy jakamã htyk mex nẽ nõ. Hãmri nhũm hkwyjaja tee ri omu nẽ hkaprĩ htÿx nẽ kumÿ nẽ mÿr o hkrĩ. ¹⁰ Hãmri nhũm Pawre mẽ ixkõt wrÿ nẽ hwÿr tẽ nẽ htyk ã omu nẽ kumÿ nẽ mẽ kãm:

—E mẽ amÿr kêt nẽ. Ra htyk tã koja Tĩrtũm akupÿm mẽ pamã ho htĩr.

Anhÿrja kõt nhũm akupÿm htĩr. ¹¹⁻¹² Hãmri nhũm mẽ akupÿm htĩr ã omu nẽ hkĩnh tÿx kumrẽx. Hãmri

pa mẽ akupỹm kỳx pẽ ixkre hwỳr api nhũm Pawre mẽ inhmã pãwti hkwy nhĩrẽ nẽ mẽ inhmã kugõ pa mẽ Jejus kot mẽ panẽ htyk mã ijamaxpẽr pẽ kuku. Hãmri nhũm Pawre axte mẽ kãm kapẽr o ỹr rãhã nhũm myt kato pa mẽ kêp anhgrã nẽ ma ixpa.

Pawre Mĩrêt wỳr mõi ã harẽnh

¹³ Hãmri pa mẽ inhnojarêt nhũm Pawre mẽ ixte hkõt mẽ inhmõi xwỳnhjẽ mã:

—E kær ka mẽ ma pàr kãm ixkukamã mõi. Kot paj ahte ma kỳx pẽ mẽ akõt ixpar o Asõt wỳr mõi. Hãmri nẽ hwỳr pøj nẽ mẽ anhõ pàr mã axà pu mẽ ma pahpimràatã ma hamũ mõi. Anẽ.

¹⁴ Hãmri pa mẽ kuma nẽ ma mõi nẽ mẽmo arĩgro hã Asõt kamã axpẽn wỳr pøj. Hãmri nhũm Pawre mẽ ixkõt pàr wỳr axà pa mẽ ma krĩ pẽ Mĩtirẽn wỳr mõi. ¹⁵ Nẽ hwỳr pøj nẽ kurũm kormã mõi nhũm apkati pa mẽ gõ hipõk pẽ Kiw jakrenh o mõi. Nẽ hakre nẽ mõi nhũm apkati pa mẽ gõ hipõk pẽ Sãm wỳr pøj nẽ hã pàr nhõ. Hãmri nhũm apkati pa mẽ axte mõi nẽ Mĩrêt wỳr pøj. ¹⁶ Nom nhũm ra Pawre nojarêt nẽ. Kãm tokyx As rũm kator nẽ Jerujarẽ hwỳr mõi nẽ tokyx hpõx prãm nẽ. Kãm mẽ hkĩnh pẽ Pẽtekos xwỳj ri hwỳr hpõx prãm jakamã nojarêt tỳx pa mẽ Epes wỳr inhmõi kêt nẽ.

Pawre kot Epes kamã Kris kwỳjẽ mã amnhĩ jarẽnh

¹⁷ Tã pa mẽ Mĩrêt wỳr pøj nhũm Pawre amnhĩ wỳr Epes wỳr Jejus kwỳ jahkre ho mẽ pa xwỳnhjẽ hã karõ. ¹⁸ Hãmri nhũm mẽ man mẽ ixwỳr mõi nhũm Pawre mẽ omu nẽ mẽ kãm amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kãm:

—Nà ixte mẽ amã amnhĩ jarẽnh kaxyw na pa mẽ atã karõ. Ra mẽ ate tanhmã ixte amnhĩ nhĩpêx to hã ixpumunh mex. Wam mẽ awỳr As wỳr ixpõxta ã ka prem aprĩ hã ixpumunh mex nẽ. ¹⁹ Na pa pre mẽ akõt ri mẽ amã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho ri ixpa. Te ixpê mẽ amã ixàpênh xwỳnh pyràk. Nẽ Pahihti Jejus mã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho ri mẽ akõt ixpa. Nẽ ixkwỳ Ijaew kwỳ kot Jejus kapêr kaga hã mẽ omu nẽ ixkaprĩ nẽ inhmỳr o ixpa. Nhũm prem Jejus ã ixtomnuj pa amnhĩ xà htỳx kamã ijamak o ri mẽ hkõt ixpa. ²⁰ Nom arĩ ri Tĩrtũm kapêr o mẽ ajahkre ho ri mẽ akõt ixpa rãhã nẽ aa hkaga hkêt nẽ. Mẽ anhõrkwỹ kamã nẽ mẽ ahkre xà hã ixkre kamã. Mẽ ate tãm amnhĩ nhĩpêx prãm xàj pa pre ã mẽ ajahkre mex anhỳr rãhã ho ri mẽ akõt ixpa.

²¹ —Nẽ mẽ ixpê Ijaewjê mẽ mẽ apê Ijaew kêt xwỳnhjê mẽ pa pre mẽ ajahkre ho axpên pyràk. Mẽ apiitã mẽ ate amnhĩ tomnuj kaga nẽ hpãnhã Tĩrtũm kõt amnhĩ nhĩpêx kaxyw. Nẽ amnhĩ kaxyw mẽ panhõ Pahihti Jejus Kris kõt ajamaxpêr kaxyw na pa pre mẽ akõt ri mẽ ajahkre rãhã ho ri ixpa.

²² —Tã ra Tĩrtũm Karõ kot akupỹm Jerujarẽ hwỳr inhmẽnh jakamã pa kormã hwỳr mõ. Kot paj hwỳr pøj nhũm krĩ nhõ xwỳnhjaja Jejus ã ixtomnuj nẽ nom tanhmã mẽ kot ixtoja kukamã ixte ixprĩ hã ixàhpumunh kêt. ²³ Ja pix na ixte omunh. Na pa hte nhỹri pøj nhũm htem Jejus ã ixpynê nẽ mẽ hagjênh xà kamã ijagjê nẽ tanhmã inhĩpêx to. Tĩrtũm Karõ na pre ra ã mẽ kot inhĩpêx anhỳrja kukamã inhmã mẽ harẽ. Jakamã ixte amnhĩ kukamã amnhĩ tã ixàhpumunh mex. Kot paj xep akupỹm Jerujarẽ

hwÿr pôj nhũm mẽ ixpumu nẽ Jejus ã tanhmã inhĩpêx to. ²⁴ Tã no pa amnhĩ kamã ixkahak kêt o inhmã mẽ uma hkêt nẽ. Koja mẽ kãm ixpĩr prãm nẽ mãmri xpi. Inhmã ixtyk pyma hkêt. ãm mẽmoj pixi na inhmã hprãm. Ra Pahшти Jejus kot mẽmoj tã inhmã karõ xãja na inhmã kormã ixtĩr ri hatur xãm mẽnh prãm. Tĩrtũm kãm mẽ pajapê hã kot mẽ pahto mex prãm xaj mẽ pahwÿr Kra Jejus mẽnh nhũm mẽ panê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnhja na inhmã mẽ piitã mẽ kãm harẽnh jatur xãm mẽnh prãm.

²⁵ —Tã e ixkrãmnhwÿjaja. Na pa pre mẽ akôt mẽ ajahkre rãhã ho ri ixpa. Mẽ ate Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho ri apa kaxyw. Tã kot puj pẽr mẽ axte xpẽn pumunh kêt nẽ.

²⁶⁻²⁷ —Na pa pre ra mẽ amã Tĩrtũm kapẽr piitã harẽnh pa. Mẽ ate mar tÿx nẽ hkôt pix mã amnhĩ nhĩpêx o apa kaxyw. Jakamã koja mẽ anhõ krĩ nhõ xwÿnhjê hõ amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpẽr prãm kêt nẽ rĩ tãm. Kwãr mãmri kot amnhĩ tomnuj kamã ty nẽ arĩ tãm amnhĩ pumu no ãm kê amnhĩ tã tanhmã inhmã nẽ hkêt nẽ.

²⁸ —E mẽ ate Kris kwÿ jahkre ho apa xwÿnhjaja. Kêr ka mẽ amnhĩ pumunh mex o ri apa. Nẽ mẽ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr xwÿnhjê jamãr mex o ri apa. Ja kaxyw na pre Tĩrtũm Karõ mẽ kaxyw mẽ axunhwÿ. Tĩrtũm Kra Jejus kot htyk o Tĩrtũm mã mẽ pahte amnhĩ tomnuj piitã hpãnhã amnhĩrer pa jakamã kêr ka mẽ kãm mẽ omunh mex o ri mẽ hkôt apa. Te ôwêhti jamãr xwÿnh kot ôwêhti jamãr mex o ri pata pyrãk.

²⁹ —Kot paj ma mõi nhũm mẽmojjaja ixpãnhã mẽ awÿr pôj nẽ mẽ ate Jejus kaga hprãm xaj tanhmã

mě amã hêx to ho ri mẽ akôt pa. ³⁰ Ně mẽ akwỳjaja mẽ urà nẽ tanhmã hamaxpěr punuj to nẽ mẽ ate Jejus kaga hprãm xàj hêx rom tanhmã mẽ amã kapěr to ho ri mẽ akôt pa. ³¹ Jakamã kwa mẽ o kora. Kêr ka mẽ axkãm ajamak rom nẽ ri apa. Kê jajaja nhỹrmã ã mẽ amã kapěr anẽ ka mẽ ama nẽ mẽ hkôt ajamaxpěr kêt nẽ. Mẽ ate mẽ mar nẽ mẽ hkôt ajamaxpěr pymaj na pa pre mẽ akôt ri mẽ ajahkre ho ri ixpa hã ixtã amgrã axkruněpxi. Arĩgro hã nẽ kamàt kãm mẽ ajahkre rũnh o ri ixpa. Nẽ mẽ ate mẽ amã mẽ hêx xwỳnhjê hkôt amnhĩ xunhwỳr pymaj mẽ ajahkre pê te inhmỳr pyrãk o ri mẽ akôt ixpa.

³² —E kot paj Tĩrtũm nhĩhkram mẽ ajagiênh pa. Koja mẽ atãnopxar o ri mẽ akôt pa nẽ mẽ akutã nojarêr rãhã ho pa. Hãmri ka mẽ ãm hkôt pix mã amnhĩ nhĩpêx. Jao Jejus kaga hkêt nẽ. Hãmri nhũm nhỹrmã Tĩrtũm mẽ pahpê hkrajê piitã tanhmã mẽ pahto mex to.

³³ —Na pa pre mẽ akôt ixpa ry htã no ãm aa mẽmoj tã mẽ awỳr kêt nẽ. Mẽ axê hkwỳ hã mẽ awỳ rỳ mẽ akàxpore hã mẽ awỳr o ri ixpa hkêt nẽ. ³⁴ Na pa pre amnhĩ pa kukwak ri amnhĩm ixujaprôr pê ixàpkur o ri mẽ akôt ixpa. Nẽ ixkôt mẽ pa xwỳnhjê mã ixujaprôr o ri ixpa. Ra mẽ ate ja hã ixpumunh mex.

³⁵ —Tã mẽmo kaxyw na pa pre ã mẽ akôt amnhĩ nhĩpêx anhỳr o ri ixpa? Nà mẽ ate ja hã ixpumunh nẽ ixpyrà nẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr o ri apa kaxyw. Nẽ ixpyrà nẽ tanhmã mẽ kute xwỳnhjê ho ajuta hto ho ri mẽ apa kaxyw. Na pre Pahihti Jejus ja jarênh o: “Koja mẽhõ amã mẽmoj gõ ka amnhĩm apy nẽ akĩnh nẽ. Nom kot kaj kam nhãm mẽhõ mã

měmoj gô hāmri nē akĩnh tỳx o ate mēhõ mã mẽmoj nhõrta jakre.” Anē.

³⁶ Na pre ã Pawre mẽ kām ujarēnh anhỹr pa hāmri pa mẽ ra inhnojarēt. Hāmri nhũm mẽ piitã hkõnkrã ho hkrĩ pa nhũm Pawre mẽ ho Tĩrtũm wỳ. ³⁷⁻³⁸ Hāmri nhũm mẽ piitã kām Pawre hkĩnh tỳx jakamã mỳr rax o kuhê. Tee ri kot axte mẽ kot axpẽn pumunh kêt ã mẽ kām amnhĩ jarēnhja ma nē hkaprĩ htỳx nē. Nē hkaprĩ xà kahti hkôt hamỳ nē mur. Hāmri nē ma Jerujarē hwỳr hkujaêk kaxyw mẽ ixkôt pàr wỳr hkaprĩ nē mẽ ixkôt mỳr o mỗ.

21

Pawre kot Jerujarē hwỳr hpôx ã harēnh

¹ Tã pa mẽ gô mỳri Jejus kôt mẽ ixtõjê re nē pàr krem agjê nē axte mỗ. Ma gô hipòk pē Kosti hwỳr ixkatat kôt mỗ nē hã ajêt. Hāmri nhũm apkati pa mẽ axte hamũ mỗ nē hpãnhã gô hipòk pē Roxti hwỳr mỗ nē hwỳr pøj nē hã pàr xi. Hāmri nē hpãnhã axte krĩ pē Patar wỳr mỗ. ² Hāmri nē hwỳr pøj nē pàr rũm ijapøj nē pàr õ pumu. Nhũm ra pyka pē Wẽnĩs wỳr nojarēt pa mẽ hwỳr agjê nē ma kamã axte mỗ. ³ Mỗ nē amỳm amnhĩ kukamã gô hipòk pē Sipre pumu. Hāmri nē upòk rũm hakrenh mã mỗ nē pyka pē Sir wỳr mỗ nē kamã Xir hwỳr pøj nē hã pàr nhô. Pàr pãm kot krĩ kamã pàr kukrêx rer kaxyw pa mẽ kormã hã ajêt nē tokyx axte nhãm inhmôr kêt nē. ⁴ Hāmri pa mẽ kutêp api nē krĩ kamã mẽ kot Jejus kôt axpẽn to htõ nē htõx xwỳnhjê japêr o mỗ. Hāmri nē nhỹri mẽ omu nē mẽ hkôt ri ixpa ho ixtã ù semãn. Nhũm prem Tĩrtũm Karõ nhỹ hã Pawre mã kapêr nē kãm:

—Kwa Pawre mẽ inhma. Kot ka Jerujarẽ hwỳr pøj nhũm xep mẽ kãm akurê xwỳnhjaja tanhmã anhĩpêx to. Tĩrtũm Karõ na ã akukamã mẽ inhmã ajarẽnh anẽ. Jakamã kwa hwỳr amõr kêt nẽ. Na pa mẽ tee ri akukamã ijamaxpêr. Anẽ.

⁵ Hãmri nhũm amnhĩ tã mẽ kuma nẽ ãm mẽ kuma nẽ Jerujarẽ wỳr hkrà kamã hihtỳx nẽ. Jakamã nhũm semãn hapêx pa mẽ axte inhnojarêt. Axte Jerujarẽ hwỳr kormã inhmõr kaxyw inhnojarêt. Nhũm Jesus kôt mẽ ixtõjaja mẽ kot mẽ ixkujaek kaxyw piitã pàr wỳr mẽ ixkôt mõi. Mẽ hprõ nẽ mẽ hkrajê mẽ nhũm mẽ pimràatã mẽ ixkôt mõi. Hãmri pa mẽ pàr wỳr pøj nẽ gõi mỳ ri ixpiitã ixkõnkrã ho ixkrĩ hpa nẽ amnhĩ to Tĩrtũm wỳ. ⁶ Hãmri nẽ mẽ kãm amnhĩ jarẽnh pa nẽ mẽ noo mã pàr krem agjê nẽ ma axte mõi nhũm mẽ awjanã nẽ ma akupỳm õrkwỹ hwỳr hapêx. Hãmri pa mẽ kurũm kormã ma Jerujarẽ hwỳr mõi. ⁷ Mõi nẽ krĩ pẽ Poremax wỳr pøj nẽ hã ajêt. Hãmri nẽ pàr rũm ijapøj nẽ axte krĩ kamã Jesus kôt mẽ ixtõ nẽ mẽ ixtõxjê japêr o mõi nẽ nhỹri mẽ omu nẽ mẽ kuri amnhĩm hikra.

⁸ Tã nhũm apkati pa mẽ axte mõi. Pãnhã ma krĩ pẽ Sejarej wỳr mõi. Hãmri nẽ hwỳr pøj nẽ Firipti kuri pøj. Firiptija kormã nyw ri mẽ kot Jerujarẽ kamã mẽ mjên htyk xwỳnhjê mã mẽ apkur xà nhõr ho pa kaxyw mẽ ho ⁷ nẽ mẽ unhwỳr xwỳnhjtajê hõ na pre. Tã hpãnhã kệp Tĩrtũm kapêr jarẽnh o pa xwỳnh. ⁹ Nhũm hkra nijaja kệp kwat. Piitã mjên kêt nẽ hkukrit rãhã pa. Mẽ kệp Tĩrtũm nhỹ hã kapêr o mẽ pa xwỳnh na pre mẽ. Jakamã pa mẽ mẽ kuri pøj. ¹⁰ Hãmri nẽ mẽ hkôt ri ixpa hã ixtã apkati grêre nhũm Akapõ Jutej rũm man mẽ ixwỳr mõi

pôj. Kêp Tirtûm nhỹ hã kapêr jarênh o pa xwỳnh na pre. ¹¹ Hãmri nê mẽ ixwỳr pôj nê Pawre pumu nê hkukamã kot tanhmã harênh to kaxyw hwỳr tẽn kêp hprexà kapa nê ho amnhĩ te hpre nê ho amnhĩ pa hpre nê xa. Hãmri nê mẽ inhnoo mã Tirtûm Karõ nhỹ hã mẽ kot tanhmã hipêx to hkukamã kãm awjarê nê kãm:

—E kot kaj Jerujarê hwỳr pôj nhũm Ijaew xàptàr tũmjaja apumu nê ã anhĩpêx anê nê apa hpre nê ate hpre hãmri nê Ijaew kêt xwỳnhjê nhĩhkram ajaxà. Koja mẽ ã anhĩpêx anê. Anê.

¹² Hãmri pa mẽ tee ri ã ujarênh anhỹrja ma nê Pawre kamã ixkahak tỳx nê ixkaprĩ nê inhmỳr o ixkrĩ. Nê xatã kot mẽ hwỳr mõi nê kãm ixkapêr kãm ixihitỳx nê kãm:

—Kwa mẽ ixkapêr ma Pawre. Mẽ hwỳr amõi kêt o mẽ hwỳr amõi kêt. Anê.

¹³ Hãmri nhũm mẽ inhmã:

—Tk. Kwa mẽ amỳr kêt nê. Na pa mẽ apumu nê ixkaprĩ nê. Nà kot paj ma mẽ hwỳr mõi. Kwãr mẽ mãmri Pahĩti Jeju ã tanhmã ixto rỳ hã ixpĩ. Ixte amnhĩ kamã ixkahak kêt. Anê.

¹⁴ Hãmri pa mẽ tee ri mẽ hwỳr mõi nê hkurê kaprỳ nê kãm:

—Tõe. Nà kam nê Tirtûm kãm hprãm xà hkõt mãmri mẽ hwỳr mõi rỳ mẽ hwỳr amõi kêt nê. Anê.

¹⁵ Tã pa mẽ ra inhnojarêr nê amnhĩ to ixpikuprõnh pa nê ma Pawre hkõt Jerujarê hwỳr tã ma mõi. ¹⁶ Hãmri nhũm Sejarej kamã Jeju kõt mẽ ixtõ hkwyjaja ma mẽ ixkõt mõi. Pa mẽ mõi nê Jerujarê hwỳr pôj. Hãmri nhũm mẽ ixkõt mẽ mõi xwỳnhjaja mẽ ixto mõi nê Mẽnaso nhõrkwỹ hwỳr mẽ ixto pôj. Mẽnasoja Sipre kamã na pre kato. Tã

hpãnhã Jerujarẽ hwÿr ahpa nẽ kamã ri pa ho pa. Na pre ra Jejus kôt amnhĩ xãm ã hã amgrà xohtô nẽ. Tã pa mẽ kuri pøj.

Pawre mẽ Xiakre wa harẽnh

Atre 15.3-21; Wam Korit 9.19-22, 10.32-33

¹⁷ Tã pa mẽ Jerujarẽ hwÿr pøj nhũm Jejus kôt mẽ ixtøjaja mẽ ixpumu nẽ hkĩnh nẽ. ¹⁸ Hãmri nhũm apkati pa mẽ ma Pawre hkôt Xiakre hwÿr mō. Nhũm mẽ kot Tirtũm kapēr o mẽ ahkre xwÿnh piitã ra kuri akuprō nẽ mẽ ixkutêp hkrĩ. ¹⁹ Jakamã nhũm Pawre mẽ hwÿr axà nẽ mẽ kãm tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho pa hã amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kãm:

—Pa na ka mẽ rĩ akrĩ. E ot pa axte mẽ apumunh mã mō. Ixte mẽ amã amnhĩ jarẽnh ã amnhĩ jarẽnh kaxyw. Nà na pa pre ma Ijaew kêt xwÿnhjê hkôt ixpa nẽ mẽ kãm Jejus kot mẽ panê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to jarẽnh o ri mẽ hkôt ixpa. Nhũm Tirtũm inhĩhkô hã ixkutã nojarêt mex jakamã nhũm prem inhma nẽ ohtô rax nẽ mẽ pahpyrà nẽ Jejus kôt amnhĩ xunhwÿ. Anẽ.

²⁰⁻²⁵ Hãmri nhũm mẽ Ijaew kêt xwÿnh kwÿjaja kot Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr ã mẽ harẽnh ma nẽ mẽ ÿ hã hkĩnh nẽ mẽ hã Tirtũm mã mex o mex ã harẽ. Hãmri nẽ Pawre mã kãm:

—Nà na pa prem ra mẽ harẽnh ma. Hãmri nẽ mẽ kãm kagã nhĩpêx nẽ mẽmoj tã mẽ kãm karō nẽ mẽ hwÿr kumẽ. Mẽ kot omunh nẽ kamã harẽnh nẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx o pa kaxyw.

Na pa prem kagãja kamã mẽ kot sãnti nhō hkur nẽ mẽ hkurê.

Nẽ mry kamrō hkur nẽ mẽ hkurê.

Nẽ mẽmo mry hpar nẽ hkamrō runh kêt rãhã hkur nẽ mẽ hkurê.

Ně mẽ kot amnhĩ prõ pix tãnopxar kaxyw mẽ kãm
hã karõ.

Ně mẽnijaja kot amnhĩ mjên pix tãnopxar kaxyw mẽ
kãm hã karõ.

Ně nhãm mẽ kot axpẽn to amnhĩkati nê mẽ hkurê.
Ã na pa prem ja hã kagà nẽ mẽ hwỳr mẽn anẽ.
Jakamã e mẽ inhma. Na ra mẽ pahpê Ijaew
kwỳjaja ohtô rax kumrẽx nẽ mẽ pahpyrà nẽ Jejus
kôt amnhĩ xunhwỳ. Mãn ka pre mẽ harẽn ma.
Na htem Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx o pa jao mẫãnẽn
Tĩrtũm nhỹ hã Mojes kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx mex
o pa. Tã nhỹri mẽ kot tanhmã ato hêx to hã ajarẽn
ma. Na ka xep hte Ijaew kêt xwỳnhjê nhõ krĩ kamã
pôj hãmri nẽ mẽ õ krĩ kamã Ijaew kwỳjê pumu
nẽ mẽmoj nê tanhmã mẽ kãm akapêr to ho ri apa.
Nom Ijaew kêt xwỳnhjê mã ka xep hte ã mẽmoj nê
akapêr anhỹr kêt nẽ. ãm Ijaew mã pix mã ka xep
hte mẽ kot finat Mojes kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx nê
mẽ hkurê ho ri apa. Nẽ mẽ panhĩgêr kot amnhĩ
nhĩpêx kuhpa hã mẽ kot mẽ hkra my kwỳt kà
jakàr nê ka xep hte mẽ hkurê ho ri apa. Nẽ mẽ
kot mẽ panhĩgêr kôt amnhĩ nhĩpêx nê ka xep hte
mẫãnẽn mẽ hkurê ho ri apa. Mẽ kêp Ijaew tã ka
xep pre hte ã mẽmoj nê mẽ hkurê anhỹr ho ri apa.
Na prem jar ã Ijaewjê mã ato hêx o pa anẽ nhũm
mẽ kuma nẽ mẽ hkôt hamaxpêr kurê kumrẽx. Jao
ra ate mẽ pahpê Ijaew kot amnhĩ nhĩpêx kôt amnhĩ
nhĩpêx kêt ã akamnhĩx.

—Tã ra mẽ kot apôx ã ajarẽn mar jakamã
tanhmã kot kaj we mẽ kãm amnhĩ tã axàprâr
to? Nẽ tanhmã kot kaj we mẽ noo mã amnhĩ
nhĩpêx to kê mẽ arĩ mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx kôt
ate amnhĩ nhĩpêx o apa hã apumu? E na pa mẽ

ra ijamaxpēr. Kot ka ã amnhĩ nhĩpêx anê. Na ra jar mẽ pahkwỳjaja kêp kwat nê Tĩrtũm mã tanhmã amnhĩ jarênh to jatur xàm mẽnh kaxyw amnhĩ krã hkênh mã. Jakamã e kêr ka ma mẽ hkôt tẽ nẽ mẽ uràk nẽ amnhĩ krã hkênh nẽ kam nẽ mẽ ate amnhĩ krã kênhta pãnhã amnhĩre. Kot kaj ã mẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx anê hãmri nhũm mẽ pahkwỳjaja arĩ mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx o ate amnhĩ nhĩpêx o apa hã apumu nẽ mẽ kot ato hêx ã apumunh kurê kumrêx. Nẽ arĩ ate finat Mojes kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx o ri apa hã apumu. Anê.

²⁶ Hãmri nhũm Pawre mẽ kuma nẽ mẽ kãm;

—Tôe. Nà ãm hãmri na ka mẽ inhmã awjarê. Nà kot paj ã amnhĩ nhĩpêx anê. Anê.

Jakamã nhũm apkati nhũm ma mẽ kêp 4tajê o mỗ nẽ mẽ mex kaxyw tanhmã amnhĩ nhĩpêx to. Hãmri nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre hwỳr mra nẽ agjê nẽ mẽ õ patre mã mẽ amnhĩ jarê nẽ kãm:

—E ot pa mẽ awỳr mra. Na pa prem ra mẽmoj tã tanhmã Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh to. Tã kot paj mẽ axte ixtã ù semãn hãmri nẽ hatur xàm mẽnh kaxyw akupỳn awỳr mra nẽ amã mẽmoj gõ ka mẽ inhmã Tĩrtũm mã agõ nẽ hkôt kãm mẽ ijarê. Nẽ pa kot paj mẽ ixpiitã hpãnhã amã amnhĩre. Anê.

Mẽ kot Pawre pynênh ã mẽ harênh

Atre 24.12

²⁷ Tã nhũm semãnja hapêx kaxyw nhũm pika pê As rũm Ijaew kwỳjaja ma mra nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre hwỳr agjê. Hãmri nẽ kamã Pawre pumu nẽ kamã gryk tỳx nẽ hwỳr hprôt nẽ unê nẽ tanhmã hkwyjê mã ho hêx to nẽ ho kapêr punuj nẽ. Nẽ mẽ kãm:

28 –E mẽ amnẽ mra nẽ jahti pumu. Na hte krĩ piitã hkõt ri mẽ pahkwỳjê mã tanhmã ri hêx to ho pa. Tĩrtũm nhỹ hã finat Mojes kapẽr nhũm mẽ kãm ho kapẽr punuj o pa. Nẽ mẽ pahte Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh xà hã ixkreja nhũm hte mããnẽn tanhmã mẽ kãm ho kapẽr punuj to. Mẽ pahpyrà nẽ kêp Ijaew tã mẽ pahpê hkwỳ ho kapẽr o pa. Tã ra axtem nẽ amnhĩ kõt Tĩrtũm nhõ ixkre hwỳr Ijaew kêt xwỳnh kwỳjê ho agjê. Mẽ kot hwỳr gjêx kêt kumrêx tã nhũm axtem nẽ amnhĩ kõt mẽ ho agjê. Anẽ.

29 Na pre krĩja kamã Ijaew kêt xwỳnh Topĩja Pawre hkõt pa nhũm mẽ omu. Kêp Epes nhõ xwỳnh nhũm mẽ kot pry ã Pawre hkõt pa hã omu. Tã hã ahtũm nẽ Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh xà hã ixkre kamã Pawre pumu nẽ htỳx amnhĩ kõt Topĩ ho àr ã hkamnhĩx nẽ ã mẽ kãm harẽnh anẽ. 30 Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ Pawre kamã gryk tỳx nẽ. Nẽ hwỳr hprõt nẽ unê nẽ ixkre rũm ho kato nẽ kêp hakwa kre kahê. 31-32 Hãmri nẽ ma o tẽ nẽ htak rax nẽ. Ra mẽ kot htak o hpĩr mã tã nhũm mẽhõja pôristi krãhtũm wỳr hprõt nẽ kãm awjarẽ nẽ kãm:

–Kwa o mũj mẽ ra kot axpẽn nhĩmex kaxyw pijapu ho kuhê. Anẽ.

Hãmri nhũm tee ri kuma nẽ pôristi hkwỳjê mã anẽ nẽ mẽ ma mẽ hwỳr hprõt kurê kumrêx. Nhũm mẽ arĩ Pawre htak tã amnhĩ wỳr mẽ omu nẽ mẽ umaj kãm ure. 33 Hãmri nhũm pôristi krãhtũm Pawre hã amỹnê nhũm pôristijaja unê nẽ kàx o mẽ hkaxprexà ho axkrut nẽ ho hkaxpre pa. Hãmri nhũm mẽ hkrãhtũm Pawre hã mẽ hkukja nẽ mẽ kãm:

—Kwa mẽ atõ inhmã jahti jarẽ. Tanhmã na hixi te? Tanhmã na we amnhĩ tomnuj to hã na ka mẽ ã hipêx anẽ? Anẽ.

³⁴ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ piitã anhĩpê kàxpê kãm tanhmã harẽnh to. Nom axpẽn kwým tanhmã ri kãm harẽnh to. Hãmri nhũm tee ri hprĩ hã kot mẽ mar kaxyw hãmri nẽ pôristi mã anẽ nhũm mẽ kêp Pawre ho kato nẽ ma mẽ àpênh xà hã ixkre hwỳr o tẽ. ³⁵⁻³⁶ Hãmri nhũm Ijaew kwỳ ohtô nẽ pry hã axpẽn nhĩgãnh o hkôt mra. Nẽ gryk xàj kapêr punuj týx o mẽ hkôt mō nẽ kàx pê pôristi mã kapêr nẽ mẽ kãm:

—Kwa mẽ apĩhti ri. Mexti hã. Mẽmo kaxyw na ka mẽ ri amã hapê ho apahti? Anẽ.

Jakamã nhũm pôristija tee ri mẽ kuma hãmri nẽ mẽ kot tanhmã ho pymaj kumỳ nẽ kỳx pê mẽ kêp kupê nẽ o mō. Jao ixkreja wỳr mẽ àpir xà hã ho àpir o mō. ³⁷ Nẽ kot ho àr kaxyw tã nhũm Pawre mẽ hkrãhtũm mã kãm:

—E pa amã mẽmoj jarẽ ka inhma. Anẽ.

Mẽ kapêr o kãm kapêr hãmri nhũm amnhĩ jaêr pê kuma nẽ kãm:

—Kwa xà na ka mẽ ixpyrà nẽ Gresjê kapêr o akapêr? ³⁸ Na pa ixtỳx apê Ejit nhõ xwỳnh pê mẽ hpar o apa xwỳnhnta ã akamnhĩx. Ham na pre mẽ inhõ pahĩhti kutã amnhĩ xãm nẽ kot hkuré kaxàr kaxyw mẽ ho ajuta xwỳnhjê ho 4.000 nẽ mẽ hkuré nẽ ma kapôt ã mẽ o pa. Nom tãm na xep Gresjê kapêr o kapêr kêt nẽ. Anẽ.

³⁹ Hãmri nhũm Pawre kãm:

—Nà ixpê Ejit nhõ xwỳnhnta kêt. Ixpê Ijaew na pa. Pyka pê Siris kamã krĩ rax pê Tas kamã na pa pre

ixkato. E xà kot paj ixkôt mẽ mōr xwỳnh něj mã ixkapěr nà? Aně.

⁴⁰ Hāmri nhũm kām:

—Tôe. Kam něj māmřĩ tanhmã mẽ kām akapěr to. Aně.

Hāmri nhũm mẽ àpir xàta ã kỳx pê mẽ mỳri xa něj kànhmã mẽ kām ìhkra pěj nhũm mẽ omu něj hpinhkrênh pa nhũm mẽ kām amnhĩ jarě.

22

Pawre kot kām hkuré xwỳnhjê mã amnhĩ jarěnh

Atre 9.1-19, 26.1-23

¹⁻² Nhũm Pawre amnhĩ kwỳ Ijaew kapěr o mẽ kām kapěr něj mẽ kām:

—E ixkwỳjaja. Pa mẽ amã amnhĩ jarě ka mẽ inhma. Aně.

Hāmri nhũm kot mẽ kapěr o kapěr ma něj hpinhkrênh pa něj akryk mar o kuhê nhũm mẽ kām:

³—Nà ixpê mẽ anhĩo na pa. Ijaxwỳja ixpê Ijaew. Pyka pěj Siris kamã krĩ pěj Tas kamã na pa pre ixkato no ãm jar Jerujarěj kamã na pa pre ixàptàr. Kamariew na pre hte ijahkre ho pa. Finat Mojes kot Tirtũm nhỹ hã mẽ panhĩgêjtjê mã kapěrja nhũm pre hprĩ hã ho ijahkre ho pa. Na pa pre mẽ apyrà něj inhmã Tirtũm kôt amnhĩ nhĩpêx prãm něj.

⁴—Jakamã na pa pre mẽ pahkwỳ kot Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê japêr o ixpa něj nhỹri mẽ kām ixkato něj mẽ uněj. Měmyjê pyněj něj mēnijê pyněj. Hāmri něj mẽ kot mẽ hpar kaxyw mẽ hagjênh o ri ixpa. ⁵ Na pa pre ã mẽ hipêx o ri ixpa aněj. Měj panhõ patre maati něj mẽ àptàr tũmrejaja ra mẽ kot ja hã ixpumunh mex. Měj tãmjaja na prem krĩ pěj

Tamas kãm mẽ pahkwỳjê kaxyw kagà nhĩpêx nê inhmã kugõ pa kupy nê ma mẽ hwỳr o mỗ. Ixte mẽ õ krĩ kamã Jejus kwỳjê pynênh par nê man akupỹn Jerujarê hwỳr mẽ ho inhmõr nhũm mẽ kot tanhmã mẽ ho kaxyw.

6—Tã ra myt apha pa mẽ hwỳr ixàhtêp o mỗ. Puh nhũm kaxkwa rũm hirã rax kumrêxja ixwỳr wrỳ nê ixtã ajêt pa hipòk ri xa. 7 Hãmri nê umaj pykap tẽm nhũm mễhõ kapêr nê inhmã: “Pa Sawti? Hêxta waa nê. Kwa mon ka hte axtem nê ixtomnuj tỳx o ri apa?” Anê. 8 Hãmri pa kãm: “Kwa mẽ atõ na ka ri ã inhmã akapêr anê pahihti?” Anê nhũm inhmã: “Ixpê Najare nhõ xwỳnh Jejus. Pa na ka hte ixpê ixkõt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê homnuj tỳx o ri apa. Jao te pa ixtomnuj pyrak.”

9—Anhỳr o inhmã kapêr nhũm ixkõt mẽ pa xwỳnhjaja kuma no ãm hprĩ hã mar mex kêt nê. ãm hirã raxta pix pumu. 10 Tã pa kãm: “No tanhmã kot pa we amnhĩ to Pahihti?” Anê nhũm inhmã: “E kànhmã xa nê mãmri ma Tamas wỳr mỗ. Kot kaj hwỳr pỏj nhũm mễhõ awỳr tẽ nê mẽmoj tã amã karõ ka ama nê hkõt amnhĩ nhĩpêx.” Anê.

11—Nhũm pre ã inhmã kapêr anê. Hãmri pa hirã rax pumunh o ixãm kurê ra inhno hkre nê ixrĩt kêt nhũm ixkõt mẽ pa xwỳnhjaja ixpa hã ixpy nê ma Tamas wỳr ixto mỗ nê ixto pỏj.

12—Tã nhũm Tamas nhõ xwỳnh pê ãnãnĩsti ixwỳr tẽ. Na pre hte Tĩrtũm kapêr ã kagà htũm kõt amnhĩ nhĩpêx mex nhũm Tamas kamã Ijaew piitã kãm hkĩnh nê axpẽn mã mex ã harê. 13 Jakamã nhũm ixwỳr tẽ nê inhmã: “Pa Jejus kõt ixtõ Sawti? E akupỹm rĩt.” Anhỳrja kõt pa akupỹm ixrĩt mex kurê

kumrēx nē omu. ¹⁴ Hāmri nhūm inhmā: “Nà mē panhīgētjê nhō Tīrtūm na amnhī kaxyw ata. Ate kapēr mar nē hkôt tanhmā amnhī nhīpêx to ho apa kaxyw. Nē ate kaxkwa kamā Kra mex pumunh nē kapēr mar kaxyw. Tā ka xep ham hirā rax kamā omu nē kapēr ma. ¹⁵ Jakamā kêr ka ma mē piitā mē kām ate omunh xwýnhja jarēnh o ari mē hkôt apa. Nē mē kām kapēr jarēnh o mē ahkre ho ri apa. ¹⁶ E tokyx kànhmā xa nē Jejus mā amnhī jarē nē hkôt amnhī xām kê anê ate amnhī tomnuj rēnh pa. Hāmri pa apê hkwý hā akrā kumrā ka ma mē kām kapēr jarēnh o ri apa.” Anē.

—Nhūm pre ā ānānīsti inhmā kapēr anē.

¹⁷ —Tā pa man akupýn jar Jerujarē hwýr mē awýr mō. Hāmri nē jar Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre kamā kām amnhī jarēnh o ixām rôm axte mēmoj pumu. ¹⁸ Nhūm Jejus axte ixwýr kato nē xa nē inhmā kapēr nē inhmā: “E inhma. Jerujarē nhō xwýnhjaja kām ixkapēr mar prām kêt jakamā kot kaj mē kām ixkapēr jarē nhūm mē amar kêt nē. Jakamā kwa tokyx akato nē hpānhā ma nhýhým mō.” Anē.

—Hāmri pa tee ri ā kapēr anhýrja ā kuma nē kām: ¹⁹ “Kwa nà koja mē inhma Pahihti. Ra mē kot ixte amnhī nhīpêx ā ixpumunh mex. Ixte amnhī nhīpêx tūmta kôt mē kot ixpumunh mex. Na pa pre hte krī piitā hkôt mra nē Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixkre kamā mē kot akôt amnhī kaxyw hamaxpēr xwýnhjé pyné nē mē htak nē mē hagjēnh xà kamā mē hagjé nhūm mē kot ja hā ixpumunh mex. ²⁰ Nhūm mē kot akapēr jarēnh o pa xwýnh Estewāw pīrta pa pre hā mē omu nhūm ja inhmā mex pa mē kām mē hinôkà jamýnh o hā

mě omunh o xa. Na pa pre ã amnhĩ nhĩpêx anhÿr o ri ixpa. Tã hpãnhã akôt amnhĩ xãm hãmri nẽ akôt amnhĩ nhĩpêx o ri ixpa. Jakamã koja mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx nyw ã ijarênh ma nẽ kãm ixkapêr mar prãm nẽ.” Anẽ.

²¹ —Pa pre ã Jejus mã amnhĩ jarênh anẽ nhũm inhmã: “Nà. Kêr ka mãmri krĩja rũm akato nẽ ma nhÿhÿm mō. Kot paj hpãnhã ma Ijaew kêt xwÿnhjê hwÿr amẽ ka hpãnhã ma mẽ hwÿr mō nẽ mẽ hkôt mẽ kãm ixkapêr jarênh o ri apa.” Anẽ.

²² Nhũm pre Pawre ã amnhĩ hkwyjê mã amnhĩ jarênh anẽ nhũm mẽ arĩ mar o kuhê rãhã Ijaew kêt xwÿnhjê jarênh ma nẽ kamã gryk tÿx nẽ. Ijaew kêt xwÿnhjaja kot mẽ urak nẽ Tĩrtũm kapêr marja nhũm mẽ kãm hprãm kêt jakamã nhũm Pawre ã mẽ harênh anẽ nhũm mẽ kuma nẽ kamã gryk tÿx kumrêx. Nẽ gryk xàj kapêr punuj nẽ kapêr o:

—Kwa mẽ mãmri apĩhti ri. ãm hpĩr mã htãmti kênã. Anẽ.

²³ Hãmri nẽ gryk xàj amnhĩ nhĩnôkà hkwrÿ nẽ ho apê nẽ pyka jamÿ nẽ kãnhmã ri ho ahkapê.

Pawre kot pôristi krãhtũm mã amnhĩ jarênh

Atre 16.35-39

²⁴ Hãmri nhũm pôristi krãhtũmja tee ri ã mẽ kot amnhĩ nhĩpêx anhÿr ã mẽ omu nẽ mẽ kapêr ma nẽ pôristijê mã kapêr nẽ mẽ kãm:

—Kwa tanhmã na we jahti amnhĩ tomnuj to nhũm mẽ ã kamã gryk tÿx anẽ? E mẽ tokyx ixkre hwÿr ho axà nẽ mẽ htak xà ho htak kê mẽ pamã tanhmã amnhĩ jarênh to. Anẽ.

²⁵ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ ho axà nẽ htak kaxyw kormã hpre ho xa. Hãmri nhũm pôristi krãhtũm nhõ kôwenatôja mẽ hkôt axà nẽ hã mẽ

omunh o xa nhũm Pawre omu nẽ amnhĩ tã kãm kapêr nẽ kãm:

—Kwa kormã ixte tanhmã mẽ amã amnhĩ jarênh to hkêt tã ka mẽ ixtak kaxyw. Ixpê Ijaew tã mãânêñ ixpê Rôm nhõ xwỳnh kênã. Xà na htem ã Rôm nhõ xwỳnhjê nhĩpêx anê? Anê.

²⁶ Hãmri nhũm tee ri ã amnhĩ jarênh anhỹrja ã kuma nẽ pôristi krãhtũmja wỳr hprôt nẽ kãm:

—Kwa taxy pu mẽ tanhmã ho hkêt nẽ. Xep kêp Rôm nhõ xwỳnh kênã. Anê.

²⁷ Hãmri nhũm tee ri kuma nẽ Pawre hwỳr axà nẽ kãm:

—Kwa xà ãm hãmri na ka amnhĩ jarê? Xà apê Rôm nhõ xwỳnh na ka? Anê.

Hãmri nhũm kãm:

—Tỳ. ãm hãmri ixte mẽ amã amnhĩ jarênh kênã. Ixpê Rôm nhõ xwỳnh na pa. Anê.

²⁸ Hãmri nhũm kãm:

—Kwa pa na pa pre amnhĩ to Rôm nhõ xwỳnh prãm xàj amnhĩ pãnhã mẽ kãm amnhĩrer rax nẽ. Anê.

Nhũm Pawre kãm:

—Tỳ nom pa na pa pre amnhĩ pãnhã mẽ kãm amnhĩrer kêt nẽ. Inhĩpêxà hkôt ixpê Rôm nhõ xwỳnh na pa. Anê.

²⁹ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ tee ri hamaxpêr o kãm ma nẽ. Nẽ kãm ma ho hkaga kurê kumrêx. Nhũm mẽ hkrãhtũm nhõ pahija mãânêñ kãm ma nẽ. Kêp Rôm nhõ xwỳnh tã nhũm mẽ axtem nẽ kot unênh nẽ kàx o hkaxpreja mã hamaxpêr nẽ kãm ma nẽ. Na htem ã Rôm nhõ xwỳnhjê nhĩpêx anhỹr kêt nẽ. Na htem tanhmã mẽ hkukjêr to nẽ hprĩ hã mẽ kuma nẽ rĩ kormã tanhmã mẽ hipêx to.

*Pawre kot Ijaew xàptàr tùmrejê mã amnhĩ jarēnh
Matêwre 23.27-28*

³⁰ Tã nhũm apkati nhũm pôristi krãhtũmjaja Ijaew kwỳ ho akuprõ. Mẽõ patre maati nẽ patre krãhtũmjaja nẽ mẽ àptàr tùmrejaja nhũm kot mẽ kãm tanhmã Pawre jarēnh to kaxyw mẽ ho hpikuprõnh pa. Hãmri nẽ Pawre pẽ hkaxpre xà rê nẽ ma mẽ hwỳr o tẽ nẽ mẽ kutã ỹr.

23

¹ Hãmri nhũm mẽ omu nẽ mẽ kãm amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kãm:

—E ixkwỳjaja. Pa mẽ amã amnhĩ jarẽ ka mẽ inhma. Na pa hte Tĩrtũm nom tãm amnhĩ nhĩpêx o ixpa nẽ mẽ pahpê Ijaew mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx kwỳm ri tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hkêt nẽ. Anẽ.

² Hãmri nhũm mẽ õ patre maati ãnãñĩsti kuma nẽ kamã gryk nẽ. Axtem ãnãñĩsti hõ na pre. Hãmri nẽ ã Pawre kot amnhĩ jarēnh anhỹrja ã kuma nẽ kamã gryk nẽ. Hãmri nẽ mẽ kot mar o kuhê xwỳnhjê mã kãm:

—Kwa mẽ atõ hakwap hkurahti ri. Tãm kot amnhĩ nhĩpêxti hã. Na ãm mẽ pamã amnhĩ to hêx o xa. Anẽ.

³ Hãmri nhũm Pawre kuma nẽ hwỳr rĩt nẽ omu nẽ kãm:

—Nà ka koja Tĩrtũm akura kãm ga. Te ate finat Mojes kot ỹ hã kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx pyrak tã ri axtem nẽ ri mẽ kot ijakwap ixkuranh kaxyw ri mẽ kãm ixtã amỹnê. Anẽ.

⁴ Hãmri nhũm kuri mẽ kuhê xwỳnhja tee ri ã kãm kapêr anhỹrja ã kuma nẽ kãm:

—Kwa kêp patre maati kênã kot ka kêt ri ã kãm akapêr anẽ. Anẽ.

⁵ Hāmri nhũm amnhĩ jaêr pê ja hã kuma nẽ kãm:
 —Kwa ixte ja hã omunh kêt jakamã na pa ã ixtỳx kãm ixkapêr anê. Ixte kêp patre maati hã omunh ronhỳx pa ã kãm ixkapêr anhỳr kêt nê. Tĩrtũm kapêr ã kagà htũm kot ja nê mẽ pamã kapêr kênã. Mẽ pahte tanhmã mẽ panhõ pahĩ ho pakapêr punuj to nê mẽ pamã kapêr. Tã pa ãm ixtỳx ã kãm ixkapêr anê. Anê.

⁶⁻⁸ Hāmri nê hprĩ hã mẽ kot mar o hkrĩ xwỳnhjê pumu. Nhũm mẽ kamã Satusew nhõ xwỳnh kwỳ nê Parijew nhõ xwỳnh kwỳ. Satusew mẽ Parijew nhõ xwỳnhjaja na htem axpẽn kwỳm ri tanhmã mẽ htykjê jarênh to. Satusew nhõ xwỳnhjaja na htem mẽ htyk nê mẽ hkarõ mẽ ro hã mẽ hapêx o mẽ hapêx ã mẽ hkamnhĩx. Nê Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnh kêt ã mẽ harênh o pa. No Parijewjaja na hte mẽ kurom mẽ htyk nê akupỳm mẽ htĩr ã mẽ hkamnhĩx nê Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnh ã mẽ hkamnhĩx. Nhũm Pawre kot ja hã mẽ omunh jakamã tanhmã hamaxpêr to hāmri nê mẽ kãm kapêr. Na pre Parijew nhõ xwỳnhjê pyrã nê mẽ htyk nê akupỳm mẽ htĩr kôt hamaxpêr nê Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnh kôt hamaxpêr. Jakamã mẽ omu nê kax pê mẽ kãm kapêr nê mẽ kãm:

—Nà ijaxwỳja ixpê Parijew nhõ xwỳnh. Nhũm inhĩpêêxà haxwỳja kêp Parijew nhõ xwỳnh. Jakamã na pa hte mẽ apê Parijew nhõ xwỳnhjê pyrã nê mẽ htyk nê akupỳm mẽ htĩr kôt ijamaxpêr. Tã ãm ja pix mỳrapê na ka mẽ ixpynê nê ã inhĩpêx anê. Anê.

Hāmri nhũm Parijew mẽ Satusew nhõ xwỳnhjaja kuma nê ja hã axpẽn kãm gryk nê. Nê hã axpẽn mã akir. ⁹ Hāmri nê ra axpẽn mã àkjêr rax nê. Hāmri

nhũm Parijew kwỳ pê Mojes kapêr o mẽ ahkre ho mẽ pa xwỳnhjaja kànhmã kuhê nê mẽ kãm Pawre hã àprãr kãm hihtỳx nê mẽ kãm:

—Kwa pêr tanhmã kot amnhĩ tomnuj tore hã. Mãn ãm hpimtir kãm na pre ã ri kaxkwa kamã mẽmoj mar anê. Rỳ apu Tĩrtũm kapêr o wrỳk xwỳnh kãm tanhmã kapêr to nhũm pre Tamas wỳr pry kamã mar o xa rỳ ko. Anê.

¹⁰ Hãmri nhũm Satusew nhõ xwỳnhjaja tee ri Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnh kot kãm kapêr ã harênhja ma nê hã axpên mã àkjêr rax nê. Hãmri nhũm pôristi krãhtũmja tee ri mẽ kot axpên mã àkjêr ã mẽ omu hãmri nê pôristi mã kãm:

—Kwa mẽ Pawre hwỳr tẽ nê mẽ kêp utà nê ma akupỳm o tẽ nê haxà. Kot ka mẽ ho anhỳr kêt nhũm mẽ tanhmã hamaxpêr to nê gryk xàj axpên nhĩhkra kamã hkaxôn pa. Anê.

Hãmri nhũm mẽ kuma nê hwỳr tẽ nê mẽ kêp utà nê akupỳm o tẽ nê ixkre hwỳr ho axà.

Jejus kot Pawre jamaxpêr o hihtỳx ã harênh

Atre 18.9-10

¹¹ Tã nhũm kamàt nhũm Jejus tãm Pawre hwỳr kato nê kãm:

—Pa Pawre? Kwa tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpêr o amnhĩ kamã akahak kêt nê. Kot kaj te ra ate jar Jerujarê kamã mẽ kãm ijarênhta pyrà nê ma krĩ pê Rõm wỳr mỗ nê krĩ nhõ xwỳnhjê mã ijarê. Anê.

Mẽ kot Pawre hã àmnênh ã mẽ harênh

Sikũn Ximotre 4.18

¹²⁻¹³ Tã nhũm apkati nhũm Ijaew kwỳjaja axpên wỳr akuprõ. Mẽmyjaja kêp 40 nê axte hkôt mẽ hkwỳjaja axpên wỳr akuprõ. Mẽ kot Pawre pĩr

kaxyw hã axpẽn mar kaxyw hã akuprõ nẽ hã axpẽn mã amỹnẽ nẽ axpẽn mã:

—Tõe. Nà kot puj mẽ hpĩr kaxyw amnhĩ jagri htỳx o paxàpkur kêt rãhã kupĩ nẽ rĩ kormã apku nẽ ixkõ. Nà kot puj mẽ ho anẽ. Ra Tĩrtũm noo mã mẽ pahte ja hã amnhĩ jarẽn h kẽnã. Anẽ.

¹⁴ Hãmri nẽ mẽ ma mẽ õ patre krãhtũmjẽ mẽ mẽ àptàr tũmrejẽ hwỳr mra nẽ mẽ kãm hã amnhĩ jarẽ nẽ mẽ kãm:

—Ot pa mẽ amã amnhĩ jarẽn mã mra. Nà kot paj mẽ tã Pawre pĩ. Kot paj mẽ kormã hpĩr kêt ri ixàpkur kêt rãhã kupĩ. Ra mẽ ixte Tĩrtũm noo mã ja hã amnhĩ jarẽn xà hkõt. ¹⁵ Jakamã e mẽ inhma. Kêr ka mẽ axêx rom pôristi krãhtũm mã anẽ kê apkati kê man mẽ awỳr Pawre ho tẽ. Te mẽ ate aprĩ hã hkukjêr kaxyw pyrãk o kãm axêx. Kojã mẽ kormã mẽ awỳr ho hpôx kêt ri pa mẽ unên kupĩ. Anẽ.

¹⁶ Hãmri nhũm Pawre tãmnhwỳ mẽ kot ã hã amnhĩ jarẽn anhỳrja ma hãmri nẽ ma pôristi xàpênh xà hã ixkrej wỳr Pawre hwỳr hprõt nẽ kãm mẽ harẽ. ¹⁷ Hãmri nhũm kuma nẽ amnhĩ wỳr pôristi krãhtũm nhỹ hã mẽ hamãr xwỳnh ã karõ nẽ kãm:

—Kwa ma mẽ akrãhtũm wỳr ixtãmnhwỳta o tẽ kê kãm mẽmoj jarẽ nà? Anẽ.

¹⁸ Hãmri nhũm kuma nẽ ma hwỳr o tẽ nẽ kãm:

—E Pawre na inhmã anẽ pa awỳr htãmnhwỳ ho tẽ. Kot tanhmã amã ujarẽn to kaxyw. Anẽ.

¹⁹ Hãmri nhũm omu nẽ hpa hã kupy nẽ o tẽ nẽ ahte mẽ hkàx ã o xa nẽ kãm:

—E mãmrĩ inhmã mẽmoj jarẽ pa ama. Mẽmo na ka te inhmã harẽn kaxyw? Anẽ.

20-21 Hāmri nhũm kām:

—Nà Ijaew xàptàr tũmrejaja na mẽ kot inhġêť Pawre pĩr kaxyw hã amnhĩ jarẽ pa amã harẽnh o tẽ. Koja xep mẽ hã awỳ. Xep apkati nhũm ate ma mẽ hwỳr mẽ hkukjêr xà hã ixkre hwỳr ho amõr nhũm mẽ kot hprĩ hã kot amnhĩ nhĩpêx ã hkukjêr kaxyw. Nom koja mẽ ãm amã amnhĩ to hêx. Koja xep mẽ kêp 40 nẽ pry kamã kutêp amũxu nẽ kuhê. Na mẽ ra hã axpẽn mar pa nẽ axpẽn mã: “Kot puj mẽ paxàpkur kêt rãhã Pawre pĩ nẽ rĩ kormã apku nẽ ixkõ.” Anhỹr o amnhĩ jarẽ pa mẽ kuma. Jakamã na mẽ kormã ate mẽ hwỳr mẽnh kaxyw akãm ama. Kwa mẽ hwỳr ho amõr kêt nẽ. Anẽ.

22 Hāmri nhũm kuma nẽ kām:

—Tõe. Nà na pa ra ama. Mãmrĩ ma akupỹm tẽ. Nom kêr ka inhmar kumrêx. Kêr ka nhãm mẽhõ mã ja jarẽnh kêt kumrêx. ãm kwarĩ ho kwarĩ. Anẽ. Hāmri nhũm kuma nẽ kato nẽ ma akupỹm tẽ.

Mẽ kot Ijaew pymaj nhỹhỹm Pawre mẽnh ã mẽ harẽnh

23-24 Tã nhũm pōristi krãhtũmja amnhĩ wỳr ỹ hã pōristi jamãr o mẽ pa xwỳnh wa ho hamẽxkrut nẽ wa hã karõ nẽ wa kām:

—E wa inhma. Koja kôt ã kamàť ka wa ma krĩ pẽ Sejarej wỳr Pawre ho mõi kê hkà hkĩnh pẽ pahihiti Peris wỳr pōj.

Nẽ amnhĩ kôt pōristi ho 200 nẽ o mõi.

Nẽ kê mẽ kêp 70 nẽ kawar ã hkrĩ nẽ mẽ akôt mõi.

Nẽ kê mẽ kêp 200 nẽ wapo jamỳ nẽ mẽ akôt o mõi.

Kê mẽ ã ohtô rax anẽ.

Nẽ Pawre kot kawar ã ỹr nẽ mõi kaxyw ka mẽ kãm hõ ho mõi.

E kêr ka mẽ ã axohtô nẽ hkôt amõr anẽ kê hkà hkĩnh pê pahihti Peris wỳr pỏj. Anẽ.

²⁵ Hãmri nẽ pahihti Peris mã kagà nhĩpêx nẽ kamã kãm Pawre jarẽ nẽ kãm:

²⁶ Pa pahihti Peris? Xà amex? Ixpê Kraw Risas na pa awỳr kagà mẽ.

²⁷ E ot pa awỳr Ijaew pê Pawre mẽ. Na pre hkwỳja kot hpĩr kaxyw unênh tã pa mããnên kêp Rõm nhõ xwỳnh ã harênh ma hãmri nẽ hwỳr inhõ pỏristi rẽ nhũm mẽ hwỳr hprõt nẽ mẽ kêp utà. ²⁸ Hãmri nẽ Ijaew xàptàr tũmrejê hwỳr o tẽ. Mẽ kot inhmã tanhmã kot amnhĩ tomnuj to hã harênh kaxyw. ²⁹ Tanhmã kot amnhĩ tomnuj to nhũm mẽ kot haxàr rỳ hpĩr ronhỹx ja mex nẽ. No xep ãm kot mẽ higêjtê kot amnhĩ nhĩpêx kôt amnhĩ nhĩpêx kêt pix mỳrapê na mẽ kamã gryk.

³⁰ Tã pa mẽ kot hpĩr kaxyw hã mẽ harênh ma nẽ mẽ umaj awỳr kumẽ. Hãmri nẽ kamã mẽ gryk xwỳnhjê mã ajarẽ. Jakamã koja mẽ mẽmo arĩgro hã awỳr pỏj nẽ tanhmã kot amnhĩ nhĩpêx to hã amã harẽ ka kam ja hã mẽ ama nẽ tanhmã ho.

Tã ãm ja pix na pa amã harẽ. Ixpê Kraw Risas na pa awỳr kagàja mẽ. Tã mãn ka arĩ ixte amã harênhja ma. Anẽ.

³¹ Tã nhũm kamàt nhũm mẽ hkrãhtũm kot mẽ kãm karõ xà hkôt nhũm pỏristijaja ma Pawre o mỗ. Hãmri nẽ krĩ pê ãxipat wỳr pỏj nẽ kamã amnhĩm hikra.

³² Nhũm apkati nhũm mẽ kot mẽ hkôt pykap mỗr xwỳnhjaja mẽ õ pahi kot mẽ kãm hã karõ xà hkôt awjanã nẽ ma akupỹm mỗ nhũm kawar ã mẽ mỗr xwỳnh pixjaja ma Pawre ho mỗ. ³³ Hãmri nẽ mỗ nẽ Sejarej wỳr pỏj nẽ pahihti Peris nhĩhkram Pawre

jaxà nê kãm kagàja gõ nê awjanã nê ma akupÿm hapêx. ³⁴ Hãmri nhũm Perisa kagàja py nê omu. Nê omunh pa nê Pawre mã kãm:

—E inhmã amnhĩ jarê. Tanhmã na anhõ pyka hixi te? Anê.

Nhũm kãm:

—Kêp Siris. Anê.

³⁵ Nhũm kãm:

—Tõe. Kê mẽ kot ato kapêr xwÿnhjaja pøj pa kormã ixprĩ hã mẽ kot tanhmã ajarênh to ma mãn. Anê.

Hãmri nê õ pòristi mã anê nhũm mẽ ma Pawre o tẽ. Ma pahi Eroxx htyk xwÿnh nhõrkwÿ hwÿr o tẽ nê kamã haxà nhũm hkrĩ ho hkrĩ.

24

Ijaew kot tanhmã Pawre ho kapêr punuj to hã mẽ harênh

Rukre 21.12-13; Atre 25.7

¹ Tã nhũm arĩgro kêp 5 nê hapêx nhũm Ijaew kwÿjaja Sejarej wÿr pøj. Mẽ õ patre maati ãnãniĩsti nê Tetur nê kaxyw mẽ àptàr tũmrejaja nhũm mẽ ma hwÿr mõi nê pøj. Tetur kêp axiwôkat ã mẽ yr pê kapêr xwÿnh jakamã nhũm mẽ kot tanhmã Pawre o kapêr punuj to kaxyw pahi Peris wÿr amnhĩ kõt o mõi. ² Hãmri nhũm mẽ amnhĩ wÿr Pawre hã karõ nhũm pòristi haprõ nê mẽ hwÿr o tẽn ho axà. Hãmri nhũm Teturja pahiti Peris mã Pawre kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hã harê nê kãm:

—E pahiti inhma. Nà na ka hte tãm mẽ inhĩpêx nê mẽ ixto mex o apa. Jakamã nhũm hte nhãm pika hkwÿ nhõ xwÿnhjaja mẽ ixkurê kaxàr kaxyw mẽ ixwÿr hprõt kêt nê. Pa htem ixpiitã akukwak

ri ijamakêtkati nê ixàmnhĩx inhmex nê ixpa. ³ Nê mē ixkĩnh rãhã ho ixpa. Hêxta waa nê. Mē ixpiitã inhmã akĩnh. ⁴ E kot paj amã awjarē ka inhma. Kot paj ixujarēnh o hakotre ka inhma nê tokyx ma akupým tē. ⁵ Nà Pawre na hte amnhĩ tomnuj pix o pa. Kêp Jejus pê Najare nhõ xwýnhhta kôt amnhĩ nhĩpêx o mē pa xwýnhjê nhõ pahĩ na. Jakamã na hte pyka piitã hkôt mē ixpê Ijaew tanhmã axpēn kaxyw mē ixkryx to ho pa. ⁶ Jãã na pre Tirtũm mã amnhĩ jarēnh xà hã ixkre hwýr amnhĩ kôt mē kêp Ijaew kêt xwýnh kwýjê ho agjê nê mē ixpê ixkreja omnu kaxyw mã tã pa mē omu nê unê. ⁷ Tã nhũm pôristi krãhtũm Risasja mē ixpê utã ⁸ nê awýr mē ixte tanhmã amã harēnh to xwýnhjê rē. Tã ot pa mē ixkrĩ. Nê ota Pawre nhỹ. Kam kot amnhĩ nhĩpêx ã hkukja kê tanhmã amã amnhĩ jarēnh to ka ama nê ixte amã harēnh xà hkôt tanhmã mar to. Anê.

⁹ Hãmri nhũm Ijaew hkwý haxwýja kãm:

—Nà ãm hãmri na ã amã harēnh anê pahihiti. Anê.

Pawre kot pahihiti mã amnhĩ jarēnh

Rukre 21.14-19

¹⁰ Hãmri nhũm pahihiti Peris Pawre mã anê nhũm kot kãm amnhĩ tã àprãr kaxyw kãnhmã xa nê kãm:

—Nà na ka ra inhõ pyka kamã mē ixto amnhĩptàr mex o atã amgrã xohtô nê pahihiti. Jakamã na pa pre ate ixkapēr mar kaxyw ã ajarēnh ma nê ixkĩnh nê.

¹¹ —E kot paj amã amnhĩ jarē ka inhma. Ham na pa pre Jerujarē hwýr mō nê pōj. Na pa hwýr ixpôx ã ixtã arĩgro pê 12 pix. Kam nê ixtã ixkwýjê

kukja nē mẽ ama. Ixte Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh xà hã ixkre kamã Tĩrtũm mã mex o mex ã harēnh kaxyw na pa pre hwỳr mō. ¹² No na pa pre nhỹri axpēn kaxyw tanhmã ri mẽ hkryx to hkēt nē. Nē mẽ ixte Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh xà hã ixkre kamã rỳ kapēr o mẽ ahkre xà hã ixkre kamã rỳ nhỹri pry kamã tanhmã axpēn kaxyw ri mẽ hkryx to hkēt nē. ãm amrakati ho amrakati. ¹³ Mē kot ã ri ijarēnh anhỹrja amrakati kumrēx. Mēhō kot ã ixte amnhĩ nhĩpēx anhỹr ã ixpumunh kēt tã na htem amnhĩ krã hkôt amã ijarēnh o hēx. ¹⁴ Na htem mẽ ixte Jejus kôt amnhĩ nhĩpēx xwỳnhjaja mẽ ixte amnhĩ nhĩpēx mex kēt ã mẽ ijarē nom kot anhỹr kēt. ãm mẽ inhĩgētjē nhō Tĩrtũm kapēr nywja kôt na pa hte amnhĩ nhĩpēx mex o ri ixpa rãhã nē. Nhũm ixkwỳjaja htỳx axtem kapēr õ hkôt ixte amnhĩ nhĩpēx o ixpa hã ixkamnhĩx no ãm kapēr õ hkēt. Ijaxwỳja na pa hte mẽ uràk nē finat Mojes kapēr ã kagà mar o ixpa. Nē Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kapēr o mẽ pa xwỳnh kot kapēr ã kagàja pa hte mẽ uràk nē hkôt amnhĩ nhĩpēx mex o ri ixpa. ¹⁵ Nē mẽ uràk nē Tĩrtũm kot nhỹrmã akupỹm mẽ ho htĩr kôt pa hte ijaxwỳja ijamaxpēr tỳx nē. Mē htyk xwỳnh piitã. Mē kot amnhĩ tō mex xwỳnhjē mẽ mẽ kot amnhĩ tomnuj xwỳnhjē mẽ mẽ ho hpimràatã akupỹm mẽ ho htĩrja kôt pa hte mẽ uràk nē ijamaxpēr tỳx o ri ixpa. ¹⁶ Jakamã na pa hte tãm amnhĩ nhĩpēx rãhã nē. Tĩrtũm noo mã nē mẽ piitã mẽ noo mã tãm ri amnhĩ nhĩpēx mex rãhã nē.

¹⁷ –Tã na pa pre pyka hkwỳ hkôt ri ixpa hã ixtã amgrà xohtō nē. Hãmri nē ma akupỹm Jeru-jarē hwỳr ixkwỳjē hwỳr mō. Amarĩ ixte mẽ kãm

kàxpore hkwȳ nhõr kaxyw pa akupỹm mẽ hwỳr mõi. Nẽ mãânẽn Tĩrtũm mã mẽmoj nhõr kaxyw. ¹⁸ Hãmri nẽ mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx xà hkõt pa mẽ amnhĩ to mex pa nẽ ma tẽn Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh xà hã ixkre hwỳr axà nhũm mẽ kamã ixpumu. Nom na pa pre ri ixkreja kamã tanhmã amnhĩ tomnuj to hkêt nẽ. Rỳ tanhmã ixkapêr punuj to hkêt nẽ. Na pa prem ãm inhgrêre nẽ akryk ixkuhê nhũm mẽ ixpumu. ¹⁹ Pika pê As rũm Ijaew kwỳjaja na prem ixkre kamã ixpumu. Nar mẽ tãmjaja mãn awỳr mra nẽ tanhmã amã ijarẽnh to.

²⁰ —Nẽ jar mẽ kot ixto kapêr xwỳnhjaja. Na pa pre mẽ àptàr tũmrejê mã amnhĩ jarẽnh pa nhũm mẽ inhma nẽ tanhmã inhmã nẽ hkêt nẽ. Kam nẽ ja hã mẽ hkukja nẽ mẽ ama. ²¹ Rỳ ko. Kojaja apu mẽ amã ãm ja pix ã ijarẽnh japêr. Na pa pre mẽ kãm ixkapêr nẽ mẽ kãm: “Na pa hte mẽ htyk nẽ akupỹm mẽ htĩr kõt ijamaxpêr tỳx nẽ. Tã ja pix mỳrapê na ka prem ixpynê nẽ ã inhĩpêx anê.” Anhỳr o mẽ kãm ixujarẽnh jakamã nhũm apu mẽ hkwȳjaja kêp ja omnuj nẽ. Jakamã kojaja apu mẽ amã ja hã ijarẽnh japêr. Nom ja pix jarẽ. Anê.

Ã na pre Pawreja pahi Peris mã amnhĩ jarẽnh anê.

Peris mẽ hprõ wa kot Pawre mar ã wa harẽnh

²² Tã nhũm pahihti Peris kot mẽ kot Jejus kõt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê kot amnhĩ nhĩpêx ã mẽ omunh mex jakamã hãmri Pawre mar pa nẽ ho kapêr xwỳnhjê mã kãm:

—Nà hãmri. Na pa ra mẽ ama. E mẽ mamrĩ ma mra. Kê pôristi krãhtũm Risasja mõi nẽ pøj pa

wa ixprĩ hã mẽ ate tanhmã harēnh toja ma nẽ rĩ kormã tanhmã Pawre jarēnh to. Anẽ.

²³ Hãmri nẽ hpãnhã pôristi pytâr xwýnh mã Pawre jarẽ nẽ kãm:

—E mẽ ma akupým ixkre hwýr o tẽ nẽ kamã hamãr o apa. No ãm kwãr mãmrĩ àmnhĩx ri ixkre kamã tanhmã amnhĩ to ho ri pa. Nẽ kê hkràmnhwýjaja mãmrĩ hwýr mẽmoj to mra kê kuku. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ ma o tẽ nẽ akupým ixkre hwýr ho axà nhũm kamã pa ho pa.

²⁴ Tã ra hã apkati grêre nhũm Peris mẽ hprõ wa ma Pawre hwýr tẽ. Prõ haxwýja kęp Ijaew. Hixi pẽ na pre Turujire. Jakamã nhũm wa ma Pawre nhõrkwý hwýr wa tẽ. Nhũm Peris Pawre hã karõ nhũm kato nẽ wa hwýr tẽ nẽ wa kãm awjarẽ. Tanhmã wa kot amnhĩ to nẽ amnhĩ kaxyw Jejus Kris kôt hamaxpër nẽ hkôt amnhĩ xãm prãm xaj hprĩ hã wa kãm harẽ. ²⁵ Nẽ wa kãm:

—Nà na htem Jejus Kris kôt amnhĩ nhĩpêx nẽ tãm ri amnhĩ nhĩpêx o pa. Kãm tanhmã amnhĩ tomnuj to hprãm tã ho anhýr kêt nẽ. Nẽ arĩ Jejus kot amnhĩ nhĩpêx kôt amnhĩ nhĩpêx o pa. Koja Tĩrtũm nhýrmã mẽ pahpiitã mẽ pahte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho papa hã mẽ pahpumunh xà hkôt tanhmã mẽ pajarēnh to. Mẽ pahte tãm amnhĩ nhĩpêx xwýnh ã mẽ pajarẽ rý mẽ pahte amnhĩ tomnuj xwýnh ã mẽ pajarẽ. Anẽ.

Nhũm pre ã Pawre Peris mẽ Turujire wa kãm kapër anẽ. Hãmri nhũm Peris tee ri ujarēnhja ma nẽ kãm ma nẽ. Kot amnhĩ tomnuj o pa xwýnh ã amnhĩ pumu nẽ ã kãm kapër anhýrja mar pyma nẽ. Hãmri nẽ Pawre mã kãm:

—E hāmri. Nà na pa wa ra ama. Mamrĩ ma akupỹm tẽn axà. Kot paj mẽmo arĩgro hã mẽmoj to anhỹr kêt nẽ axte amnhĩ wỳr atã karõ ka axte tanhmã wa inhmã axujarẽnh to. Anẽ.

²⁶ Nẽ htỳx hamaxpẽr o:

—Nà kot paj mẽmo arĩgro hã axte amnhĩ wỳr hã karõ kê ixwỳr tẽn nẽ ixte kator prãm xàj inhmã amnhĩrer japêr. Anẽ.

Hāmri nẽ xatã amnhĩ wỳr hã karõ htã no nhũm aa kot kator kaxyw tanhmã kãm nẽ hkêt nẽ.

²⁷ Tã nhũm amgrà axkrut nẽ hapêx nhũm Pos Pesti pahi Peristi hpãnhã kêp mẽ õ pahi nẽ mẽ ho amnhĩptà. Jakamã nhũm Peris akupỹm õ krĩ hwỳr nojarêt nẽ Pawre mã ãhkra karo hkêt rãhã ma mỗ. Na pre hamaxpẽr o:

—Nà kot paj Pawre kator nhũm Ijaew ja hã ijarẽnh ma nẽ ixkamã gryk nẽ. Nà kwār mẽ hagjênh xà hã ixkre kamã hkrĩ ho hkrĩ. Kot paj kator kêt nẽ. Anẽ.

Hāmri nẽ kãm ãhkra karo hkêt rãhã ma akupỹm õ krĩ hwỳr mỗ. Jakamã nhũm Pawre arĩ ixkre kamã kêp prês nẽ hkrĩ ho hkrĩ.

25

Pawre Rõm wỳr hkrà ã harẽnh

¹ Tã nhũm pahi nyw Pos Pesti krĩ pẽ Sejarej wỳr mỗn pỏj. Hāmri nẽ kamã ri pa hã apkati axkrunẽpxi pix nẽ ma Jerujarẽ hwỳr mỗ. ² Hāmri nẽ hwỳr pỏj nhũm Ijaew kwỳjaja omu nẽ hwỳr mra nẽ kãm Pawre ho kapêr nẽ hã hwỳr kurê kumrêx. Mỗ patre krãhtũmjê mẽ Ijaew xàptàr tũmrejaja nhũm mẽ hwỳr mra nẽ kãm:

³ —Pa pahihti? E ot pa mẽ awỳr mra. Kwa xà kot ka Pawre hã karõ kê man awỳr mō ka jar kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hã hkukja nẽ ama? Anẽ.

No ãm hêx rom ã hã kãm kapêr anẽ. Kot hã karõ nhũm mẽ kot pry hã hpĩr kaxyw nhũm mẽ hêx rom ã kãm kapêr anẽ. ⁴ Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Tk. Kwa ra Sejarej kamã kêp prês nẽ hkrĩ kênã kot pa kêt amnhĩ wỳr hã karõ. Kot pa tokyx ma akupỳm hwỳr mō. ⁵ Jakamã kêr ka mẽ axaptàr tũmjaja ma ixkõt mra. Hãmri nẽ Sejarej kamã inhmã tanhmã kot amnhĩ tomnuj to hã harênh to pa mẽ ama nẽ rĩ kormã tanhmã harênh to. Anẽ.

⁶ Hãmri nẽ mẽ kamã pa hã apkati grêre nẽ ma akupỳm Sejarej wỳr mō. Hãmri nẽ hwỳr pøj nhũm apkati nhũm mẽ hkukjêr xà hã ixkre hwỳr tẽ nẽ mẽ kot mẽ mar xà hã mẽ hkrĩ xà kamã nhỹ nẽ amnhĩ wỳr Pawre hã karõ. ⁷ Nhũm mẽ hwỳr o tẽ nẽ ỳr nhũm hkwȳ kot Jerujarê rũm mẽ mōr xwỳnhjaja kãm hipôk nẽ pahi Pos Pesti mã tanhmã ho kapêr to nẽ ho kapêr punuj tỳx nẽ. Kot tanhmã amnhĩ tomnuj to ho pa hã ho kapêr o kuhê. Nom mẽ kot ã kot amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã omunh kêt tã ãm amnhĩ hkrã hkõt ri tanhmã ho hêx to. ⁸ Jakamã nhũm Pawre tee ri amnhĩ tã mẽ kot ho hêxja ma nẽ kànhmã xa nẽ Pos Pesti mã amnhĩ tã aprã nẽ mẽ kãm:

—Nà aa ixte ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt. Na pa finat Mojes kot Tĩrtũm nhỹ hã kapêr nhĩrôp ixãm nẽ hkwȳm ri tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hkêt nẽ. Nẽ mẽ ixte Tĩrtũm mã amnhĩ jarênh xà hã ixkre kamã ri tanhmã ixtỳx ri amnhĩ nhĩpêx to hkêt. Nẽ pahihti Sesti kapêrja pa pre hirôp ixãm nẽ tanhmã amnhĩ

tomnuj to hkêt nê. Aa ixte ã amnhĩ nhĩpêx anhÿr kêt kumrêx. Anê.

⁹ Hãmri nhũm Pos Pesti kuma nê tanhmã hkukamã hamaxpêr to nê hamaxpêr o:

—Kwa nhÿ krĩ kamã kot pa we Pawre kot inhmã tanhmã amnhĩ jarênh toja ma nhũm Ijaew ja hã kãm ixkĩnh japêr? Nà mẽõ krĩ pê Jerujarê hwÿr kot paj akupÿm mẽ hwÿr o mõi nê kamã mãn hkukja nê kuma. Nà ja na mex. Nà kot paj anê. Anê.

Hãmri nê Pawre mã kãm:

—E xà kot puj ma akupÿm Jerujarê hwÿr mõi pa kamã axte mẽ kot ajarênh ma nê tanhmã ajarênh to nà? Anê.

¹⁰ Hãmri nhũm kãm:

—Nà jar ixte pahĩti Sesti nhÿ hã mẽ kot mẽ hkukjêr xà hã ixkre kamã inhÿr nê amnhĩ jarênh kênã. Jar na htem mẽ hkukja nê tanhmã ri mẽ mar to. Na pa pre tanhmã ixkwÿjê ho hkêt nê. Mẽmo kaxyw kot pa akupÿm mẽ hwÿr mõi nê axte mẽ kãm amnhĩ jarê? ¹¹ Kop apu pa tanhmã ixte amnhĩ tomnuj to ronhÿx mẽ mãmrĩ ja hã ixpĩ pa mẽ kêp tanhmã ri amnhĩ to hkêt nê. Nom mẽ kot ixto hêx pix o ã ijarênh anhÿr kênã. Jakamã mẽmo mÿrapê kot kaj mẽ ïhkram ijaxà? E Rõm kãm pahĩ maati Sesti hwÿr mãn inhmê pa kumã mãn amnhĩ jarê. Anê.

Pahĩ Sesti kêp pyka piitã hkôt mẽ ho amnhĩptàr xwÿnh maati jakamã nhũm Pawre kot mar kaxyw hwÿr hkrà. ¹² Hãmri nhũm Pos Pesti kuma nê ma tẽ nê hã õ kôwenatôjê ma. Hãmri nê hã axpên mar pa nê akupÿm hwÿr tẽ nê kãm:

—Tôe. Nà kot paj pahĩ maati Sesti wÿr amê. Ra hwÿr akrà kênã. Anê.

Pos Pesti kot Akrip mã Pawre jarēnh

¹³ Tã nhũm apkati grêre nê hapêx nhũm pahi hõ pê Akripja ma Pos Pesti hwÿr mō. Tōx Perēnīs mẽ wa mō. ¹⁴ Hãmri nê wa hwÿr pōj nê kuri wa pa hã apkati grêre nhũm Pos Pesti wa kãm Pawre jarē nê wa kãm:

—E pa war amã mēhõ jarē. Na pre pahi Perisja mẽ hagjēnh xà kamã mēhõ jaxà nê kormã kator kêt ri nhũm mẽ àpēnh nê kator pa hpãnhã àpēnh o amnhĩptã. ¹⁵ Tã ra ma Jerujarē hwÿr mō nhũm Ijaew nhõ patre krãhtũmjê mẽ mẽ àptãr tũmrejaja inhmã ho kapēr punuj rax nê. Nê ixte mẽ kãm hpĩr kaxyw inhmã hã àmnēnh kãm hihtÿx nê. ¹⁶ Nom pa mẽ kēp ja kaga nê mẽ kãm: “Nà mẽ ixpê Rõm nhõ xwÿnhjaja na pa htem ã mẽ hipêx anhÿr kêt nê. Na pa htem mẽ kot ho kapēr xwÿnh noo mã tanhmã hkukjêr to nhũm tanhmã amnhĩ tã àprãr to pa htem kuma nê rĩ kormã tanhmã mẽ ho. No na pa htem kormã mẽ kot tanhmã amnhĩ jarēnh to hkêt ri tanhmã mẽ ho hkêt nê.” Anê.

¹⁷ —Jakamã nhũm prem kaxyw Sejarej wÿr pōj nhũm apkati pa hã mẽ hkukjêr kuré kumrēx. Nê mẽ kot mẽ hkukjêr xà hã mẽ hkrĩ xà kamã nhÿ nê ixte hkukjêr kaxyw amnhĩ wÿr Pawre hã karõ.

¹⁸ Na pa pre ijamaxpēr o: “Mãn pre tanhmã amnhĩ tomnuj tÿx to hã na mẽ inhmã harēnh kaxyw.”

¹⁹ Anhÿr ã hkamnhĩx tã te kot amnhĩ to mex xwÿnh pyrãk. ãm kot mẽ hkõt amnhĩ nhĩpêx kêt pix ã nhũm mẽ inhmã harē. Nê kaxyw mẽhõ htyk xwÿnh jarē. Mẽ kot kãm “Jejus” anhÿr xwÿnhja na xep hte mẽ kãm akupÿm htĩr ã harēnh o pa. ãm ja pix na prem inhmã harē. ²⁰ Pa tee ri ixte nhÿri ixprĩ hã tanhmã mẽ kot harēnh to hã mẽ mar

kaxyw hkukamã ijamaxpêr. Hãmri nê hã Pawre kukja nê kãm: “Xà kot puj ma akupÿm Jerujarê hwÿr mō pa axte akwÿ kot tanhmã ajarênh to ma nê rĩ kormã tanhmã ajarênh to nà?” ²¹ Anhÿr tã no nhũm akupÿm Jerujarê hwÿr mōr kaga kumrêx nê amnhĩm Rõm kãm pahĩ maati Sesti jarê. Ixte ma hwÿr mênh nhũm kot kãm amnhĩ jarênh nhũm kot mar nê tãm tanhmã harênh to kaxyw. Jakamã pa kormã ixte hwÿr mênh kaxyw amnhĩ xa hã akupÿm mē hagjênh xà kamã haxà nhũm arĩ hkrĩ ho hkrĩ. Anê.

²² Hãmri nhũm Akrip kuma nê kãm:

—Xôwehe? Kwa na pa inhmã tanhmã kapêr to mar prãm nê. Anê.

Hãmri nhũm kãm:

—Tôe. Nà kê apkati pa hã karō ka tanhmã kapêr mar to. Anê.

²³ Jakamã nhũm apkati nhũm Akrip mē htōx Perênĩs wa pahĩ hã mē ê mex jagjê nê ma mē hkukjêr xà hã ixkre hwÿr wa tē. Pōristi krãhtũm kwÿjê mē Sejarej kamã mē kot amnhĩ to rũnh xwÿnh kwÿjê mē nhũm mē hwÿr akuprō. Nhũm mē piitã Akrip mē htōx wa kêp pahĩ hã wa ê mex ã wa omu nê wa kamã no puma nê. Hãmri nhũm Pos Pesti Pawre hã karō nhũm mē haprō nê ma mē hwÿr o tē. ²⁴ Hãmri nhũm Pos Pesti omu nê Akrip mē htōx mē mē kot mar o hkrĩ xwÿnhjê mã kãm:

—E pahihiti Akrip mē mē apikuprōnh xwÿnhjaja. Ota Pawre xa. Jerujarê kamã nê jar Sejarej kamã na pre hkwyjaja inhmã ho kapêr rax nê. Hãmri nê ixte hpĩr kaxyw inhmã hã àmnênh kãm hihtÿx nê.

²⁵ Nom mēmoj mÿrapê kot pa kêt kupĩ? Tã nhũm amnhĩm pahĩ maati Sesti jarê pa ma hwÿr mênh

kaxyw. ²⁶⁻²⁷ Nom na htem amarĩ pahi maati Sesti hwỳr mẽ rēnh kêt nē. Na htem kām mẽ kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hã kagà nē hwỳr kagà mẽ ro hã mẽ kurē. No jahti kot tanhmã amnhĩ tomnuj toja na ixte omunh kêt. Te inhmã tanhmã kot amnhĩ tomnuj to hkêt pyræk. Jakamã na pa mẽ awỳr o tē. Mẽ ate kapēr mar nē kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hã inhmã harēnh nhũm ixte hã kagà nē pahi Sesti hwỳr mẽnh kaxyw. Jakamã e mẽ kam nē hkukja nē ama nē tanhmã mar to. Anē.

26

Pawre kot pahihti Akrip mã amnhĩ jarēnh

Atre 8.3, 9.1-19, 22.1-21

¹ Hāmri nhũm Akrip Pos Pesti kot tanhmã Pawre jarēnh toja ma nē Pawre mã kām:

—E mãmrĩ mẽ inhmã amnhĩ jarē pa mẽ ama. Anē.

Hāmri nhũm kuma nē kām amnhĩ jarēnh kaxyw kànhmã kām ìhkra pē nē kām:

²⁻³ —Hêxta waa nē. Nà na pa amã amnhĩ jarēnh kaxyw nē ixkĩnh nē pahi Akrip. Ra ate mẽ ixpê Ijaew kot amnhĩ nhĩpêx ã mẽ ixpumunh mex. Nē mẽ ixte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã mẽ ixte axpēn kukjêrta ate hã mẽ ixpumunh mex. Jakamã na pa amã amnhĩ jarēnh kaxyw nē ixkĩnh nē. E tokyx anojarêt kêt nē inhma. Pa amã ixujarēnh jatur xàm kumē ka aprĩ hã inhma. ⁴ Nà ixkwỳjaja ra mẽ kot ixte amnhĩ nhĩpêx ã ixpumunh mex. Ixprire rũm ixpapxà kamã nē mãânēn Jerujarē kamã ixte tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho ixpaja mẽ kot hã ixpumunh mex. ⁵ Ixpê mẽ hkwỳ pē Parijew nhõ xwỳnh kwỳjê hã mẽ kot ixpumunh. Koja mẽ apu

ja hã amã ijarênh japêr rỳ ko. Mẽ ixpê Parijew nhõ xwỳnhjaja na pa htem amnepêm finat Mojes kot Tĩrtũm nhỹ hã mẽ inhĩgêjtê mã mẽmoj tã karõ xà hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o ixkwỳjê jakre.

⁶ –Amnepêm na pre Tĩrtũm mẽ inhĩgêjtê mã tanhmã amnhĩ jarênh to. Kot nhỹrmã mẽ piitã akupỹm mẽ ho htĩr ã amnhĩ jarê. Tã ixte ja kôt ijamaxpêr pix mỳrapê na prem kot hã amã ixto kapêr kaxyw awỳr ixto mō. ⁷ Mẽ ixpê Ijaew nhĩgêjtê piitã na prem Tĩrtũm kapêr kôt hamaxpêr o ri pa. Kot nhỹrmã akupỹm mẽ ho htĩr ã amnhĩ jarênh kôt hamaxpêr tỳx o pa. Amnepêm finat Jako mẽ hkra pê 12jaja na prem hkôt hamaxpêr. Nẽ ixpê mẽ hkanrêhã mẽ htãmnhwỳ na pa hte ijaxwỳja ja kôt ijamaxpêr tỳx rãhã ho ri ixpa. Tã ãm mẽmoj pixi mỳrapê na ixkwỳjaja ã amã ixto kapêr punuj anê. ⁸ Mẽ kot ixpyrà nẽ ja kôt hamaxpêr ã amnhĩ jarênh tã nhũm pre Tĩrtũm akupỹm Kra Jejus o htĩr nom nhũm mẽ ixkĩnhã ja kôt hamaxpêr kêt. Nom Tĩrtũm kêp akupỹm mẽ pahto pahtĩr xwỳnh kênã.

⁹ –Amnepêm kormã Jejus kôt ijamaxpêr kêt ri na pa pre ijaxwỳja mẽ urak nẽ akupỹm htĩr kôt ijamaxpêr kêt nẽ. Nẽ ixtỳx ijamaxpêr o: “Kot paj Jejus pê Najare nhõ xwỳnh kôt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê nhĩpêx kati ho ixpa nhũm Tĩrtũm ja hã ixpumu nhũm ja kãm mex nẽ.”

¹⁰ –Anhỹr jakamã pa pre hte tanhmã mẽ homnũj tỳx to ho ri ixpa. Jao Jerujarê kamã mẽ inhõ patre krãhtũmjê nhỹ hã mẽ unê nẽ mẽ hagjênh xà kamã mẽ hagjênh o ixpa nhũm mẽ kot mẽ himex kaxyw mẽ hã inhmã amnhĩ jarê nhũm ja inhmã mex nẽ. Pa mẽ harênh ma nẽ ixkĩnh nẽ. ¹¹ Pa pre

hte xatã tanhmã mẽ hipêx to nẽ mẽ kot Jejus kaga hprãm xàj mẽ hipêx kati rũnh nẽ. Tĩrtũm kapêr o mẽ ahkre xà hã ixkre piitã kamã pa pre hte ã mẽ hipêx anẽ. Nẽ mẽ kamã inhgryk tỳx jakamã ma krĩ hkwỳ hkôt mẽ hapêr o ri ixpa. ã na pa pre mẽ hipêx anhỹr o ri ixpa.

¹² —Tã axte ixte mẽ hkwỳjê pynênh nẽ mẽ hagdênh kaxyw ma Tamas wỳr mỗ. Mẽ inhõ patre krãhtũmjê nhỹ hã ma mẽ hwỳr mỗ. ¹³ Hãmri nhũm ra kaxkwa nhĩpôk ri myt nhỹ pa kormã pry hã inhmõr ri kaxkwa rũm mẽmo nhĩrãja pumu. Nhũm hirã htỳx o myt jakre nẽ ixtã ajêr pa ixkôt ri mẽ pa xwỳnhjê mẽ hipôk ri ixkuhê. ¹⁴ Hãmri nẽ mẽ inhmã ma xàj pykap ixrôrok pa nhũm kaxkwa rũm mẽhõj inhmã kapêr. Mẽ ixpê Ijaew kapêr o kapêr nẽ inhmã: “Pa Sawti? Hêxta waa nẽ. Kwa mon ka hte axtem nẽ ixtomnuj tỳx o ri apa? Nom na ka tee ri ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kaprỳ.” Anẽ. ¹⁵ Hãmri pa tee ri kuma nẽ kãm: “Kwa mẽ atõ na ka ã inhmã akapêr anẽ?” Anẽ.

—Hãmri nhũm inhmã: “Ixpê Jejus na pa amã ixkapêr. Pa na ka hte ixpê ixkôt mẽ kot amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê homnuj tỳx o apa ho te pa ixtomnuj tỳx pyrãk. ¹⁶ E kãnhmã xa. Ate inhmã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho apa kaxyw na pa amã amnhĩ to amnhĩrĩt. Jarãhã ate ixpumunh xà hkôt ate mẽ kãm ma ijarênh nẽ mẽ kãm ixkapêr jarênh o mẽ ahkre ho ri mẽ hkôt apa kaxyw na pa amnhĩ kaxyw ata. Kot paj nhỹrmã axte awỳr ixkato nẽ tanhmã amã ixkapêr to ka inhma nẽ ma mẽ kãm ixkapêr jarênh o ri mẽ hkôt apa. Ja kaxyw na pa amnhĩm ata.” Anhỹr o inhmã kapêr. ¹⁷ Hãmri nẽ inhmã: “E kot paj Ijaew mẽ Ijaew kêt xwỳnhjê

hwÿr amē nē anē mē omunh mex nē nhũm mēhō apĩr kêt nē. ¹⁸ Kêr ka ma mē hkôt mē kãm ixkapêr jarēnh o ri apa kê mēhprĩ hã kuma. Mē kot amnhĩ tomnuj kaga nē amnhĩ kaxyw ixkôt hamaxpêr nē ixkôt amnhĩ xunhwÿr kaxyw. Hãmri nhũm Tĩrtũm ja hã mē omu nē ixkukwak ri amnhĩ katut kôt mē kot amnhĩ tomnuj piitã rēnh pa nē axte kãm hamaxpêr kêt nē. Hãmri nē mē ho hkra. Koja mē ã amnhĩ nhĩpêx anē hãmri nē axte Satanasti nhỹ hã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hkêt nē. Pãnhã Tĩrtũm kôt pix mã amnhĩ nhĩpêx o pa.” Anē.

¹⁹ —Ã na pre Pahihti Jejus inhmã kapêr anē. Tã kot kaxkwa rũm inhmã ixàpēnh jarēnh ã karõja pa pre mar tÿx nē hkôt amnhĩ nhĩpêx rãhã ho ri ixpa pahi Akrip. ²⁰ Jakamã na pa pre ma mē hkôt mē kãm kapêr jarēnh o ri ixpa. Tamas kumrêx hwÿr nē hpãnhã Jerujarē hwÿr nē hpãnhã pika pē Jutej piitã hkôt Ijaew mã kapêr jarēnh o ri ixpa. Tã hpãnhã Ijaew kêt xwÿnhjê mã harē. Na pa hte mē kãm ixkapêr o: “Kwa mē ate amnhĩ tomnuj kaga nē hpãnhã Tĩrtũm kôt amnhĩ xunhwÿ. Hãmri nē hkôt pix mã amnhĩ nhĩpêx o ri apa. Mē piitã mē kot apê hkwy hã mē apumunh kaxyw.” Anē.

²¹ —Ãm ja pix mÿrapê na pre ixkwÿjaja ixpynê. Tĩrtũm mã amnhĩ jarēnh xà hã ixkre kamã ixpynê nē ra mē kot ixpĩr kaxyw. ²²⁻²³ Nom na hte Tĩrtũm ixtãnopxa nē ixto ixihÿx mex rãhã ho pa pa arĩ mē kãm harēnh o ri ixpa. Mē kot amnhĩ to rũnh xwÿnhjê mã nē mē kēp amrakati xwÿnhjê mã nē mē piitã mē kãm harēnh o ri ixpa. Finat Mojes mē Tĩrtũm nhỹ hã kapêr jarēnh o mē pa xwÿnhjaja kot ra hkukamã tanhmã harēnh to xà hkôt pa hte mē

kām harēnh o ri ixpa. Nē mẽ kām: “Tĩrtũm kot mẽ pakaxyw ãm xwỳnhhta na pre amnhĩ xà htỳx kamã hamak kām ty. Tã nhũm Tĩrtũm akupỹm ho htĩr. Kumrēx na pre akupỹm ho htĩr jakamã kumrēx na pre tanhmã mẽ kām kapēr to ho ri mẽ hkôt pa. Mẽ kot amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpēr nē hkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh piitã uràk nē nhỹrmã Tĩrtũm mẽ wa õ krĩ kamã htĩr tũm nē pa ho pa hprãm xàj mẽ harēnh o pa. Mẽ ixpê Ijaew nē mãânēn mẽ apê Ijaew kêt xwỳnhjaja nhũm pre ã mẽ pajarēnh anē.” Anhỹr o pa hte mẽ kām harēnh o ri mẽ hkôt ixpa pahi Akrip. Anē.

²⁴ Nhũm Pawre kormã kot mẽ kām amnhĩ jarēnh par kêt ri nhũm Pos Pesti tee ri tanhmã Jejus jarēnh to hã kuma nē kàx pê kām kapēr nē kām:

—Kwa na ka akrã axpã nà? Pēr ate kagà pumunh tỳx kurê akrã pipãnh pyràk o ri atỳx ã ri mẽ inhmã axujarēnh anē. Anē.

²⁵ Hãmri nhũm kām:

—Nà ixkrã pipãnh kêt. ãm hãmri na pa mẽ amã awjarē. ²⁶ Jerujarē kamã na prem Jejus pĩ nhũm mẽ piitã omu. Tã nhũm akupỹm htĩr hãmri nē hpimxur pê ri pa hkêt nē. Na pre mẽ ohtô nē akupỹm htĩr kām omu. Pahi Akrip ra kot ja mar mex jakamã na pa ixãmnhĩx ã mẽ amã harēnh anē.

²⁷ Anhỹr o kãm kapēr hãmri nē pahi Akrip wỳr rĩt nē kām:

—Kwa pahi Akrip. Xà Tĩrtũm nhỹ hã kapēr jarēnh o mẽ pa xwỳnhjaja kot Jejus kukamã tanhmã harēnh toja kôt na ka hte ajamaxpēr? Nà ra hkôt ajamaxpēr kênã. Ra ixte ajamaxpēr kôt apumunh mex. Anē.

²⁸ Hãmri nhũm tee ri kuma nē kām:

—Tk. Kwa xà kot kaj ã inhmã akapêr anê pa ama nê apyrà nê amnhĩ kaxyw Jejus kôt ijamaxpêr? Nà na ka ixte ã ate Jejus jarênh anhÿrja kôt ijamaxpêr ã ixkamnhĩx kaprÿ. Anê.

²⁹ Hãmri nhũm Pawre kãm:

—Ko. Kot kaj ixpyrà nê amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpêr pa ixkĩnh nê. Nom kaxipix kêt. Mẽ apiitã mẽ ate inhmar o akrĩ xwÿnhjaja mãânên. Mẽ ate mẽ ixpyrà nê Jejus kôt amnhĩ xunhwÿr na inhmã hprãm. ãm ixpyrà nê mẽ apê prês pix na inhmã hprãm kêt. Anê.

³⁰ Hãmri nhũm pahi Akrip nê htõx Perênĩs nê pahi Pox Pesti nê mẽ hkôt mẽ mõi xwÿnhjaja kànhmã kuhê nê ma mrar kaxyw. ³¹ Nê nojarêt nê Pawre hã xepên mã:

—Kwa tanhmã kot amnhĩ tomnuj to hkêt kênã kot kêt mẽ haxà rÿ kupĩ. Anê.

³² Hãmri nhũm Akripja Pos Pesti mã kãm:

—Kwa kop apu kot amnhĩ kaxyw pahi maati Sesti hwÿr hkrã hkêt ronhÿx pu mẽ ra kator. Anê.

27

Mẽ kot Rõm wÿr Pawre mẽnh ã mẽ harênh

Atre 23.11, 25.12

¹ Tã nhũm mẽ pyka pê Itar wÿr pahi maati Sesti hwÿr Pawre mẽnh kaxyw. Itar kamã mẽ õ krĩ maati na pre kêp Rõm. Jakamã nhũm Pawre mẽ mẽ kot mẽ hagjênh xà kamã mẽ hkrĩ xwÿnh mẽ ho hpimràatã ma mẽ o mra nê põiستی krãhtũm Jurti nhĩhkram mẽ haxàr pa. Kot mã Rõm wÿr mẽ o mõi kaxyw. Jurtija kêp Itar kamã mẽ õ pahi maati hã põiستی krãhtũm nhũm prem ma mẽ kãm mẽ o mõi

kaxyw ïhkram mẽ haghênh pa. Ixpê Rukre na pa pre inhmã Pawre hkôt inhmôr prãm nẽ mẽ hã ajêt nẽ mẽ hkôt mỗ.

² Tã pa mẽ ra inhnojarêet nhũm Aristak haxwỳja ma mẽ ixkôt mỗ. Pyka pê Masetôn nhõ xwỳnh na pre. Õ krĩ pê na pre Tesarõn. Jakamã nhũm ma wa ixkôt mỗ. Hãmri nhũm pàrja nojarêet. Atamĩx rũm pàr nhũm ra As wỳr nojarêet pa mẽ hwỳr inhgjêx pa nẽ ma kamã mỗ. ³ Hãmri nhũm apkati pa mẽ krĩ pê Sito hwỳr pøj nẽ hã pàr xi. Nhũm pòristi krãhtũm Jurtija Pawre ho mex jakamã pa mẽ Sito hwỳr pøj nhũm Pawre mã anẽ pa mẽ ixkato nẽ ma ixkràmnhwỳjê hwỳr mra nẽ mẽ kutã apku nẽ ma akupỹm pàr wỳr mra.

⁴ Tã pa mẽ axte mỗ. Nom nhũm kôk mẽ ixkutã àpêr tỳx jakamã pa mẽ umaj juk nẽ gô hipôk kupu ho mỗ. Gô hipôk pê Sipreja pa mẽ upôk rũm ma hkupu ho mỗ nhũm mẽ inhnê kôk pê àmnàr mex nẽ. ⁵ Hãmri pa mẽ mỗõ nẽ pyka pê Siris mẽ Pãpir wa hakrenh o mỗ nẽ pyka pê Ris kamã Mira hwỳr pøj nẽ hã pàr xi nẽ ijapôx pa. ⁶ Hãmri nhũm pòristi krãhtũmja Aresãnrir rũm pàr pumu nhũm ra Itar wỳr nojarêet. Pa mẽ hwỳr inhgjêx kurê kumrêx hãmri nẽ ma kamã axte mỗ. ⁷ Hãmri nhũm pàrja kôk kutã tee ri môr prêprêk kaxyw nẽ ãm amnhĩm hprĩ nẽ môr ã apkati xohtô nẽ pa mẽ tokyx ixpôx kêt nẽ. Tã Sito hwỳr ixàhtêp o mỗ nom nhũm kôk mẽ ixkutã hihtỳx rax kumrêx. Jakamã pa mẽ juk nẽ gô hipôk pê Kret jatur xà jahpa nẽ ma kape hã mỗ nhũm mẽ inhnê kôk pê àmnàr mex nẽ. Hãmri pa mẽ ma Sarmõn jakrenh o mỗ ⁸ nhũm pàr kôk kutã amnhĩm hprĩ nẽ kape hã mỗ. Pa mẽ mỗ nẽ jatã

Rasej tã pàr nhĩkwỹ xà mex wỳr pôj nẽ kamã pàr xi.
 9 Nom pàr kot amnhĩm hprĩ nẽ mỗr jakamã nhũm
 ra kôk xàpêr tỳx nẽ kamã kry htỳx ã mytwrỳ mẽ
 ixtã kato. Mytwrỳja ã mẽ kot kôk xàpêr tỳx pymaj
 nhỹhỹm pàr kãm mrar kêt. Jakamã nhũm Pawre
 tokyx mẽ inhmỗr nê pàr nhỗ xwỳnhjê mã kapêr
 kãm hihtỳx nẽ mẽ kãm:

10 –Kwa pu mẽ jar kôk xàpêr tỳx jamãr o ri papa
 nà. Kê kôk mẽ kry htỳxja hapêx pu mẽ rĩ kormã
 axte mỗ. Kot puj mẽ anhỹr kêt nẽ kôk xàpêr tỳx
 kãm mỗ nhũm nhỹri pàrja mẽ pahpê axà nhũm gô
 mẽ apê mẽ akukrêx o hapêx pa. Pu mẽ pajaxwỳja
 axkaprã.

11 Anhỹr o mẽ kãm kapêr tã no nhũm mẽ kuma
 nẽ ãm kuma. Pàr pãm mẽ pàr o mrar xwỳnh wa
 nojarêr tỳx nẽ kapêr ma nẽ ãm kuma. Nhũm pôristi
 krãhtũm wa nojarêr ã wa kuma nẽ haxwỳja Pawre
 mar kêt nẽ. 12 Nhũm mẽ kot pàr nhĩkwỹ xà mex
 jarênhja mẽ kot mex ã harênh tã mẽ kêp omnuj
 nẽ. Hã na wrỳk nẽ kôk xàpêr tỳx nhũm mẽ kêp
 omnuj tỳx nẽ. Jakamã nhũm mẽ piitã Pawre rom
 ra nojarêr nẽ. Mẽ kãm tokyx krĩ pê Wẽnĩs wỳr
 hpôx prãm jakamã nojarêr tỳx nẽ. Gô hipôk pê
 Kret kamã na Wẽnĩsja. Nẽ kamã kôk xàpêr tỳx kêt
 jakamã nhũm mẽ hwỳr nojarêr nẽ axpêr mã:

–E kwa pu mẽ tokyx Wẽnĩs wỳr mỗ nẽ kamã
 mãn kôk xàpêr tỳx japêx jamãr o papa. Anẽ.

Hãmri nẽ piitã hwỳr nojarêr.

Kôk kot pàr o àpêr tỳx ã harênh

13 Tã nhũm kahpa hkôt kôk xàpêrja katàt kôt
 kawax pê apê nhũm mẽ kamã ama nẽ axpêr mã:

–E hãmri. Tokyx pu mẽ mỗ. Anẽ.

Jakamã pa mẽ pàr o htỳx xà ho api nẽ axte mỗ. Ma gô hipôk pê Kret jakàr ã mỗ. ¹⁴ Puh nhũm na wrỳ nẽ kôk àpêr tỳx kumrêx. Mẽ kot kãm “kôk xàpêr tỳx maati” anhỹr xwỳnhja gô hipôk rùm mẽ ixto àpêr tỳx kumrêx o mỗ. ¹⁵ Hãmri nẽ mẽ ixkutã àpêr tỳx nhũm pàr tee ri kutã hkarôt. Pa mẽ kormã Wẽnĩs wỳr ixpôx kêt ri ra ho awjanã nhũm amnhĩ krã hkôt kôk kôt mỗ. ¹⁶⁻¹⁷ Hãmri nẽ mỗ nẽ gô hipôk pê Krawti jahpa nẽ hakàr ã mỗ nhũm mẽ inhnê kôk pê amytà nhũm amnhĩm hprĩ nẽ kawax pê apê. Hãmri pa mẽ pàr krare kot mẽ ixkôt mỗr xwỳnhja pa mẽ kumỳ nẽ pàr rax kãm kumẽ. Ra kamã gô rax tã pa mẽ ixkarôt tỳx nẽ nê hkapĩr pa nẽ ho api nẽ pàr rax kãm kumẽ nẽ ho htỳx. Hãmri nẽ hpãnhã kôk xàpêr tỳx pymaj pàr rax kaxpre hpa. Hãmri nẽ kôk kot pykahti grã maati pê Sirteja wỳr pàr mẽnh nhũm kot amnhĩ to pykahti xãm o htẽm pymaj nhũm mẽ kot ho mrrar xà hã kupêxê rax o wrỳ nhũm pàr amnhĩ krã hkôt ma kôk kôt mỗ.

¹⁸ Tã nhũm apkati nhũm kôk arĩ mẽ ixpê pàr o àpêr tỳx nẽ arĩ na wrỳk rax rãhã nẽ. Jakamã pa mẽ pàr àr pymaj nẽ mẽ hikukrêx kwỳ gôx kãm rẽnh pa. Kaxkritre nẽ àr kêt kaxyw.

¹⁹ Tã nhũm apkati pa mẽ hpãnhã pàr kre kamã ri nê hikukrêx kwỳ rê nẽ gôx kãm kurẽ. ²⁰ Nhũm kôk arĩ àpêr tỳx kumrêx ã apkati xohtô nẽ. Nẽ na wrỳk rax rãhã jakamã pa mẽ kanhêti pumunh kêt nẽ myt pumunh kêt o mẽ ixtã apkati xohtô rax kumrêx. Hãmri nẽ tee ri ahkapi nẽ tee ri amnhĩ kukamã ijamaxpêr. Nẽ ixtyk par pix kukamã ijamaxpêr o ixkaprĩ nẽ ixkrĩ.

²¹ Hãmri nẽ mẽ inhmã ma xàj ixàpkur kêt ryy nẽ.

Hāmri nhũm Pawre tee ri ja hã mẽ ixpumu nẽ pàr nhõ xwỳnh wa kãm kapěr nẽ wa kãm:

—Kwa na pa pre tee ri Kret kãm man mẽ pamõr nẽ war amã ixkapěr. Kop apu mũtar mãn mẽ kuri arĩ ri mẽ hkõt mẽ papa ronhỹx pu mẽ pajamakêtkati nẽ paxàmnhĩx ri papa. Tã nhỹx pu mẽ ri mẽ hikukrêxja gôx kãm rẽn̄h par kêt nẽ. ²² Nom kwa kêr ka mẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpěr kêt nẽ. Kot puj mẽ pahtõ pahtyk kêt nẽ. ãm pãrja pix koja axà nẽ hapêx. ²³ Ixpê Tĩrtũm krajê hõ na pa. Na pa hte kãm tanhmã amnhĩ nhĩpêx to ho ri ixpa. Jakamã na pre kamàt ja kamã ixwỳr kapěr o wrỳk xwỳnhjê hõ mẽ nhũm ixwỳr wrỳ nẽ inhmã awjarê ²⁴ nẽ inhmã: “Pa Pawre? Kwa tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpěr o amã ma hkêt nẽ. Kot kaj akà hkĩnh pê ma Itar kamã Rõm wỳr mõ nẽ pøj nẽ pahi maati Sesti pumu nẽ kãm amnhĩ jarê. Jakamã koja Tĩrtũm akõt mẽ mõr xwỳnh piitã omunh mex nẽ ka mẽ atõ tanhmã amnhĩ to hkêt nẽ.” Anẽ.

²⁵ —Ã kot inhmã kapěr anhỹr jakamã kwa mẽ amnhĩ to htỳx nẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpěr kêt nẽ. Tĩrtũm kapěr o wrỳk xwỳnh kot inhmã ujarẽn̄h xà hkõt koja Tĩrtũm ã mẽ panhĩpêx anẽ. Ixte ja hã omunh mex kênã. ²⁶ Koja xep kôkja nhỹri gô hipôk ã pàr krakrak pa. Nom mẽ papajaja kot puj mẽ pahkà hkĩnh pê hwỳr pahpôx pa. Anẽ.

²⁷ Tã pa mẽ mõõ nẽ ã inhmõr anhỹrja ã ixtã semãn axkrut nẽ ra gô rax pê Ariax kõt axà. Kamàt kãm hkõt axà nhũm kôkja arĩ pàr o apêr tỳx rãhã ho mõ. Hāmri nhũm kõt ã kamàt nhũm pàr o mrar xwỳnhja ra pàr kot pykahti grà htêp ã hkamnhĩx. ²⁸ Jakamã nhũm mẽ gô xupỳm pumunh xà ho gô

pumu nhũm upỳm kệp 36 met. Hãmri nhũm hã ahtũmre nẽ axte omu nhũm ra hpãnhã kệp 27 met pix. Jao ra pàr kot gô kokwe htệp o mõi ã omu. ²⁹ Hãmri nẽ kot kẽn kuranh nẽ hã pikrakrak pymaj katẽ rũm ho htỳx xà ho 4 nẽ gôx kãm kurẽ nhũm arĩ ajêt. Hãmri nhũm mẽ tokyx kãm arĩgro hprãm o arĩgro mã nojarêt o hkrĩ. ³⁰ Hãmri nhũm pàr kãm mẽ àpênh xwỳnhjaja tanhmã hamaxpěr to nẽ hêx rom pàr krare ho wrỳk o tẽ. Mẽ kot mẽ ixrer nẽ ahte xarmã mõi nẽ rêr nẽ tokyx gô hipôk wỳr hpôx kaxyw. No ãm hêx rom te mẽ kot axte pàr krã rũm ho htỳx xà hõ mẽnh kaxyw pyrãk o amnhĩ nhĩpêx nẽ kaxyw ho wrỳk o tẽ. ³¹ Nom nhũm Pawre mẽ hamaxpěr ã mẽ omu hãmri nẽ pôristi mẽ mẽ hkrãhtũm mã mẽ harẽ nẽ mẽ kãm:

—Kwa koja mũjjaja mẽ pare nẽ ahte pàr krare kamã xarmã mõi rê ka mẽ apikaprãr pa kãm ga. Anẽ.

³² Hãmri nhũm mẽ tee ri kuma nẽ mẽ hwỳr hprôt nẽ mẽ kệp pàr krare pê hkaxpre xà jakà nhũm gôx kãm tẽm nẽ ma gô hkôt hkaprỳn mõi.

³³ Tã hãmri nhũm ra myt kator o mõi nhũm Pawre akupỳm mẽ piitã mẽ ho mẽ hamaxpěr o hihtỳx kaxyw mẽ kãm:

—Kwa na ka mẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpěr o akaprĩ nẽ axàpkur kêt o atã semãn axkrut. ³⁴ E pu mẽ mẽmoj krẽ nẽ ho amnhĩ xihtỳx. Kot puj mẽ pahtõ pahtyk kêt nẽ. ãm hãmri na pa mẽ amã ixkapěr. Anẽ.

³⁵ Hãmri nẽ mẽmoj py nẽ mẽ noo mã Tĩrtũm mã harẽ nẽ hkur o xa ³⁶ nhũm mẽ ja hã omunh xà hkôt akupỳm tãm hamaxpěr o mõi. Hãmri nẽ amnhĩm mẽõ hkwỳ jamỳ nẽ kumẽ kuku. ³⁷ Pàr kãm mẽ

inhmõr xwỳnhjaja na pa prem ixpê 276. ³⁸ Tã pa mẽ ra ixàpkur pa. Hãmri nẽ pàr kaxkrit kaxyw mẽ apkur xà hã mẽmoj y jakrêxja gôx kãm hkapĩr pa.

Pàr mẽ kêp pikrakrak ã harẽnh

³⁹ Tã nhũm ra myt kator mex nẽ nhũm mẽ amnhĩ kukamã gô hipòk pumu nẽ axpẽn mã:

—Kwa nhỹ pika na mũj wehe? Anẽ.

Hãmri nẽ nhỹri hakàx ã amnhĩm nõi xà mex pumu nẽ hwỳr pàr o mõi kaxyw hã axpẽn ma. ⁴⁰ Hãmri nẽ kaxyw pàr o htỳx xà jakà nhũm axrê nẽ gôx kãm rôròk pa. Nẽ pĩ ho pàr o juk xà nhõ xê xàja nhũm mẽ mẫnnẽn krãhta. Hãmri nẽ akupỹm mra xà hã kupêxê nhõ nhũm kòk ho hikot nẽ ma gô jakàx wỳr o mõi. ⁴¹ Nom nhũm pàr kormã hakàx pê awry hã mõi ri amnhĩ to kokwe kura nẽ pyka nhĩmòk ã nõ nhũm mẽ tee ri kot hkaxàr nẽ akupỹm gô xupỹm mã mẽnh kaxyw. Nom nhũm gô kot pàr nhĩxô htak tỳx kurê nhũm mẽ ixpê pikrakrak par o mõi. ⁴² Jakamã nhũm pòristijaja tee ri omu hãmri nẽ ra mẽ kêp prêsjê nhĩmex kaxyw. Mẽ kot gôx kãm rôròk nẽ gô hipòk wỳr hpa ho nana nẽ mẽ kêp pikunor pymaj kot mẽ himex kaxyw. ⁴³ Nom nhũm mẽ hkrãhtũmja kãm Pawre pĩr prãm kêt jakamã ja nẽ mẽ hkurê nẽ mẽ inhmã:

—E mẽ ate apa ho gô rẽn h mex xwỳnhjaja. Akumrêx mra nẽ mrõ nẽ ho nana ho mra nẽ rê. ⁴⁴ No mẽ ate apa ho nana punuj xwỳnhjaja kër ka mẽ tapti rỳ pàr kukrêx õ mỳ nẽ hã ajêt nẽ hã ma mõi nẽ. Anẽ.

Hãmri pa mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ nẽ ixpiitã ixkà hkĩnh pê ixrêr pa.

28

*Gô hipôk pê Maw kamã mẽ pa hã mẽ harēnh
Makre 16.17-18*

¹ Tã pa mẽ ixpiitã ixkà hkĩnh pê ixrêr pa. Nhũm gô hipôk ã mẽ pa xwỳnhjaja mẽ inhmã gô hipôk nhĩxi jarẽ nhũm xep kêp Maw. ² Nhũm Maw nhõ xwỳnhjaja mẽ ixto mex nẽ. Nhũm axte na wrỳk rax nẽ nhũm kry htỳx kumrẽx nhũm mẽ ixkamã ukaprí nẽ mẽ inhmã kuto nẽ mẽ inhmã kapêr mex nẽ. ³ Hãmri nhũm Pawre kuwy kaxyw ri pĩ kawrà ho mra nẽ kuwy hwỳr o tẽ nẽ hã haxwỳr o xa. Hãmri nhũm kagã xoprê õ wẽnên xihtỳxja kuwy kagro pymaj pĩ rũm kato nẽ ìhkra hã kunha nẽ hã àpêr o ajêt. ⁴⁻⁵ Hãmri nhũm Pawre omu nẽ amnhĩ nê ho apê nẽ kuwy kamã kumẽ nhũm kamã tẽm nẽ xêt pa. Hãmri nhũm gô hipôk nhõ xwỳnhjaja tee ri ja hã omu nẽ axpẽn mã:

—Kwa ga mẽmyti mũj pumu. Mãn kêp mẽ hpar o pa xwỳnh na. Hã na kagã õ wẽnên xihtỳxta kunha. Nà koja ty nẽ rĩ amnhĩ pumu. Ra hkà hkĩnh pê gô rũm mẽ pahwỳr rêr tã koja tã ty kãm ga. Anẽ.

⁶ Hãmri nhũm mẽ tee ri kot tanhmã amnhĩ to hã hkamnhĩx nẽ hamãr o kuhê. à htỳx nẽ ìhkra hikot rỳ htyk kurê kumrẽx ã hkamnhĩx tã nhũm tanhmã amnhĩ kamã hamak to hkêt nẽ. Âm htỳx ri hkĩnh nẽ kapêr nẽ hpikunhar o ri mra. Hãmri nhũm mẽ tee ri omu nẽ axpẽn mã:

—Kwa tanhmã kot amnhĩ tore hã. Kêp mẽ hpar o pa xwỳnh kêt. Mãn kêp kaxkwa kamã mẽpahpãmjê hõ nà? Hã na kagã kunha nhũm tanhĩ to hkêt nẽ. Anẽ.

7 Nhũm gô hipôk ã mẽ õ pahihtĩ pê Puptija. Õrkwỹ hã jawỳ jakamã nhũm amnhĩ kôt mẽ ixwỳ pa mẽ ma hkôt mỗ nẽ kuri hkôt ixpa ho ixtã apkati axkrunẽpxi nhũm mẽ ixtõ mex nẽ. 8 Nhũm ra Pupti nhĩpêxà kêp à nẽ nõ. Kà kagro htỳx nẽ haôk. Hãmri nhũm Pawre hwỳr tẽ nẽ omu nẽ hã ìhkra xi nẽ ho Tĩrtũm wỳ nhũm akupỹm ho mex kurê kumrẽx. 9 Hãmri nhũm gô hipôk nhõ xwỳnhja harẽnh ma nẽ Pawre hwỳr mẽ à xwỳnh piitã o mra nhũm mẽ omu nẽ Tĩrtũm nhỹ hã akupỹm mẽ ho mex pa. 10-11 Hãmri nhũm gô hipôk nhõ xwỳnhjaja mẽ ixtõ mex rax nẽ.

*Pawre axte Rõm wỳr nojarêt ã harẽnh
Rõmãn 1.10-12, 15.30-32*

Tã pa mẽ gô hipôta kamã ixpa hã mytwrỳ axkrunẽpxi. Hãmri nhũm kôk xàpêr tỳxta hapêx pa mẽ axte inhnojarêt nẽ ma mỗ. Pàr õ kamã hpãnhã mỗ. Aresãnrir rũm pàrja pa mẽ hpãnhã kamã mỗ. Mẽ kot kãm “sãnti pihpo” anhỹr xwỳnhhta kamã. Na pre gô hipôk kamã haxwỳja kôk xàpêr tỳx hapêx jamãr xa hã hikwỹ htã ra axte nojarêt. Hãmri nhũm gô hipôk nhõ xwỳnhja ma mẽ inhmõr xà hã mẽ inhmã mẽ ixàpkur xà hkwỳ nhõr rax nẽ. Hãmri pa mẽ pàr wỳr inhgjêx pa nẽ ma kamã mỗ. 12 Mỗ nẽ Sirakus wỳr pôj nẽ hã pàr xi. Hãmri nẽ krĩa kamã mẽ ixtã apkati axkrunẽpxi nẽ axte mỗ. 13 Mỗ hãmri nẽ Rekre hwỳr pôj nẽ hã pàr xi. Hãmri nẽ kamã mẽ ixtã apkati. Nhũm ra kahpa hkôt kôkja kawax pê àpêr mex jakamã pa mẽ ma hkôt mỗ. Nẽ mẽ ixtã apkati axkrut nẽ Potew wỳr pôj nẽ hã pàr xi. 14 Hãmri nẽ pàr rũm ijapôj nẽ krĩa kamã Jejus kôt mẽ ixtõ nẽ htõx kwỳjê pumu nhũm

mẽ amnhĩ wỳr mẽ ixwỳ. Pa mẽ ma mẽ hkôt mra nẽ mẽ hkôt ri ixpa hã ixtã ù semãn. Hãmri nẽ ma Rôm wỳr hpãnhã ixpar o mỗ. ¹⁵ Hãmri nẽ kormã amỳm inhmôr ri nhũm Rôm kãm Jejus kôt mẽ ixtô nẽ ixtôxjaja mẽ ijarênh ma nẽ man mẽ ixkutã mra. Ma krĩ pê Prasxi Apja mẽ “Wẽn Pijakrunêpxi” anhỳr xwỳnh jarênhja wa hwỳr mẽ ixkutã mra. Hãmri pa mẽ axpẽn kaxpa nhũm Pawre mẽ omu nẽ hkĩnh nẽ. Nẽ mẽ hã Tĩrtũm mã amnhĩ jarê nẽ kãm:

—Pa Tĩrtũm? Nà ãm hãmri na ka mẽ ixkutã jajê rẽ. Na pa mẽ omu nẽ ixkĩnh nẽ. Nà amex o amex Tĩrtũm. Anẽ.

¹⁶ Hãmri pa mẽ ma mẽ hkôt Rôm wỳr mỗ nẽ pôj. Jatã Itar kãm Rôm wỳr pôj. Hãmri nhũm pôristi krãhtũm Pawre mã:

—E kot paj mẽ hagiênh xà kamã ajaxàr kêt nẽ. Kot kaj amã nhỹri ixkre kamã apa hprãm nẽ mamrĩ kamã apa. Nom koja pôristi hõ akôt pa ho pa.

Anhỳr jakamã nhũm nhỹri ixkre kamã pahihtĩ Sesti kot mar kaxyw kamã hamak o pa.

Pawre kot Rôm kamã tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã harênh

Atre 17.5-6

¹⁷ Tã nhũm Pawre Rôm kamã hã apkati axkrunêpxi nẽ amnhĩ wỳr Ijaew xaptar tũmrejê hwỳ nhũm mẽ hã akuprô nhũm mẽ kãm amnhĩ jarê nẽ mẽ kãm:

—E ixkwỳjaja. Pa mẽ amã amnhĩ jarê ka mẽ inhma. Nà na pa pre mẽ panhĩgêjtê kapêr nhĩrôp tanhmã ixãm to hkêt nẽ rỳ ixte tanhmã mẽ pahkwỳjê hõ hto hkêt tã nhũm mẽ pahkwỳjaja amarĩ ixpynê. Jerujarê kamã ixpynê nẽ Rôm nhõ

xwỳnhjê nhĩhkram ijaxà. ¹⁸ Hāmri nhũm mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx ã ixkukja nê tee ri mẽ kot mẽmoj mỳrapê ixpĩr kaxyw tanhmã ixkukjêr to kapry. Jakamã nhũm mẽ kãm ixkator prãm nê. ¹⁹ Nom nhũm mẽ pahkwỳjaja kãm ja mex kêt jakamã pa pre jar pahi maati Sesti kot ixte kãm amnhĩ jarênh ã inhmar kaxyw amnhĩm harê nê man hwỳr mō. Kot paj tanhmã kãm mẽ pahkwỳjê ho ixkapêr punuj to hkêt nê. ãm ixte amnhĩ tã tanhmã mar to hpix kaxyw na pa hwỳr mō.

²⁰ –Tã pa amnhĩ wỳr mẽ awỳ. Ixte mẽ amã amnhĩ jarênh kaxyw. Mẽ pahkaprĩ xwỳnhhta. Mẽ pahte kormã kamã pajamak o papa xwỳnh Jejusta. ãm ixte amnhĩ kaxyw hkôt ijamaxpêr pix mỳrapê na prem ã kàx o ixkaxpre anê. Anê.

²¹ Hāmri nhũm mẽ kuma nê kãm:

–Nà jar tanhmã ajarênh kute hkêt. Na pre Jutej kamã mẽ pahkwỳjaja tanhmã ajarênh to hã kagà nê mẽ ixwỳr mẽnh kêt nê. Nê ham mẽ kurũm mẽ hpôx xwỳnhjaja na prem tanhmã mẽ inhmã ajarênh to hkêt nê. ²² No na xep hte pyka piitã hkôt mẽ kãm mẽ ate Jesus kôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê kurê nê. Na pa pre mẽ ajarênh ma nê mẽ inhmã axujarênh mar prãm nê. Anê.

²³ Hāmri nhũm mẽ kot mar kaxyw arĩgro hta.

Tã nhũm mẽ kot arĩgro hyr kato nhũm mẽ Pawre nhõrkwỹ hwỳr pikuprõnh rax nê nhũm mẽ kãm awjarê. Mẽ kãm ujarênh ry nê. Nê ho kamàt. Nê mẽ kãm:

–Nà mẽ pahte amnhĩ wỳr kamã pajamak o papa xwỳnh Jesusja. Kot kaj mẽ atō amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpêr nê hkôt amnhĩ xãm nhũm Tĩrtũm ja hã apumu nê ato hkra. Anê.

Nhũm pre ã mẽ kãm kapěr anẽ. Nẽ finat Mojes kot Tĩrtũm nhỹ hã Jejus kukamã tanhmã hã kagà htoja nhũm mẽ kãm harẽ. Nẽ Tĩrtũm nhỹ hã kapěr jarẽnh o mẽ pa xwỳnhjaja kot tanhmã hã kagà htoja nhũm mẽ kãm harẽ. ²⁴ Hãmri nhũm mẽ hkwyjaja kuma nẽ hkôt hamaxpěr nẽ amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpěr nẽ hkôt amnhĩ xunhwỳ. No nhũm mẽ hkwyjaja kuma nẽ ãm kuma nẽ kãm axte mar prãm kêt nẽ.

²⁵⁻²⁹ Jakamã kànhmã kuhê nẽ nojarêt nhũm Pawre mẽ kãm:

—Nà amnepêm na pre Tĩrtũm finat Ijaisti mã tanhmã kapěr to. ỹ hã kot mẽ panhĩgêjtjê mã tanhmã kapěr jarẽnh to kaxyw. Tĩrtũm Karõ nhỹ hã kot mẽ kãm kapěr nẽ tanhmã mẽ harẽnh to kaxyw. Te Tĩrtũm tãm mẽ kãm kapěr pyràk mẽ kãm kapěr. Nẽ ãm hãmri tanhmã mẽ pahkwỳjê jarẽnh to. Na pre mẽ kãm:

E Ijaisti. Kêr ka ma akwỳjê hkôt ri mẽ kãm tanhmã ixkapěr jarẽnh to ho ri apa.

Nẽ mẽ kãm: “Kot kaj mẽ ajamak o axumar tỳx tã aprĩ hã ixkapěr mar kêt nẽ.

Nẽ mẽ ano ho arĩt tỳx tã aprĩ hã ixte amnhĩ nhĩpêx ã ixpumunh kêt nẽ.

Mẽ amã ixkapěr mar prãm kêt jakamã te mẽ ate mar pymaj amnhĩ jamak pro pyràk o amnhĩ nhĩpêx o ri apa.

Nẽ mẽ amã ixte amnhĩ nhĩpêx ã ixpumunh prãm kêt jakamã te mẽ ate ixte amnhĩ nhĩpêx ã ixpumunh pymaj te mẽ anomnhõt pyràk o amnhĩ nhĩpêx o ri apa.

Jao amnhĩ kaxyw ixkôt ajamaxpěr kêt nẽ.

Kop mẽ amã ixkapêr mar prãm ronhỹx ka mẽ aprĩ
hã inhmar tỳx nẽ.

Nẽ aprĩ hã ixte amnhĩ nhĩpêx ã ixpumunh mex nẽ.
Jao amnhĩ tomnuj kaga hpa nẽ ixkôt amnhĩ xun-
hwỳ.

Pa ja hã mẽ apumu nẽ mẽ ato mex nẽ.

Tã ka mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nẽ.” Anhỹr o
kêr ka mẽ kãm ixkapêr jarênh o ri mẽ hkôt
apa Ijaisti. Anẽ.

Na pre ã Tĩrtũm mẽ panhĩgêjtê kaxyw Ijaisti mã
kapêr anẽ nhũm ô ri mẽ kãm ujarênh o pa nẽ
mẽ pamã hã kagà. Jakamã kwa mẽ okora. Kêr
ka mẽ jajê pyrà nẽ ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr hkêt
nẽ. Kwa mẽ inhma nẽ inhmar tỳx nẽ. Ijaew kêt
xwỳnhjaja kot kapêr marja na ra Tĩrtũm kãm hprãm
nẽ. Jakamã koja mẽ hwỳr mẽ kot kapêr jarênh o mẽ
pa xwỳnh kwỳjê rẽ nhũm mẽ hkôt mẽ kãm ujarênh
o pa nhũm mẽ kuma nẽ mẽ akurom kãm mar prãm
nẽ. Anẽ.

Hãmri nhũm mẽ kuma nẽ hapôx pa nẽ ma
akupỹm axpẽn mã tanhmã kapêr jarênh to ho mra.
³⁰ Hãmri nhũm pahi maati Sesti tokyx amnhĩ wỳr
Pawre hwỳ nẽ tanhmã mar to hkêt nhũm ôrkwỹ
kamã kêp prês nẽ pa ho hã amgrà axkrut. Nẽ
tãm ôrkwỹ pãnhã mẽ kãm amnhĩre. Nhũm pre krĩ
nhõ xwỳnhjaja ohtô nẽ hwỳr mra nhũm amnhĩ wỳr
mẽ omu nẽ hkĩnh nẽ. ³¹ Na pre hte amnhĩ wỳr
mẽ kuwỳ nẽ mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarênh o hkrĩ.
Mẽ kot Tĩrtũm Kra Pahihti Jejus Kris kôt amnhĩ
xunhwỳr nhũm Tĩrtũm kot ja hã mẽ omunh nẽ
amnhĩ katut kôt mẽ kot amnhĩ tomnuj rênh par nẽ
mẽ ho hkra hã mẽ kãm ujarênh o hkrĩ. Nẽ mẽ kot
hkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê jahkre. Tanhmã mẽ

kot Jejus kôt amnhĩ nhĩpêx mex to ho pa hã mẽ kãm karõ ho hkrĩ. Hãmri nhũm mẽhõ ja nê tanhmã kãm kapêr to hkêt nê.

Tã ãm ja pix Teopre. Ixpê Rukre na pa awỳr kagàja nhĩpêx nê kumẽ. Nê kamã amã tanhmã mẽ pahkwỳjê jarẽnh to. Tã ãm ja pix na hapêx.

Tĩrtũm kapēr ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f